

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 38 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, de heer J.W. van Assendelft, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükçifci, de heer B. van Drunen, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma (vanaf 20.30 uur), de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest (vanaf 18.00 uur), de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam (vanaf 20.00 uur), de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit (vanaf 18.50 uur), mevrouw D. Yildirim, mevrouw B.C. Zandberg, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen

Afwezig zijn 7 leden, namelijk: mevrouw N. Arsieni, de heer S.R.T. van Baarle, de heer T. Cicek, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer S.F. Lammering, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.P. Meeuwissen

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, mevrouw E.C. Eskes, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers en mevrouw R.A. Vermeij

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, ik open deze vergadering en heet iedereen welkom. In verband met de coronamaatregelen zijn initieel slechts woordvoerders aanwezig. We hebben volgens mij wel een quorum. Ik heb berichten van verhindering ontvangen van de heer Simons, de heer Meeuwissen en de heer Cicek.

1.2 In memoriam oud-raadslid mevrouw A.M. Ridderhof-Strik

De **VOORZITTER**. Aan de orde als eerste zoals te doen gebruikelijk indien dit aan de orde is, een in memoriam van oud-raadslid mevrouw A.M. Ridderhof-Strik. Dames en heren, leden van de raad, ons bereikte het bericht dat op 10 november 2021 is overleden mevrouw A.M. Ridderhof-Strik op de zeer hoge leeftijd van 102 jaar. Ik mag u bij gelegenheid overigens melden dat een dezer dagen de oudste Nederland een Rotterdamse zal zijn, van 109 jaar. Ze was in twee perioden lid van uw raad voor de fractie van de PvdA. De eerste periode duurde niet lang, ze kwam tussentijds in de raad in januari 1969 en zij bleef toen slechts tot de nieuwe raad in september 1970 aantrad. Een aantal van u is van na dat bouwjaar. Haar fractie streefde naar verjonging, toen ik dat las dacht ik 'what's new' en ze

kwam op een onverkiesbare plaats, iets wat overigens door de vrouwenwereld in haar partij en in de stad niet in dank werd aanvaard en die stap werd vooral ook als verlies beschouwd. Dat zijn de woorden van burgemeester Thomassen bij haar afscheid. Het verlies duurde niet lang want in januari 1972 kwam ze opnieuw tussentijds terug in de gemeenteraad, maar toen bleef ze wat langer, namelijk tien jaar. Ze was lid van uiteenlopende commissies, maar haar belangrijkste aandachtsgebieden waren in die periode toch eigenlijk hele bijzondere vraagstukken en als je die vergelijkt met de thema's van nu, zou je kunnen zeggen 'we zijn aan het recyclen'. Het ging toen over gemeentelijke bedrijven, over sport en recreatie en in haar laatste raadsperiode kwam daar ook nog de commissie Milieu, Openbare Werken en Openbaar Groen bij. Dus iedereen die denkt dat milieu een modern thema is, moet zich in de geschiedenis van de stad Rotterdam verdiepen. Mevrouw Ridderhof was een raadslid dat steeds een redelijk evenwicht probeerde te vinden tussen de belangen van de burgers en de financiële positie van de gemeente. Kenmerkend was haar opmerking bij alweer een raadsvergadering over de verhoging van de gemeentelijke tarieven: 'er is geen mens die dit plezierig vindt, maar dat kan nu eenmaal niet anders'. Dit weerhield haar er overigens niet van om jarenlang tegen bijvoorbeeld verhoging van de reinigingsrechten te stemmen. Ze hield een pleidooi voor belasting naar draagkracht en pas toen voor haar duidelijk werd dat de gemeente dat niet op eigen houtje kon regelen, ging ze uiteindelijk akkoord met wat hogere tarieven. Veel van haar moties en amendementen hadden ook de tarieven van bijvoorbeeld gas en elektriciteit voor burgers als onderwerp. What's new. Ze was zeer overtuigd van de noodzaak tot energiebesparing en vond dat burgers daarvoor beloond dienden te worden. What's new. Ze kon ook een goed pleidooi houden voor een gevecht tegen de bewegingsarmoede, overtuigd als ze ervan was dat recreatief sporten en bewegen een basis voor een goede gezondheid van jong en oud vormden. Onze wethouder Zorg zou daar een partner aan hebben gehad. Veel thema's waren actueel, zijn actueel en blijven actueel. Ik vind het fijn dat wij vandaag deze woorden met een lach kunnen consumeren als we denken aan mevrouw Ridderhof. Zij viel op door haar nuchtere kijk op zaken, ze had haar eigen mening die niet altijd parallel liep met die van haar eigen fractie en dat moet de PvdA bekend voorkomen. Ze kon die mening helder en beargumenteerd naar voren brengen en indien nodig gewoon tegen stemmen. Ze heeft de stad en haar burgers een lange reeks van jaren met volle overtuiging gediend en wij zullen haar ook met die karakteristieke trekjes blijven herdenken met respect. Mag ik u vragen een moment stilte in acht te nemen en daarbij te gaan staan als dat kan.

Stilte

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer, ik hervat de vergadering.

1.3 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Het is overbodig u eraan te herinneren dat er in dit gebouw allerlei coronamaatregelen gelden en het verzoek aan u is om daar zoveel mogelijk rekening mee te houden. Afhankelijk van de gang van zaken van onze ochtendsessie zal de lunch gereed zijn rond 12.45 uur en de warme maaltijd rond 18.30 uur. Mevrouw Hoogwerf heeft te kennen gegeven graag een initiatiefvoorstel te willen indienen. Mag ik u het woord geven?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Goedemorgen voorzitter, goedemorgen collega's. Een van de grootste zorgen die we op dit moment als stad kennen, zijn jongeren die elkaar met extreem geweld naar het leven staan, jongeren met messen, kinderen die andere kinderen om het leven brengen. Het is bizar, maar we hebben er eigenlijk bijna maandelijks wel mee te maken. Jongeren in psychische nood die dreigen te verzuipen onder druk van social media, drillrap, de straat, armoede of eenzaamheid. We hebben het over jongeren met messen op

straat, maar we hebben het ook over meisjes die juist met een scheermesje in de hoek zitten, die zie je niet, die hoor je niet, maar ze zijn er wel en ze vragen ook stil om hulp. We hebben systemen om een vangnet voor deze jongeren te realiseren. Systemen die los van elkaar vaak prima functioneren, dus jongerenwerk doet zijn stinkende best, school doet zijn stinkende best, de politie doet haar stinkende best, hulpverleners doen hun stinkende best, maar echt samenkomen doet het eigenlijk nergens, met als gevolg dat we die hele kleine momenten waar we die hulp kunnen bieden, waar dat raampje openstaat om erin te kunnen springen om de lont eruit te trekken, missen met het gevaar op een directe escalatie. We zoeken dat punt waar we kunnen ingrijpen en ik denk dat we dit kunnen vinden als we beter met elkaar gaan samenwerken. Daarvoor hebben we ook een driepuntenplan om die betere samenhang tussen die systeemwerelden te realiseren. We willen jongerenwerk, jongerenwerkers die gespecialiseerd zijn in de snelheid waarmee de jeugd communiceert, aan tafel hebben, direct bij de wijkteams, bij het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond, zorg dat je direct kunt escaleren op het moment dat zij zien 'daar gaat het mis', daar heb je het moment te pakken. We willen een financieel plan om direct de juiste hulp beschikbaar te stellen. Als we een kind door een systeem blijven pompen, en dat krijg ik ook direct van de hulpverleners te horen, dan komt het er zo kapot uit dat we het nooit meer kunnen repareren. Een uitplaatsplek, een veilige plek waar bij een acute dreiging van geweld geen escalatie meer nodig is, maar rust geboden kan worden. Dat is wat we met dit initiatiefplan willen realiseren. We zijn ontzettend benieuwd naar de reactie van het college, we zien uit naar de discussie in de commissie en ik denk niet wij alleen, maar vooral ook onze jongeren die onze hulp verdienen. Bedankt.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer voor het zoveelste initiatiefvoorstel in deze raadsperiode mevrouw Hoogwerf. We zullen de tekst doorgeleiden richting de commissie ZOCS en het college om advies bij dit onderwerp vragen.

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 2 december 2021

De **VOORZITTER**. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van heden. Er is één verzoek ontvangen voor een regulier debat, van Leefbaar Rotterdam, 50PLUS en CDA, onder de titel 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windmolens'. Ik stel u voor dit punt als 12.1 op de agenda te zetten. Akkoord. Er zijn twee verzoeken voor een tweeminutendebat ontvangen, van de PvdA en de VVD over deelvervoer en van D66 over het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit. Als daar geen opmerkingen over te maken zijn, stel ik u voor om deze twee punten op de agenda te zetten als 26.1 en 26.2. Akkoord. Er zijn geen verzoeken voor indiening van een motie vreemd aan de orde van de dag. Mevrouw Roest heeft mij gevraagd de behandeling van de agendapunten 6 en 7 te combineren en de schriftelijke stemming uit te stellen tot na de middagpauze. Ik neem aan dat u daar verder geen zwaar tegen hebt, dan doen wij de stemming vanmiddag op een geschikt moment. Vanuit de commissie BWB heeft mij het verzoek bereikt om beide initiatiefvoorstellen onder de agendapunten 14.1 en 14.2 te betrekken bij agendapunt 11, Omgevingsvisie. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik snap dat advies inhoudelijk heel goed, maar het probleem is dat wij dan met twee verschillende woordvoerders zitten. Is daar al een oplossing voor bedacht, voor hoe we dat gaan doen?

De **VOORZITTER**. Daar moeten wij nog een oplossing voor vinden.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Die moet nog gevonden worden.

De **VOORZITTER**. We moeten in de loop van vandaag even kijken hoe we dat praktisch doen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, zou u daar even over kunnen nadenken. Oké, dan vind ik het prima.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, ik hoor u achterin.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik miste hem, 14.1 en 14.2?

De **VOORZITTER**. 14.1 en 14.2 te betrekken bij agendapunt 11. Zijn er nog meer mensen die twee fractiewoordvoerders bij die punten hebben? Als dat het geval is graag tijdig laten weten, dan kunnen we in de logistiek kijken hoe dat eventueel te regelen is.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik zou toch graag een toelichting willen hebben want dat betekent dus dat we dan wel gewoon de initiatiefvoorstellen gepresenteerd krijgen, dus het wordt gewoon toevallig na elkaar behandeld.

De **VOORZITTER**. Ja, een gecombineerd voorstel. Het is blijkbaar een uitkomst van de commissie en ik weet niet wat de diepere achtergronden daarvan zijn, maar het was een commissie-uitkomst, mijnheer Segers beaamt dat. Dan moeten we in de loop van de ochtend kijken hoe we het logistiek doen dat D66 met twee woordvoerders kan spreken. Ten aanzien van de spreektijd stel ik u voor vandaag uit te gaan van drie uur spreektijd. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, u hoort mij ook steeds, het is vandaag een heel bijzondere agenda. Echt, ik vind het een ratjetoe aan onderwerpen, er zijn zelfs heel veel onderwerpen waarvan ik denk 'ik heb er in de commissie eigenlijk niet eens...'. Ik weet niet hoe het ontstaan is, maar het is ontstaan en daardoor kan ik heel moeilijk bundelen. Als ik mijn tijd alleen al moet verdelen over vijf, zes, zeven onderwerpen dan worden het allemaal maar hele kleine minuutjes, dus ik verzoek om toch een uur op te plussen om gewoon lucht te geven om ook wel recht te kunnen doen aan sommige onderwerpen want het zijn zoveel korte onderwerpen, je kunt geen minuut iets gebruiken, dus in die tijd zit ik een beetje. Ik heb niet veel tijd nodig, maar dat speelt wel en vandaar dat ik mijn verzoek doe.

De **VOORZITTER**. Ik neem aan dat dit tijdvoorstel ook via WhatsApp is rondgegaan. Nee, dat niet? Oké, dat is een ordevoorstel, een uur opplussen. We hebben afgesproken dat we over ordevoorstellen alleen stemmen en laten we dat even met handjes omhoog doen. Wie steunt het ordevoorstel om met een uur op te plussen? Acht. Ja, daar is een meerderheid voor, dus we gaan gezellig naar vier uur.

3. Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 14 en 28 oktober 2021

De **VOORZITTER**. Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 14 en 28 oktober 2021. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank voorzitter, toch nog even over de agenda. Ik begrijp wat mevrouw Verkoelen zegt, er zijn natuurlijk enorm veel onderwerpen. Ik wil toch nog even stilstaan bij agendapunt 15.1, dat staat nu als een korte verklaring en het heeft onze voorkeur om dat een hamerstuk te laten zijn. Er is uitgebreid over gesproken in de commissie en volgens mij is het gewoon hartstikke klaar, kunnen we dit gewoon hameren en

dan ook door. Dat scheelt ons ook spreektijd, die kunnen we dan toebedelen aan andere punten, we zullen die vandaag hartstikke hard nodig hebben.

De **VOORZITTER**. Ik heb wel sprekers bij dat agendapunt, de heren De Roon en Van Putten en mevrouw Faber.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, ik wil daar wel even op reageren want in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte is ook duidelijk aan de orde geweest of we hier geen hamerstuk van kunnen maken, maar ook de indieners hadden wel echt de behoefte om toch nog iets te zeggen. Ik vind het wat moeilijk om daar dan nu weer op terug te komen, waar we in de commissie dit punt al aan de orde hebben gehad. Ik snap u, maar...

De **VOORZITTER**. U zegt dat in de commissie is afgesproken dat het gehamerd kan worden?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, daar was het voorstel van uw voorzitter, die ik was, op dat moment om het te hameren, maar toen werd echt duidelijk gesteld 'we hebben toch behoefte om er nog iets over te zeggen'.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Een korte opmerking want wij waren daar medeschuldig aan. Wij overwogen namelijk om een motie in te dienen, maar wij hebben de commissie teruggekeken en gedacht 'ja, eigenlijk is er ook geen grond voor een motie, dus we gaan het niet doen'. Dus voor ons vervalt de noodzaak om het nog te bespreken en als andere partijen wel een motie willen indienen, dan is daar wat mij betreft alle ruimte voor, maar voor ons zou dit gewoon als hamerstuk in de raad kunnen.

De **VOORZITTER**. Ik zie dat een van de beoogde sprekers, de heer De Roon, zich inmiddels bij de griffie heeft afgemeld. Nee? Dan wil ik het volgende met u afspreken. Ik laat het bij u, dan hebt u in de loop van de ochtend de tijd om even met elkaar te overleggen of het als bespreekpunt op de agenda blijft of dat het afgevoerd kan worden. Dat laat ik even bij u, dan kunt u in de loop van de ochtend even met elkaar overleggen en dan kunt u mij daarna de uitslag daarvan melden. Goed zo? Ja, prima. Dan hebt u nog even iets meer tijd om met elkaar te overleggen, dan hoeft dat niet via de microfoon. Dank voor het punt mevrouw Van Groningen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee dat is duidelijk, het verzoek kwam inderdaad van de ChristenUnie-SGP, dus dat zou goed zijn. U bent bezig met de vaststelling van de notulen?

De **VOORZITTER**. Ik ben bij agendapunt 3 mevrouw Verkoelen, maar ik was nog niet begonnen met agendapunt 3.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mevrouw Van Groningen ging al staan. Ik heb het al via de mail aangegeven en ik wil nog even kwijt dat ik voor de tweede maal, net als de heer Van der Velden van de Partij voor de Dieren... We hadden de vorige keer 114 moties en ik heb bij één motie verkeerd gestemd, dat betreft motie 78, 'Geef Rotterdammers met een hoofddoek, ruimte om zichzelf te zijn bij toezicht en handhaving'. 50PLUS moet geacht worden daar tegen en niet voor te hebben gestemd.

De **VOORZITTER**. Nog één keer welke motie is dat?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat is motie 78, 'Geef Rotterdammers met een hoofddoek, ruimte om zichzelf te zijn bij toezicht en handhaving'. Daar wordt 50PLUS geacht tegen te hebben gestemd.

De **VOORZITTER**. U hebt daar een verkeerde stem uitgebracht, waarvan akte. Ik ga verder met agendapunt 3, Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 14 en 28 oktober 2021. Kunnen we de notulen arresteren? Dat is het geval.

4. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissie zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 45 tot en met 47*

De **VOORZITTER**. Dan hebben we agendapunt 4, Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en commissie. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening voor week 45 tot en met week 47? Akkoord.

5. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*

De **VOORZITTER**. Dan bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet.

- 5.1 *De brief van burgemeester en wethouders met bijlagen met betrekking tot de risicoanalyse BOOR*

De **VOORZITTER**. Onder 5.1 de brief van burgemeester en wethouders met bijlagen met betrekking tot de risicoanalyse BOOR.

- 5.2 *De bijlagen (25, 26A en 26B) behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over de verkenning van het ambitiescenario Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen en het Museumpark*

De **VOORZITTER**. En onder 5.2 de bijlagen 25, 26A en 26B behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over de verkenning van het ambitiescenario renovatie Museum Boijmans Van Beuningen en het Museumpark. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Beide graag tegen.

De **VOORZITTER**. 50PLUS wordt bij beide geacht tegen te hebben gestemd. Dat geldt ook voor de heer Van der Velden en ook voor de SP. Met de stemmen van deze drie fracties tegen wordt besloten tot geheimhouding zoals verzocht.

6. *Het voorstel voor de benoeming van drie leden van de commissie voor Welstand en Monumenten*
7. *Het voorstel voor de herbenoeming van twee leden van de commissie voor Welstand en Monumenten*

De **VOORZITTER**. De agendapunten 6 en 7 zijn verdaagd tot vanmiddag.

HAMERSTUKKEN

8. *Het voorstel tot vaststelling van de lijst van relevante wet- en regelgeving ten behoeve van de accountantscontrole van de rekeningen van de jaarrekeningen 2021 en 2022*

De **VOORZITTER**. Dan doen we de hamerstukken. Onder 8, Het voorstel tot vaststelling van de lijst van relevante wet- en regelgeving ten behoeve van de accountantscontrole van de rekeningen van de jaarrekeningen 2021 en 2022. Akkoord? Hameren.

9. *Het voorstel met betrekking tot de grondexploitatie 'Grote Beer'*

De **VOORZITTER**. Onder 9 het voorstel met betrekking tot de grondexploitatie 'Grote Beer'. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, graag tegen gestemd voorzitter. Daar gaat 50PLUS niet mee akkoord.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dat geldt ook voor ons.

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja bij ons ook, wij zien daar nul sociale woningen en we zullen daar ook tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Dat geldt ook voor de SP. Met deze stemmen tegen is besloten dit onderwerp te hameren.

10. *Het voorstel met betrekking tot het Fonds Vitale Kerngebieden*

De **VOORZITTER**. Dan agendapunt 10, het voorstel met betrekking tot het Fonds Vitale Kerngebieden. Kunnen we dit hameren? Met algemene stemmen.

ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

11. *Het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen'*

14.1 *Het initiatiefvoorstel-Verheij over 'Gestapeld Rotterdam: hoe dubbel grondgebruik de stad mooier en beter maakt' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop*

14.2 *Het initiatiefvoorstel-Tak/Engberts over 'Het Nieuwe Noorden' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu naar agendapunt 11, het eerste bespreekpunt van vandaag. Dan gaan we de wethouders vragen om binnen te treden, een ogenblikje geduld. Dank voor uw geduld. Aan de orde zoals net afgesproken de agendapunten 11, 14.1 en 14.2. Zoals gebruikelijk beginnen we met de initiatiefvoorstellen en de eerste is van de heer Verheij over gestapeld Rotterdam en daarna het initiatiefvoorstel van de heren Tak en Engberts over Het Nieuwe Noorden. Daarna gaan we dat inhoudelijk bespreken in combinatie met agendapunt 11. Mijnheer Verheij, mag ik u als eerste het woord geven.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Begin 2021 heb ik het initiatiefvoorstel ingediend om in Rotterdam te gaan stapelen, meer boven elkaar in plaats van naast elkaar bouwen om op die manier ruimte te winnen en om op die manier de overlast die wij hebben als gevolg van grote infrastructuur en grote doorgaande wegen in onze stad te verminderen.

Dit initiatiefvoorstel is becommentarieerd door ons college, het is vorige week besproken in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte en naar aanleiding daarvan heb ik een aantal aanpassingen gedaan om de ambitie die ik daarmee heb, een vergezicht waarin op veel plekken in Rotterdam grote infrastructurele bundels worden overkluisd, wat te temperen. Niet omdat ik minder ambitieus ben geworden, maar wel omdat ik denk dat we het ook in samenhang moeten zien met de realiteit van de beschikbare middelen en de fysieke mogelijkheden die er in onze stad zijn. Er ligt een aangepast raadsvoorstel voor u waarin ik het voorstel terugbreng tot een drietal punten. 1, neem de gedachtevorming die achter deze overkluising zit op in de Omgevingsvisie die we vandaag ook behandelen en vaststellen. 2, ga van de kant met een project waar heel veel gaat gebeuren, de Abraham van Rijckevorselweg die in een omgeving ligt waarin de komende jaren heel veel ontwikkelingen zullen samenvallen. Pak daar nou als eerste die handschoen op om dit principe vorm te geven en als derde, ga door met een project dat eigenlijk al in gang gezet is, Feyenoord XL, de overkluising van het spoor bij De Kuip waar goede mogelijkheden liggen om met het wegnemen van die barrière van dat spoor een nieuw stuk stad te maken en vooral de omliggende gebieden daar enorm van te laten profiteren. Dat is wat vandaag aan u voorligt, ik hoop dat u daar vandaag enthousiast 'ja' tegen gaat zeggen en ik zie het debat graag tegemoet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Zijn er nog vragen aan de heer Verheij voordat we naar de heer Tak gaan met een ander onderwerp?

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter. Allereerst complimenten voor het initiatiefvoorstel dat is ingediend. Ik heb eigenlijk één vraag, in het initiatiefvoorstel wordt ook gevraagd naar het ontwikkelen van een haalbaarheidsdocument om vervolgens ook in een ander punt aan te geven om dit op te nemen in de Omgevingsvisie. Als ik dat in die volgorde achter elkaar zet, vraag ik me af of we dan niet te snel gaan met dit in de Omgevingsvisie op te nemen alvorens wij een haalbaarheidsdocument hebben opgesteld. Dat is even een vraag die ik daarover heb.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja dank u wel voorzitter, ik heb ook één vraag. De heer Verheij heeft bij de Omgevingsvisie ook een motie ingediend, 'Eerst afmaken', en ik vroeg mij af hoe hij dit voorstel ziet in het licht van die motie 'Eerst afmaken' want we gaan al iets doen met Feyenoord City en we hebben enorm veel plannen, ook juist de heer Verheij, en dit vraagt natuurlijk eigenlijk om gedachtevorming voor de toekomst. Hoe combineert hij die twee zienswijzen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja dank u wel voorzitter en ook met dank voor het initiatief. Op zich een goed idee en zeker dubbel grondgebruik want we hebben het hard nodig, maar zoals de vorige spreekster ook al zei, zou ik graag willen zien hoe we de gebiedsontwikkeling nu koppelen aan het idee wanneer daar verandering in komt. Laten we wel wezen, Feyenoord XL staat nog helemaal in de kinderschoenen, net als Feyenoord City misschien wel helemaal zal gaan afketsen en anders zal moeten. Dan nog vind ik uw gedachtegoed heel erg goed, maar hoe probeert u dat in uw initiatiefvoorstel dan weer om te vormen en hoe gaan we dat dan weer, inderdaad net als de eerste spreker vroeg, in die Omgevingsvisie krijgen? Hoe moet ik dat zien want ik ben een beetje bang dat we anders achter elkaar aan blijven rennen.

De **VOORZITTER**. Wie verder? De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja misschien nog één vraag. Ook NIDA is enthousiast over dit plan en ook over het volgende voorstel, maar het is niet eerste keer dat dit wordt voorgesteld, we hebben dit een aantal malen geprobeerd. Hoe ziet de indiener de haalbaarheid hiervan in de toekomst? Er is een aantal voorstellen gedaan, ook over het financieren ervan via de projectontwikkelaars en we hebben natuurlijk het arrest van 26 november jl. waarin staat dat het allemaal in het openbaar moet worden aanbesteed. Ziet de indiener daardoor ook nog grote beren op de weg of juist meer kansen voor die ontwikkeling in de toekomst, zeker ook in het licht van waar we natuurlijk bij Feyenoord City, bijvoorbeeld in XL, tegenaan lopen, dat er toch wel heel veel inspraak is en dat wordt in Omgevingsvisie natuurlijk alleen maar meer gestimuleerd of daar komt meer mogelijkheid voor. Gaat dat nou juist zand in die radars gooien of biedt dat juist meer kansen voor dit soort ontwikkelingen?

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel voorzitter en ook dank aan de indieners. We hebben het er eerder natuurlijk al uitgebreid over gehad. Er ligt een nieuw besluit voor en ik moet eigenlijk altijd denken aan Willem Elsschot, tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren, en hierbij ook nog haalbaarheidsonderzoeken en financiën. Het dagdromen vind ik heel mooi, zeker als het hierover gaat, dat heb ik volgens mij ook al eerder gezegd, maar toch nog even een toelichting van de indieners op dit nieuwe besluit dat voorligt en de initiatiefvoorstellen zoals die eerder bij ons behandeld zijn, om daar nog even op in te gaan.

De **VOORZITTER**. Anderen? De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, dank u voorzitter. Het is een goed initiatiefvoorstel van de heer Verheij, zeker om na te denken over dubbel grondgebruik. In het verleden waren er ook al ideeën om de 's Gravendijkwal te overkappen en wij staan daar in principe positief tegenover, met name om te kijken naar de overkluizing van de Abraham van Rijckevorselweg in combinatie met een soort masterplan wat dan kan gaan gelden voor het Excelsiorgebied, het Brainparkgebied, het universiteitsgebied en De Esch zelf. Het gaat er eigenlijk om of we kansen zien om daar de leefomgeving voor de mensen die daar wonen te verbeteren. Vandaar dat wij dat ook goed vinden.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij, een aantal vragen aan u.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter en dank aan de sprekers voor het enthousiasme dat ze laten blijken, daar ben ik blij mee. Een aantal vragen. De heer Achbar vraagt: gaan we niet te snel en zou je niet eerst de haalbaarheid moeten onderzoeken voordat je het in de Omgevingsvisie opneemt? In mijn originele voorstel was inderdaad een hele serie projecten concreet benoemd met daarbij ook de opdracht om haalbaarheidsstudies uit te voeren en het ook op te nemen in de Omgevingsvisie. Dan geef ik direct antwoord op de vraag van mevrouw Kockelkoren, dat was misschien iets te enthousiast en juist ook met die gedachte van eerst afmaken waar je aan begint voordat je aan nieuw projecten begint, heb ik bijvoorbeeld de Groene Kruisweg, de Vaanweg en de Tjalklaan uit het voorstel gehaald want anders gaan we inderdaad te snel, dan pakken we het te groots aan, dan pakken we te veel projecten aan zonder dat we al een goed idee hebben van wat we op die plekken precies willen en dan lopen we te veel op de zaken vooruit. In het aangepaste ontwerpbesluit heb ik het juist teruggebracht: ga nou beginnen

met een gebiedsontwikkeling die echt al vorm begint te krijgen, namelijk het hele gebied rondom de Abraham van Rijckevorselweg waar Excelsior, het Brainpark, De Esch, de Erasmus Universiteit en de oeververbinding. Het gevraagde besluit is: als die nou allemaal vorm gaan krijgen, onderzoek op dat moment op welke manier je de Abraham van Rijckevorselweg wilt meenemen, waarbij je eventueel overkluizing dan wel ondertunneling op dat moment meeneemt. Volgens mij is dat de juiste volgorde om het te doen. Daarmee lopen we niet op de zaken vooruit en lopen we dus ook niet op de zaken vooruit bij al die andere wegen die ik in het originele voorstel noemde omdat ik die even laat voor wat ze zijn. Die kunnen op het moment dat je ooit eens een keer iets in die omgeving gaat ontwikkelen. Stel dat je vanuit Oud-Mathenesse en Spangen eens een keer zou gaan ontwikkelen richting de Tjalklaan, dan zou je op dat moment met wat ik voorstel om in Omgevingsvisie op te nemen gaan kijken hoe we dat bij de Tjalklaan moeten doen. Dat is volgens mij de volgorde die ik voorstel en waarom het ook goed is om het nu wel op die manier in de Omgevingsvisie op te nemen. Volgens mij heb ik daarmee de vraag van mevrouw Kockelkoren beantwoord. Zij knikt en dat is volgens mij een bevestiging. Dan de heer Van Noppen die vraagt 'ziet u nou bedreigingen of kansen?', ook indachtig die uitspraak van de Hoge Raad van de afgelopen week. Die uitspraak moeten we natuurlijk goed bestuderen en kijken wat die betekent voor gebiedsontwikkelingen in de brede zin van het woord. Als we terugkijken op de geschiedenis van Rotterdam denk ik dat er wel degelijk kansen liggen. Ik heb ooit in 1996 of 1997 in een Atelier Buitenruimte dat we in de deelgemeente Delfshaven hadden voor de plek waar toen nog een rangeerterrein aan de Vierhavenstraat lag geroepen: volgens mij zouden we daar én bedrijvigheid en een park kunnen doen. Toen zat iedereen mij aan te kijken: wat bedoelt u? Als we het nou eens gewoon op elkaar in plaats naast elkaar leggen, dan kan het allebei. We zijn inmiddels 25 jaar verder en er staat een dakpark met winkels, een parkeergarage en een park er bovenop. Daar kun je heel veel van leren over hoe dat misschien beter had gekund, maar het is haalbaar en het is ook financieerbaar, dat is wel gebleken daar. We doen dat op andere plekken ook. Bij het doortrekken van de A16 naar de A13 kom je een bos tegen. Deze gemeenteraad heeft ik geloof in 2009, een motie aangenomen: die weg mag er wel komen, maar we willen hem niet zien, niet horen en niet ruiken. Vervolgens is in de aanbesteding meegenomen dat dit een uitgangspunt is en er komt dus een tunnel onder dat bos door. Het is dus haalbaar, het is financieerbaar en ja, soms moet je er een beetje geld bijleggen en dat heeft de gemeente Rotterdam ook gedaan om die kwaliteit te bereiken. Dus ik denk dat je steeds per keer moet bekijken of dat in een aanbesteding en in een plan voor de gebiedsontwikkeling, de heer Van Putten noemt het een masterplan, haalbaar en mogelijk is. Ik zou wel willen dat we dat soort dingen steeds bekijken omdat het de kwaliteit van wat je uiteindelijk voor de stad maakt, verbetert. De heer De Roon noemt het dagdromen en dat is het natuurlijk ook een beetje, maar op het moment dat de politiek haar dromen verliest, ben je volgens mij ook het toekomstbeeld voor de stad kwijt, dus ik pleit er altijd voor om wel een klein beetje te blijven dromen, waarbij je je dromen natuurlijk wel aan de realiteit moet toetsen en dat is precies wat de heer De Roon volgens mij bedoelt, tussen droom en daad staan praktische bezwaren en een van die bezwaren kan zijn dat het geld er simpelweg niet is. Dan moet je op dat moment kijken hoe je met het wel beschikbare geld zo dicht mogelijk bij je dromen uitkomt, maar ik zou willen beginnen met toch wel een klein beetje blijven dromen over hoe deze stad echt mooier en beter wordt en dat kan volgens mij met de voorstellen zoals ze nu in het uiteindelijke gevraagde besluit voor u liggen. Ik heb het idee dat ik daarmee de vragen heb beantwoord, maar ik zie nog een aanvulling.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen eerst.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Mag ik toch nog één aanvulling doen? Ik vind het een heel goed pleidooi, maar ik hoor ook iedereen hier in de raad, en dat was ook in de commissie zo: die realisatie van de voorbeelden die u geeft maakt ons huiverig. Zouden we het ook zo

kunnen bedenken want het dubbel grondgebruik en wat u net aanhaalde, daar zouden we echt als een checklist... Zouden we dat niet an sich zonder voorbeelden ook in die Omgevingsvisie kunnen opnemen, dat we ons ertoe gaan verplichten om in ieder geval alles wat langskomt op deze wijze te gaan checken op dubbel grondgebruik? Zonder de voorbeelden, want dan geeft het misschien wat meer lucht en ruimte. Daar zie ik inderdaad tussen droom en daad wel een probleem, bij de voorbeelden.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank voorzitter. Wat ik voorstel voor de opname in de Omgevingsvisie is inderdaad een algemene zinsnede waarin ik beschrijf: betrek dit bij gebiedsontwikkelingen, betrek dit op het moment dat je tegen grote infrastructuur aankomt, tegen grote doorgaande wegen. Ik heb daarin wel twee voorbeelden genoemd die we al gerealiseerd hebben, degene die ik net noemde, het dakpark en de A16, omdat ik denk dat dit inspirerende voorbeelden voor de toekomst zijn. Ik heb juist voorgesteld om in de Omgevingsvisie geen voorbeelden voor de toekomst op te nemen omdat ik denk dat je het per keer moet bekijken op het moment dat je tegen die bundels aanloopt.

De **VOORZITTER**. Daarmee is de vraag van de heer Achbar beantwoord, heel goed. Dan zijn de vragen beantwoord en gaan we naar de heer Tak voor een korte inleiding over zijn initiatiefvoorstel over Het Nieuwe Noorden.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u wel voorzitter. Mooi om vorige week voor het eerst te gast te zijn in de commissie BWB om het voorstel toe te lichten. Ik denk een beetje aansluitend op de woorden van de heer Verheij, wij hebben met Het Nieuwe Noorden een droom voor de stad willen laten schetsen, we laten zien wat de visie is van een idee dat eigenlijk in 2009 ooit is geboren, maar waarmee de afgelopen tien jaar eigenlijk niets is gedaan. Dat vonden wij heel erg zonde, ook omdat we het bij wijze van spreken misschien eigenlijk wel heel toevallig nu ook hebben over de Omgevingsvisie en ook de toekomst en de visie op de stad, waar we naartoe willen. In de commissie EDEM hebben we bijvoorbeeld met de wethouder Mobiliteit een goede discussie gehad over wat de toekomst van de snelwegen in onze stad is en dat de A16 en de A13 heel goed laten zien dat ook de functie van onze ringweg op enig moment gaat veranderen. Dat betekent ook dat je moet gaan nadenken over wat dat voor bestaande snelwegen betekent, hoe we die anders kunnen invullen, kunnen die bijvoorbeeld worden afgeschaald? Ik denk dat we vorige week een hele goede discussie hebben gehad over hoe we dat zouden kunnen doen, waarbij mevrouw Faber heel duidelijk aangaf 'kijk nou ook naar die A13' en dat hebben we om die reden nog net even wat explicieter in het voorstel opgenomen, terwijl het ook al onderdeel van het originele initiatiefvoorstel was. Ik denk dat juist nu gaan nadenken over de invulling van die afschaling zo belangrijk is om te voorkomen dat we in toekomst in een situatie terechtkomen waarin er eigenlijk twee parallelle sporen zijn, maar men nooit heeft nagedacht over het integrale verhaal. Wij vinden het ook erg belangrijk om aan de stad te laten zien wat de richting is waar Rotterdam naartoe wil. Wat ons betreft moet die barrière ooit een keer geslecht worden en ik realiseer me ook dat we dat niet met één raadsuitspraak doen, maar wat we vandaag wel kunnen doen, is het balletje een heel klein beetje aan het rollen brengen.

De **VOORZITTER**. Zijn er vragen aan de heer Tak? De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ook hier natuurlijk complimenten voor het initiatiefvoorstel. Ik heb eigenlijk één vraag. Ook weer een opsomming van een aantal punten waarin gevraagd wordt: bij een positieve uitkomst. Ook hier eigenlijk weer de vraag naar het

momentum, gaan we niet te snel om dit dan ook weer zo expliciet op te nemen in de Omgevingsvisie zoals die nu voor ons ligt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, ik heb niet echt een vraag anders dan dat ik echt heel erg positief over dit voorstel ben. Ik weet nog dat ik op 22-jarige leeftijd met mijn Eendje over die A20 naar Delft reed, want daar ging ik studeren, en dat ik dacht 'my god, wat rijd ik hier door een stad, wat gebeurt hier?' Dat kende ik niet uit het Brabantse waar toen nog heel veel ruimte was en ik dacht direct: het is toch afschuwelijk voor mensen om in zo'n stad te wonen waar zo'n weg doorheen loopt. Geen echte vragen, ik ben het helemaal met u eens en ik ziet het op korte termijn ook nog niet gebeuren, maar ik ben het helemaal met u eens, als we weer elf jaar wachten voordat het weer een keer op de agenda komt dan zijn we gewoon echt te laat. Ik denk dat we moeten starten om te kijken hoe we deze weg kunnen downgraden en het liefst zou ik hem zien verdwijnen, maar ik denk dat dit een onmogelijkheid is. Laten we gaan proberen om hem onderdeel van de stad te laten worden en er een gewone weg van te maken. Ik ben super tevreden met dit voorstel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter en dank ook aan de heer Tak dat hij de punten die we tijdens de commissievergadering hebben genoemd in het aangepaste voorstel heeft meegenomen. U hebt dat destijds al beoogd, maar nu is het ook beter verwoord. Ik heb me heel erg voorgenomen om na de commissievergadering het woord 'dromen' vandaag niet meer in de mond te nemen, maar ik ontkom er niet aan want het is al meerdere keren genoemd. Ik vind dat je als politicus dromen moet hebben, daarom ga je de politiek in, en als je een bepaalde visie hebt op hoe je die dromen wilt realiseren dan denk ik dat beide initiatiefvoorstellen daar bij uitstek geschikt voor zijn. Als we nu niet starten dan zijn we straks weer tien jaar verder en is er nog steeds niets gebeurd, dus hartelijk dank voor uw werk.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u wel en dank voor de warme woorden van degenen die het voorstel ondersteunen. Mevrouw Verkoelen, ik moet wel zeggen dat uw voorbeeld me eraan deed denken dat ik op dit voorstel ben gekomen toen ik in de zomer van 2020 zelf over de A20 reed en dacht 'jezus, dit is toch wel eeuwig zonde van dit prachtige stuk van de stad, daar moeten we toch iets mee kunnen doen, hoe krijgen dit opnieuw op de agenda?' Dat is het doel van dit voorstel. De heer Achbar noemde het momentum. Een aantal van uw collega's gaf het net eigenlijk al aan. Zo'n ontwikkeling doe je niet even, dit gaat over twintig tot dertig jaar plannenmakerij en het enige wat wij als stad kunnen doen, is zeggen: dit is de stip op de horizon, zodat ook ontwikkelaars in de stad weten wat de stip is waar ze naartoe moeten werken, zodat de mensen geïnspireerd worden om met ideeën aan de slag te gaan. Dat is het doel, wij gaan er met het raadsbesluit van vandaag niet ineens voor zorgen dat die weg er komt, maar als gemeenteraad geven wij wel aan waar wij naartoe willen, zodat ook bedrijven, marktpartijen in de stad, maar ook bewoners weten wat die langetermijnontwikkeling is. Ik denk dat als we nu weer niets zouden doen, niemand het gaat oppakken. Je ziet ook dat er niets met het idee van tien jaar geleden is gebeurd en door het naar de gemeenteraad toe te tillen, nodigen we ook marktpartijen uit om ermee aan de slag te gaan. We hebben die ook gesproken, dus we weten dat er enthousiasme is om dit ook daadwerkelijk te gaan doen. Ik denk dat ik daarmee aan het eind van alle vragen ben.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Veel complimenten vooral. Als er verder geen vragen zijn, kunt u uw zetel in de raad innemen, dan hebt u kort aan deze kant mogen zitten. Het schijnt dat we kort wat posities kunnen wisselen want we gaan nu agendapunt 11 behandelen, in samenhang met het gewisselde onder 14.1 en 14.2. Dat was afgesproken in de procedurevergadering mijnheer De Roon, ik zie u wat verbaasd kijken maar zo was het afgesproken. Mag ik de wethouders verzoeken deze kant op te komen? Het is een heel changement zo, maar het is niet anders. Aan de orde is agendapunt 11, het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen' in samenhang met de initiatiefvoorstellen onder 14.1 en 14.2 zoals net door u besproken. Mevrouw Kockelkoren als eerste.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, het is nogal wat, de Omgevingsvisie waar we eigenlijk deze hele raadsperiode naartoe geleefd hebben, aan gewerkt hebben. Hij is landelijk gezien uitgesteld en toch zijn wij hier voortvarend met de Omgevingsvisie verdergegaan. Wat ik allereerst zou willen zeggen, is dat een van mijn eerste moties hier in de gemeenteraad de motie 'Samen stadmaken' was en dat was een motie bedoeld omdat we de Omgevingsvisie op ons af zien komen. GroenLinks vindt het van essentieel belang dat we die Omgevingsvisie samen met de stad maken. Het is een visie van de stad, het is een visie van initiatiefnemers, van bewoners, het is een manier van werken die ook de initiatieven meer in de stad legt, die ruimte voor initiatieven maakt, die ruimte voor het zelf organiseren van participatie op initiatieven maakt en dat aspect moet dan ook vooropstaan. Ik ben ook blij dat het college die handschoen heeft opgepakt en met allerlei partijen in de stad op verschillende manieren is gaan praten, digitaal, aan tafels en in sessies. We hebben bovendien 63 zienswijzen ontvangen. Dus die handschoen is ook opgepakt in de stad en daar ben ik blij mee. Tegelijkertijd heb ik ook in de commissie gezegd dat dit blijvende aandacht verdient. Het is niet zo dat, als wij nu een Omgevingsvisie vaststellen, we daarmee klaar zijn, dat hier alles in staat. We hebben namelijk ook van heel veel mensen die hebben meegesproken gehoord: ja, het is heel mooi wat hier allemaal in staat, maar er moet ook nog een aantal essentiële keuzes gemaakt worden. Dat is logisch want we kunnen niet alles onmiddellijk in deze Omgevingsvisie uitdiscussiëren en vaststellen. Dat begrijp ik ook, maar we moeten nog wel aan de slag, zowel hier in de raad politiek gezien als met de stad op de momenten waarop keuzes knellen. We hebben nu eenmaal niet oeverloos de ruimte in deze stad en soms moeten we keuzes en afwegingen maken die pijn kunnen doen. Ook dat gesprek moeten we met de stad blijven voeren en dat zou dan ook mijn eerste notie en vraag aan het college zijn. In het document staat ook dat we in februari 2022 de aanpak van de participatie gaan bespreken, dat is een erg belangrijk document dat echt hand in hand met deze Omgevingsvisie gaat want daarin laat je ook zien hoe je er met de stad mee gaat werken. Ik zou het college graag oproepen om daar dus ook in februari 2022 mee te komen, zodat we dat ook echt hand in hand kunnen blijven agenderen en kunnen blijven bewerken. Ik zie een interruptie.

De **VOORZITTER**. Niet dat ik zie.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ik zag u heel veelbetekenend kijken.

De **VOORZITTER**. De voorzitter doet geen interrupties.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nee, dat snap ik. Er is een heel aantal onderwerpen dat wij ontzettend belangrijk vinden. Wij hebben wel gekeken bij deze Omgevingsvisie, er zijn dingen die wij als GroenLinks ontzettend belangrijk vinden en die wij ontzettend graag in die Omgevingsvisie zouden willen hebben, maar we kunnen nu niet al onze stokpaardjes berijden. We hebben geprobeerd daar enigszins terughoudend in te zijn en we hebben

vooral gekeken naar wat we de afgelopen drie jaar en ook de jaren daarvoor natuurlijk al hebben besproken en politiek uitonderhandeld, wat zijn alle goede ideeën en zitten die nu goed genoeg in Omgevingsvisie verankerd? Dat was eigenlijk onze toets. Heel veel daarvan gelukkig wel, maar wij misten ook een aantal onderwerpen en daarom hebben wij een aantal moties en amendementen op die onderwerpen waarover we gewoon uitgebreid hebben gesproken, maar die op de een of andere manier nog net niet helemaal lekker zijn verwoord en die we daarom willen toevoegen. Als eerste gaat het over de motie 'Sturen op doelen in de gezonde leefomgeving' en dat gaat erover dat het college ervoor heeft gekozen om met de Omgevingsvisie ook een Rotterdams Omgevingseffectrapport te laten opstellen. Ik denk dat dit goed en waardevol is, maar daarin wordt ook een aantal zaken gesignaleerd dat opvolging behoeft. Er staat namelijk in dat klimaatverandering, biodiversiteit, mobiliteit, energie en grondstoffentransitie niet vanzelf goed komen, dat we daar echt stevig aandacht aan moeten blijven geven. Er zouden ook negatieve effecten kunnen optreden waardoor we nog harder moeten werken om dat goed te laten komen. GroenLinks vindt het ontzettend belangrijk dat we die onderdelen, klimaatverandering, biodiversiteit, wel goed in beeld houden en daarom hebben we deze motie om de aanbevelingen die in dat addendum staan de komende periode ook echt te implementeren, dat is de eerste. Dan het amendement Woningverbetering. We hebben een grote discussie gehad over focuswijken en stedelijke vernieuwing en wat het doel daar precies van was. Wij vonden dat onvoldoende helder in Omgevingsvisie staan. Wij kregen dat ook terug van mensen uit de stad die zeiden: ja, maar wat is die aanwijzing dan precies? Dit amendement gaat erover duidelijker de koppeling te leggen met de Vitaliteitskaart waarin opgaven voor woningverbetering worden benoemd, de gebieden waar die het grootst zijn worden benoemd, en dat toe te lichten zodat ook voor mensen in de stad duidelijk is wat we hier als college nou eigenlijk mee willen. Dan het amendement 'Samen stadmaken ook digitaal'. Ik zei net al dat samen met de stad optrekken belangrijk is en blijft en daarbij kunnen ook digitale middelen heel goed helpen. Wij willen er met dit amendement voor zorgen dat digitalisering ook die kansen biedt voor het samen stadmaken en het beter betrekken van de bewoners bij de ontwikkeling van de stad door als gemeente zo transparant mogelijk te werken en te werken op basis van een zo gelijkwaardig mogelijke informatiepositie. Dan hebben we een aantal onderwerpen op het gebied van mobiliteit. Als eerste het amendement 'Toevoegen autovrije straten als manier om Rotterdam aantrekkelijker te maken'. Dat gaat erover dat de afgelopen jaren onder andere de Witte de Withstraat en De Meent tot veler tevredenheid tijdelijk autovrij zijn gemaakt en dat we die richting willen blijven vasthouden. Dat is verwoord in dit amendement. Dan het amendement 'Toevoegen tegengaan vervoersarmoede als sturingsprincipe'. Ik hoop dat u nog wakker bent, we hebben allerlei goede aanvullingen. Het tegengaan van vervoersarmoede ofwel het bevorderen van mobiliteitsgeluk is een beleidsdoel van de Rotterdamse mobiliteitsaanpak, de Fietskoers en 'Rotterdam loopt' en hoort daarom ook in de Omgevingsvisie, dus dat willen wij steviger opnemen. Dan de motie 'Rustig wonen', die gaat over geluidsoverlast als gevolg van de luchthaven. Daarin verzoeken wij het college om het principe van een aangename geluidsarme zijde uit te werken in een norm die geldt voor alle Rotterdamse woningen, zodat ook mensen die geluidsoverlast van overvliegende vliegtuigen ervaren daar in de toekomst actie van het college op kunnen verwachten. Het amendement 'Vervangen duurzame luchtvaart door waterstof en bioplastics' gaat erover dat op dit moment in de Omgevingsvisie staat dat we nieuwe waardeketens in de economie laten ontstaan en dat we die faciliteren door middel van specifieke thema's zoals medische technologie, duurzame luchtvaart en offshore, maar GroenLinks is van mening dat zolang geen sprake is van vermindering van het aantal vluchten duurzame luchtvaart het greenwashen van een fossiel verdienmodel is en dat we daarom beter kunnen kiezen voor specifieke thema's zoals medische technologie, waterstof, bioplastics en offshore. Dus ook daar een beweging om duurzamer en groener te zijn zoals we ook de afgelopen periode veelvuldig met elkaar hier in deze raad hebben besproken. Dan het laatste amendement,

'Kunst en cultuur helpen de stad, de stad helpt kunst en cultuur'. De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur heeft bij de commissie ingesproken om aan te geven: wij zien in deze Omgevingsvisie goede zaken, maar kunst en cultuur is ondanks dat wij tweemaal op een goede manier hebben meegesproken toch onvoldoende in de Omgevingsvisie geland en daarom een aantal aanvullingen, haakjes om ook in de toekomst de positie van kunst en cultuur in de stad blijvend zichtbaar te maken en ook vraag en aanbod van onderwijs beter op elkaar af te stemmen in de omgeving en bestaande huisvesting intensiever te benutten, daaraan toe te voegen 'te zorgen voor voldoende culturele voorzieningen'. Voorzitter, dat was een heel aantal aanvullingen die ook laten zien op welke onderwerpen GroenLinks denkt dat de Omgevingsvisie aandacht behoeft en op welke thema's wij verwachten dat de komende tijd nog uitwerking nodig zal zijn. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 1. Rustig wonen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

constaterende dat:

- de Omgevingsvisie Rotterdam stelt dat alle woningen moeten beschikken over "minimaal één aangename geluidarme zijde";

overwegende dat:

- dit principe ook behoort te gelden voor woningen in de omgeving van Rotterdam The Hague Airport, waar overvliegende vliegtuigen zorgen voor geluidsoverlast in de hele woning;

verzoekt het college:

- het principe van een "aangename geluidarme zijde" uit te werken in een norm die geldt voor alle Rotterdamse woningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma

Motie 2. Sturen op doelen gezonde leefomgeving

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter vaststelling van de 'Omgevingsvisie Rotterdam De Veranderstad werken aan een wereldstad voor iedereen';

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam met de Omgevingsvisie Rotterdam Veranderstad tegelijkertijd ook een Omgevingseffectrapport ter inzage heeft gelegd;
- het Rotterdams OmgevingsEffectRapport (ROER) addendum aanbevelingen geeft voor de Omgevingsvisie;

overwegende dat:

- in het addendum ROER geconstateerd wordt dat verschillende belangrijke doelen voor omgevingskwaliteit en veilige gezonde fysieke leefomgeving vooralsnog niet worden gehaald;
- deze doelen nog verder weg dreigen te raken als zich negatieve ontwikkelingen voordoen waarvoor een handelingsperspectief noodzakelijk is;
- het addendum ROER aanbevelingen doet voor klimaatverandering, biodiversiteit, mobiliteit en energie- en grondstoffentransitie;

verzoekt het college:

- de aanbevelingen in het addendum ROER over te nemen en bij de volgende bespreking van de Omgevingsvisie per aanbeveling duidelijk te maken op welke wijze deze geïmplementeerd worden;
- hierover een terugkoppeling te geven aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en T.J. Vonk

Amendement A. Kunst & cultuur helpen de stad, de stad helpt kunst & cultuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

de 'Omgevingsvisie Rotterdam' als volgt te wijzigen:

- I. op pagina 65 wordt na *"We geven het bestaande een nieuwe betekenis. Het cultureel erfgoed speelt hierbij een zichtbare rol; passend bij de identiteit van Rotterdam als architectuur- en festivalstad, stad met ontwikkelkracht, met ruimte om te pionieren, met internationale allure."* de volgende zin toegevoegd:
"Rotterdam heeft vooraanstaande culturele instellingen en kunstenaars die met respect voor het verleden de toekomstige stad helpen vormgeven."
- II Op pagina 101 wordt na de bullet: *"• Vraag en aanbod van onderwijs beter op elkaar af te stemmen in de omgeving en bestaande huisvesting intensiever te benutten"* de volgende bullet toegevoegd:
"• Te zorgen voor voldoende culturele voorzieningen."

w.g. J. Smet en E.S. Walgenbach

Amendement B, Vervangen duurzame luchtvaart door waterstof en bioplastics

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

de passage op pagina 119 "Om nieuwe waardeketens te laten ontstaan in de economie faciliteren we de ontwikkeling van innovatieve ecosystemen op specifieke thema's zoals medische technologie, duurzame luchtvaart en offshore."

als volgt te wijzigen:

"Om nieuwe waardeketens te laten ontstaan in de economie faciliteren we de ontwikkeling van innovatieve ecosystemen op specifieke thema's zoals medische technologie, waterstof, bioplastics en offshore."

w.g. J.P. Postma

Toelichting:

Zolang geen sprake is van vermindering van het aantal vluchten, is 'duurzame luchtvaart' het greenwashen van een fossiel verdienmodel. Sowieso hebben 'innovaties' als elektrisch vliegen en bio- en synthetische kerosine de komende decennia geen potentieel voor serieuze opschaling. In een lijstje met waardevolle activiteiten als medische technologie en offshore hoort duurzame luchtvaart dus niet thuis. Als alternatief stelt dit amendement de duurzame innovaties waterstof en bioplastics voor. Innovaties waar Rotterdam al sterk in is en die een groot economisch en maatschappelijk potentieel hebben.

Amendement C, Toevoegen tegengaan vervoersarmoede als sturingsprincipe

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

de passage op pagina 103 "Divers aanbod van mobiliteitskeuzes."

als volgt te wijzigen:

'Divers aanbod van mobiliteitskeuzes om vervoersarmoede tegen te gaan.'"

w.g. J.P. Postma

Toelichting:

Het tegengaan van vervoersarmoede, ofwel het bevorderen van mobiliteitsgeluk, is een beleidsdoel van de Rotterdamse Mobiliteitsaanpak (RMA), de Fietskoers 2025 en Rotterdam Loopt 2025 en behoort thuis in de Omgevingsvisie.

Amendement D. Toevoegen autovrije straten als manier om Rotterdam aantrekkelijker te maken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

aan de opsomming van de zes bullets op pagina 80 een zevende toe te voegen:

'We maken drukke verblijfsstraten (tijdelijk) autovrij wanneer dit goed is voor de verkeersveiligheid en (horeca-)ondernemers meer ruimte geeft'."

w.g. J.P. Postma en E.S. Walgenbach

Toelichting:

De afgelopen jaren zijn onder andere de Witte de Withstraat en de Meent tot veler tevredenheid (tijdelijk) autovrij gemaakt. Dit kwam de verkeersveiligheid, de levendigheid en de verdiensten van lokale (horeca-)ondernemers zeer ten goede. Deze passage hoort daarom thuis in de Omgevingsvisie als instrument om de aantrekkelijkheid van de stad te vergroten.

Amendement E. Samen stadmaken ook digitaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter vaststelling van de 'Omgevingsvisie Rotterdam De Veranderstad werken aan een wereldstad voor iedereen';

besluit

de Omgevingsvisie met dien verstande dat:

na de tekst op pagina 162 laatste toe te voegen:

"We benutten de mogelijkheden van digitalisering om het Samen Stadmaken te ondersteunen. We ontwikkelen instrumentarium op basis van de volgende uitgangspunten:
a. De gemeente is zo transparant mogelijk en b. Samenwerken gebeurt op basis van een zo gelijkwaardig mogelijke informatiepositie."

aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 2 december 2021."

w.g. A. Kockelkoren

Toelichting wijziging:

Digitalisering biedt kansen voor Samen Stadmaken en bewoners beter betrekken bij de ontwikkeling van de stad. Het doel bewoners te betrekken is verwoord en verbeeld in de Omgevingsvisie, de rol die digitalisering daarin kan bieden ontbreekt nog, daarom dit amendement. Daarbij is het optimaliseren van een gelijkwaardige informatiepositie een voorwaarde.

Amendement F. Woningverbetering

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter vaststelling van de 'Omgevingsvisie Rotterdam De Veranderstad werken aan een wereldstad voor iedereen';

besluit:

de Omgevingsvisie met dien verstande dat:

na de tekst op pagina 105 laatste alinea 'Voor de korte termijn ligt de grootste focus daar op de wijken in het westen van de stad' toe te voegen:

"In deze 'focuswijken stedelijke vernieuwing' de stapeling van opgaven voor woningverbetering groot is zoals blijkt uit eerder door de gemeente uitgevoerd vitaliteitsonderzoek. In deze focuswijken is een aanpak nodig om te komen tot ingrijpende woningverbetering en verduurzaming door middel van renovatie, modernisering, transformatie of vervanging".

aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 2 december 2021."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en R.C.J. de Roon

Toelichting wijziging:

De Vitaliteitskaart geeft inzicht in wijken waar de opgaven voor woningverbetering het grootst zijn. Woningverbetering in die wijken moet dan ook het uitgangspunt zijn met als uiterste middel de vervanging van woningen. Bij de aanwijzing als moderniseringslocatie is het doel van de aanwijzing nu onvoldoende duidelijk.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank mevrouw Kockelkoren. Zoals u weet zullen de stemmingen vanavond aan de orde zijn in het digitale frame. Dan gaan we naar mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ook voor D66 geldt dat de Omgevingsvisie echt een mooi document is geworden. We zien allerlei doelstellingen terug die ook voor D66 ontzettend belangrijk zijn. Om maar even te beginnen bij de kwaliteit van de leefomgeving. Voor alle Rotterdammers blijkt natuurlijk zeker ook in deze tijd hoe belangrijk het is dat de leefomgeving prettig, groen et cetera is. Wonen dichtbij het OV en verdichting zijn echt belangrijke zaken. Willen we iedereen voldoende woningen kunnen bieden, dan moeten we dit soort keuzes maken. Vitale wijken, vitaal wonen, eigenlijk heeft mevrouw Kockelkoren daar al veel over gezegd, maar ik kan niet anders dan ons daar helemaal bij aansluiten. Het is ontzettend belangrijk dat het prettig wonen is in de stad waarin mensen op een goede manier betaalbare huizen kunnen vinden dichtbij het OV, duurzaamheid, maar ook de nadruk op het verdienvermogen van de stad want we willen veel met elkaar, maar het moet ook betaald en verdiend worden en die balans is wat ons betreft in de Omgevingsvisie echt heel goed gevonden en grote complimenten aan het college, voor hoe dat allemaal is opgepakt en vormgegeven. Tegelijkertijd hebben we in de commissiebehandeling ook kort stilgestaan bij het idee van hoe betrek je Rotterdammers en dat bedoel ik in dit geval niet in de zin van participatie bij een Omgevingsvisie, maar meer hoeveel ruimte geef je een initiatief in de stad en is dat iets wat een doel op zich is, waarop je een visie hebt of is dat een proces. D66 vindt dat een doel op zich, het vormgeven van een stad en de manier waarop je dat doet, dat je dat doet en ruimte geeft aan initiatieven, aan broedplaatsen, is een doel op zich en daarom zullen we daar ook met een aantal moties voor komen. Die kan ik nu natuurlijk direct wel even toelichten. De eerste gaat over een specifieke casus, namelijk de Alexanderknoop. Wij vragen het college om juist bij die ontwikkeling bij de Alexanderknoop goed te kijken hoe we culturele ondernemers erbij kunnen betrekken om daar ook concrete ideeën vorm te geven en met die opbrengst ook samen met ontwikkelaars te kijken hoe we dit een plek in de stad geven. We weten dat er inmiddels gesprekken zijn, en complimenten aan het college en de ambtenaren omdat die openheid er ook is, om samen met die culturele ondernemers te kijken en ook die verbinding met die projectontwikkelaars te leggen want daar moet het ook gebeuren. We moeten met elkaar zien hoe belangrijk dat culturele leven met die broedplaats is en ik ben ook blij om te horen dat GroenLinks ook nog met een motie over kunst en cultuur komt, daar past hij mooi bij zullen we maar zeggen. Dat was in ieder geval de eerste motie, 'Niet in de knoop met cultureel ondernemers', maar daar juist een heel mooi project van maken. Ik weet dat het college daar volgens mij al stappen in heeft gezet en dat is heel erg goed. Wat ons betreft is dat ook dé manier om met de stad verder om te gaan. We hebben het nu over de Alexanderknoop, maar we zien op heel veel plekken in de stad dat broedplaatsen en placemaking zoveel waarde aan gebieden toevoegen. We zien nu ook bij Merwe-Vierhavens hoe belangrijk zo'n Keilecafé is, wat die allemaal doen met dat gebied, wat er ook bij het Schiekadeblok is geweest, wat dat allemaal niet betekent voor Rotterdam en het effect daarvan is zoveel groter dan gewoon puur hier en daar een kroegje. Nee, het effect is mega, het trekt ook toeristen et cetera en wij merken ook dat juist die broedplaatsen, die ondernemers, die sociaal ondernemers vaak in onzekerheid verkeren: hoelang mag ik hier nog blijven en wat zijn precies mijn rechten? Eens, op enig moment vindt daar een ontwikkeling plaats en zullen mensen op een gegeven moment plaats moeten maken voor bijvoorbeeld woningbouw of andere zaken, daar is volgens mij geen discussie over, maar dan is het ook belangrijk om juist die waarde die in dat gebied ontstaan is mee te nemen in die verdere ontwikkeling. Ik blijf daar toch maar een warm pleidooi voor houden omdat ik het echt ontzettend belangrijk vind en vandaar hier ook een motie over, die 'Van braak naar maak' heet. Als laatste zien wij dat de Omgevingsvisie ontzettend veel mogelijk maakt, ook op het terrein van woningbouw. We hebben net ook twee mooie initiatiefoorstellen

toegelicht gekregen die ook gaan over dromen, dromen in de stad en ik denk dat dit ook belangrijk is. We hebben een grote opgave voor ons, we moeten blijven dromen en een van onze dromen is meer studentenhuisvesting. Wij hebben ook gezien dat het college daar al akkoorden voor heeft gesloten en er staan dingen opgeschreven, maar toch merken we dat het te langzaam gaat. We hebben die akkoorden gesloten om 2000 extra studentenwoningen te realiseren, maar we hebben bij de rapportage van de woonvisie ook gezien dat dit niet snel genoeg gaat. Daar moet meer druk achter, daar moet meer stelligheid in en ook daarover komen wij met een motie en die heet 'Studentenhuisvesting van A tot Z'. In toekomstige gebiedsontwikkelingen, bijvoorbeeld in Brainpark en op de campus, in de A tot Z-lijn, dus van de Alexanderknoop tot Zuidplein, om daar studentenhuisvesting mogelijk te maken. Ik weet dat dit ook in plannen staat, maar altijd als een soort potentieel en wij willen echt voorkomen dat dit potentieel van het bordje valt, het moet echt daar gebeuren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Studentenhuisvesting van A tot Z

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen';

constaterende dat:

- de Omgevingsvisie 'De Veranderstad' de trends en ontwikkelingen van onze stad uiteenzet;
- een belangrijke trend is dat steeds meer studenten zich vestigen in Rotterdam, maar geschikte studentenhuisvesting vooralsnog achterblijft bij deze trend;
- de raad eerder de motie 'Volle focus op studentenhuisvesting' ruim heeft aangenomen;

overwegende dat:

- het van belang is om als stad te voorzien in voldoende betaalbare huisvesting voor studenten;
- studentenhuusvesting aan de A tot Z-lijn, gezien de goede verbindingen met onder andere de Erasmus Universiteit, aantrekkelijk kan zijn voor studenten;

verzoekt het college:

- in toekomstige gebiedsontwikkelingen, bijvoorbeeld in het Brainpark of bij de campus, aan de A tot Z-lijn, studentenhuusvesting mogelijk te maken;
- onderwijsinstellingen zoveel mogelijk te betrekken bij deze ontwikkelingen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers, R.C.J. de Roon en A. Kockelkoren

Motie 4. Van braak naar maak

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het agendapunt over de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad';

constaterende dat:

de gemeente Rotterdam groeit en er diverse grotere en kleinere gebieden worden ontwikkeld met woningbouw en andere voorzieningen;

overwegende dat:

- niet alle gebiedsontwikkelingen direct worden voltooid waardoor de mogelijkheid bestaat dat sommige gebieden enige tijd braak komen te liggen;
- braakliggend terrein mogelijkheden biedt om (tijdelijk) initiatieven te ontplooiën;
- placemaking een grote bijdrage levert aan de levendigheid van de Rotterdam;
- we als stad daarom placemaking op braakliggende terreinen actief zouden moeten stimuleren;
- de voorwaarden waaronder placemaking plaats kan vinden, nog onvoldoende publiekelijk transparant zijn;

verzoekt het college:

- sociaal- en/of cultureel ondernemers en initiatieven ruim baan te geven om hun initiatieven te ontplooiën;
- voor deze ondernemers & initiatieven een herkenbaar loket te vormen;
- transparantie te verschaffen welke rechten en plichten er zijn in het kader van placemaking en op welke wijze de gemeente hierin maatwerk biedt en faciliterend is;
- hen te betrekken bij de verdere ontwikkeling van de omliggende gebieden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers

Motie 5. Niet in de knoop met cultureel ondernemers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen';

constaterende dat:

- de Omgevingsvisie Rotterdam enkele stedelijke centra bevat waar de komende jaren een grootschalige gebiedsontwikkeling plaatsvindt;
- de Alexanderknoop een van die centra is waar nu ook veel cultureel ondernemers actief zijn;

overwegende dat:

- placemaking van groot belang is bij grootschalige gebiedsontwikkeling zoals bij de Alexanderknoop;
- betrokken cultureel ondernemers veel creatieve ideeën hebben voor de gebiedsontwikkeling Alexanderknoop;

verzoekt het college:

- een inventarisatieronde te houden onder cultureel ondernemers uit de Alexanderknoop om creatieve ideeën te verkennen;
- de opbrengsten hiervan terug te leggen bij ontwikkelaars en andere stakeholders om vervolgens te bekijken welke ideeën kansrijk zijn voor de gebiedsontwikkeling;
- hierover de raad te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. C.M. Zeegers

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik krijg een aantal moties van de zijde van D66. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u voorzitter. In de Omgevingsvisie is een aantal aandachtsgebieden opgenomen, de binnenstad, heel Rotterdam-Zuid en de corridor van Alexandrium naar Zuidplein met daarin een nieuwe oeververbinding. Verdere aandachtspunten zijn verdichten rondom metrostations en het opplussen van de oude spoorlijn tussen Dordrecht en Leiden van twee naar vier sporen met daarin ook een lightrailverbinding. Ook moeten er tot 2040 50.000 woningen worden gerealiseerd. Wat Leefbaar Rotterdam betreft is de conclusie dat de balans in de stad niet te ver moet doorslaan naar te veel verdichting. We hebben best veel insprekers gehad die zeiden dat de bewoners ook behoefte hebben aan groen en ruimte in hun directe omgeving. Daarom is het belangrijk om ook naar volkstuinen en sportvelden te kijken die de bewoners ook graag willen behouden, anders wordt de stad onleefbaar. Dit geldt ook voor de hoge huizenprijzen, als er niet voldoende betaalbare woningen beschikbaar komen voor starters en senioren om onder andere de doorstroming op gang te krijgen, zullen mensen de stad verlaten op zoek naar gebieden waar de woningen nog wel betaalbaar zijn. Graag aandacht voor deze twee punten. Verder heb ik nog een specifiek punt over het MKB en daarvoor wil ik ook een motie indienen, 'Neem ambachtsbedrijven mee in de Omgevingsvisie'. In de Omgevingsvisie komt vooral de nieuwe en innovatieve maakindustrie aan bod, maar in Rotterdam is ook een prachtige ambachtseconomie met onder andere fietsenmakers, kledingreparateurs, kappers, banketbakkers, maar ook bedrijven die producten zoals parketvloeren, rieten daken of op maat gemaakte orthopedische schoenen maken. Wij verzoeken het college in de Omgevingsvisie op te nemen hoe ambachtelijke bedrijven ook Rotterdam kunnen versterken. Als dat niet via een motie kan worden ingediend, kunnen we er ook een amendement van maken. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Neem ambachtsbedrijven mee in Omgevingsvisie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de Omgevingsvisie Rotterdam;

constaterende dat:

- de gemeente bij de Omgevingsvisie vooral inzet op bedrijven die aansluiten bij de economische trend en bij de ambities van de nieuwe economie: 'Rotterdam wil de omslag maken naar een digitale, circulaire, energieneutrale economie';
- in de Omgevingsvisie daardoor vooral de nieuwe en innovatieve maakindustrie aan bod komt;

overwegende dat:

- Rotterdam ook een prachtige ambachtseconomie rijk is, met onder andere fietsenmakers, kledingreparateurs, kappers, banketbakkers, maar ook bedrijven die producten maken zoals parketvloeren, rieten daken of op maat gemaakte orthopedische schoenen;

verzoekt het college:

- in de Omgevingsvisie op te nemen hoe deze visie ambachtelijke bedrijven (zie bovenstaande overweging) in Rotterdam gaat versterken;

w.g. B. van Drunen en J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. Goede groei, dat is de inzet van deze Omgevingsvisie en wat ons betreft is dat een zeer aansprekende inzet, maar hoe dat precies vorm krijgt, is natuurlijk nog wel de vraag en voor ons zijn twee dingen van groot belang. Het eerste is 'wie de jeugd heeft, heeft de toekomst' en het tweede is 'zonder verleden geen toekomst'. Dat zijn eigenlijk de twee kernpunten uit mijn verdere betoog want onze indruk is dat kinderen en jongeren nog weinig stem in de ontwikkeling van deze Omgevingsvisie hebben gekregen. We baalden er eerlijk gezegd wel een beetje van dat we in de hele aanloop hiernaartoe niet eerder steviger aan de bel hebben getrokken zoals we dat bijvoorbeeld bij het armoedebelief en kinderarmoede wel heel nadrukkelijk hebben gedaan, dat had hier eigenlijk ook gemoeten. Daar zijn we een beetje laat mee, maar we dachten 'beter laat dan nooit' en dus dienen we graag een motie in waarin we het college oproepen om kinderen en jongeren heel nadrukkelijk bij de verdere ontwikkeling van de Omgevingsvisie te betrekken. Die motie heeft dan ook de logische titel 'Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst' en die deel ik straks graag uit op het zilveren schaalje. Als we het dan toch over de toekomst hebben, past het mij ook wel om hier een compliment te maken aan de indieners van de initiatiefvoorstellen van zojuist, dat heb ik net nog niet kunnen doen. Daar spreekt heel veel visie op een hele mooie toekomst voor Rotterdam uit die ons ook bijzonder aanspreekt en ik werd in het bijzonder aangesproken door de heer Tak die het heel nadrukkelijk had over de afwaardering van de A13 bij Overschie wat al heel lang ook een wens van de ChristenUnie is, dat staat al heel lang in ons verkiezingsprogramma en ook in het nieuwe verkiezingsprogramma. We zijn blij dat we daar helemaal op één lijn zitten, dus bedankt ook voor die twee initiatieven. Dan voorzitter, nu we het over de toekomst hebben gehad uiteraard ook over het verleden. Het erfgoed is een belangrijke pijler in de hele Omgevingsvisie, het is belangrijk voor de identiteit van de stad. We kunnen de Omgevingsvisie natuurlijk wel karakteriseren als een monumentaal werk, maar we waren toch enigszins verrast dat het woord 'monument' daar niet in voorkomt en toen dachten wij: dan is die erfgoedvisie wel weer aan een update toe. Eigenlijk willen we daartoe aanmoedigen en we dienen een motie in die zegt: laten we dat erfgoed weer voorzien van een nieuwe visie en die vervolgens koppelen aan de doorontwikkeling van die Omgevingsvisie. Dat is de motie 'Erfgoed als ankerpunt voor de toekomst'. Deze twee moties dien ik graag hierbij in. Ten slotte twee losse punten. In de Omgevingsvisie worden drie gebieden nader uitgewerkt, de binnenstad, Zuid en van Alexander tot Zuidplein, kan de wethouder iets meer zeggen over de uitwerking daarvan en indachtig de moties die wij hebben ingediend natuurlijk daarbij ook direct hoe de kinderen en de jeugd daarbij worden betrokken en of ook erfgoed daarin een plek heeft. Ten slotte een laatste punt en dat is eigenlijk een openstaand punt uit de commissievergadering. Daar werd gesproken over de luchthaven en er werd gezegd dat die een plek in de Omgevingsvisie heeft, maar niet in de ROER en dat daar nader naar gekeken zou worden. Mijn vraag is of dat is gedaan en wat de uitkomst daarvan is. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Erfgoed als ankerpunt voor de toekomst

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de Omgevingsvisie Rotterdam, de Veranderstad;

constaterende dat:

- de Omgevingsvisie Rotterdams erfgoed als identiteitsbepalend voor de stad noemt;
- dit niet alleen over monumenten, maar ook over beeldbepalende gebouwen en wijken gaat;
- de looptijd van de huidige erfgoednota verstreken is;

overwegende dat:

- goede voortgang wordt geboekt in het aanwijzen van monumenten;
- de huidige erfgoednota vernieuwing behoeft;
- onduidelijk is hoe de Omgevingsvisie in de praktijk voor erfgoed uitpakt;

verzoekt het college:

- in de uitwerking van de Omgevingsvisie het erfgoedbeleid te actualiseren en te concretiseren;
- dit geactualiseerde beleid als uitgangspunt te benutten voor verdere stappen;
- bij de eerstvolgende herziening van de Omgevingsvisie het erfgoedbeleid te integreren in de Omgevingsvisie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren en C.M. Zeegers

Motie 8. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de Omgevingsvisie Rotterdam, de Veranderstad;

constaterende dat:

- de Omgevingsvisie een grote impact heeft op de toekomst van Rotterdam;
- kinderen en jongeren bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie een beperkte rol gehad hebben;

overwegende dat:

- de jeugd de toekomst heeft;
- het daarom waardevol is om jeugdige perspectieven op de Omgevingsvisie recht te doen;

verzoekt het college:

- kinderen en jongeren bij het vervolg van de Omgevingsvisie en de implementatie ervan nadrukkelijk te betrekken en hen een rol te geven bij het maken van plannen voor de toekomst van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mijnheer Vonk. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Rotterdam groeit, Rotterdam wordt groter, de stad wordt groter en er komen meer Rotterdammers, dat is een zekerheid. Die groei van Rotterdam geeft onze stad uitdagingen en ik denk dat het woord 'goede groei' inderdaad wel samenvat waar deze Omgevingsvisie eigenlijk over gaat, namelijk over hoe je die uitdagingen die deze groei met zich meebrengt het hoofd biedt want waar gaan die nieuwe Rotterdammers wonen, waar gaan die nieuwe Rotterdammers werken, waar gaan die nieuwe Rotterdammers ontspannen en waar gaan die nieuwe Rotterdammers winkelen, maar vooral ook waar gaan de huidige Rotterdammers wonen, werken, ontspannen en winkelen want op het moment dat het in de stad drukker wordt, geeft dat uitdagingen, zowel voor de nieuwe Rotterdammers als voor de huidige Rotterdammers. Daarbij komen ook andere bedreigingen en uitdagingen op ons af, hoe zorgen we er bijvoorbeeld voor dat al die nieuwe en bestaande Rotterdammers droge voeten houden in deze stad. Voorzitter, dat betekent dat de leefkwaliteit van onze stad omhoog moet, dat we ervoor moeten zorgen dat de stad op een goede manier groeit waardoor het fijn is om in Rotterdam te wonen, te werken, te leven en te ontspannen en dat betekent dat we hoge ambities neerzetten. In deze Omgevingsvisie zitten wat de VVD betreft hoge ambities, maar die ambities komen niet vanzelf tot uitdrukking in wat er ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Dat gebeurt in de daadwerkelijke uitvoering van projecten, van bouwplannen, van gebiedsontwikkelingen en alles wat daarmee samenhangt. Dan is het wel van belang dat we duidelijk met elkaar vaststellen hoe we die groei met elkaar gaan bereiken en dat betekent dat je in gebiedsontwikkelingen moet nadenken over het wat en het hoe. Het hoe is natuurlijk voor een belangrijk deel gedaan met bouwers, ontwikkelaars en dergelijke, maar het wat zou toch vooral het resultaat moeten zijn van wat onze Rotterdammers zelf in te brengen hebben. We zien daar goede voorbeelden van, we hebben de afgelopen maanden verschillende keren de initiatiefnemers van Kralingen aan de Maas gezien waar veertien organisaties met elkaar samenwerken in het gebied Kralingen-Oost, De Esch, rondom het Brainpark, Excelsior, Struisenburg et cetera en nadenken over hoe die stad zich zou moeten ontwikkelen en wat er in dat gebied zou moeten worden bereikt. Wat ons betreft koesteren we dat soort initiatieven, maar gaan we vooral ook op zoek naar dat soort initiatieven in andere delen van de stad en stimuleren we die ook om vervolgens met de bouwers en de ontwikkelaars ervoor te zorgen dat dit soort toekomstbeelden en ambities ook gerealiseerd worden. Met deze Omgevingsvisie ligt er wat ons betreft een goede basis, maar het komt dus aan op de concrete plannen. Ik heb daar één vraag aan het college over. Als wij concrete raadsvoorstellen krijgen dan zit daarin altijd een rijtje met zaken waaraan is getoetst om te kijken of dit in lijn met het beleid is. Komt er nou in voorkomende gevallen voortaan ook een toets aan de Omgevingsvisie in te staan waarin duidelijk wordt uitgelegd hoe het aan deze gemeenteraad voorgelegde plan binnen de Omgevingsvisie past? Dan heb ik een motie. We kunnen wel heel veel plannen maken en dat doen we ook in deze stad, maar het wil nog wel eens erg lang duren voordat die plannen realiteit zijn en dan zitten we met allerlei gebiedsontwikkelingen, allerlei bouwplannen en allerlei fantastische ideeën, maar die maken we niet altijd af. Ik kan u als voormalig deelraadslid in Delfshaven zeggen dat we in 1997 het masterplan voor het Lloydkwartier, Schiehaven en Mullerpier vaststelden en ik erger me werkelijk groen en geel aan het feit dat dit gebouw nog steeds niet af is. Voorzitter, we zijn 25 jaar verder en zo groot is dat gebied nou ook weer niet. Hetzelfde zou je kunnen zeggen over de Wilhelminapier en zo kan ik nog wel meer gebieden in deze stad bedenken waar we aan begonnen zijn, maar waar we nog steeds niet klaar zijn, terwijl we wel weer op andere plekken zijn begonnen. Daarom heb ik de motie 'Afmaken waar je aan begint'. Gebiedsontwikkelingen moeten voortvarend integraal worden afgerond. Als je eraan begint,

maak dit dan ook af. Ik wil deze motie graag samen met de ChristenUnie-SGP indienen en als we dit nou doen dan zien we in ieder geval binnen mijn levenstijd nog de resultaten van hoe die Omgevingsvisie in de praktijk uitwerkt. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Afmaken waar je aan begint

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad';

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam groeit en de komende decennia diverse grotere en kleinere gebieden worden ontwikkeld met woningbouw en andere voorzieningen;
- dit ook de afgelopen decennia het geval was;
- diverse gebiedsontwikkelingen veelal niet worden voltooid waardoor bewoners jarenlang in een bouwgebied blijven wonen;
- braakliggende terreinen met een bouwbestemming soms langdurig tijdelijk worden ingericht en er weerstand ontstaat op het moment dat uiteindelijk de voorgenomen ontwikkeling gerealiseerd wordt;
- grondreserveringen voor ontwikkelende partijen ertoe kunnen leiden dat ontwikkelaars kavels braak laten liggen omdat ze eerst nog andere ontwikkelingen kunnen realiseren;

spreekt uit dat:

- de gebiedsontwikkelingen voortvarend integraal afgerond moeten worden;

draagt het college op:

- dit in de plannings te verankeren en deze in de (contractuele) afspraken met marktpartijen sterker te verankeren;
- de uitwerkingen hiervan terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. Verheij en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Er is een flink aantal moties ingediend en ik hoop dat we het nog over dezelfde Omgevingsvisie hebben zou ik nog willen zeggen, maar gelukkig gaan we pas vanavond stemmen. Mijn bijdrage is in ieder geval gebaseerd op de Omgevingsvisie die hier al ligt. Heel veel collega's zeggen terecht dat het een visie met behoorlijke ambities is en ik noem ze even op, ook voor de luisteraars thuis. De ambitie om te groeien door middel van vijf perspectieven die in de visie centraal staan: Rotterdam als de compacte stad, de inclusieve stad, de gezonde stad, de productieve stad en de duurzame stad. In de komende jaren moeten Omgevingsplannen tot stand komen die met deze visie overeenkomen en met een visie van deze omvang wordt dat natuurlijk een uitdaging, ik vraag dan ook aan de wethouder te reflecteren op hoe we dit het beste kunnen doen want hier gaat de gemeenteraad natuurlijk op letten. Wat hierbij gaat helpen, is dat er op grond van de visie drie uitwerkingen komen, de binnenstad, Zuid en van A tot Z, Alexandrium tot Zuidplein en onze fractie ziet uit naar die uitwerkingen. Met name de binnenstad kan wat ambities gebruiken en die hebben we snel nodig, zeker nu we ook zien dat de binnenstad

aan twee oevers een feit is geworden. De PvdA vindt het ook belangrijk dat de Omgevingsvisie werkt voor Rotterdammers, dat de ontmoeting tussen Rotterdammers wordt gestimuleerd en dat het gesprek in de straten van Rotterdam plaatsvindt. Zo is de afgelopen jaren de behoefte aan volkstuinen in onze mooie stad toegenomen, steeds meer jonge mensen zoeken het groen in onze stad op en dit leidt zelfs tot wachtlijsten. Uit de Monitor Volkstuinen blijkt dat er begin 2021 een tekort van 1150 tuinen was, waarnaast er via het meldpunt 'Ik zoek een volkstuin in Rotterdam' nog eens 618 meldingen zijn binnengekomen. Voorzitter, volkstuinen zijn bij uitstek plekken in de wijken waar duurzaamheid en cohesie onder buurtbewoners samen komen en daarom geef ik als advies aan het college mee om met beleid te komen en om naast de vergroening en de verdichtingsopgave ook te zorgen voor meer volkstuinen. Kan de wethouder ons hierover bijpraten? Ook hecht de PvdA waarde aan de inclusieve stad waar samen stadmaken met de Rotterdammers centraal staat en ik zou ook de vraag willen stellen of we ook genoeg voor de bestaande stad, de bestaande bouw, doen want waar we het in deze raad vaak over nieuwbouw hebben, bestaat het overgrote deel van onze woningvoorraad uit bestaande woningen. Ik zou ook aandacht willen vragen voor werk in de stad, alle werklocaties en bedrijven worden op dit moment weggedrukt door de verziekte woningmarkt waar op dit moment helaas geld mee te verdienen is. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel voorzitter. De Omgevingsvisie is een mooi document dat we kunnen gebruiken als startpunt voor mooie projecten die Rotterdam waardig zijn, zeker op sociaal, fysiek en cultureel vlak. Er is me wel een aantal zaken opgevallen. Om te beginnen hebben wij straks een nieuw bestuursmodel in Rotterdam, een bestuursmodel waarin Rotterdam in 39 wijkraden wordt ingedeeld en hoe betrekken we dan bijvoorbeeld die wijkraden bij zo'n Omgevingsvisie die we hier aan het bedenken zijn? Dat is eigenlijk de eerste vraag aan de wethouder, krijgen die een rol, hebben die in de uitvoering van de plannen nog ruimte om mee te denken want ik denk dat het juist als het gaat om de thema's die wij hierin benoemen belangrijk is dat daar voldoende participatie vanuit de wijken ontstaat. Het tweede punt waar ik over viel in de Omgevingsvisie was de term 'moderniseringslocaties', de moderniseringslocaties liggen heel specifiek op Zuid en een deel op West, met de nadruk op Zuid. Er staat dat er een waardescan kan plaatsvinden om te kijken naar de fysieke gesteldheid van bijvoorbeeld woningen. Daaruit ontstond bij mij ook een gevoel van hé wacht eens even, wat wordt hier nou concreet mee bedoeld, ontstaat er straks een situatie à la de Tweebosbuurt, ik benoem hem toch maar even, waarvan wij als raad, degenen die voor hebben gestemd, denken: deze woningen moeten we nu slopen omdat wij vinden dat die gemoderniseerd moeten worden. Dus ook daar een reactie van de wethouder op. Ik neig er niet direct naar om een amendement in te dienen, maar ik zou toch wel willen horen wat de wethouder bedoelt met die moderniseringslocatie en hoe dat straks wordt uitgevoerd als het gaat om het slopen van woningen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de Omgevingsvisie ligt voor en waar het op juridisch niveau nog niet uitgekristalliseerd is, zie je dat er in dit document al een voorschot wordt genomen. 50PLUS Rotterdam vindt het belangrijk dat het invullen van de omgeving, de ruimte, nooit een puur technisch-bestuurlijke aangelegenheid mag zijn, maar dat de inwoner van de stad daar ook aan moet meedoen. Eigenlijk vindt 50PLUS dat de inwoner sturend zou moeten zijn voor hoe de leefomgeving van de Rotterdammer eruit moet zien en daar schort het in deze voorliggende Omgevingsvisie wel aan. We spreken later over de participatie en eigenlijk had 50PLUS dat aan de voorkant

willen zien. Ten tweede, en dat is voor een ouderenpartij als 50PLUS Rotterdam belangrijker, vindt 50PLUS dat de verschillende doelgroepen in deze Omgevingsvisie te weinig geadresseerd zijn. Het perspectief inclusieve stad heeft wat ons betreft te weinig aandacht. Ik kan heel moeilijk de wensen en de eisen van de doelgroep ouderen op de veranderstad leggen. Het gaat in deze visie vooral om ondernemen, economie en urbanisatie, maar ouderen hebben meer behoefte aan wijken en kernen: hoe faciliteer ik het leven van de gewone Rotterdammer die op zijn of haar oudere dag in de stad wil vertoeven. Op dit vlak mist de veranderstad nog heel veel gevoel en emotie. Hoe zit het met de balans van de snelle stad met veel beton en drukke moderne ondernemingen? Ouderen willen de lucht zien, ouderen willen graag de ambachten terug, ik hoorde Leefbaar Rotterdam dat ook al zeggen. Dat is echt ook iets wat wij erg aantrekkelijk vinden. Ouderen willen wandelen, ouderen willen fietsen, ouderen willen groen in de stad, ouderen willen wonen in de stad op een niveau dat ze de grond nog kunnen zien voorzitter en niet met een hoogbouwvisie waarbij we boven de wolken wonen. Daar is in deze veranderstad nog niet veel van terug te vinden en dat is een grote misser. Ten slotte voorzitter, en dat vindt 50PLUS kwalijker, we hadden van het begin af aan de afspraak dat deze eerste druk een beleidsarme visie zou zijn. We zouden in deze veranderstad alleen opnemen wat we al als beleid hebben vastgesteld, maar helaas heeft 50PLUS Rotterdam moeten vaststellen dat in het 173 pagina's tellende document toch nieuwe ideeën en ambities van het college zijn opgenomen.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Ik ga even terug in het betoog van mevrouw Verkoelen die allerlei dingen noemde die ouderen in deze stad zouden willen, hoe ze zouden willen wonen, leven, recreëren enzovoort. Mijn vraag aan mevrouw Verkoelen is waarom dat exclusief voor ouderen zou gelden en waarom dit niet ook voor heel veel jonge en middelbare Rotterdammers zou gelden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Precies hetzelfde. De partijen die dat hebben moeten dat maar inbrengen, die inclusieve stad. Ik haal het deel ouderen aan, maar dat geldt voor velen en daarom zeg ik dat de inclusieve stad nog niet voldoende handen en voeten heeft en daarvoor haal ik het voorbeeld ouderen aan.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Precies en daarom vraag ik me wel af waarom mevrouw Verkoelen specifiek wil dat dit voor ouderen in de Omgevingsvisie benoemd wordt want volgens mij moeten wij een Omgevingsvisie hebben die voor alle Rotterdammers geldt. Zou je in die zin niet de doelgroepen allemaal apart moeten benoemen en is dat niet een beetje te detaillistisch zoeken naar iets in de Omgevingsvisie wat daar helemaal niet in thuishoort?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, in het geheel niet. Ik ben het helemaal met u eens, alle doelgroepen moeten benoemd worden, je moet dat gaan matchen en dat is niet gebeurd. Ik heb het in ieder geval voor de ouderen benoemd en ik zou dat ook graag voor andere doelgroepen zien. Die moeten er allemaal leven, dat is wat je noemt met elkaar samenleven, dat is wat je noemt de boodschap zoals die ook eerder al is aangehaald, de inclusieve stad. U neemt de ondernemers en ik neem de ouderen, zo werkt dat systeem. Ik ben het helemaal met u eens, dat ontbreekt dus ook nog aan dit verhaal. Ik ga verder voorzitter. Ten slotte, en dat vindt 50PLUS kwalijker, hadden we van het begin af aan de

afpraak dat deze eerste druk een beleidsarme visie zou zijn, we zouden in deze veranderstad alleen dat opnemen wat we als beleid al hebben vastgesteld, maar helaas heeft 50PLUS Rotterdam moeten vaststellen dat in het 173 pagina's tellende document toch ook nieuwe ideeën en ambities van het college zijn opgenomen. Dat gun ik het college, maar de raad heeft de afgelopen jaren een aantal verkenningen gezien die we eigenlijk nooit goed hebben afgepeld en hebben besproken omdat dit allemaal nog eens in de visie aan de orde zou komen. Die staan er nu allemaal in en zijn eigenlijk nooit goed strak aan de raad voorgelegd. Met andere woorden, 50PLUS Rotterdam vindt dat niet juist en vindt dat die slag eigenlijk toch nog moet worden gemaakt. Dit document is niet beleidsarm, dat vindt 50PLUS eigenlijk niet juist en daar zouden we in dit document toch nog iets aan moeten doen. Wij hebben geen moties en geen amendementen want dat kost heel veel werk en tijd en ik ben het een beetje zat om overal 'nee' op te krijgen, dus ik dacht: anderen hebben zat werk gedaan, ik zie het wel tegemoet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, één vraag aan mevrouw Verkoelen. Welke beleidsstukken die nu in de Omgevingsvisie staan en die volgens u niet beleidsarm zijn en niet besproken zijn bedoelt u?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nou, ik heb er eentje op mijn netvlies staan. Die heb ik vorig jaar zomer gedaan en dat was het document van de heer Kurvers over hoe het aantal woningen en de beleving van hoe we ook sportvelden anders konden gebruiken..., dat was een enorme verkenning waarvan ik de naam op dit moment even kwijt ben. Ik weet dat ik hem rood gekalkt had en dat ik echt had gehoopt dat we daar eens een goed debat over kregen, maar dat werd afgedaan met 'dat doen we dus niet'. Nu zie ik de heer Kurvers naar de heer Verheij wijzen, u moet even een opmerking namens de heer Kurvers maken.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Meestal gaat het binnen de VVD Rotterdam andersom kan ik u vertellen. Ik heb een debat over die verstedelijkingsopgave aangevraagd want dat is het document waaraan u refereert en juist omdat ik dat heb aangevraagd, is dat onderwerp in de commissie BWB behandeld. Dat heeft een jaar geduurd omdat het om allerlei redenen niet op de agenda paste in de voorbereiding, maar dat lag aan de commissie zelf en niet aan de wethouder. We hebben dat debat gevoerd en ik heb daar zeker een aantal opmerkingen bij gemaakt, dat de rest van de commissie daar niet zoveel over te zeggen had, dat is mijn probleem niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat weet ik, ik heb dat toen ook niet voorgezeten omdat ik dat wel had. We hebben daar geen vervolg aan gegeven want dat zou zijn beslag binnen dat visiedocument krijgen, terwijl ik denk dat we dit nog eens echt in de raad hadden moeten vaststellen. Dat heb ik toen ook voorgesteld, maar nee, dat was niet nodig. We hadden vrijblijvend een geweldige discussie in de commissie en we hebben daar nooit een serieus vervolg aan gegeven door hier hard neer te zetten 'oké, dit zijn dan de uitgangspunten' en het valt mij gewoon zwaar op mijn maag om dat in heel veel documenten te zien. Dat is geen juiste wijze, het is een vorm van werken die mij niet is bevallen.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, dan ben ik toch benieuwd waar de debataanvraag van mevrouw Verkoelen blijft want als hier een debat wordt aangevraagd dan wordt het in 99 van de 100 gevallen gewoon toegestaan om dat debat hier in de raad te voeren en dan kunnen er moties worden ingediend. Ik heb die debataanvraag niet gezien, dus waar blijft die.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Gezien mijn tijd laat ik het lopen.

De **VOORZITTER**. Ik zag het aan de aarzeling. Dat was uw bijdrage. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Laat ik maar direct met de deur in huis vallen, dit is niet onze Omgevingsvisie. In deze visie moet het allemaal sneller en gladder in een verdichte stad waar de ruimte moet presteren en iedere vierkante meter moet renderen om zo het verdienvermogen van onze stad maximaal te benutten. Deze Omgevingsvisie is de economisering van de ruimte en is louter antropocentrisch ingestoken. De wethouder was verbaasd toen we dit al eerder in de commissie te berde brachten. Dit is juist het grote probleem van het college, het neemt de belangen van de stadsnatuur te weinig in ogenschouw. Voor ons is een volkstuin of een slecht bezocht stadspark niet ruimte-extendensief want er kleeft publieke waarde aan, het is de leefomgeving of zelfs het toevluchtsoord voor dieren, planten en bomen die in de versteende stad die het college voor ogen heeft geen kans op overleving hebben en deze plekken zijn ook van levensbelang voor klimaatadaptatie. Als je bijvoorbeeld droge voeten wilt, is de nabijheid van stedelijk groen inmiddels een must. Al met al is niets zo ruimte-intensief als de volkstuinten en de parken, je moet het alleen willen zien. Voorzitter, we komen vandaag met moties en amendementen die al zijn toegelicht in de commissiebespreking. De voorstellen dienen ertoe om af te zien van de verstedelijking van gebieden in Rotterdam die letterlijk van levensbelang zijn voor dieren, stadsnatuur en Rotterdammers die afhankelijk zijn van rust en stilte. Daarnaast willen wij een rechtvaardig woonbeleid waarin gebieden niet als moderniseringslocatie worden gezien, wat een voorbode van grondpolitiek is en kan leiden tot sloop, onteigening of herhuisvesting van onze inwoners.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik vind het altijd een mooi betoog, die warme liefde voor het groen zoals de heer Van der Velden het zo mooi kan zeggen en ik kan niet anders dan me daarbij aansluiten, maar tegelijkertijd vraag ik me af hoe de heer Van der Velden onze woningopgave ziet. Mijn stelling is dat er gebouwd moet worden en mijn vraag is of u ook vindt dat er nu echt nog wel extra woningen bij moeten komen. Mijn tweede vraag is waar die dan zouden moeten worden gebouwd. Pleit u eigenlijk voor bouwen in het groen rondom de stad?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee ik denk dat wonen ook een betaalbaarheidsprobleem is en ik denk dat het een oplossing is als de Tweede Kamer veel meer aan de knoppen zit, bijvoorbeeld met de hypotheekrenteaftrek. Wilt u iets vragen of zal ik mijn betoog afmaken?

De **VOORZITTER**. U bent nog steeds aan het woord. Als u een vraag beantwoord hebt, hoor ik meestal een punt. Dan kan zij nog een tweede vraag stellen en anders kunt u verdergaan.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké. Om een andere vraag te beantwoorden, wij komen vandaag ook met een motie over de grondgebonden woningen. Wij denken dat er met grondgebonden woningen veel te veel ruimte verloren gaat en dat je daarmee alleen een bepaalde klasse in deze stad tegemoetkomt met bijvoorbeeld een tuintje.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Wat betreft grondgebonden woningen ben ik het helemaal met u eens, we moeten inderdaad inzetten op verdichting, maar wel op verdichting in de stad zodat je de gebieden eromheen groen kunt houden. Een deel zal inderdaad worden opgelost met financiële maatregelen rond hypotheekrenteaftrek of fiscale maatregelen, maar pleit u er nu voor dat er helemaal niet meer in de stad wordt gebouwd, is dat uw pleidooi?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, dan zou ik ons stemgedrag in de gemeenteraad toch wat beter volgen. Wij hebben bijvoorbeeld ingestemd met de ontwikkeling bij de Rijnhaven, die lijkt ons erg belangrijk. We hebben ook ingestemd met de ontwikkeling van de woningen bij het Schiekadeblok, maar wij stemmen bijvoorbeeld niet in met woningen in Nieuw Kralingen en wij vonden Park de Twee Heuvels op Zuid ook moeilijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Helder. Dat weet ik, maar tegelijkertijd is wel de vraag of u daarmee onze enorme woningbouwopgave gaat realiseren. We zien ook dat dit niet snel genoeg gaat en dat nog heel veel mensen op woningbouw wachten. Ik denk dat we daarover van mening verschillen, ik waag te betwijfelen dat alleen woningbouw op bepaalde locaties voldoende is.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou ik niet. Je ziet bijvoorbeeld ook dat dit college in Rotterdam sloopt en dat daar minder woningen voor terugkomen. Ik denk dat geen enkele Rotterdammer in een stad wil wonen waar je echt hutjemutje zit en je zult daar ook anders over moeten gaan denken. Als ik soms in Amsterdam aankom... als je alleen al met de trein aankomt, die enorme drukte benauwd me en ik denk dat je in deze stad die kant niet op moet gaan met zo veel mensen en zo weinig groen om je heen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat ben ik helemaal met de heer Van der Velden eens. Het is zeker een bijzondere balans, maar tegelijkertijd pleit u ook voor verdichting want op het moment dat u zegt 'we willen wel verdichten, maar niet daar en niet daar' ontwijkt u de problemen een beetje. Er is dan gewoon te weinig ruimte, je wilt ook voldoende woningen voor mensen en er is een enorme zoektocht die voor ons allen geldt, waar gaan we dat dan precies doen? Als u nu doet alsof die woningbouwopgave te realiseren is zonder ook maar ergens een concessie te doen dan denk ik dat u hier toch een waanvoorstelling neerlegt.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee hoor dat denk ik niet, wij komen op voor alle inwoners van deze stad, mens en dier. Je moet ervoor waken dat je de dieren zo

langzamerhand niet de stad uit jaagt met bijvoorbeeld evenementen. Wij willen gewoon niet dat wordt gebouwd in het groen dat we nu hebben. Ik denk dat dit een duidelijk antwoord is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat is zeker een helder antwoord en ik denk dat iedereen het met u eens is dat we niet in het groen moeten bouwen en dat je het elders compenseert als je dat wel doet. Volgens mij heeft het college dat ook gedaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dan ben ik wel benieuwd waar het college bijvoorbeeld het groen van Nieuw Kralingen en Park de Twee Heuvels compenseert.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Bij Park de Twee Heuvels is dat op een locatie waar voorheen een zwembad was en ik geef onmiddellijk toe dat ik de compensatie van Nieuw Kralingen niet helemaal precies kan pinpointen. Ik weet wel dat er bij de Parkhaven altijd wordt gekeken hoe we dat gebied daaromheen verder kunnen vergroenen en dat is ook een opgave waar het college zich voor gesteld ziet. Ik ben het met u eens dat we daar ook heel erg hard voor moeten knokken en vechten. Daarover verschillen wij niet van mening, maar ik wil ook een reëel beeld neerzetten. Op het moment dat je in de stad gaat bouwen en we voldoende betaalbare woningen willen realiseren moeten we ook nadenken over hoe we dat gaan doen, zodat we niet gaan bouwen in het groen rond de stad. Dat is voor ons ook heel erg belangrijk en ook dat we zorgen voor voldoende compensatie van groen in de stad, maar we moeten wel het hele palet in ogenschouw nemen en dat was eigenlijk waarop ik u wilde uitdagen. Goed, we zien elkaar verder over hoe we dat gaan doen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. We zien elkaar sowieso vandaag nog als ik ervoor pleit om de monumentale bomen te behouden. Die groencompensatie bij de Parkhavenstrook is allemaal wel leuk, maar daar staan nu bomen van veertig tot zestig jaar oud en die hebben veel meer biodiversiteitswaarde en klimaatadaptatie dan die lullige sprietjes die ervoor terugkomen. Dus ja, ik zou dat soort prachtige monumentale bomen, ook aan de Parkhaven, gewoon laten staan. Goed, dan kom ik bij die grondgebonden woningen. Dus geen verdunning meer en een stop op grondgebonden woningen waar grond exclusief toebehoort aan mensen met een dikke portemonnee. Dan komt ik bij het volgende, namelijk het vliegveld. Daar zou je natuurlijk ook groen kunnen hebben en kunnen bouwen. Het vliegveld is namelijk een ruimte-extensieve locatie die zijn langste tijd heeft gehad en wij vinden dat het vliegveld zo snel mogelijk weg moet. Dus die ruimte kun je gebruiken en wij komen ook met een motie om daar groen en woningen te realiseren. De Partij voor de Dieren denkt niet alleen aan dieren, maar ook aan kinderen en wij komen met een motie over een gezondere voedselomgeving. Je ziet nu vaak allerlei snackkarren op een paar meter afstand van scholen. Misschien vinden mensen het lekker, maar ik niet en daar kopen kinderen van dat vette ongezonde voedsel. Juist in deze coronatijd lijkt het me heel verstandig om daar eens een keer een einde aan te maken. Dus wij komen met de motie 'Snackkarren rondom scholen'. Wij komen ook met een motie over een groennorm want de stad verdicht, de omgeving verstedelijkt verder ook buiten Rotterdam en daarmee staat het groen onder druk. Wij vinden dat onze inwoners genoeg stedelijk groen moeten hebben om dit te garanderen. Vandaar dat wij met de motie 'Groennorm' komen en dat is helemaal niet

zo gek want echte progressieve steden hebben dat al lang, dus waarom Rotterdam niet. Ik zou zeggen, stem lekker voor deze motie, dan doet u de inwoners allemaal een enorm plezier.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 10. Groennorm

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- er een informele norm van de rijksoverheid in de nota Ruimte (VROM, 2006) bestaat voor de hoeveelheid groen per huishouden binnen de gemeente, te weten 75 m² alsmede richtlijnen voor spreiding van groen binnen een bepaalde afstand tot de woning;
- in Rotterdam geen normen voor de beschikbare hoeveelheid groen worden gehanteerd;

voorts constaterende dat:

- het college de trek naar de stad faciliteert, onbebouwde locaties zoekt voor nieuwe woningen en tegelijkertijd een gezonde leefomgeving wil bieden aan alle inwoners van Rotterdam;

overwegende dat:

- een groennorm helpt in het kaderstellend inrichten van de openbare ruimte, om zo voor Rotterdammers genoeg stedelijk groen te garanderen bij het verdichten van de stad;
- er reeds referentiewaarden voor maatschappelijke ontwikkelingen bestaan voor gebiedsontwikkeling en dat er wordt gewerkt aan een sportnorm, maar dat een groennorm nog altijd ontbreekt;
- sommige vooruitstrevende steden al kaders hebben over minimale hoeveelheden groen per inwoner of per huishouden, binnen de gemeente of in de nabijheid van woningen, zoals de Belgische stad Gent;

verzoekt het college:

- te komen met een groennorm, die kaders meegeeft voor de beschikbare hoeveelheid groen voor de inwoners of huishouden van Rotterdam binnen de gemeentegrenzen en in de nabijheid van woningen;
- deze groennorm te borgen in de eerstvolgende herziening van de Omgevingsvisie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 11. Niets zo ruimte-extensief als een overbodig vliegveld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- in de conceptomgevingsvisie zogenoemde ruimte-extensieve functies worden heroverwogen, die het college beschouwt als functies die een relatief groot oppervlak

innemen maar die slechts door weinig mensen en/of op weinig momenten worden gebruikt;

- in de Omgevingsvisie geen standpunt is opgenomen over de wenselijkheid van een vliegveld in stedelijk gebied;

overwegende dat:

- niets zo ruimte-extensief is als luchthaven Rotterdam The Hague Airport dat oorspronkelijk is bedoeld voor het faciliteren van zakenvluchten, maar nu vooral vluchten aanbiedt naar vakantiebestemmingen;
- Rotterdam The Hague Airport overbodig is omdat Schiphol binnen het halfuur bereikbaar is vanuit Rotterdam door gebruikmaking van de hogesnelheidslijn;
- in de stad behoefte is aan woningen en hoogwaardig openbaar groen, maar dat de ruimteclaim van Rotterdam The Hague Airport deze publieke doelen in de weg staat;

voorts overwegende dat:

- er al geruime tijd ver uitgewerkte plannen als burgerinitiatief bestaan die inzetten op transformatie van Rotterdam The Hague Airport naar nieuwe woningen en stedelijk groen;

verzoekt het college:

- in kaart te brengen welke stappen moeten worden genomen om luchthaven Rotterdam The Hague Airport te transformeren tot een bestemming voor wonen en groen, zoals aanpassing van het bestemmingsplan en intrekking van het luchthavenbesluit door het rijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 12. Volkstuinen niet ruimte-extensief

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- in de conceptomgevingsvisie zogenoemde ruimte-extensieve functies worden heroverwogen, die het college beschouwt als functies die een relatief groot oppervlak innemen maar die slechts door weinig mensen en/of op weinig momenten worden gebruikt;
- het college volkstuinen beschouwt als ruimte-extensief;

overwegende dat:

- volkstuinen in grote mate bijdragen aan biodiversiteit, omdat het een leefgebied vormt voor dieren, bloemen, planten en bomen die op andere plekken in de stad niet voorkomen;
- klimaatadaptatie in de volle breedte gebeurt op voornamelijk onverharde ondergrond zoals in volkstuinen, omdat stedelijk groen het water opvangt, hittestress wegneemt, de lucht zuivert en een natuurlijke geluidsbarrière in stedelijk gebied vormt;
- inclusie, sociale cohesie en de multiculturele samenleving bestaat op de volkstuin, door de grote aantrekkingskracht van stadsgroen en het verenigingsleven op stedelijke nieuwkomers en personen met een migrantenachtergrond, die gezamenlijk met de traditionele gebruikers een hechte gemeenschap vormen;

is van mening dat:

- er om al deze overwegingen zowat geen ruimte-intensievere functie bestaat dan de volkstuin;

verzoekt het college:

- volkstuinen niet te beschouwen als ruimte-extensief;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 13. Wonen, wonen, wonen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam in de komende decennia onverminderd wil vasthouden aan woningbouw;
- grondgebonden woningen worden gebouwd in het hogere segment en topsegment;

overwegende dat:

- grondgebonden woningen enorm veel ruimte claimen, die toevoeging van meer woningen op een gelijkblijvend oppervlak in de weg staat;
- Rotterdam zich geen nieuwe woonwijken zoals in Park Zestienhoven kan permitteren, omdat er zeer inefficiënt met de schaarse ruimte wordt omgesprongen;
- nog steeds grote stukken Rotterdams grondgebied in gebruik worden genomen voor ontwikkeling met een relatief laag aantal woningen, zoals in Smeetsland;

is van mening dat:

- het adagium 'bouwen, bouwen, bouwen' helemaal niet in het belang is van de Rotterdammers, maar van bouwbedrijven;
- het zou moeten gaan om 'wonen, wonen, wonen' om zo de woningnood te lijf te gaan;

verzoekt het college:

- te stoppen met gebiedsontwikkeling die uit grondgebonden woningen bestaat;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 14 Snackkarren rondom scholen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- het college standplaatsvergunningen verleent waarmee het natuurlijke personen in de gelegenheid stelt vanaf een vaste plaats op een openbare en in de openlucht gelegen

- plaats het te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen dan wel diensten, gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel;
- een standplaatsenkaart wordt gehanteerd bij besluitvorming over het al dan niet toekennen van een standplaatsvergunning, die de locaties voor standplaatsen omvat en eventuele randvoorwaarden die per standplaats van toepassing zijn;
 - het college op basis van deze standplaatsenkaart mag brancheren, waarmee het per standplaats kan bepalen welke goederen er verkocht kunnen worden;

overwegende dat:

- wij als lokale overheid weinig middelen ter beschikking hebben voor het realiseren van een gezonde voedselomgeving, maar wél kunnen sturen op standplaatsen;
- onze jeugd erg beïnvloedbaar is voor het voedselaanbod in de directe leefomgeving, zoals scholen;
- voor coffeeshops nu al een afstandscriterium geldt voor vestiging in de nabijheid van scholen, te weten een verbod op vestiging in een straal van 200 meter én op minimaal 250 meter loopafstand;

verzoekt het college:

- te inventariseren hoeveel standplaatsen zijn vergund in een straal van 200 meter én op minimaal 250 meter loopafstand van een instelling voor voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs;
- tevens steekproefsgewijs te inventariseren wat voor waren op deze standplaatsen worden verkocht;
- bij het aanbieden van deze inventarisatie de raad in overweging te geven of een verbod tot verlening van standplaatsvergunning kan bijdragen aan een meer gezonde voedselomgeving voor onze jeugd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 15. Verdunning verergert de wooncrisis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam inzet of in ieder geval heeft ingezet op 'verdunning' van woongebieden, zoals in de Tweebosbuurt en aan de Urkersingel, waarbij er na sloop van bestaande woningen minder nieuwe woningen zijn toegevoegd;

overwegende dat:

- verdunning de wooncrisis verergert, omdat mensen geen woning kunnen vinden en dat de slagingskans hierdoor nog lager wordt;

verzoekt het college:

- de gemeenteraad geen grondexploitaties meer voor te leggen waarin er sprake is van verdunning van gebieden met de bestemming wonen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 16. Meer leden per volkstuin

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie; constaterende dat:

- het college wil dat ruimte intensiever wordt gebruikt;
- ruimte-extensieve functies worden heroverwogen en die het college beschouwt als functies die een relatief groot oppervlak innemen, maar die slechts door weinig mensen en/of op weinig momenten worden gebruikt;

voorts constaterende dat:

- het college slechts één lid toestaat per volkstuin, toebehorend aan een volkstuinvereniging op grond van de gemeente;

overwegende dat:

- volkstuinen gemakkelijk ruimte-intensiever kunnen worden benut als het college besluit meer dan één lid per volkstuin toe te staan;

verzoekt het college:

- meerpersoonslidmaatschap toe te staan bij volkstuinen toebehorend aan verenigingen op grond van de gemeente Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 17. Meer volkstuinen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam dit jaar heeft geschat dat er 1500 personen op de wachtlijst staan om zich in te schrijven als lid van een volks- of nutstuinvereniging;
- Stichting Volkstuindersbelangen Rijnmond als overkoepelende belangenbehartiger van de verenigingen in Rotterdam en regio, signaleert dat de toenemende vraag naar volkstuinen al ver vóór de coronacrisis is ingezet en het aantal wachtenden in 2030 raamt op 1700 personen;

overwegende dat:

- het aantal wachtenden voor een volkstuin nog veel groter was geweest als bijna alle verenigingen niet zijn gestopt met het toelaten van nieuwe aspirant-leden tot de wachtlijst ('inschrijfstop');
- steeds meer Rotterdammers de volks- of nutstuin ontdekken als groene oase om het stadse gewoel in de betonnen jungle te ontvluchten;
- volkstuinen nieuwe groepen gebruikers aantrekken waar de gemeente Rotterdam juist zo naar hengelt in haar woonbeleid, namelijk Rotterdammers die bewust willen tuinieren om daarmee een bijdrage te leveren aan stadsnatuur, biodiversiteit en klimaatadaptatie;

verzoekt het college:

- meer volkstuincomplexen te realiseren, aanvullend op de 43 bestaande complexen;
- de gemeenteraad voor de Voorjaarsnota 2022 een lijst met mogelijke locaties voor het stichten van nieuwe volkstuinen te doen toekomen;

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 18. Natuurwaardenonderzoek volkstuincomplexen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam vijfjaarlijks ontwikkelingen op de Rotterdamse volkstuincomplexen monitort, maar dat een onderzoek naar natuurwaarden daarin geen rol speelt;
- de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit van de gemeente inzet op versterking van natuurwaarden in de stad, want 'zonder biodiversiteit geen leven';

overwegende dat:

- de casus over opheffing van een deel van het complex van volks- en speeltuinvereniging Streven naar Verbetering heeft laten zien dat het college vrijwel geen zicht heeft op de biodiversiteit die volkstuinen aan de stad cadeau geven;
- er momenteel wordt gewerkt aan een gemeentelijke visie op volkstuinen, waarin een onderzoek naar bestaande natuurwaarden op de Rotterdamse complexen zeer goed past;

verzoekt het college:

- een natuurwaardenonderzoek uit te voeren op de Rotterdamse volkstuincomplexen;
- dit onderzoek te verankeren in de aankomende visie op volkstuinen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Amendement G. Stoppen met het faciliteren van vliegverkeer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

besluit de conceptomgevingsvisie als volgt te wijzigen:

op pagina 125 de volgende tekstpassage:

'Het verlichten van de druk op de leefomgevingskwaliteit door vliegverkeer vraagt blijvende aandacht, in het bijzonder wat betreft geluidshinder. De effecten op de leefomgeving worden begrensd door het gebruik zoals dat is vastgelegd in het luchthavenbesluit, waarvoor het rijk bevoegd gezag is. Rotterdam houdt al rekening met hinder door niet mee te werken aan grootschalige nieuwbouw van woningen tussen de 20 en 35 Ke-contouren. We vinden dat er alleen ruimte kan ontstaan voor meer vliegbewegingen als tegelijkertijd de hinder afneemt. Vanwege de effecten op de directe omgeving is het essentieel dat de luchthaven in een (regionale) maatschappelijke behoefte voorziet. RTHA kent veel reizigers uit de regio met een recreatief reisdoel die de luchthaven waarderen om zijn nabijheid en reiscomfort. Daarnaast zorgt de luchthaven voor werkgelegenheid, geeft het de regio een internationale

uitstraling en is het de uitvalsbasis voor de mobiele traumaeenheid en politiehelikopter. We vinden het belangrijk dat de luchthaven in een (sociaaleconomische) behoefte blijft voorzien en deze verstevigt. In de transitie van de luchtvaart naar stiller, schoner en duurzamer zien we kansen voor een verdere verbreding van de economische betekenis. De luchthaven als operationele 'proeftuin' is daarbij met de aanwezige kennis- en onderzoeksinstellingen en maakindustrie, de pijler voor een innovatieve regionale luchtvaartsector met een toenemende bedrijvigheid.'

te wijzigen in:

'Het verlichten van de druk op de leefomgevingskwaliteit door vliegverkeer vraagt blijvende aandacht, in het bijzonder wat betreft geluidshinder, luchtkwaliteit en ruimtegebruik. De effecten op de leefomgeving worden begrensd door het gebruik zoals dat is vastgelegd in het luchthavenbesluit, waarvoor het rijk bevoegd gezag is. Tegelijkertijd is de gemeente verantwoordelijk voor landzijdige ontwikkelingen, zoals planologische verankering van RTHA, waardoor zij ontwikkelingen kan afremmen of juist stimuleren. De aanwezigheid van RTHA in Rotterdam is toe aan heroverweging, als gevolg van de noodzaak tot woningbouw en toevoeging van hoogwaardig groen. Momenteel houdt Rotterdam al rekening met hinder door niet mee te werken aan grootschalige nieuwbouw van woningen tussen de 20 en 35 Ke-contouren. Een groot landoppervlak kan nu niet voor publieke doelen zoals wonen en recreëren worden benut'."

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting:

Niet alleen geluidshinder, maar ook luchtverontreiniging en ruimtegebruik zijn nadelen van een vliegveld in de stad. Wij hechten er waarde aan deze nadelen te benoemen, evenals de verantwoordelijkheid van de gemeente Rotterdam voor landzijdige ontwikkelingen middels het vaststellen van bestemmingsplannen. Wij voorzien dat de discussie over de wenselijkheid van een vliegveld gaat worden gevoerd over deze nadelen en de verantwoordelijkheid van de gemeente in het beperken van mogelijkheden voor nieuwe woningen en hoogwaardig openbaar groen. Dit amendement voorziet in een eerste aanzet tot deze discussie.

Amendement H. Voorkom sloop, sloop passage over moderniseringslocatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de Omgevingsvisie;

besluit de conceptomgevingsvisie als volgt te wijzigen:
op pagina 105 de volgende tekstpassage te schrappen:

"Het overgrote deel van de focuswijken bevindt zich op Zuid en is onderdeel van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid, maar ook op de noordoever bevinden zich gebieden waar stedelijke vernieuwing niet vanzelf zal gaan. Voor de korte termijn ligt de grootste focus daar op de wijken in het westen van de stad. Deze focuswijken wijzen wij aan als moderniseringslocatie in het kader van artikel 4.18 Omgevingswet. Dat doen we omdat binnen deze locatie de aanwezige bouwwerken gemoderniseerd of vervangen moeten worden door gelijksoortige bebouwing. De uitvoering van die doelen kan, als de markt dit zelf niet kan oppakken, inzet vragen van actief grondbeleid en daarmee samenhangende instrumenten. Per gebied of buurt wordt dit nader uitgewerkt met de bewoners, maar ook met onze partners. Als wordt gekozen voor toepassing van dit instrumentarium (Wvg en onteigening) is een vervolgbesluit van de gemeenteraad vereist. Eventuele nieuwe moderniseringslocaties zullen in het toekomstige Omgevingsplan worden

benoemd.""

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting:

De toelichting van artikel 4.18 van de Omgevingswet in de Memorie van Toelichting luidt als volgt: "De moderniseringsbepaling houdt in dat bij het omgevingsplan locaties kunnen worden aangewezen waar de bestaande binnenstedelijke bestemming wordt gehandhaafd; de kwaliteit hiervan is echter niet meer acceptabel. Gedacht moet worden aan modernisering van de bestaande bebouwing door samenvoeging van panden en inpandige doorbraken, of door sloop van panden en vervangende nieuwbouw van soortgelijke, gemoderniseerde bebouwing in nagenoeg gelijke omvang."

Wij vinden de tekstpassage in de conceptomgevingsvisie veel te verstrekkend, omdat hier hele wijken worden aangemerkt voor herstructurering met grote herhuisvestingsvraagstukken. Het is ook de opmaat voor sloop van bestaande bouw, waar je dus niet lichtzinnig mee moet omspringen. Wij verwachten dat handhaving van de tekstpassage over het aanwijzen van wijken als moderniseringslocaties leidt tot voorzienbaarheid in rechtspraak, op het moment dat Rotterdammers juridisch willen strijden tegen sloop van hun woningen. We moeten als gemeenteraad eerst goed de consequenties door hebben van het gebruik van Artikel 4.18. Dat weet nu niemand.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden, mag ik de moties ook hebben. Dan maken ze deel uit van de beraadslagingen en anders niet. Ik dank u zeer, een hele stapel moties van de Partij voor de Dieren. Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja, voorzitter dank u wel. Als pasbenoemd woordvoerder op dit dossier voelt het toch een klein beetje als op een rijdende trein stappen die eigenlijk al bijna bij zijn eindstation is, maar ik ga toch een poging wagen want een stad is voor mij een plek waar heel veel samenkomt, een smeltkroes van mensen en activiteiten. Door die diversiteit en die drukte kan een stad bruisen van creativiteit en energie, maar er is ook een andere kant, de kant van ruimte die je maar eenmaal kunt benutten, de kant van drukte, die te veel druk gaat opleveren. Het uitgangspunt van ons woonbeleid zou moeten zijn dat de stad niet zo druk wordt dat de menselijke maat verdwijnt. Natuurlijk moeten er groeimogelijkheden zijn en blijven, maar de menselijke maat en de gemeenschap waarin mensen leven, moeten niet verder onder druk komen te staan en dat vraagt om keuzes en samenwerking. Keuzes over welke stad je voor je bewoners wilt zijn en samenwerking met de regio en andere steden over bijvoorbeeld het woonbeleid. Die keuzes dienen zich voortdurend aan, moeten we bouwen ten koste van groen of is een bepaalde hoeveelheid groen juist essentieel voor de leefbaarheid? Moeten we verder verdichten of verstikken we daardoor juist? Hierin zullen we steeds een stad voor ogen moeten blijven houden die leefbaar is en waar het prettig wonen is en blijft. Hierbij kan wonen in de stad niet los worden gezien van het voorzieningenniveau en het is daarom van belang dat er goede scholen zijn, dat er goede zorg in de buurt is en dat wijken levendig blijven door gezonde winkel- en verblijfsstraten en een sterk midden- en kleinbedrijf, juist ook in die wijk. Een stad waarin je goed van A naar B kunt bewegen zonder te veel overlast voor andere bewoners en gebruikers van diezelfde ruimte. Volgens mij voorzitter ligt hiervoor een ontzettend mooi document dat koers- en ook richtingbepalend is. Het is een visie vanuit de stad en in feite ook een samenvatting van beleid, maar dan met perspectief voor de ontwikkelingen van de stad. Ik zal ook met dit idee kijken naar alle moties

die hiervoor zijn aangekondigd en sommige zullen we wel steunen en andere niet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Hebben we zo iedereen aan het woord gehad? Volgens mij de heer Van Zevenbergen nog.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). 'De heersende ideeën van een tijd waren slechts de ideeën van de heersende klasse'. Omdat hij van Karl Marx is, doe ik hem nog een keer, 'de heersende ideeën van een tijd waren slechts de ideeën van de heersende klasse', ik ga het niet in het Duits doen. Als we later terugkijken op de huidige Omgevingsvisie, ontkomen we er niet aan te beseffen wie nu de heersende klasse is. Deze Omgevingsvisie wil Rotterdam veranderen in een stad voor rijke mensen. De klasse die compact, gezond, inclusief, duurzaam en productief is, een visie waarin mondige goed ontwikkelde Rotterdammers zich thuis voelen. In Rotterdam zijn evenwel heel veel mensen die niet gelukkig zijn en die niet rijk zijn, die behoeftig zijn en ik zie een stad van tweedeling. Het heersende neoliberale gedachtegoed heeft de Nederlandse samenleving verloederd. Dit wordt goed zichtbaar door de COVID-pandemie, achterstanden in bijna alles, wonen, zorg, klimaat en lachen maar, de burger krijgt managerstaal en bestuurdersgeneuzel te horen. Over problemen praten is not done, Calimero, zuurpruim, azijnpiesser, nee, alleen een goednieuwsshow graag. Nou, de staat van Nederland en Rotterdam is helaas geen goed nieuws. De heersende klasse heeft dat idee wel, maar als je huis wordt gesloopt of je je recht niet kunt halen en de overheid gewoon niet doet wat er is beloofd dan denk je wel anders en wat denk je van de starters op de woningmarkt die nog niet gearriveerd zijn. Als we dus met de bewoners van Rotterdam een Omgevingsvisie voor Rotterdam gaan bepalen dan moeten we afdalen naar de ideeën van de niet-heersende klasse en moeten we luisteren naar zaken die we niet graag horen. Als we dat niet doen, wordt Rotterdam een stad van de gevestigde orde zonder die o zo broodnodige dynamiek van de diversiteit. De Omgevingsvisie gaat over fysieke ontwikkelingen van de stad en de regio, die bepalen meer dan de stenen. Is een stad bijvoorbeeld een speelveld voor volwassenen of kunnen jongeren en kinderen ook in de stad leven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren wil een vraag stellen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter dank u wel. Ik hoor het verhaal van de heer Van Zevenbergen aan en ik kan dat niet zo goed matchen met de Omgevingsvisie die ik heb gelezen. Ik begrijp de bespiegeling en het is ontzettend belangrijk dat mensen die nu niet goed kunnen meedoen ook goed door het college bediend worden, dat die ook een plek in Omgevingsvisie krijgen, dat ze kunnen meepraten, daaraan heb ik in mijn betoog ook gerefereerd en ik heb daarover ook een aantal amendementen en moties ingediend. Het beeld dat daar in de Omgevingsvisie geen aandacht voor is, begrijp ik niet zo goed, kunt u dat toelichten?

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel. Soms mevrouw Kockelkoren, moet je out of the box denken en ja, ik heb die Omgevingsvisie natuurlijk ook gelezen maar dat wil niet zeggen dat ik altijd met die agenda moet meegaan, je moet verder kijken. Ja, dat is het antwoord mevrouw Kockelkoren. Wat ik in dit kompas mis, want zo noemen we het, is het sociale perspectief, het zorgzame perspectief, Rotterdam dat zich inzet voor de verheffing van haar inwoners, Rotterdam dat zich inzet om bewoners vitaal maken om sterke en betrokken inwoners van deze stad te kunnen zijn. Daarom heb ik de volgende vragen aan onze wethouder over het belang van alle wijken en niet alleen focus op de binnenstad. Is de

wethouder bereid om in de Omgevingsvisie te benadrukken dat alle wijken even vitaal zijn? Dan over het participatiebeleid. We zijn het met de wethouder eens dat participatie een belangrijk element in de Omgevingswet is en wat de SP betreft, is participatie het belangrijkste element. Kan de wethouder zeggen wanneer het participatiebeleid van de Omgevingswet aan de raad wordt aangeboden en kan de wethouder alvast met ons delen hoe het participatiebeleid eruit komt te zien? Als we praten over 'de stad samen maken', hoort u mevrouw Kockelkoren, ik kom wel een beetje terug op de visie, vallen ons zinnen op als 'in cocreatie met marktpartijen, sturen we op ruimte voor superdiversiteit in commercieel en maatschappelijk vastgoed in de openbare orde', zo staat het in het stuk. Is de wethouder bereid om wijkbewoners centraal te stellen en de waardescan op wijkniveau samen met de wijkraden uit te voeren, is de wethouder het met de SP eens dat Rotterdammers het moeilijker hebben dan bedrijven en marktpartijen om belangrijke plannen naar voren te schuiven en dat het daarom belangrijk is dat burgers volledig onafhankelijk ondersteuning en prioritering krijgen? Dat wil zeggen op een gelijkwaardig niveau als degene waartegen ze vaak moeten inspreken.

Digitalisering. Ons standpunt over digitalisering is volgens mij inmiddels breed bekend en gelukkig is onze motie Digital non-harm breed door deze raad aangenomen, waarvoor nog steeds dank, maar we dienen dit amendement in om de burgers wederom te beschermen tegen onbedoelde digitale schade. Op pagina 115 staat 'innovatie en digitalisering vormen daarbij de basis van de transitie van de economie' en dan zeggen wij in het besluit 'en dat betekent dat we innovatie en digitalisering zien als de basis voor de transitie van de economie, waarbij we digitale burgerrechten zoals privacy, zeggenschap over data en democratische controle op technologie te allen tijde waarborgen'. Dan als laatste, een 'Van Zevenbergenswitch' aan de uitspraak van Marx: de heersende Omgevingsvisie is de visie van de heersende klasse en de vraag is of alle Rotterdammers, mijn Rotterdammers, daarop zitten te wachten.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement I Toevoegen waarborgen digitale burgerrechten bij digitalisering

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

- de passage op pagina 115. "Innovatie en digitalisering vormen daarbij de basis voor de transitie van de economie.";

als volgt te wijzigen:

- "dat betekent dat we innovatie en digitalisering zien als de basis voor de transitie van de economie, waarbij we (digitale) burgerrechten zoals privacy, zeggenschap over data en democratische controle op technologie te allen tijde waarborgen.""

w.g. A. van Zevenbergen

Toelichting:

In de Omgevingsvisie is er terecht veel aandacht voor de digitalisering van de economie en de (mogelijke) kansen die dit biedt voor Rotterdam. Daarbij behoort echter, in lijn met het door de gemeenteraad vastgestelde Handvest Rotterdam Digitaal, ook het waarborgen van (digitale) burgerrechten.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. Ik vond het een hele mooie afsluiting van de heer Van Zevenbergen van de SP, 'de heersende Omgevingsvisie is van de heersende klasse' en dat is ook een beetje ons bezwaar. Laten we eerst beginnen met complimenten, want het is natuurlijk een mooi document, het leest lekker, er zitten ontzettend veel mooie punten in en eigenlijk zie ik het een beetje alsof iemand zegt 'kijk eens, daar staat een mooie villa, kijk eens wat een prachtig huis dat is' en iedereen kijkt daar verlekkerd naar, we kennen al die programma's, 'ik zou daar zo graag willen wonen, dat is fantastisch'. Zo leest dit document eigenlijk ook en we zien daarin heel veel initiatieven waarbij je denkt 'dat is echt heel erg mooi' en dan heb ik het voornamelijk over de omgeving, maar als we het over de huizen hebben dan wordt toch weer gerefereerd aan de woonvisie waar wij zoals bekend niet volledig achter kunnen staan en daarbij denk ik ook 'wij zijn niet aan het bouwen voor de stad, maar met onze gemeenschap'. We zijn een woonvorm, we vormen samen deze stad en ja, er is natuurlijk behoefte aan, dat is al heel vaak herhaald, middenhuur en dure huur, daar zijn ook tekorten, maar als ik zie dat de woonvisie naar onze smaak te veel voorbijgaat aan een klasse die wat minder mondig is en wat minder naar voren komt met de vraag naar hun sociale woningen, denk ik dat dit ook hier te weinig naar voren komt. Ik vond ook de opmerking van mevrouw Verkoelen heel erg relevant, je moet eigenlijk laten terugkomen hoe deze Omgevingsvisie de huidige mensen die nu hier in deze stad wonen bedient en wat hun wensen zijn anders dan die mooie villa die we met zijn allen aan het bouwen zijn en waar iedereen wel graag in zou willen wonen, maar waarin niet iedereen kan wonen. Ik heb geen specifieke vraag want ik weet eerlijk gezegd wel een beetje de antwoorden dus ik wacht even af hoe het debat verdergaat. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Alle bijdragen van de fracties zijn binnen. Ik heb een korte pauze van vijf minuten voor u in de aanbieding voor een sanitaire stop en daarna kan het college verder. Ik schors voor vijf minuten.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Ik geef het woord als eerste aan wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, voorzitter dank u wel. Er was een schorsing en toch moest ik mijn organisatie op het laatst nog doen. Allereerst dank aan iedereen voor de woorden van steun die zijn uitgesproken, de een wat uitgebreider en uitgesprokener dan de ander. Wat we vandaag doen, is niet zomaar iets, we stellen een nieuwe stadsvisie vast en de laatste is uit 2007. Ja, hij wordt gekoppeld aan de Omgevingswet want die verplicht ook om een stadsvisie te hebben, maar we doen dit ook omdat we zelf vinden dat we die moeten hebben, dus ook als die visie er niet was geweest, hadden we toch een nieuwe stadsvisie moeten hebben. Ik ben er eigenlijk ook wel trots op dat ik hier met alle dames van het college mag zitten, want ik mag dan coördinerend wethouder zijn maar ik doe het niet alleen. Dit is ook echt een visie die samen met de stad gemaakt is, de motie 'Samen stadmaken' is al genoemd, en hij wordt ook verankerd als een van de principes. Er is uitgebreid geparticipeerd met een testversie, met tafels, met gebiedstafels en dit is dan het product met al het al door uw raad vastgestelde beleid, dus ook herkenbaar hoop ik. Het is een visie die we vaststellen en die richting en inspiratie gaat geven voor de toekomst en waarin ook kaders worden gesteld, maar we zeggen ook dat we nog niet klaar zijn want we stellen hem

wel vast, maar dan zijn we er nog niet. We gaan de visie de komende tijd ook actualiseren en herijken wanneer dat nodig is, we voorzien dat dit over twee jaar wel een keer het geval zal zijn, als de uitkomsten van MIRT-verkenning er bijvoorbeeld zijn. Dus op die manier blijven we ook leren en verbeteren als stad en dat zullen we ook nadrukkelijk steeds samen met de stad blijven doen. Waar kiest Rotterdam dan voor?

De **VOORZITTER**. Voor u verdergaat, de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel. Ik wachtte nog even hoe de wethouder zou verdergaan, maar ik heb geen compliment gegeven hoor. Helemaal niet, ik was helemaal niet blij met deze Omgevingsvisie. Het hoort er misschien wel een beetje bij om de oren te sluiten, 'problemen willen we niet horen', dat is de trend, dat is het idee waar u vanuit werkt, maar ik heb geen complimenten gegeven want ik vind het een bedreiging voor de Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. Gewoon omdat de heer Van Zevenbergen per definitie complimenteus is.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat ben ik niet voorzitter, maar ik wil me er wel bij aansluiten. Ik dacht 'even naar boven rennen, wat hoor ik hem nou zeggen'.

De **VOORZITTER**. Wethouder opgelet.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik heb van u geen complimenten gehoord, maar ik ga u vandaag ook geen complimenten geven en daar kom ik straks bij de beantwoording van uw vragen op terug. Waar kiest Rotterdam dan voor? Wij kiezen voor goede groei en eigenlijk zoals de heer Van Putten ook zei, willen we niet alleen stenen stapelen en huizen bouwen want dan krijg je een hele saaie dichtgeslibde stad. We willen dat er ruimte is voor werkgelegenheid, dat die inclusief is, dat er ruimte voor groen is, dat mensen in de buurt kunnen werken, dat je dat combineert met recreatie, dat die groencirkel er is en dat je op de fiets naar de sportvereniging kunt, dat is waarvoor we hier vandaag kiezen, een kwaliteitsopgave en geen kwantitatieve opgave. Ik denk dat dit erg belangrijk is en dat doen we via die vijf perspectieven, via het principe van samen stadmaken en werken vanuit de eigen identiteit, dat is ook belangrijk daarin. Ik wil een aantal van uw vragen beantwoorden en een aantal zullen mijn collega's op hun beleidsterreinen doen want het is nadrukkelijk iets van ons allemaal, een visie van en voor de stad die wel een ruimtelijke impact en doorwerking naar de toekomst toe kent. Mevrouw Kockelkoren, u had het over samen stadmaken. Dat is natuurlijk verankerd als een van de principes, we hebben dat in de aanloop naar deze visie echt samen met de stad gedaan en eigenlijk is de volgende stap dat participatiedocument in het kader van de Omgevingswet als een van de instrumenten. U hintte al op februari a.s. en onze ambitie is nog steeds om dit dan op te werpen als een van de eerstvolgende producten hierop en dan gaan we zien hoe we participeren op ruimtelijke documenten en producten die daarna nog komen. Ik heb u in de commissie ook toegezegd het overzicht te bewaren en niet alleen van deze raad, maar ook straks na maart 2022 om daarna met een voortgangsbrief te komen over hoe deze visie past en wat we hebben gedaan in het brede kader van de Omgevingswet waarin we nog een aantal zaken moeten doen en een daarvan is dit uitwerken in omgevingsplannen die de vervangers van bestemmingsplannen worden en daarvoor hebben we bijvoorbeeld weer acht jaar de tijd. Dat zal ik in die brief nader toelichten en dat lijkt me ook een mooi overdrachtsdocument naar de nieuwe raad, zodat iedereen weet wat wij hebben gedaan maar ook welk werk nog te doen is. Mijnheer Van Putten, ik heb net al iets gezegd over wat voor stad wij willen zijn, die slimme en goede groei, juist ook aandacht voor een sportrotonde en referentiewaarden, dat we bij grote ontwikkelingen niet alleen woningen bouwen, maar ook kijken of er plek is voor

een huisarts, een verpleegtehuis of andere zaken die een stad maken en waar de nabijheid een heel belangrijk ding is.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ik hoor u nog niets zeggen over specifiek bouwen voor senioren. We hebben in deze stad echt doorstroming nodig en we moeten niet alleen kijken naar de aantallen woningen die we moeten bouwen, maar ook naar hoe we dat precies invullen, ofwel gedifferentieerd bouwen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat klopt, maar we maken hier wel een visie voor de hele stad en voor iedereen. Dit is eigenlijk ook de discussie die mevrouw Verkoelen aanzwengelde, ouderen zijn net mensen die willen ook een toegankelijke stad, die willen ook een park in de buurt en we houden bijvoorbeeld via onze referentiewaarden wel degelijk rekening met voorzieningen die ook voor ouderen heel belangrijk zijn zoals een apotheek, een huisarts en een verpleeghuis, net zoals we dat voor gezinnen doen, dat er ook kinderopvang kan komen. We maken deze stad dus voor iedereen en dit is een bloemlezing van ons beleid, maar dat betekent niet dat ieder beleidsdocument een-op-een kan terugkomen. Dit is al meer dan 100 pagina's en anders worden het er 1000 of meer en dan wordt het onhanteerbaar, maar we hebben oog voor onze ouderen, we hebben een akkoord 'Langer Thuis' en daar werken we aan. Het zit dus wel verankerd in de visie, maar dat betekent niet dat je iedere doelgroep helemaal apart moet benoemen. Dan was er een vraag over de wijkraden en die zal collega Vermeij pakken. Ik kan wel zeggen dat wij uitgebreid op dit document hebben geparticipeerd met iedereen die in onze Rolodex staat, dus ook met onze gebiedscommissies van dit moment en straks na de toekomstvisie zullen de wijkraden er staan. Dan gaan wij een nieuw participatiekader voor de ruimtelijke producten vormgeven en dan houden we natuurlijk rekening met de nieuwe wijkraden en collega Vermeij kan meer vertellen over hoe dat precies gaat werken. Mevrouw Yildirim van de PvdA vroeg naar de aanmoediging om met beleid voor volkstuinen te komen, we hebben daar in de commissie uitgebreid over gesproken. Er heerst wel de misvatting dat dit een beleidskader voor volkstuinen zou zijn, maar dat is het nadrukkelijk niet. Het is een stadsvisie en in de gebiedsverkenning van A tot Z komen wij ook volkstuinen tegen net zoals we sportverenigingen, kantoren en mensen tegenkomen en daar hebben we een participatietraject lopen over hoe die visie er in de toekomst uit zou kunnen en moeten zien. Ik kom binnenkort met de voortgangsbrief over hoe wij met het beheer van volkstuinen omgaan en dit is wat mij betreft wel een punt dat in de volgende periode een plek zou moeten krijgen. Je zou eigenlijk ook een wethouder volkstuinen moeten hebben, dat moet niet alleen bij de wethouder Vastgoed zitten, het is op dit moment een weesdossier.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja een hele korte reactie. Daar is de PvdA natuurlijk heel erg blij mee en ik snap ook dat de wethouder zegt dat er op dit moment geen kader is en dat dit niet per definitie valt onder waar we het vandaag over hebben, maar de PvdA vindt het ontzettend belangrijk dat dit kader er wel komt zodat we eigenlijk tegemoet kunnen komen aan alle wensen in de stad.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ja, die volkstuinen gaan ons natuurlijk ook heel erg aan het hart. Ik snap dat je hier pas bij het volgende college meer aandacht aan kunt geven, maar kan de wethouder wel de garantie geven dat mensen die nu een volkstuin hebben en die het gevoel hebben dat hun situatie bedreigd wordt, bijvoorbeeld in IJsselmonde of waar dan ook, hun tuintje kunnen houden totdat we een nieuwe wethouder volkstuinen hebben?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat is een interessante vraag. Ik merk dat u niet bij de commissie bent geweest en als u zegt dat sommige delen van de bevolking minder worden bediend wil ik ook het volgende tegen u zeggen. U bent volksvertegenwoordiger, u zit in een bevoorrechte positie en ik heb u gemist. Ik heb u echt gemist en als u in de commissie was geweest dan had u uw eigen standpunten en uw eigen achterban beter voor het voetlicht kunnen brengen, dat hebt u niet gedaan, en dan had u ook geweten dat wij hier uitgebreid over gesproken hebben en dat we met elkaar hebben gezegd dat we nu een ruimtelijke visie vaststellen die de koers en de richting voor de stad geeft, een bloemlezing van beleid. Er ligt nu geen beleidskader voor volkstuinen vast, maar er zijn wel drie gebiedskoersen die moeten worden uitgewerkt, namelijk Binnenstad, Zuid en A tot Z en binnen die gebiedskoersen participeren we met iedereen daar in de buurt. Ik heb op dit moment geen lijst van volkstuinen die moeten verdwijnen en er zijn ook geen plannen dat volkstuinen weg moeten. We vinden natuur belangrijk, maar we zijn wel met iedereen in dat gebied aan het verkennen wat de meerwaarde en de toegevoegde waarde van iedereen in dat gebied kan zijn. Wat mij betreft, hebben volkstuinen ook een toekomst in Rotterdam, we vinden natuur en groen belangrijk, maar ik heb ook juist vanuit de volkstuinen insprekers gehoord die zeggen 'het gebruik ervan kan wel een stukje intensiever, dat kan wat beter, dat kan wat opener, er liggen kansen'. Dat is het gesprek dat we nu voeren en er ligt nu nadrukkelijk geen keuze voor.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Dat klopt, ik ben niet bij die commissie geweest en toch ben ik zo brutaal om die vraag te stellen, ik ben gewoon brutaal. Ik vind het eigenlijk een beetje een bananenrepubliek worden als een wethouder een volksvertegenwoordiger de les gaat lezen, wat is dit? Ik vind dat u als voorzitter eigenlijk had moeten ingrijpen. In het begin deed u dat nog wel eens, want dit kan eigenlijk niet. Natuurlijk ben ik niet bij die commissie geweest, ik wist dat ik daar niet geweest was en toch zal ik nog steeds vragen blijven stellen, ook al ben ik niet in commissies geweest. Ik vind dat ik het recht heb om dan gewoon antwoord te krijgen zonder aanmatigende opmerkingen erbij, alsof ik geen goede volksvertegenwoordiger zou zijn. Ik ben bij de volkstuinmensen geweest en misschien moet de wethouder eens meer met hen gaan praten in plaats van in commissies te zitten, ik denk dat we daar eens een keer rekening mee moeten houden en niet elkaar de les lezen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer van Zevenbergen, u betrapt mij op een aarzeling en dat meen ik oprecht. Ik vind uw opmerking zeer terecht, het is aan u om te bepalen of u wel of niet in een commissie zit en wat u op zo'n dag prioriteit geeft. U hebt altijd het recht om in de plenaire zaal gewoon een vraag te stellen. Het ware beter als die opmerking niet was gemaakt. Ga verder wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel en ik geef ook altijd gewoon antwoord op de vragen, maar als ik een pleidooi krijg waarin een beetje gedaan wordt alsof deze visie uit de lucht komt vallen, mag ik daar ook iets op terug zeggen en dat heb ik gedaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Een punt van orde. Ik liet hem net lopen, maar ik wees er al op en het was ook te zien aan mijn lichaamstaal. Ik vind dat wat de wethouder doet echt niet kan. Echt serieus, neem ons even serieus wij zijn hier allemaal lekenvertegenwoordigers, er wordt bikkellhard gebuffeld en ik wens niet door een wethouder straks afgeturfd te krijgen of ik wel of niet ergens aanwezig was. Wij bepalen onze tijd en wij bepalen, precies zoals u zegt, in deze raadzaal wat wij wensen te zeggen en wethouder, het staat u echt niet om ons als raadsleden op deze manier te benaderen. Ik vind het onacceptabel, serieus. Ik liet het lopen want ik zei al dat wat er nu gebeurde een punt van orde zou moeten zijn. Ik vind dat dit niet kan, serieus.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u voorzitter. Als ik kritiek op een visie heb, ja die heb ik, dan is dat niet omdat ik die uit de lucht gegrepen vind. Nee, misschien vind ik hem een beetje bestuurlijk arrogant en dat klopt een beetje met de reactie van de wethouder nu naar mij toe, als volksvertegenwoordiger van de SP, een klein partijtje, socialist, weer een rooie minder. Dat kan echt niet. Dus als ik kritiek heb dan heeft dat niets te maken met dat ik vind dat het onzin of wat dan ook is, nee ik heb kritiek op wat er verteld wordt en zeker op bestuurlijke arrogantie.

De **VOORZITTER**. Zullen we verdergaan met het beantwoorden van vragen en alle kwalificaties weglaten?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat lijkt mij goed en ik had u graag in de commissie gezien, laten we positief afsluiten. Ik begin met de moties en het amendement op volgorde van binnenkomst. Ik begin met een amendement van GroenLinks 'Samen stadmaken, ook digitaal'. Nu is digitaal stadmaken natuurlijk nooit een doel op zich, maar wel een heel belangrijk middel en instrument dat je kunt gebruiken. Sterker nog, we hebben de participatie eerst fysiek vormgegeven in het lange traject, we moesten op een gegeven moment omschakelen naar digitaal en daar hebben we veel van geleerd. Het biedt ook ontzettend veel kansen en soms bereik je ook mensen die digitaal eerder komen omdat ze dan niet van huis hoeven te gaan en dat is ook interessant voor ons. Als het kansen biedt dan kunnen we dat natuurlijk doen, maar het is geen doel op zich, dat zou ik wel willen zeggen. Ik kan dit amendement omarmen, het spreekt ook over een zo gelijkwaardig mogelijke informatiepositie. Die kun je natuurlijk nooit helemaal geven want er is altijd een professionele voorsprong of de een heeft wel een studie gedaan en de andere niet, maar het streven lijkt me hartstikke goed en deze kan ik dan ook omarmen. Het amendement Woningverbetering is relevant, dat gaat over de focuswijken Stedelijke vernieuwing en de moderniseringsgrondslag. Daar wil ik iets langer bij stilstaan omdat de heer Achbar daar ook vragen over stelde. We hebben een moderniseringsgrondslag nodig indien je in de toekomst mogelijk actief grondbeleid wilt toepassen, lees een Wvg of een onteigening. Ik heb hem nodig en hij moet in de visie landen. We hebben daarbij gekeken naar de Vitaliteitskaart, we hebben uitgebreid onderzoek gedaan naar hoe de Rotterdamse woningvoorraad erbij staat en of die van voldoende kwaliteit is. We hebben daarbij ook naar de sociale kaart gekeken en er drijft een aantal wijken boven waar de opgave maatschappelijk gezien zo groot is dat je eigenlijk praat over de verduurzamingskosten die je moet maken, de kwaliteit van wonen, het

achterstallig onderhoud van de balkons en funderingsherstel. Het draagvlak in die wijken geeft reden tot zorg en die wijken hebben wij hier benoemd, eigenlijk vanuit de intrinsieke motivatie en de opgaven die wij voor ons zien. In die commissie was er ook een discussie over of dit duidelijk genoeg is en eigenlijk is dit amendement daar een oplossing voor want u verduidelijkt eigenlijk wat er wordt bedoeld met de moderniseringsgrondslag. Dus deze kan ik van harte omarmen. Ik stel ook voor dat we, als we dan toch bezig zijn, de legenda nog verder verduidelijken en de wijk ook expliciet noemen. Die staan nu alleen op de kaart, dan hebben we ze ook bij naam te pakken en dan is voor iedereen duidelijk wat we bedoelen. Dus deze kan ik omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dank voor de verhelderende antwoorden, maar ik heb ook een zorg uitgesproken en misschien komt de wethouder daar nu op. Het verduidelijken van het begrip 'moderniseringslocaties' en eventueel een aanvulling op de legenda is helemaal duidelijk en ik begrijp ook de keuze om dit vanuit de Wvg zo in de Omgevingsvisie op te nemen, maar ik heb ook een duidelijke zorg uitgesproken. Wat betekent het concreet als we die wijken zo expliciet gaan benoemen, welke stappen gaan we doorlopen zodat duidelijk is dat we een aantal stappen ondernemen alvorens wij overgaan tot sloop? Dat is de zorg die hier expliciet staat als we het hebben over moderniseringslocaties en als we een waardescan toepassen, willen we voorkomen dat straks een x-aantal wijken al kan worden aangemerkt als sloopwijken in plaats van als focuswijken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, misschien een aanvulling want die zorg delen wij en daarom hebben wij dus ook naar die tekst gekeken, wat is nou het doel van die aanwijzing tot moderniseringslocatie? Er staan heel veel woningen met grote opgaven, dus achterstallig onderhoud, asbest, de fundering, zoals dat zojuist werd genoemd, en het doel is om te komen tot woningverbetering. Daarom heet het amendement ook 'Woningverbetering'. Daarvoor kun je een aantal stappen doorlopen, je kunt zoals bij Steigers op Zuid met de bewoners een aantal woningen aanpakken, je kunt allerlei dingen doen en als je niet verder kunt komen met woningverbetering, zou je tot vervanging kunnen komen, maar het moet heel helder zijn dat het doel woningverbetering is en daarom hebben wij dit amendement ingediend, omdat wij dezelfde zorg hadden als u.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank. Dat is volgens mij de verheldering die gezocht is en hier geboden wordt, dat is ook conform hoe de wet bedoeld is en we hebben deze grondslag wel nodig. Als toch tot die laatste stap wordt overgegaan en de gemeente zich daar actief mee gaat bemoeien, zal er altijd een apart raadsbesluit genomen moeten worden, dat vraagt altijd een apart besluit voor bijvoorbeeld een Wvg. Dus u geeft geen bevoegdheden weg.

Motie 1, 'Rustig wonen'. Daarin hebt u het over een aangename geluidsarme zijde en die staat eigenlijk al in de wet ontheffingsbeleid en geluidshinder voor nieuwbouw. Deze motie gaat ver omdat die potentieel ook effect heeft op de bestaande bouw. Wij moeten ook aan de slag met een actieplan Geluid, dat is een wettelijke verplichting vanuit Europa, dus dat volgt nog. Deze motie wil ik ontraden. U hebt ook een motie ingediend waarin u zegt te sturen op de doelen van de gezonde leefomgeving en daar wil ik iets langer bij stilstaan. Wij hebben het onszelf niet gemakkelijk gemaakt, we hebben niet gezegd 'dit is onze visie, nietje er

doorheen en klaar', maar we hebben een milieueffectrapportage gedaan, een Rotterdamse omgevings- en effectrapportage, om die visie ook een basis te geven, om te weten wat we doen. Daar komt een beeld uit van wat we eigenlijk al wisten, we gaan met slimme groei en de keuzes die we maken de goede kant op. We krijgen daarvoor ook een zetje, andere gemeenten hebben een onvoldoende gekregen en daar ben ik eigenlijk best trots op, maar er komt ook uit dat Rotterdam op dit moment niet de beste en gezondste stad is, maar dat wisten we al, en Rotterdam is heel erg afhankelijk van externe factoren. Ik denk dat we dat ook in ogenschouw moeten nemen. Dus het is ook niet altijd zo dat onze stad helemaal vanuit de Coolsingel kan worden gemaakt, wij zijn gewoon afhankelijk van wat er in de wereld om ons heen gebeurt, maar er zitten wel degelijk een aantal aanbevelingen in: heb aandacht voor bodemdaling, klimaatverandering en biodiversiteit. U zegt hier eigenlijk: werk dit ook uit. Ik vind dat wij dat ook op ons moeten nemen en deze motie kan ik dan ook omarmen. Studentenhuisvesting van A tot Z. Ik wil daar een aantal zaken over zeggen. We hebben natuurlijk een Akkoord Studentenhuisvesting met elkaar en we hebben ook afgesproken dat we daarin gaan versnellen. Corona, wisselende beelden over de studentenaantallen en het wegblijven van buitenlandse studenten die nu weer en masse komen, hebben wat vertraging opgeleverd. We hebben uw raad onlangs bij motie beloofd dat we dat weer gaan versnellen en met de onderwijsinstellingen gaan oppakken. Als ik deze motie zo mag interpreteren dat we in de gebiedsuitwerking, de Koers van A tot Z, eigenlijk zeggen dat de visie op de stad mede vanwege de effecten van een oeververbinding op de verdichtingsmogelijkheden nadere aanvulling verdient en dat we daarbij terugkomen op wat we voor studenten gedaan hebben, kan ik deze motie omarmen. We zijn al aan de slag, we hebben Brainpark deze week naar uw raad gestuurd, dat zit in die gebiedsuitwerking en daarin is ook studentenhuisvesting prominent opgenomen. 'Maak iets van braak', daar wil ik iets langer bij stilstaan omdat we de afgelopen periode best wel wat stappen hebben gezet. U spitst het specifiek toe op sociaal en culturele ondernemers. Wij hebben in het verleden juist discussie gevoerd over alle initiatieven in de stad en dat kan ook een kerk, een moskee of een culturele ondernemer zijn, maar misschien ook een sportvereniging en die willen we eigenlijk gelijke kansen bieden daar waar we ruimte in de stad hebben, maar die ruimte is schaars. We hebben daarom ook gezegd dat we dat voor iedereen transparant en inzichtelijk willen maken. Daarvoor hebben we ik geloof een halfjaar geleden een aantal aanpassingen op onze website gedaan en dat is iets wat ik aan de voorkant zou willen zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik wil wel even de hele beantwoording van de wethouder afwachten want ik weet niet of dit het enige punt was. Er komt nog een punt, dan doe ik het daarna.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). We hebben ook echt gekeken naar hoe we dat loket kunnen inrichten, daar hebben we verschillende websites voor aangepast en in mijn beleving hebben we dat deel van de motie in ieder geval gedaan. Tegelijkertijd geeft u aan dat het ook gaat om placemaking en hoe je als stad daarmee omgaat. U hoort mij ook twifelen want ik wil iedereen eerlijke kansen geven en ik begrijp ook dat placemaking ontzettend veel kansen biedt, maar tegelijkertijd is het tijdelijke ook wel tijdelijk. Juist tijdelijkheid in de tussentijd, ik zie dat veel bedrijven en gemeenten daar ook gebruik van maken, maar het kan nooit een definitieve ontwikkeling in de weg staan en ik ben echt op zoek naar wat u bedoelt. Misschien kunnen we in de loop van de dag samen naar het dictum kijken want er wordt vanavond pas gestemd, maar deze op deze manier nu nog niet maar misschien vinden we nog andere woorden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Het gaat D66 echt om die initiatieven waarvoor je ruimte biedt en het is niet alleen dat er toevallig ruimte is waardoor we wat plek kunnen bieden. Het is juist ook de kracht van die initiatieven die de stad zo leuk maken en daarom is ons pleidooi, niet alleen een loket, maar ook in houding en gedrag van ambtenaren daarin proactief mee te denken en ook te zeggen dat het op enig moment ophoudt of niet want het zou ook kunnen zijn dat het niet ophoudt. Daar helder in te zijn en wel maximale ruimte bieden, het gaat om de rechten en de plichten, dus beide. Ik denk dat we er wel uitkomen, dus wordt vervolgd.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dan leg ik deze even apart voor verder overleg in de loop van de dag. Dat motie 5, 'Niet in de knoop met culturele ondernemers' en dan hebt u het over de Alexanderknoop. We zijn inmiddels in overleg met partijen in dat gebied en dat wordt heel interessant want je hebt daar nu verschillende vastgoedeigenaren, kantoren en bedrijven, Coca-Cola en de politie, maar we willen daar een gemengd gebied van maken en dat wordt echt een gebied in transitie. De eerste renovaties en nieuwbouw zijn aanstaande met bijvoorbeeld de Grote Beer die vandaag als hamerstuk op de raad staat. We hebben laatst ook een sessie met iedereen in dat gebied gehad en daar kwam uit de groep zelf ook de vraag: kunnen we in de tussentijd met programmering iets heel leuks gaan doen om dit gebied meer op de kaart te zetten? Het is nu een werklocatie en een winkellocatie met een regiofunctie, maar zouden we in de tussentijd iets meer met de programmering kunnen doen? Ik neem deze graag mee, ik omarm hem en ik ben ook erg benieuwd wat eruit komt, ik kan nog niet beloven wat dat dan precies is. Motie 8, 'Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst' en dat is ook zo. Deze kunnen we ook omarmen. Ik heb met de heer Van Dijk in de commissie wel geleerd dat ik kinderen van 2 en 4 heb en hij al meer in de adolescentie groep en ik denk dat we meer voor die laatste moeten gaan, dit lijkt me geen voorleesstuk voor de wethouder Taal. De intentie is wel om jongeren te betrekken want je maakt een toekomstvisie voor de toekomst van de stad, je wilt goede groei en het is des te belangrijker dat de Rotterdammers die nu opgroeien daar ook in gehoord worden, dat lijkt me hartstikke goed. Motie 9, 'Afmaken waar je aan begint'. Ook hier ben ik sterk voorstander van, ik denk dat het heel goed is om focus en prioriteit te leggen bij partijen in het veld om ook dingen af te maken, maar ook de ambtelijke organisatie. Ik hoop van harte dat deze motie daaraan gaat bijdragen. Ik denk dat de visie zelf vaststellen hier ook aan gaat bijdragen omdat we ook heel duidelijk aangeven wat de komende jaren de prioritaire verdichtingslocaties zijn, deze motie gaat daarbij helpen en die zou ik willen omarmen. De Partij voor de Dieren, motie 10 Groennorm. Wij kiezen juist voor goede kwalitatieve groei en ik hoor ook van collega's uit den lande, andere steden die wel met normen werken, dat kwalitatief groeien, kwalitatief sturen eigenlijk belangrijker is dan een norm opleggen omdat dit ook wel ingewikkelde discussies oplevert: wat is dan die norm en hoe groot trek je het gebied waarbinnen die norm gevonden mag worden om maar wat te noemen. Het doel is juist kwalitatief hoogwaardig groen, het verbinden van de ecologische zones, het betrekken van het water en de Maas. Dat zit allemaal in die Visie Openbare Ruimte waarin we per wijk kijken wat er nodig is. In sommige wijken is dat iets meer groen toevoegen en in andere naoorlogse wijken is dat vooral het versterken van het groen dat er al is en ook de groenverbindingen gaan maken. Dat zit allemaal in die Omgevingsvisie en daarom zou ik deze motie willen ontraden. Motie 12, 'Volkstuinen niet ruimte-extensief', ik denk dat we het hierover gewoon oneens zijn. Ik heb van insprekers van volkstuinen ook gehoord dat ze wel inzien dat het best wel wat intensiever kan en dat er best kansen liggen. Dus deze motie wil ik ontraden. De motie

'Wonen, wonen, wonen', te stoppen met gebiedsontwikkelingen die uit grondgebonden woningen bestaan. Dat kunnen we echt niet doen, wij vinden het juist van belang dat er in Rotterdam allerlei typen woonvormen en woonmilieus zijn. We gaan wel nadrukkelijk kijken naar de relatie tussen mobiliteit en verdichting. We willen graag verdichten waar het kan en dat is op plekken waar goed openbaar vervoer is. Dat klinkt heel logisch, maar dat is wel een keuze die we vandaag maken en die niet eerder zo expliciet gemaakt is. Dat betekent dat verdichtingslocaties met name bij goed openbaar vervoer zullen zijn, die kunt u ook op de kaart zien. Tegelijkertijd hebben we ook gebieden in Rotterdam die daar veel verder vanaf liggen en dan is het juist heel fijn om een huisje met een tuintje te kunnen hebben, denk aan Smeetsland dat in Lombardijen ontwikkeld wordt, een prachtig woonmilieu, echt een nieuwe tuinstad op de oude leest geschoeid zoals we die in Rotterdam graag zien en kennen, een prachtig woonproduct dat we ook gewoon willen hebben. Deze motie wil ik ontraden. De motie 'Verdunnen verergert de wooncrisis', ja ook hier maakt u van verdunnen versus verdichten een ideologische en dogmatische discussie. Het gaat om kwaliteit, ik kan het niet genoeg benadrukken, stadmaken gaat om kwalitatieve keuzes en die willen we met die perspectieven juist gaan maken. Dus het kan soms zomaar zijn dat je in een oude stadswijk die heel stenig en dicht is, kiest voor meer buitenruimte, voor meer kwaliteit, voor meer speelplekken of voor iets wat er niet is in de buurt en ik zou ook deze motie willen ontraden want ik gun onszelf ook dat we altijd die kwalitatieve afwegingen kunnen maken en het is ook belangrijk om in een stad wel gewoon een wooncarrière te kunnen maken door in alle woonmilieus iets te bieden. Motie 16, 'Meer leden per volkstuin', daar heb ik net al iets over gezegd. Ik zie dit eigenlijk als een bevestiging van het feit dat de volkstuinten best breder ingezet kunnen worden, maar er ligt nu geen volkstuintenbeleid voor. Ik ben de afgelopen twee jaar met de volkstuinten in gesprek geweest, we hebben de besturen willen versterken, we hebben de reglementen geüniformeerd en we hebben inmiddels ook onderzoek gedaan naar hoe het op de volkstuinten gaat. Bij twee derde gaat het goed en bij een aantal zijn er wat aandachtspunten. Dat heeft te maken met privaatrecht, hoe regel je dingen, maar ook met handhaving en toezicht vanuit de overheid. Deze motie zou ik echt willen ontraden want die doorkruist dat en daarin zie ik dus ook een zeker risico. Motie 17, 'Meer volkstuinten'. U wilt nog meer volkstuinten realiseren en ik zou willen zeggen, nee, deze moeten we ontraden. Wat we nu wel doen, is de conclusie trekken dat het misschien beter kan. In de uitwerking van A tot Z hebben wij participatie met de volkstuinten in dat gebied voor de gebiedskoersuitwerking en als u het mij vraagt zal er in de volgende periode iets van beleid of een visie moeten komen. Daarbij hoort ook: ja, er zal behoefte zijn aan tuinieren, ja, er zal behoefte zijn aan groen, maar ik weet niet of volkstuinten dé oplossing zijn. Het kan ook op andere manieren zoals met groene daken, gemeenschappelijke tuinen en misschien volkstuinten aan de rand van de stad net buiten de gemeentegrenzen, dus deze motie wil ik ontraden. Tot slot 'Natuurwaardenonderzoek volkstuincomplex'. Wederom, we stellen nu geen volkstuinvisie vast en we houden in de hoofdkeuzes die we maken ook echt rekening met prettig leven in de delta en daarin zit van alles verborgen over natuur en klimaatadaptatie. Dat komt via die vijf perspectieven ook nog eens een keer terug, dus deze motie wil ik ook echt ontraden. Als wij met A tot Z terugkomen, zal er volgens die perspectieven worden gewerkt, want dat is wel wat we onszelf dan opnemen. Er was trouwens ook nog een vraag van de heer Verheij: wat betekent dit voor de volgende producten? Wat mij betreft zoveel mogelijk langs de leidraad die we onszelf voor ruimtelijke producten opleggen. U hebt sommige met die perspectieven, de beredenering en de keuzes en afwegingen die we dan maken al voorbij zien komen, ik kan u niet beloven dat alles vanaf morgen zo geregeld is want we zitten ook met een lopende beleidsmachine, maar wel zoveel mogelijk. Dus met het vaststellen van deze visie krijg je een beleidscyclus waarin je die ruimtelijke producten ook op die manier gaat vormgeven en door die bril gaat bekijken. Ik moet nog een paar moties ordenen en misschien kan ik het woord even aan collega Bokhove geven.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we eerst naar wethouder Bokhove, ik kom straks bij u terug.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter en dank u wel collega voor de uitgebreide aftrap. Ik ga in razend tempo uw moties doen. Ik ga het even in omgekeerde volgorde doen, ik heb nog een toezegging van de vorige keer vanuit de commissie en ik heb een motie en drie amendementen. Ik pak eerst het thema Luchthaven. Dat sluit aan op de toezegging die ik in de commissie aan de heer Van Dijk heb gedaan. De oplettende lezer had in de gaten dat de positie van Rotterdam The Hague Airport niet nadrukkelijk in de ROER, de Rotterdamse Omgevingseffectrapportage, was meegenomen, ik heb toen aangegeven dat dit ook niet nodig was omdat het niet ten gevolge van Rotterdams beleid is, maar dat dit rijksbeleid is, het rijk is het bevoegd gezag bij de luchthaven. We hebben toen wel aangegeven dat ik nader zou kijken hoe we dit wel goed kunnen verwoorden en er komt nog een brief naar u toe. De toelichting is dat we daarmee bezig zijn, maar dat de brief waarin ik dat verder ga toelichten nog niet klaar is, dat even refererend aan de vorige toezegging. Ook de conceptmotie en het daarbij behorende amendement van de Partij voor de Dieren is in de commissie besproken. De motie is vandaag ingediend als motie 11 en daar hoort amendement G bij. 1. is in kaart brengen welke stappen moeten worden genomen om de luchthaven te transformeren en het amendement is 'Heroverweging Rotterdam The Hague Airport opnemen in de Omgevingsvisie'. Ik heb in de commissie aangegeven dat ik beide ontraad omdat uw raad eerder een standpunt over Rotterdam The Hague Airport heeft ingenomen dat ook als zienswijze met de minister is gedeeld omdat dit een meerderheidsstandpunt van de raad was. Zo hebben wij op dit moment ook de Omgevingsvisie aangevlogen, omdat dit de uitgangspunten zijn die u ons hebt meegegeven. Wij zetten wel steeds in, dat is ook de afspraak met de raad, op het verminderen van overlast, rekening houden met de contouren van geluidsnormen en koppelen met economische innovatie. Daar zal mevrouw Vermeij later nog een toelichting op geven. Dus ik ontraad amendement G en motie 11. Dan zijn er nog twee amendementen van GroenLinks, dat zijn ook nauwkeurige lezers moet ik constateren. Amendement D ziet toe op toevoegen autovrije straten als manier om Rotterdam aantrekkelijker te maken. Die wil ik omarmen want dat staat ook nadrukkelijk in de Rotterdamse mobiliteitsaanpak; meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers. Het autovrij maken van drukke locaties zoals De Meent om te zorgen dat mensen zich daar veilig kunnen verplaatsen is daar een uitwerking van. Het is niet het principe, dat je zegt dat we dat dan overal moeten doen, maar het is zeker een geschikte vorm om dat te doen, ook als je bijvoorbeeld kijkt hoe we in 2021 met het zomeroffensief zijn omgegaan is dit een prima voorbeeld. Dus we gebruiken het niet als principe, maar zeker als vorm, als instrumentarium en daarmee kan ik het omarmen. Het tweede amendement van GroenLinks is amendement C en daarin wordt gevraagd om het tegengaan van vervoersarmoede als sturingsprincipe toe te voegen. Er is aangegeven dat wij een divers aanbod van mobiliteitskeuzes aanbieden en we zien ook verandering in die mobiliteitskeuzes. Door dit amendement wordt onderstreept dat divers aanbod van mobiliteitskeuzes ook een manier is om vervoersarmoede tegen te gaan. We hebben op 1 december jl., ook met dank aan een breed gedragen motie in de raad, ervoor gezorgd dat in 2022 in ieder geval kinderen gratis met het OV kunnen. Dat is natuurlijk voor veel mensen een uitbreiding van het vervoersaanbod waarmee je vervoersarmoede tegengaat en dat zijn natuurlijk hele mooie principes. Het stond ook als principe 3 in de Rotterdamse mobiliteitsaanpak, dus dat past ook zeker in deze Omgevingsvisie. Daarmee wil ik amendement C omarmen. Dank u wel. Dat waren de adviseringen op het gebied van mobiliteit.

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar de linkerkant van de tafel, wethouder Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja dank u wel. Ik denk dat het mooi is dat we vandaag de Omgevingsvisie bespreken en dat dit ook aangeeft hoe breed en veelomvattend deze visie is. Ik vind het zelf gewoon ontzettend mooi dat je met deze Omgevingsvisie met name ook de volksgezondheid veel integraler betreft bij alle keuzes die we in de stad maken, dus dat we echt bij alles aan de voorkant afwegen wat dit betekent voor de gezonde leefomgeving van mensen. Ik vind het ook mooi dat ik een motie van de Partij voor de Dieren heb ontvangen die ook met betrekking tot dit onderwerp is ingediend en die gaat over snackkarren rond scholen. U weet dat mijn voorganger, Sven de Langen, een grote frustratie heeft over het minieme dat op het gebied van het terugdringen van ongezond voedsel in de leefomgeving is bereikt. Ik vind deze motie daarom ook heel interessant. Ik deel overigens de frustratie van mijn voorganger en ik grijp alles aan wat we kunnen doen om daar echt verdere stappen in te zetten. Deze motie sluit eigenlijk aan op het afstandscriterium dat we bijvoorbeeld ook hebben voor coffeeshops rond scholen. Ik vind het een interessante gedachte om te verkennen wat dit betekent en de inventarisatie te doen, maar ik moet wel een kanttekening bij het derde dictum maken. Daar spreekt u over in overweging te nemen dat een verbod op verlening van een standplaatsvergunning kan bijdragen. Ook als het kan bijdragen, betekent dit nog niet dat we ook de juridische mogelijkheden hebben. Er zit wel echt een aantal beperkingen in onze mogelijkheden om daar echt actief op te sturen en we hebben vooral ook Den Haag nodig om met wetgeving te komen die ons meer handvatten geeft om daar keuzes in te maken. We kunnen overwegen wat daarin de mogelijkheden zijn, hoe we kunnen gaan en wat de wetgeving op dat moment is, mogelijk worden er ook in Den Haag wat stappen gezet. Dat willen we prima meewegen, maar ik wil wel aan de voorkant een kleine winstwaarschuwing geven, dat onze juridische mogelijkheden wel wat beperkt zijn. Met die kanttekening willen wij motie 14 omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder Vermeij.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Voorzitter, dank u wel. Ook ik sluit mij aan bij de woorden van mijn collega's Eskes, Kurvers en Bokhove over de integraliteit van deze Omgevingsvisie. Ik merkte ook in het gesprek eerder in de commissie dat het soms ook wel zoeken is naar hoe je hier vervolgens mee moet omgaan. Ik denk dat het belangrijk is dat alles wat hierna komt wel teruggrijpt op die visie of je daar nou wel of geen kritiek op hebt en dat je dan ook uiteindelijk echt wel komt met meer concrete plannen en het gesprek met de raad erover. Er zijn twee moties, ik moet eerlijk zeggen eigenlijk één motie want één motie moet volgens mij in de tweede termijn nog ingediend worden en ik wacht daar even op. Collega Kurvers heeft daar al iets over gezegd, maar ik doe het even heel netjes zoals het hoort. Er is ook één amendement ingediend. De eerste motie is ingediend door Leefbaar Rotterdam, 'Neem ambachtsbedrijven mee in de Omgevingsvisie', en die rept over het feit dat Rotterdam ook een prachtige ambachtseconomie heeft. Ik kan het daar niet anders dan volledig mee eens zijn. Ik merk het ook iedere week als ik in ieder geval één dag in de wijk rondloop, nu op veilige corona-afstand. Overigens kan die prachtige ambachtseconomie zich soms ook verhouden met de nieuwe en innovatieve maakindustrie die u noemt, maar desalniettemin zijn wij het er volledig mee eens om dit in de Omgevingsvisie op te nemen. Er is zelfs een advies gekomen, dat u als het goed is ook hebt, om deze om te zetten in een amendement.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dat klopt, dat advies heeft ons bereikt en daarom hebben wij hem inmiddels omgebouwd naar een amendement met dezelfde strekking, 'Neem ambachtsbedrijven mee in de Omgevingsvisie', om op pagina 122 iets toe te voegen daarin.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement J. Neem ambachtsbedrijven mee in de Omgevingsvisie;

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

op pagina 122 toe te voegen:

'... bij onze ambities van de nieuwe economie, en koesteren ook bestaande maakbedrijven die Rotterdammers nodig hebben. Bedrijven met toevoegde waarde... '

na de eerste zin van dit fragment op pagina 122 toevoegen:

'... kan blijven.

Stadsgebonden ambachts- of reparatiewerk zoals een bakker, een kapper of een fietsenmaker blijven een belangrijke basis voor de stad. Het is ..."

w.g. B. van Drunen en J.W. van Putten

Toelichting:

De gemeente zet bij de Omgevingsvisie vooral in op bedrijven die aansluiten bij de economische trend en bij de ambities van de nieuwe economie: 'Rotterdam wil de omslag maken naar een digitale, circulaire, energieneutrale economie.' In de visie komt daardoor vooral de nieuwe en innovatieve maakindustrie aan bod. Terwijl Rotterdam ook een prachtige ambachtseconomie rijk is, met onder andere fietsenmakers, kledingreparateurs, kappers, banketbakkers, maar ook bedrijven die producten maken zoals parketvloeren, rieten daken of op maat gemaakte orthopedische schoenen. Leefbaar Rotterdam wil daarom dat er in de Omgevingsvisie ook opgenomen wordt hoe deze visie ambachtelijke bedrijven in Rotterdam gaat versterken.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dit is een motie die een amendement is geworden en motie 6 is hiermee ingetrokken, helder. Ik dank u zeer. Wethouder.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Dan ga ik naar het amendement van GroenLinks, dat is een amendement om iets te schrappen en wel de twee woorden 'duurzame luchtvaart'. Je kunt daar twee dingen over zeggen. Allereerst betreft het geen limitatieve opsomming, dus het gaat om de passage 'om nieuwe waardeketens te laten ontstaan in de economie faciliteren we de ontwikkeling van innovatieve ecosystemen op specifieke thema's zoals medische technologie, duurzame luchtvaart en offshore'. We zouden die reeks ook wat kunnen uitbreiden en de suggestie is om die uit te breiden met bijvoorbeeld waterstof en bioplastics, maar duurzame luchtvaart zouden wij als amendement willen ontraden temeer daar uw raad zelf het initiatief heeft genomen tot de oprichting van The Hague Innovation Airport, om juist initiatieven rond die duurzame luchtvaart te ontwikkelen. Dat is op verzoek van uw raad ook opgepakt en daar zijn we mee bezig. Die ontwikkeling kent een lange adem, dat ben ik met u eens, maar het zou zonde zijn om dat op deze wijze niet te benoemen. Dus onze suggestie is: breidt de passage uit, maar schrap deze woorden niet. Wij ontraden derhalve dit amendement in deze vorm.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ik moet het even laten bezinken. Ik vind het wel merkwaardig dat iedereen die in de krant over luchtvaart leest, weet dat het potentieel om de komende jaren waar deze Omgevingsvisie over gaat tot serieuze opschaling van echt duurzame luchtvaart te komen nihil zal zijn. Dus het is een beetje een onzinnige passage om op te nemen. Natuurlijk mag je bedrijven uitlokken om hun best daarvoor te gaan doen, maar in de periode waar deze Omgevingsvisie over gaat zal het aandeel hiervan in het creëren van nieuwe waardeketens nihil zijn omdat we daar simpelweg niet zijn en de vraag is of we daar überhaupt ooit komen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Op het gevaar af dat we hier een uitgebreid debat gaan voeren over de opvattingen over duurzame luchtvaart...

De **VOORZITTER**. Ik zou het niet doen.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Nee, het was ook een beetje een retorische vraag. Ik vond de oplossing die wij gevonden hadden best creatief, namelijk dat dit geen limitatieve opsomming is en we zouden hem kunnen uitbreiden, waarmee we ook andere elementen toevoegen, maar in deze vorm ontraden we dit amendement. Op de motie over de wijkraden zou ik in tweede termijn terug willen komen. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ik ga terug naar wethouder Kurvers, die heeft nog een paar moties van de SP.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja dank u. Ik had één amendement van de Partij voor de Dieren, 'Voorkom sloop, sloop passage over moderniseringslocatie', amendement H. Die wil ik ontraden omdat we hem gewoon echt nodig hebben ook als grondslag voor lopende Wvg's die we al hebben, ik heb net de toelichting gegeven. Dat vraagt altijd nog separate raadsbesluiten en ik denk dat het amendement van GroenLinks de duidelijkheid verschaft die iedereen zocht. Dan het amendement 'Toevoegen waarborgen digitale burgerrechten'. Die wil ik ontraden omdat we burgerrechten ontzettend belangrijk vinden en we die volgens onze Grondwet en alle wetten die we hebben ook respecteren, maar er ligt ook een motie vanuit uw raad om breder te kijken naar wat Smart City, de digitalisering, voor onze burgers betekent en met een breder kader te komen. We hebben ook de intentie om deel te gaan worden van een stedelijke coalitie voor Digital rights. Die motie is een uitwerking en die moeten we echt even afwachten. Als wij in de raad van Rotterdam nieuw beleid vaststellen dat zijn uitwerking zal vinden dan kan het zomaar zijn dat dit ertoe leidt dat op dat moment de Omgevingsvisie moet worden aangepast. Als wij bijvoorbeeld keuzes maken over de MIRT-verkenning, wij weten wat er komt, een brug of een tunnel, en uw raad daarin meegaat, dan zal dat effect hebben en tot een actualisatie leiden, zo gaan we de komende tijd werken. Deze zou ik willen ontraden en ik vraag u om even de uitwerking waarmee de heer Van Gils komt af te wachten want dan hebben we het brede palet te pakken.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder Kasmi gaat nu zijn plek innemen.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, voorzitter dank u wel en een hele goedemorgen ook namens mij. Ik heb één motie liggen en ik denk dat er nog een amendement van GroenLinks komt dat wordt gewijzigd. Dus daar wacht ik op en ik denk dat we die met de wijzigingen die dan gedaan worden zouden, kunnen omarmen, maar ik kijk nog graag naar de definitieve versie. We hebben ook nog een motie, motie 7 als ik mij niet vergis, van de ChristenUnie-SGP. Even heel kort gezegd kunnen we die omarmen want die is helemaal in lijn met wat wij

zelf willen en past bij het huidige beleid, dus wij omarmen motie 7 voorzitter. Dan krijg ik nu de aangepaste versie van de motie van GroenLinks en D66 voor mijn neus, 'op basis van afgesproken...'. Ook die kunnen wij omarmen, die gaat eigenlijk al uit van wat we willen, maar dit is daarmee een bevestiging en wat mij betreft, kunnen we hem op die manier omarmen. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is er behoefte aan een tweede termijn of is er nog vraag blijven liggen? Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik heb inderdaad een vraag gesteld over hoe we de wijkraden erbij betrekken. Ik had de motie in de eerste termijn inderdaad al klaarliggen en ik was ook benieuwd naar de beantwoording. Ik dien de motie bij dezen in de tweede termijn in.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 19. Betrek de wijkraden bij de Omgevingsvisie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de Omgevingsvisie;

constaterende dat:

- de Omgevingsvisie zal worden gebruikt om invulling te geven aan de koers voor Rotterdam;
- we juist met belanghebbenden de verdere ontwikkeling van de stad moeten vormgeven;
- wijkraden helemaal niet benoemd worden als partner in de uitvoering van het beleid;

is van mening dat:

- wijkraden een belangrijke rol moeten spelen in de uitvoering van de Omgevingsvisie, waarbij hun mening ook betrokken moet worden bij de koers van Rotterdam;

verzoekt het college:

- wijkraden als belanghebbende te betrekken bij de uitvoering van de Omgevingsvisie;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Ik herinner mij inderdaad dat u in de eerste termijn een vraag stelde en dat de heer Kurvers verwees naar wethouder Vermeij. Wethouder Vermeij, kunt u er iets over zeggen?

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Ja, daar kan ik zeker iets over zeggen. De heer Kurvers heeft er ook al iets over gezegd. Uiteraard gaan ook de toekomstige wijkraden zoals eigenlijk de gebiedscommissies nu een belangrijke rol spelen. We hebben het in deze Omgevingsvisie wel vooral over de stedelijke opgave, er komen ook nog gebiedskoersen op andere niveaus en daar komen dan ook weer de uitwerkingsprogramma's op te liggen. Ik kan me ook heel goed voorstellen dat dit een heel belangrijk uitgangspunt is bij het wijkakkoord dat de nieuwe wijkraden maken en bij het overleg met verschillende partijen. Zoals wij allemaal en de heer Kurvers voorop, zeggen,

samen moeten we deze stad maken en daarin spelen de wijkraden zonder meer een buitengewoon belangrijke rol.

De **VOORZITTER**. Dan een oordeel over de motie.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Het oordeel over de motie is dat we hem in die zin kunnen ontarmen, omarmen.

De **VOORZITTER**. Ik dacht dat de heer Achbar het alleenrecht had op het uitvinden van nieuwe woorden, maar wethouders kunnen er ook wat van. Zijn er nog vragen blijven liggen? Geen behoefte aan een tweede termijn? Dan beëindigen we de beraadslagingen op agendapunt 11 en de initiatiefvoorstellen 14.1 en 14.2. Ik stel u voor te gaan schorsen voor een lunchpauze en ik doe u in de aanbieding drie kwartier, is dat dat genoeg? Tot 13.45 uur? Akkoord, dan schorsen we tot 13.45 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, mevrouw E.C. Eskes, de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer R. Moti

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

VERZOEK(EN) VOOR EEN REGULIER DEBAT VAN EEN OF MEER RAADSLEDEN

12.1 Debat over 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines' aangevraagd door de leden Koster, Verkoelen en Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het debat onder agendapunt 12.1 geheten 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines', aangevraagd door een aantal leden. De heer Koster als eerste.

De heer **KOSTER** (lr). Voorzitter, tijdens de Actua op 22 november jl. spraken we over de windturbines van 250 meter hoog op het Beneluxplein. De hoogte van 250 meter was door niemand voorzien. Wethouder Bonte meende dat het hem vrijstond dit zelf te bepalen op grond van het Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam. Ik heb het hier bij me. Wij spraken toen onze zorgen uit, de bewoners krijgen te maken met overlast van slagschaduw en geluid. Wethouder Bonte zei toen, en ik citeer letterlijk uit die bespreking: "De gebiedscommissie en de bewoners worden optimaal geïnformeerd en in alle stappen van het proces meegenomen". Voorzitter, we hebben kunnen zien wat dat betekent, een bewonersavond met ruim tachtig Pernissers op een elektronisch platform, Teams. Bewoners stellen dat ze alleen maar ontwijkende antwoorden op hun vragen kregen en dat de informatie te wensen overliet. Als klap op de vuurpijl werd het nog erger voor de bewoners uit Pernis, terwijl er nog meerdere vragen waren, werd Teams er na één uur uitgegooid. Voorzitter, er werd duidelijk dat het economisch haalbaarheidsonderzoek aan alle kanten rammelde, de huizenprijzen in een straal van 2 kilometer dalen met zeker 5%. De ambtenaar die het voor wethouder Bonte mocht opknappen liet weten dat hiermee geen rekening is gehouden. Voorzitter, is dit wat het college verstaat onder actieve participatie en draagvlak? Wij maken ons ernstige zorgen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik vroeg me af hoe de heer Koster in een coronapandemie een bewonersavond met tachtig mensen zonder een elektronisch platform voor zich had gezien.

De heer **KOSTER** (lr). In ieder geval een bijeenkomst waar mensen voldoende gelegenheid krijgen om vragen te stellen, nu hebben ze die niet gehad. Mijnheer Leewis, die sessie had langer kunnen duren, mijn mailbox loopt over, vanochtend nog, ook aan de burgemeester geadresseerd. Hebt u die e-mails niet gekregen, wat doet dat met u?

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik heb ook mensen gesproken, maar ik heb ook begrepen dat de sessie ruim langer heeft geduurd dan was voorzien, en mijn vraag aan de wethouder is of dat inderdaad klopt, dat openstaande vragen allemaal zijn verzameld en dat die allemaal nog netjes via de mail worden beantwoord. Dat was niet ideaal, maar ze waren al ruim over de tijd van het oorspronkelijke moment. Dus mijn vraag aan de wethouder is of dat klopt en als dat klopt vind ik dat eigenlijk best wel een nette methode.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Bedankt voor uw eerste termijn. Wethouder Bonte was afwezig terwijl juist van hem een toelichting verwacht zou mogen worden, het is immers dit college dat de windturbines opdringt. Wethouder Bonte riep eerder dat Rotterdam zich aan de afspraken in dit convenant had geconformeerd. Voorzitter, dat is niet waar. In het convenant staat: partijen beogen met de ondertekening van onderhavig convenant geen rechtens afdwingbare verplichtingen in het leven te roepen. Er zijn dus geen rechtens afdwingbare verplichtingen om de hoeveelheid energie te leveren, er zijn voldoende mogelijkheden en wethouder, als ik het verkeerd zie dan wil ik dat u mij goed juridisch uitlegt aan welke afspraken wij ons hebben verbonden want die zin die hier staat betekent gewoon dat Rotterdam niet gebonden is om daar die windmolens neer te zetten. Voorzitter, het is tijd om hier een streep onder te zetten, vandaar mijn motie 'Stop de windturbines bij Pernis'. Dat is de eerste motie en ik heb een subsidiaire motie die iets minder ver gaat, ik dien ze beide nu in. Voorzitter, we zijn er nog niet. Tijdens de Actua liet wethouder Bonte weten dat de opbrengst van windturbines deels ten gunste van de omwonenden zou komen en u weet dat de omwonenden de inwoners van Pernis, Hoogvliet en Poortugaal zijn, in totaal ongeveer 65.000 inwoners. Wij kregen dus te horen dat dit fonds, houdt u vast dames en heren, € 10.000,00 zou bedragen, zeg maar het maandsalaris van een wethouder hier. Voorzitter, 65.000 inwoners en € 10.000,00, ik zou me kapot schamen als ik in dit college zat, wat een fooi, bah. Ik kom met een motie om dit te herstellen. Voorzitter, ik sluit af met de hoop dat wethouder Bonte de verantwoordelijkheid neemt en zijn snode plannen zelf gaat uitleggen, deur tot deur, in de wijken Pernis, Hoogvliet en als het een beetje meezit qua tijd ook bij de bewoners van Poortugaal. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. The sky is niet altijd the limit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines;

constaterende dat:

- het college van plan is om twee windturbines te plaatsen aan de zuidkant van verkeersknooppunt Beneluxplein;
- in eerste instantie de haalbaarheid van windturbines van maximaal 145 meter hoog is onderzocht;
- uiteindelijk is overgegaan tot het voornemen om windturbines met een maximale tiphoogte van 245 meter te plaatsen;

overwegende dat:

- de inwoners van Hoogvliet en Pernis, maar ook Rozenburg en Hoek van Holland, onevenredig belast worden met de economische bedrijvigheid uit de omgeving;
- de zorgen en ongenoegen onder Pernissers en Hoogvlietenaren over deze plannen groot zijn;
- windturbines met een maximale tiphoogte van 245 meter onwenselijk zijn vanwege het uitzicht voor omwonenden en de slagschaduw;

verzoekt het college:

- de aanbesteding van het windproject Windpark Beneluxplein aan te passen conform de volgende leidraad:
 - twee windturbines met een maximale tiphoogte van 145 meter;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Geen windturbines bij Windpark Beneluxplein

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines;

constaterende dat:

- het college van plan is om twee windturbines te plaatsen aan de zuidkant van verkeersknooppunt Beneluxplein;
- de inwoners van Hoogvliet, Pernis en Albrandswaard hiermee een directe inbreuk krijgen op hun woongenot;

overwegende dat:

- de Coolsingel niet continu haar wil kan opdringen wat betreft de energietransitie aan eenieder die buiten de stad Rotterdam (Hoogvliet, Pernis, Rozenburg of Hoek van Holland) woont;
- de zorgen en ongenoegen onder Pernissers en Hoogvlietenaren over Windpark Beneluxplein groot zijn;
- deze zorgen onder meer te maken hebben met de gezondheidseffecten én waardedaling van woningen;

de gemeenteraad spreekt uit dat:

- de lasten van de energietransitie niet afgewenteld mogen worden op de inwoners van Hoogvliet, Pernis, Rozenburg of Hoek van Holland, vanwege hun gunstige geografische ligging voor windparken;

verzoekt het college:

- af te zien van het voornemen om drie windturbines te plaatsen aan de zuidkant van verkeersknooppunt Beneluxplein;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 3. Pernis en Hoogvliet dragen de lasten? Dan ook de lusten!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines;

constaterende dat:

- het college van plan is om twee windturbines te plaatsen aan de zuidkant van verkeersknooppunt Beneluxplein;
- de inwoners van Hoogvliet, Pernis en Albrandswaard hiermee een directe inbreuk krijgen op hun woongenot;
- het college van plan is om een fonds van € 10.000,00 in het leven te roepen voor dit gebied met 65.000 inwoners;

overwegende dat:

- € 10.000,00 een peulenschil is in vergelijking met de negatieve (langetermijn)effecten van deze windturbines, waar onder meer de gezondheidseffecten en waardedaling van woningen onderdeel van uitmaken;
- Pernis en Hoogvliet erom bekend staan dat zij een stevig en hecht maatschappelijk middenveld hebben;
- wederkerigheid, voor wat, hoort wat, een belangrijk principe is, waardoor ook de gemeenschap voor de lange termijn kan profiteren van dit windpark;

verzoekt het college

- een alternatief scenario voor het 'fonds' uit te werken waarbij verenigingen uit Hoogvliet en Pernis meeprofiteren van de stroomopbrengst van het Windpark Beneluxplein;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Bedankt. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank u wel. Deze aanvraag van dit debat door de heer Koster haalde de woorden uit mijn mond en zoals u weet, zijn wij niet zo van die hele grote woorden, maar deze woorden doen wel recht aan het gevoel van de mensen in Pernis, Hoogvliet en ook buiten onze gemeente in de Albrandswaard. U weet dat wij als CDA Rotterdam absoluut voor verduurzaming zijn, wij doen absoluut niets af aan het belang van de energietransitie, we zijn dus ook voor wind- en zonne-energie en we weten dat op iedere plek waar zo'n windmolen komt het ervoor zou zorgen dat het not in my backyard is. Natuurlijk, het is ook logisch dat het voor de mensen die er in de buurt wonen altijd ingewikkeld is als zoiets er komt. Dus je hebt met dit beleid te maken en je hebt met deze ingewikkelde situaties te maken. Dat is evident aan dit proces, maar waar het hier echt over gaat, en we hebben het hier in deze raadzaal gelukkig steeds vaker over, is de

menselijke maat want de mensen daar wisten al heel lang dat er windmolens bij Beneluxplein zouden komen. Ik zou ook durven zeggen dat dit geen gekke plek is, de horizon wordt daar niet vervuild door deze windmolens want die is namelijk al vervuild, zo'n gebied is het, het is een hele logische plek om dit te doen en een logische plek om te investeren en zelfs dat vonden de meeste mensen in Pernis en Hoogvliet ook want ze wisten dit al lang, maar ze dachten twee en later misschien drie normale windmolens van rond de 150 meter te krijgen. Vervolgens werd als een voldongen feit gebracht dat er twee windmolens van 100 meter hoger per stuk moeten komen. Ik zal de wethouder direct een beetje richting meegeven in de reactie straks. Het kan zo zijn dat de wethouder keurig heeft voldaan aan iedere stap waaraan voldaan moest worden, maar ik constateer dat de menselijke maat volstrekt uit het zicht is verdwenen. Het kan namelijk niet zo zijn dat, als uit een marktconsultatie en een breder haalbaarheidsonderzoek zou blijken dat er twee van die grote molens moeten komen, dit de enige manier is om aan die opdracht te voldoen, dan kan het nooit zo zijn dat die uitkomst van dat onderzoek als een voldongen feit bij de bewoners wordt neergelegd en dat is nu wel het geval. U vindt het CDA Rotterdam niet op uw pad om de energietransitie te vertragen, u vindt het CDA Rotterdam ook niet op uw pad om tegen windmolens te stemmen, maar u vindt het CDA Rotterdam wel op uw pad als de menselijke maat verdwijnt en dat is hier het geval. Er is informatie over de slagschaduw gegeven, maar er is ook gezegd dat dit verder uitgezocht zou worden. Dus die pdf's die wij krijgen waar die slagschaduw op staat, dat is helemaal nog niet volledig uitgedacht. Dus de slagschaduw en het geluid, al die dingen zijn nog niet helemaal uitgewerkt. Het kan niet zo zijn dat dit een voldongen feit is en ik heb de motie van de heer Koster over dat het geld dat uit zo'n windmolen komt ook ten goede moet komen aan de gebieden mede ondertekend en ook die van de heer Tak die ongeveer hetzelfde bepleit, daar staat onze naam op, maar ik wil eigenlijk maar één toezegging van de wethouder en dat is toezegging dat we niet te maken hebben met een voldongen feit en dat er daadwerkelijk participatie zal plaatsvinden, waarbij de inwoners ook echt inspraak hebben want dit was informatie en op sommige punten nog niet eens volledige informatie en absoluut geen participatie. Dus ik wil een toezegging van de wethouder dat dit geen voldongen feit is en dat de participatie vandaag start. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank voorzitter. Ja, de energietransitie is here to stay dus of we willen of niet, we moeten aan de bak en de Rotterdamse VVD wil ook graag aan de bak. Het is wat ons betreft echt tijd voor handen uit de mouwen met de zon, met wind, met waterstof er wat ons betreft overigens ook met kernenergie. U weet dat wij als Rotterdamse VVD een groot voorstander zijn van wind alleen op zee en niet op land, maar u weet ook dat we altijd hebben gezegd afspraak is afspraak, daar gaan we niet aan tornen, ook nu niet. Maar dat wil niet zeggen, nadrukkelijk niet zeggen dat wij bewoners buitenspel mogen zetten. Laat duidelijk zijn voorzitter, dat de bewoners van Pernis gewoon netjes behandeld moeten worden en participatie betekent wat ons betreft dan ook niet dat alleen aan de markt wordt gevraagd wat het beste is, we vinden het niet meer dan normaal dat we dat samen met bewoners doen en dat we met hen spreken over hoe zij aankijken tegen deze plannen die gewoon veranderd zijn. Daarom vraag ik aan de wethouder: hoe kijkt u nou naar deze participatie, vindt u het participatie? Hoe denkt de wethouder alle Rotterdammers dan mee te krijgen als Rotterdammers niet serieus betrokken worden? We zijn blij dat u destijds tijdens het actualiteitendebat de toezegging hebt gedaan om de hoogte van windmolens mee te nemen in de RES 2.0, dat is een stap in de goede richting, maar waarom zijn we daar nu al niet kritisch op? De heer Segers-Hoogendoorn zei het zo mooi, het kan toch niet zo zijn dat het al een voldongen feit is en wat dat betreft beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Tot slot, de energietransitie doen wij samen en wat ons betreft wekken we

windenergie niet alleen op per gemeente, maar doen we dat per gebied, bijvoorbeeld een provincie, en op basis van goede participatie met gebieden en bewoners, samen kunnen we ook komen tot een mooi resultaat. Wat dat betreft zouden wij dan ook willen dat we die samenwerking in een groter gebied meenemen als uitgangspunt voor de RES 2.0. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, ik was een van de indieners en ik was eigenlijk voor de VVD aan de beurt, maar dat maakt niet uit. De VVD had gelukkig een gelijksoortig verhaal, anders had ik het minder leuk gevonden. Laat ik duidelijk zijn, er is een convenant Stadsregio Rotterdam, met het opdoeken van de stadsregio bleef het convenant overeind en werd het overgenomen door de provincie Zuid-Holland. 50PLUS is principieel tegen het plaatsen van windturbines als ze niet voldoen aan de criteria en daar heb ik geen RES 2.0 voor nodig want die criteria voor het plaatsen van windturbines liggen al vast en dat betekent hoogte, geluid, aantal megawatts, afstand woningen, openheid van het gebied et cetera et cetera. Daaraan wordt de locatiekeuze getoetst en die keuze is daarom op dit gebied gevallen. Met het verhogen van de turbines tot 250 meter is de locatie wat betreft 50PLUS Rotterdam niet meer aan de orde. Dit kan niet en ik zou graag van de wethouder een toezegging willen hebben dat er opnieuw onderzoek wordt gedaan naar een locatiekeuze met betrekking tot deze windturbine. Tot zover voorzitter, want ik heb geen tijd meer.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter windturbines, iedereen die erbij betrokken is of betrokken raakt, moet zorgvuldig, zuiver en zorgzaam geïnformeerd worden. Informatie, maar ook inspraak moet zorgvuldig zijn, die inspraak moet zorgzaam georganiseerd worden, mensen moeten het gevoel hebben dat ze gehoord worden en de inspraak moet ook zuiver verlopen ondanks kleine technische problemen die de kop kunnen opsteken. Laten we eerlijk zijn, het gaat hier niet om kleine dingen, maar om windturbines van soms honderden meters hoog. We hebben daar geen duidelijkheid over en of ze het willen of niet mensen raken betrokken en dat is hier nou juist het grote probleem. Wij willen dat draagvlak tot stand komt en het gaat niet over de vraag of en hoe wij de energietransitie vorm moeten geven, het staat buiten kijf dat we daar volop in moeten investeren, maar voorzitter het gaat wel om een zorgvuldige zuivere manier van informeren en inspraak organiseren. Voorzitter, kan de wethouder aangeven wat er is gebeurd, wat hij ervan heeft geleerd en hoe het de volgende keer gedaan wordt want hoe zorgt de wethouders ervoor dat Pernissers weten dat de gemeente hen serieus neemt en dat er daadwerkelijk iets gedaan wordt met de inspraak en de informatie die zij de gemeente meegeven. Voorzitter, tot zover deze bijdrage van DENK.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk dat het goed is dat we vandaag stilstaan bij dit onderwerp, ik sluit me graag aan bij wat eerder is gezegd over nut en noodzaak van deze windmolens in onze stad. Voor mijn partij staat ook voorop dat we er in de energietransitie niet aan ontkomen om ook windmolens te plaatsen op plekken waar mensen in de buurt wonen en ik denk dat het Beneluxplein waar het vandaag over gaat een erg logische plek is. Ik ben op 1 december jl. even gaan kijken om gevoel te krijgen bij wat een windmolen van 250 meter hoog voorstelt, ik ben zelf door de wijken gaan lopen waar mensen uitzicht op die windmolens hebben om daar een beeld bij te krijgen. Laat ik dan heel eerlijk zijn, het gevoel dat ik krijg nadat ik ook met mensen heb gesproken en ik denk dat de

heer Segers dat wel terecht opmerkte, is niet zozeer dat mensen niet per se een windmolen in hun achtertuin willen, maar het gaat ook om 'ben ik goed genoeg betrokken' en een stukje wederkerigheid, 'wat krijg ik terug voor het feit dat er een windmolen bij mij in de buurt komt te staan?'. Zoals ik al zei, is het Beneluxplein een buitengewoon logische locatie, maar als het gaat over wederkerigheid heb ik wel zo mijn serieuze bedenkingen. Ik deel de kritiek van de heer Koster over die € 10.000,00, dat lijkt mij in alle eerlijkheid echt een schijntje. Ik begrijp dat wij een kans hebben om dit goed met elkaar te regelen, wij kunnen namelijk in de aanbesteding partijen een prikkel geven, dat zal mevrouw Van Groningen aanspreken, om meer punten te kunnen verdienen op het moment dat zij rianter zijn in de vergoeding voor bewoners want wat we willen is dat wel partijen inschrijven, maar ik wil ook dat wij als gemeente gewiekst genoeg zijn om het onderste uit de kan te halen en wethouder, daar zit in alle eerlijkheid wel een beetje mijn zorg en daarom hebben wij een motie voorbereid, 'Bewoners voldoende mee laten profiteren' om te borgen dat bewoners in omliggende wijken ook daadwerkelijk voldoende kunnen meeprofiteren. Ik heb nog wel een vraag aan de wethouder, wij krijgen graag van het college inzage in de haalbaarheidsstudie waaruit blijkt dat de hoogte de resultante zou zijn want ik heb ook stukken gekregen die de gebiedscommissie heeft gezien en daaruit kon ik niet helemaal afleiden waarom dat de conclusie was. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Bewoners voldoende mee laten profiteren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het debat over 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines';

constaterende dat:

- de rijksoverheid het Rotterdamse havengebied heeft aangewezen als een van de gebieden waar grootschalige windenergie een plek kan krijgen;
- volgens de leidraad windenergie slechts minimaal € 0,40 per MWh per jaar aan financiële participatie van bewoners beschikbaar is;

overwegende dat:

- plannen voor windenergie, zoals de plannen voor windmolens bij het Beneluxplein, doorgaans niet in dank worden afgenomen door bewoners in de betreffende gebieden en dus op protest stuiten;
- windmolens namelijk vaak als overlast gevend worden beschouwd, omdat ze prominent zijn in het landschap en doorgaans een luid, zwaar frequent geluid voortbrengen;
- Rotterdam gaat inzetten op burgerparticipatie bij het bouwen van windmolenparken: zo krijgen omwonenden bijvoorbeeld de mogelijkheid om financieel te participeren;
- de financiële participatie voldoende substantie moet hebben zodat omliggende wijken ook er voelbaar baat bij hebben;

verzoekt het college:

- bij de aanbesteding ook kwalitatieve aspecten, zoals een hogere bijdrage per MWh aan financiële participatie voor bewoners, mee te wegen bij de gunning;
- bewoners van Hoogvliet en Pernis vroegtijdig te betrekken bij de invulling van de financiële participatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, S. Leewis en D.A. Van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel. Energietransitie dat doe je echt met elkaar, de hele samenleving staat ervoor aan de lat, alle lagen van de bevolking, dat is niet iets wat je van bovenaf dicteert en door de strot duwt en zeker niet als die transitie ook impact op je leefwereld heeft. Als ik dan terugkijk, nadenk en vooral de geluiden uit Pernis over het proces van dialoog, dat samen optrekken, hoor dan denk ik dat we moeten constateren dat dit tijdens die bewonersavond in ieder geval niet gelukt is. Het is niet gelukt om bewoners mee te krijgen in het verhaal en ik ben benieuwd hoe de wethouder zelf terugkijkt op die avond. Niet dat hij er was, maar hij heeft er ongetwijfeld wel over gehoord, geluiden vanuit zijn eigen organisatie en vanuit de bewoners zelf. Mijn conclusie is in ieder geval dat het niet is gelukt om met elkaar op te trekken en dat is ontzettend hard nodig. Dat is niet alleen een principieel uitgangspunt, maar eigenlijk ook een heel pragmatisch uitgangspunt want als bewoners gewoon echt niet willen, ik denk dat iedereen de documentaire over hoe dat er in Groningen aan toe is gegaan heeft gezien, dan wordt het eindeloos. Ik schrik ervan als ik bijvoorbeeld deze week de geluiden van bewoners weer hoor die zeggen 'bij ons is wel een bepaald punt bereikt, we haken af' en dat zijn juist bewoners die heel positief tegenover de energietransitie staan, die heel veel willen, die heel meedenkend en heel progressief zijn. Ik denk dat het heel erg jammer is als we die mensen verliezen en mijn dringende vraag aan de wethouder is welke beweging u gaat maken naar deze bewoners om hen weer aan boord te krijgen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u. Ik ken de Pernissers, ik heb zelfs best wel veel familie in Pernis wonen en dat zijn geen jankers zoals dat heet, dus als de Pernissers boos zijn omdat ze zich niet gehoord voelen dan neem ik dat heel serieus. Ik ben het volledig met de heer Segers eens, de wethouder komt mij niet tegen op het gebied van de energietransitie. Ik ben het ook eens met de heer Vonk dat ik moet concluderen dat de Pernissers die ik gehoord heb eigenlijk mensen zijn die best willen meedenken, maar dat het mislukt is en ik ben ook ontzettend nieuwsgierig naar de reactie van de wethouder en wat hij ervan geleerd heeft, hoe we het in de toekomst gaan voorkomen want het is hard nodig dat we deze transitie zo glad mogelijk laten verlopen.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, we zitten middenin een klimaatcrisis en om die crisis te bestrijden, moeten we zo snel mogelijk de uitstoot van broeikasgassen terugdringen. Het opwekken van elektriciteit zorgt voor enorme hoeveelheden broeikasgassen, vijf van de tien grootste uitstoters in Nederland zijn elektriciteitscentrales. Kortom, het opwekken van duurzame energie is essentieel om de klimaatcrisis te bestrijden en daarom is GroenLinks warm voorstander van duurzame energie, zonnepanelen, warmtenetten en ook het bouwen van windmolens. Dat vraagt een transitie die ervoor zorgt dat onze lucht schoner wordt en onze natuur weer kan opleven en groeien, maar waardoor onze omgeving ook enorm verandert. Als dichtbebouwd land zullen we moeten accepteren dat onze omgeving en waar we op uitkijken er anders gaan uitzien net als voorgaande generaties hebben moeten zien dat er oude windmolens, treinrails, snelwegen en fabrieken kwamen, ons landschap verandert. Het enige voordeel van deze transitie is dat die ervoor zorgt dat er herstel van

natuur is in plaats van dat de natuur er alleen maar voor moet wijken. Voorzitter, dat is een heel lang punt om te komen tot waar ik eigenlijk naartoe wil, maar het is wel belangrijk om te zeggen waarom dit punt voor ons zo essentieel is want die windmolens komen precies in Pernis en wat ons betreft ook de hoge windmolens, maar waar je met de plaatsing van windmolens natuurlijk wel goed op moet letten is dat je zo min mogelijk overlast veroorzaakt, dat je goed let op de slagschaduw en op het geluid dat die dingen produceren. Als ik Pernissers spreek en hun klachten hoor dan begrijp ik ook een deel van hun bezwaren, namelijk dat ze al zoveel overlast van de omgeving hebben, van de snelwegen die daar lopen, van de raffinaderij van Shell, van de andere industrie die daar is, maar juist deze duurzame energie is nodig om een groot deel van die overlast weg te nemen, de overlast van wegverkeer door elektrificatie, de overlast van industrie door diezelfde elektrificatie, maar dan van grote processen. Precies daarom moeten we deze transitie met elkaar doormaken en ik vind het erg belangrijk op dit punt nog een keer goed aan te stippen, maar dat neemt niet weg dat de gesprekken met bewoners goed gevoerd moeten worden. Mijn beeld van deze bewonersbijeenkomst is dat die lang heeft geduurd, dat er veel vragen zijn gesteld, dat er op sommige vragen nog kan worden teruggekomen en dat deze bijeenkomst het begin van de participatie was en niet het einde, maar dat wil ik graag van de wethouder horen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter, een vraag via u aan de heer Leewis. Ik ben erg blij met de laatste zin die u uitspreekt, als dit het begin van de participatie is dan moet u het met mij eens zijn dat het dus ook niet aan het begin van die participatie al een voldongen feit is dat die twee molens van die hoogte er komen.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Kijk participatie is niet 'u vraagt, wij draaien', maar participatie kan ook zijn dat je zegt 'de windmolens komen er, maar we gaan het gesprek aan over hoe we dat doen, onder welke voorwaarden, hoe je overlast zoveel mogelijk kunt voorkomen en hoe je ervoor kunt zorgen dat de opbrengsten zo veel mogelijk terugvloeien naar de samenleving'.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank u voorzitter. Ja, maar die mensen wisten al dat er windmolen zouden komen en de meeste mensen waren daar ook niet op tegen. Dus wat ik u vraag is: is voor u het startpunt van die participatie ook dat het niet direct een voldongen feit is dat er twee van die hoge komen?

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, wat volgens mij belangrijk is, is dat de opbrengst die is afgesproken van die locatie komt. Volgens mij is dat alleen maar op deze manier mogelijk en als je daar eerlijk over bent, moet dat dus ook het startpunt van je participatie zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik constateer dat dit voor mij in ieder geval volstrekt onduidelijk is. Als u gegevens hebt die duidelijk aantonen dat drie van die kleine molens, waar mensen rekening mee hielden, die 9 MW niet gaan opleveren, hebt u meer informatie dan ik. Ik hoop dat, als dat niet overduidelijk is wat het voor mij op dit moment nog

niet is, u het met mij eens bent dat de start van de participatie is: hier komen wel windmolens want dat hebben we afgesproken, maar we weten nog niet welke.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Zeker weten doe ik het ook niet, maar dat is wat ik de vorige keer uit het antwoord van de wethouder heb gedestilleerd. We kunnen het nog een keer via u aan hem vragen, maar volgens mij is dat het punt.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). We weten nu in ieder geval hoe GroenLinks over participatie denkt: je kunt iets zeggen, maar je hebt helemaal niets te beslissen. Ik zou ook van u willen weten hoe u denkt over de slagschaduw en het geluid dat daar destijds aan de mensen is gepresenteerd. Weet u dat dit niet van die hoge windmolens maar van de lagere windmolens van 150 meter was en vindt u dat ook bij een goede participatie passen mijnheer Leewis?

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, dat zijn geen vragen voor mij, maar dat zijn vragen voor de wethouder, ik was niet bij die avond en ik heb de presentatie ook niet gegeven.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). U praat hier wel vergoelijkend en ik zou zeggen besteed wat aandacht aan de voorbereiding of doe hier geen uitspraken over. Voordat u gaat antwoorden, ik hoorde u net zeggen dat we moeten accepteren dat het hele landschap door de energietraditie verandert. Wat ons betreft hoeft dat niet in die mate en ik las zelfs in het AD dat de heer Bonte heeft gezegd dat er 1000 van dit soort windturbines in Nederland moeten komen. Nou, de kiezers zouden het heel fijn vinden als u vooraf duidelijkheid geeft over waar die worden geplaatst, dan pas kunt u zeggen dat u actief bent met participeren mijnheer Leewis.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, selectieve verontwaardiging van Leefbaar Rotterdam, want als er een snelweg wordt getrokken dan hoor je hen niet, als er een fabriek wordt gebouwd dan hoor je hen niet, als het hele landschap verdoost met allerlei fabrieken en andere transportlocaties dan hoor je Leefbaar Rotterdam niet, alleen als het over windmolens gaat en dat is logisch want u wilt geen transitie en u wilt de klimaatverandering niet tegenhouden. Dat is prima, maar wees er dan ook eerlijk over.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Dit is wel heel goedkoop, ik spreek u aan over windmolens en u draait eromheen. Ik constateer dus dat u geen antwoord geeft. We spraken laatst ook over kernenergie, u doet geen moeite om zich daarover in te lezen, u komt niet naar die kennisconferentie, u gaat niet mee naar COVA, u bent tegen. Ik kan precies hetzelfde zeggen mijnheer Leewis, ik zou nog een keer goed nadenken over wat u wilt met deze energietransitie want met deze windturbines gaan we het niet redden.

De **VOORZITTER**. De verkiezingen zijn over vier maanden, zullen we vandaag even bij de windmolens blijven? Dat lijkt me wel verstandig. Ja, mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Sorry, ik vind het vervelend dat u mij nu interrompeert. Mijnheer Leewis haalde er allerlei fabrieken bij en u interrompeert mij en hem niet, dat vind ik niet goed.

De **VOORZITTER**. Ik vat de discussie samen en wat mij betreft is dat een-tweetje van u nu niet aan de orde.

De heer **KOSTER** (lr). Ik was nog niet uitgesproken.

De **VOORZITTER**. Nee, het debat gaat vandaag over de windmolens en de participatie in Pernis, maar het debat gaat hier weer over kernenergie en allerlei andere dingen. Volgens mij is dat niet de agenda van vandaag, tenzij u mij een verkeerde opdracht hebt meegegeven, maar ik wilde dat debat afkappen en dat was toevallig bij u. Mijnheer Van Noppen, misschien kunt u wat wijsheid brengen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Wie weet. Dank u wel voorzitter voor dit vertrouwen. NIDA sluit zich zeker aan bij de urgentie van de noodzaak voor windmolens, dat even over het overkoepelende verhaal. Ik loop inderdaad ook al sinds 2014 mee en een van de mantra's in dit soort discussies, vooral als het over bestemmingsplannen gaat, is participatie. Het was toen niet goed, er werd toen geklaagd en er zou aan gewerkt worden. Er werd ook aan gewerkt, sommige dingen zijn verbeterd en eigenlijk acht jaar later zien we toch iedere keer weer dezelfde opmerkingen terugkomen, dat doet gewoon pijn. Ook in mijn professionele omgeving, waar ik projectmanager ben, moet ik mensen in mijn team laten participeren, mensen meenemen, zowel boven mij als met mij, dus dit snap ik niet. Ik snap niet waarom we dit zo belangrijke thema, zeker in het verhaal van de heer Leewis over dat je de mensen moet meenemen, wat anderen hebben herhaald, niet meenemen. Wat NIDA betreft voldoen wij aan bepaalde voorwaarden voor het neerzetten van windmolens op land, het liefst geen bewoning binnen tienmaal de hoogte en ik denk dat we daar in dit verhaal niet aan voldoen. Vandaar dat ik de zoektocht op bedrijventerreinen wel snap, maar waarom daar totaal geen discussie over opgenomen als bewoners zeggen totaal niet meegenomen te zijn? Misschien kan een windmolen een paar meter naar rechts of naar links worden verschoven zodat die achter een fabriek valt en kan dat al een oplossing zijn. Ik weet het niet, maar ik ben wel heel erg benieuwd naar de antwoorden van de wethouder want laten we wel wezen, we doen dit voor de gezondheid van niet alleen de planeet, maar ook van de bewoners. Als we ongezond worden van slagschaduw of misschien van geluid dan denk ik dat we hier de plank mislaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter, dank voor de gestelde vragen. Ik begin bij de heer Koster die refereerde aan de bewonersavond Pernis en de opvattingen van de deelnemers aan die bijeenkomst die hem bereikt hebben. Die kritiek gaat specifiek over twee onderdelen. Er zijn veel vragen gesteld, het was een digitale bijeenkomst die eerder dan naar de zin van de bewoners is beëindigd en waar veel bewoners nog met openstaande vragen achterbleven. Het lijkt me goed om even te schetsen in welke situatie de bewonersbijeenkomsten georganiseerd zijn. Op 17, 18 en 22 november jl. zijn drie bewonersbijeenkomsten georganiseerd, aanvankelijk waren dat fysieke bijeenkomsten in Poortugaal en Hoogvliet en op verzoek van de gebiedscommissie Pernis hebben we er ook nog een in Pernis georganiseerd. Op het laatste moment moest er van fysieke naar digitale

bijeenkomsten worden omgeschakeld vanwege de aangescherpte coronaregels en dat is inderdaad via Teams-sessies gebeurd. Ik kan u zeggen dat het niet ideaal is om een onderwerp dat zoveel emoties met zich meebrengt en zoveel vragen oproept in een digitale setting te doen. Er namen in totaal ongeveer 300 mensen aan de drie bijeenkomst deel en het grootste deel van de vragen die naar voren kwamen is op de bijeenkomsten zelf beantwoord. Er zijn vragen gesteld, er was kritiek op het feit dat er überhaupt windmolens komen en er kwamen zorgen naar voren. Daarvoor is binnen de mogelijkheden die zo'n digitale sessie biedt zoveel mogelijk ruimte geboden. In de laatste sessie in Pernis is door de deelnemers, die informatie heeft u bereikt en die heeft mij ook via de gebiedscommissie bereikt, aan het eind van de bijeenkomst een gevoel overgebleven: wij hebben eigenlijk niet al onze vragen kunnen stellen of alle antwoorden op de vragen kunnen krijgen. Ik heb begrepen dat de bijeenkomst ongeveer 25 minuten is uitgelopen en dat toen is voorgesteld dat alle vragen die er nog waren, een deel is via de chatfunctie gesteld, schriftelijk zouden worden beantwoord. Er is toen ook het aanbod gedaan dat mensen die nog extra vragen wilden stellen dit via de mail konden doen. Er zijn vragen via de mail binnengekomen en ik heb inmiddels begrepen dat de openstaande vragen inmiddels ambtelijk van een antwoord zijn voorzien, zowel vragen die nog niet beantwoord waren als alle vragen die op de bijeenkomsten zijn gesteld. Dat zijn in totaal 130 vragen, er zitten een paar dubbelingen bij, maar 130 vragen uit de drie verschillende bijeenkomsten en daar zullen de deelnemers aan alle bijeenkomsten op 3 december a.s. schriftelijk over worden geïnformeerd, dus zij krijgen een document met de antwoorden op alle vragen die gesteld zijn. Overigens zal daar ook nog de mogelijkheid worden gegeven om eventuele vervolgvragen of vragen die niet in de schriftelijke beantwoording naar voren komen alsnog per mail te stellen. Uw vraag is ook: waarom was u er zelf niet bij?

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Fijn dat we allemaal mailtjes aan uw ambtenaren kunnen sturen, maar die mensen hadden vragen bij de sessie. Er was een lange inleiding en of dat nou vijf kwartier of een uur en twintig minuten was, op een gegeven moment hield de vergadering op, terwijl mensen gewoon vragen hadden. Ze hebben zich geconformeerd aan het proces, ze wilden hun vraag via Teams stellen en dan word je er op een gegeven moment uitgegooid. U realiseert zich toch ook wat voor impact zo'n turbine daar in de buurt heeft, dan laat je zo'n sessie toch iets langer duren? Als ik dat combineer met de gegevens over de slagschaduw en de geluidsoverlast die geschetst zijn, terwijl het over 150 meter hoge en niet over 250 meter hoge turbines ging, dan staan we er als Rotterdam toch niet goed op, dat bent u toch met me eens? We kunnen het nu lekker mailen met de ambtenaren, ja zo verspreid mogelijk dat snap ik, maar ik zou u uitnodigen om zelf met de mensen in gesprek te gaan, dan kunt u hopelijk de zorgen wegnemen of niet en dan moeten we kijken hoe we verder gaan in dit proces.

De **VOORZITTER**. Volgens mij was de wethouder zover om die vraag te beantwoorden.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, misschien toch nog even over het punt dat de bijeenkomst abrupt werd beëindigd, zo is dat in ieder geval op een deel van de aanwezigen overgekomen en dat is natuurlijk vervelend. Ik begreep dat er nog meer dan twintig openstaande vragen waren toen de bijeenkomst beëindigd werd, de gespreksleider schatte toen in dat dit nog zoveel tijd in beslag zou nemen en toen is dit praktische voorstel gedaan. Ik begrijp dat dit niet bevredigend is voor de deelnemers aan de bijeenkomst en zeker niet voor de deelnemers die zich zorgen maken of die zelfs tegen de komst van de windmolens zijn, maar goed we hebben ook te maken met een setting waarin we helaas van digitale middelen gebruik moesten maken in plaats van dat het een fysieke bijeenkomst was. Er is

gevraagd wanneer de wethouder met de bewoners in gesprek gaat. De bijeenkomst had twee doelen, ten eerste om te informeren over het project zelf en het aanbestedingstraject dat we gaan inzetten en ten tweede om input op te halen over welke randvoorwaarden wij in dat aanbestedingsproces meenemen. Dit gesprek en de participatie waren niet bedoeld om aanpassingen te doen aan al dan niet windmolens, de hoeveelheid windmolens of de hoogte van windmolens, maar die gingen wel over de randvoorwaarden die je meegeeft in het aanbestedingstraject. Dat is waar ook de input vanuit de verschillende bijeenkomsten voor gebruikt wordt en we zullen de input vanuit de bijeenkomst ook laten landen in de randvoorwaarden die we bij de aanbesteding gaan hanteren.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank voorzitter. De wethouder zegt 'niet de hoeveelheid en niet de hoogte', met andere woorden dat is een voldongen feit. U kunt toch niet met droge ogen beweren dat het direct een voldongen feit voor die mensen is als ze horen dat het twee grote windmolens zouden kunnen worden, terwijl ze tot op dat moment dachten dat het drie kleine windmolens zouden worden, dat heeft toch helemaal niets met participatie te maken, dat kunt u toch niet anders dan met mij eens zijn?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ik ben het met u eens dat de participatie daar niet over gaat. Ik snap dat mensen verrast waren of dachten dat er lagere windmolens en meer windmolens zouden komen. Overigens is dat het gevolg van het feit dat we juist de omgeving, zowel de gebiedscommissie als de bewoners, in de verschillende onderzoeken en de verschillende stappen hebben meegenomen. Het zoekgebied, dat weet mevrouw Verkoelen sowieso, dat in het stadsregionale convenant is afgesproken, is nog veel groter. Vanuit Pernis gezien zit je veel dichterbij de woonwijk zelf. We hebben op basis van verschillende onderzoeken gekeken wat de ruimtelijk best passende locatie is met als randvoorwaarde dat we ook verwachten een exploitant te vinden die dit rendabel kan ontwikkelen en op basis van die verschillende onderzoeken zijn we met verschillende stappen bezig. Er was ooit sprake van misschien wel vier windmolens waarvan twee veel dichterbij Pernis en nu gaat het over twee windmolens van maximaal 250 meter hoog aan de overkant van de weg, aan de overkant van het spoor, zover mogelijk van de woonkernen Pernis en Hoogvliet af en zo dicht mogelijk op het verkeersknooppunt. Dat is uit het ruimtelijk onderzoek naar voren gekomen als de meest optimale locatie. Daarover gaat de participatie inderdaad niet. Hoe gaan we die aanbesteding inzetten, wat doen we daar als randvoorwaarden bij, hoe voorkomen we overlast door slagschaduw met bijvoorbeeld een stilstandvoorziening, hoe voorkomen we mogelijke geluidshinder en hoe zorgen we dat een deel van de financiële opbrengst ten goede van het gebied komt, dat zijn alle randvoorwaarden waarover de participatie gaat en waarin we de invloed van de bewoners ook zeer serieus zullen meenemen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik constateer dus dat de wethouder uiteindelijk de markt laat bepalen en ik vraag u als wethouder van Rotterdam om samen met mij de menselijke maat hier hoog te houden. Wat er gebeurd is, is gewoon een feit, mensen gingen uit van drie windmolens van rond de 150 meter en er komt uit een haalbaarheidsonderzoek twee windmolens van 250 meter hoogte. U zegt nu tegen mij 'dat is voor mij verder onbespreekbaar' en ik zeg dan, nee de menselijke maat is hier niet gehanteerd, deze mensen zijn verrast door de uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek en het zou u passen

om tegen de mensen te zeggen 'dit komt uit de haalbaarheidsstudie, er is zo en zo gewogen en ja als ik moet kiezen zou ik voor die twee gaan' zonder dat al als een voldongen feit neer te leggen en dat met die mensen doen, dat is participatie. Als dat niet gebeurt dan voorspel ik u dat die mensen tot de hoogste rechter gaan en dan krijgt u juridische procedures aan uw broek die nog veel langer duren dan nu een participatietraject in te gaan dat ook echt participatie is. Het enige wat ik van u vraag is, het kan nog zo overtuigend uit het haalbaarheidsonderzoek komen, maar de hoogte en het aantal is geen voldongen feit en met dat verhaal, met dat menu, gaat u naar die bewoners en dan kan het er alsnog uitkomen, maar op die manier. Dat is het enige wat ik van u vraag.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder) Ik hecht eraan om eerlijk te zijn over waar de participatie over plaatsvindt, in uw richting maar ook in de richting van de bewoners. De verschillende onderzoeken die we hebben gedaan en die uiteindelijk hebben geleid tot de keuze voor twee molens met deze afmeting op deze locatie, zijn de onderzoeken waarover we de bewoners en de gebiedscommissie wel hebben geïnformeerd en waarin we hen hebben meegenomen, maar daar gaat de participatie niet over, de participatie gaat over de randvoorwaarden die wij meegeven in de aanbesteding.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nog een laatste keer voorzitter. Ik heb bezwaar tegen het woord 'keuze', die keuze is een uiteindelijke resultante van participatie. U kunt wel zeggen 'voorkeursvariant' en u kunt ook zeggen 'met heel veel overtuiging voorkeursvariant', maar niet 'keuze', dat is waar ik tegen in opstand kom. Het kan niet zo zijn dat die keuze al gemaakt is zonder die mensen te consulteren. Dus ik heb bezwaar tegen het woord 'keuze', u mag wel met een voorkeursvariant naar die mensen toe.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Als ik dat zou zeggen, zou ik de mensen voor de gek houden, dan zou ik een verkeerd beeld schetsen want er is geen keuze om naar drie kleinere molens te gaan. Er is juist uit het haalbaarheidsonderzoek naar voren gekomen dat een variant met vier molens of met drie molens geen haalbare optie is, dat de twee molens van maximaal 250 meter zo dicht mogelijk tegen het verkeersplein zowel ruimtelijk als qua marktsituatie de meest haalbare optie is, waarbij ik aangeef dat daar voor de bewoners, zeker als het gaat over de geluidsproductie, meer voordelen aan zitten ten opzichte van de kleinere molens, u weet dat hogere molens minder geluid maken dan kleine molens.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster is gaan zitten. Hij was echt voor u, maar hij is gaan zitten. Ik houd het in de gaten. Daarna mevrouw Mohamed-Hoesein en dan u pas. Ze zijn allebei gaan zitten, maar ik houd het wel in de gaten. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Bedankt. Belachelijk participatie, dit is geen participatie, maar dit is gewoon uw wil opleggen en dan snap ik ook dat u niet bent gekomen. Voorzitter, ik wil even schorsen voordat we de beraadslagingen afsluiten want ik wil nog met een motie komen over dat we de bewoners echt actief betrekken in de keuze voor deze hoge windturbines, dat kunnen we niet als een voldongen feit doen. Ik heb nog een vraag mijnheer Bonte, ik kreeg van mensen uit de gebiedscommissie te horen dat u daar tijdens de gebiedscommissie hebt gezegd 'aan de zuidkant van Pernis kan het gemakkelijk want dat ziet er toch al industrieel uit, dus dat is niet zo erg'. Ik wil gewoon aan u vragen of dit klopt, hebt u dat echt in de gebiedscommissie gezegd over de plaatsing van deze windturbines?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Volgens mij zit de industrie in Pernis aan de westkant. Ik heb gezegd dat dit een van de locaties is die überhaupt onze voorkeur heeft als het gaat om het plaatsen van windmolens. Wij zoeken ideale locaties voor het plaatsen van windmolens in het havengebied, op een bedrijventerrein of langs de snelweg. Deze valt in de laatste categorie, dichtbij het verkeersknooppunt Beneluxplein, zo dicht mogelijk op dat verkeersknooppunt, vlak langs de snelweg. Dat is een plek waar zo min mogelijk impact op de omgeving plaatsvindt. We gaan ze niet heel dicht bij de woonwijk of in groen gebied zetten, we zorgen dat het zo dicht mogelijk op in dit geval de infrastructuur plaatsvindt.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Dus dat was niet zo erg, dus het klopt dat die zin daar is gezegd. Dan nog de vraag die een beetje boven de markt blijft hangen: hebben die mensen daar inzicht gekregen in de geluidsoverlast en slagschaduw van windmolens van 150 meter of van 250 meter hoog? Ik begrijp dat daar de verkeerde gegevens zijn getoond, dat de oude situatie is getoond.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Volgens mij hebt u daar een vraag over gesteld: zijn de effecten al helemaal precies in beeld? Nee, dat zijn ze niet. De effecten op bijvoorbeeld de slagschaduw is een van de zaken die wij ook in de aanbesteding meenemen. We stellen als voorwaarde dat slagschaduw niet tot overlast in de woonwijk moet leiden, het is uiteindelijk aan een ontwikkelaar, dus iemand die inschrijft op de aanbesteding, om aan te tonen hoe die de maatregelen gaat nemen om die negatieve effecten te voorkomen.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Dit is dus een lang verhaal om te zeggen dat u de oude situatie hebt laten zien omdat de nieuwe situatie nog niet duidelijk is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Het is geen kwestie van oude of nieuwe situatie, maar we gaan op een aantal punten voorwaarden stellen. Ik kan me ook gezien de inbreng tijdens de bewonersbijeenkomst heel goed voorstellen dat we op het gebied van slagschaduw voorwaarden aan een exploitant stellen. Als de aanbesteding opent, is dit een van de tendervoorwaarden en dat betekent dat de exploitant zelf moet aantonen op welke manier hij gaat voorkomen dat die overlast optreedt. Dat hangt dus ook af van de uitkomsten van het onderzoek dat de exploitant zelf uitvoert.

De **VOORZITTER**. Tot slot mijnheer Koster, er zijn collega's van u die ook nog iets willen zeggen.

De heer **KOSTER** (lr). Jazeker, dit is mijn laatste opmerking. Ik moet vaststellen dat daar sheets zijn getoond waarop de gevolgen van een turbine van 150 meter hoog en niet van 250 meter hoog in beeld zijn gebracht.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Nogmaals, op de bewonersbijeenkomst is aangegeven wat de mogelijke effecten zijn, maar de specifieke effecten... De heer Van Noppen zei 'kan

zo'n molen niet een meter naar links of naar rechts?', die mogelijkheid is er nog wel om te schuiven, maar dat gaat niet om 100 meter schuiven. Uiteindelijk is het aan de exploitant om aan te geven: hier komt hij precies, wij hebben deze studie gedaan, er moet ook goed studiemateriaal onder liggen, en dit zijn de maatregelen die wij nemen, bijvoorbeeld een stilstandvoorziening, om te voorkomen dat de overlast in een woonwijk optreedt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, hoe langer de wethouder praat, hoe meer vraagtekens ik erbij krijg want die randvoorwaarden waarop de bewoners inspraak zouden hebben... Die twee gigaturbines blijven staan, dat is een gegeven, dus de bewoners mogen inspraak hebben op hoe we slagschaduw voorkomen. Dat is eigenlijk legehulsinformatie en legehulsinspraak omdat zij eigenlijk inspraak leveren voor ontwikkelaars, maar niet voor wat zij belangrijk vinden. Ze kunnen daarmee niet als leken inspraak leveren om te kunnen zeggen 'dit voorkomt slagschaduw' of 'dit voorkomt al die overlast'. Ik vind dit wel een hele moeilijke waar de wethouder nu naar aanleiding van de beantwoording van de vragen van de collega's van het CDA en Leefbaar Rotterdam mee komt. Ik ben benieuwd hoe hij dat ziet als hij het heeft over participatie, terwijl mensen toch echt eigenlijk voor voldongen feiten staan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Voorzitter, dat gaan ze als het gaat om deze input dus niet. Dat is precies de vraag die heer Koster stelde: wat zijn nu de vervolgstappen en welke rol neemt de wethouder. Dus zorgen en aandachtspunten, slagschaduw, geluid, de opbrengst in een gebiedsfonds, dat zijn allemaal zaken die vanuit de bewonersbijeenkomsten naar voren zijn gekomen, die wij nu vanuit de gemeente in een voorstel verwerken: dat willen wij op deze manier vertalen in de aanbestedingsvoorwaarden. Als we dat op een rij hebben gezet, ga ik dat vervolgens bespreken met de verschillende gebiedscommissies, de gemeente Albrandswaard en de bewoners. Dat vind ik ook het moment om daar als wethouder met de bewoners over in gesprek te treden om aan te geven: wij hebben deze input opgehaald en dat willen we op deze manier vertalen. Dan kan er nog steeds verschil van inzicht zijn, ik kan u nu al voorspellen dat er ook bewoners zullen zijn die zeggen 'dat gaat ons niet ver genoeg' of 'wij hadden liever dat gehad', en daar moet je als wethouder ook voor staan, dan moet je uitleggen op welke manier je de input vanuit de bewonersbijeenkomst hebt vertaald.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Krijgen ze dan keuzes voorgelegd?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ik zal aangeven hoe wij omgaan met de input die in de bewonersbijeenkomst naar voren is gebracht en ik ga daar in eerste instantie met de gebiedscommissies over in gesprek. Als er keuzemogelijkheden in zitten want als je voorwaarden meegeeft kun je de voorwaarden op alle punten enorm hoog opschroeven, maar dan zal er nooit een exploitant zijn die erop inschrijft, uiteindelijk moet het ook voor exploitanten nog commercieel interessant genoeg zijn om zo'n molen te ontwikkelen. Je kunt bijvoorbeeld zeggen 'we willen meer opbrengsten voor het gebiedsfonds' of 'we willen op meer dagen een stilstandvoorziening'. Daar zouden keuzemogelijkheden in kunnen zitten, die ga ik met de gebiedscommissie bespreken en die wil ik ook zo terugleggen bij de

bewoners. Dus het kan zijn dat dit tot een aanpassing leidt, maar ik ga niet terug naar de bewoners met het voorstel dat het toch vijf molens, drie molens of geen molens worden. Het zijn die twee molens van 250 meter hoog en in de randvoorwaarden die we in de aanbesteding meenemen kunnen eventueel nog keuzemogelijkheden zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik maak opnieuw bezwaar tegen de woordkeuze. 'Hier zal nooit een exploitant op inschrijven', u laat zich leiden door de markt. Alstublieft, heb door dat u zich laat leiden door de markt, maar wij moeten ons laten leiden door de menselijke maat die we extreem hard nodig hebben om deze energietransitie van de wal te kunnen roeien. Die hebben we nodig, veel meer dan de behoefte van de markt en u weet ook dat wij als lokale en rijksoverheid heel veel kunnen doen om die markt nog een beetje te sturen, dat moet u toch met me eens zijn. Nogmaals, 'er zal geen exploitant op inschrijven' betekent dat deze mensen nu twee turbines van 250 meter door de strot wordt geduwd, dat is wat er gebeurt.

De **VOORZITTER**. Anders gesteld, maar eigenlijk was het een herhaling van een eerdere vraag.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Het is een verkeerde voorstelling van zaken als de heer Segers zegt 'u laat zich leiden door de markt'. Nee, als we ons door de markt laten leiden dan zouden we misschien molens vlak naast Pernis plaatsen en dan zouden we ons ook niet beperken tot twee. De menselijke maat en de participatie spelen wel degelijk een belangrijke rol, maar aan de andere kant spelen onze opgave in de energietransitie en de afspraken die we in het regionale windconvenant hebben gemaakt daarbij ook een rol. We hebben ons voor deze locatie in het regionale windconvenant voor 9 MW gecommitteerd en dat betekent wel dat we een situatie moeten creëren waarvan we de inschatting maken dat redelijkerwijs marktpartijen daar ook op kunnen inschrijven. Als we de voorwaarden zodanig opschroeven dat we op voorhand al weten dat er geen marktpartij inschrijft dan nemen we ons commitment aan dat regionale windconvenant en aan de energietransitie ook niet serieus.

De **VOORZITTER**. Dan de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Dat ben ik met u eens, maar omdat wij de informatie niet hebben is het op deze manier wel een kwalitatieve discussie. Ik heb de haalbaarheidsstudie niet gezien. Ik begrijp van mijn collega's uit Hoogvliet dat zij die ook niet hebben gezien, voor hen was die keuze ongewis en ik snap heel goed dat dit tot ongemak leidt. Dat zou u vandaag misschien kunnen erkennen en deel dat in ieder geval. Het gaat er ook om dat je mensen goed meeneemt en heel eerlijk, dat zult u als van huis uit GroenLinkser met mij eens zijn, ik ben er altijd beducht op als uit een marktstudie komt 'dit is kennelijk het enige wat er moet', maar het ligt er maar net aan met welk rendement die investeerder genoeg neemt. Is dat het rendement dat de PvdA en GroenLinks ook een wenselijk sociaal-maatschappelijk rendement vinden? Dat is de vraag die ik aan u zou willen stellen want het gaat namelijk wel over iets, als wij iets van mensen vragen vind ik dat wij ook iets moeten teruggeven. De inzage in die haalbaarheidsstudie geeft ons ook inzage in welke ruimte wij hebben om iets terug te doen voor die mensen in Pernis en in Hoogvliet.

De **VOORZITTER**. Wat is uw vraag eigenlijk mijnheer Tak?

De heer **TAK** (pvda). Die haalbaarheidsstudie dus met ons delen, maar ook vooral dat verhaal goed delen met de gebiedscommissies en met de mensen in Hoogvliet en Pernis, want dat hebt u volgens mij niet gedaan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Even een correctie op één punt want de marktstudie die gedaan is, is in opdracht van de gemeente gedaan. Het is niet zo dat een marktpartij hier een maximaal rendement in beeld heeft gebracht. Nee, we hebben bureau Pondera gevraagd om in beeld te brengen wat hier nodig zou zijn en daaruit is onder andere die keuze voor twee molens van maximaal 250 meter hoog gekomen; wat zouden we hier in de markt kunnen zetten om die 9 MW opbrengst te krijgen? Aan de ene kant is die marktstudie gedaan en aan de andere kant is gekeken wat ruimtelijk de meest optimale locatie is. Daar is in verschillende stappen uitgekomen dat dit zo ver mogelijk van woonwijken en zo dicht mogelijk bij het verkeersplein is. Daar is deze variant uit gekomen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dan even een checkvraag. Wil de wethouder de toezegging doen dat hij die studie in ieder geval met deze gemeenteraad deelt, maar ook met de gebiedscommissies en dus ook met de mensen in Pernis en Hoogvliet. In de presentatie zijn twee screenshots van de partij, ik ben even de naam vergeten, Pondera te zien en dan gaat het inderdaad over slagschaduw en geluidsproductie bij molens van 150 meter hoog. Ik vind het wel interessant om te weten waarom, als de conclusie 250 meter hoog is, je bij die studie niet direct die 250 meter hebt meegenomen. Ik snap heel goed dat mensen dat niet begrijpen en ik hoop in ieder geval dat u ook voelt dat dit wringt. Als u zegt 'we hebben een marktanalyse gedaan', kijk voor mij is het nu als raadslid een complete black box en ik blijf toch de vraag stellen: wat is dan het rendement waar zij vanuit zijn gegaan dat minimaal beschikbaar moet zijn en ten gunste van die investeerder moet komen en vind ik dan als politicus van de PvdA dat die afweging fair naar deze mensen wordt gemaakt? Het is € 10.000,00 versus een onbekend bedrag. Ik denk dat dit wringt en het zou heel erg helpen als u daar meer inzage in kunt geven.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Het ruimtelijk onderzoek is sowieso ook gedeeld met de gebiedscommissie en de inwoners. In de marktanalyse zit natuurlijk ook een deel dat wij niet zomaar prijsgeven omdat dit uiteindelijk ook onze positie in de aanbesteding onderuithaalt, dat weet u als financieel deskundige ook. Dus we moeten wel oppassen met wat we delen, maar wat we kunnen delen, deel ik graag met u en ook met de gebiedscommissies.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Voorzitter, ik heb er wel moeite mee. U doet een beroep op dat convenant, maar zoals ik net in mijn bijdrage voorlas, staan hier geen rechtens afdwingbare verplichtingen in. U kunt gerust zeggen 'ik merk dat dit een moeilijk onderwerp is, ik krijg heel veel tegengas van de gebiedscommissie, van de bewoners, van de raad, we gaan kijken waar we dit vermogen elders kunnen opwekken'. Andere partijen hebben geen enkele grond om u aan te spreken, maar toch doet u het, dan denk ik dat u gewoon uw persoonlijke wil aan het doorduwen bent en dat moet stoppen.

De **VOORZITTER**. Wat is uw vraag mijnheer Koster?

De heer **KOSTER** (lr). Het is gewoon onzin dat de heer Bonte zegt dat hij hieraan gebonden is, het is niet rechtens afdwingbaar, duidelijker kan het niet zijn.

De **VOORZITTER**. Oké helder. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De heer Koster heeft strikt genomen gelijk dat een convenant niet juridisch bindend is, maar wij zijn ook een overheid die betrouwbaar wil zijn en die voor haar handtekening staat. Bestuurlijk hebben wij ons hieraan gecommiteerd en volgens mij heeft een college waar u zelf in zat daar de handtekening voor gezet. Dus dat heb ik van een voor-voorganger overgenomen, maar die handtekening staat er en daar sta ik ook voor. Als het stadsbestuur, wie dat ook is, een handtekening zet en zich ergens aan committeert dan staan we daarvoor en gaan we ons daar niet onderuit wringen.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Dan moet ik me helaas toch beroepen op mijn opleiding, ik ben jurist. U kunt nu wel uitleggen wat een convenant is en dat zal allemaal wel, maar partijen hebben nagedacht over de tekst, dat hebben ze uitonderhandeld en iedereen heeft er zijn zegje over kunnen doen, inclusief kennelijk de voorgangers van u, en in de tekst is artikel 3 opgenomen: "Status convenant. Partijen beogen met de ondertekening van onderhavig convenant geen rechtens afdwingbare verplichtingen in het leven te roepen". Dat is een perfecte escape voor u en ik zou zeggen grijp hem, hoe gemakkelijk wilt u het hebben mijnheer Bonte.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen wil iets aan deze opmerking toevoegen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Omdat ik bij het convenant betrokken ben. U hebt een inspanningsverplichting en geen plaatsingsverplichting, dat is onder de convenanthouders afgesproken. U kunt echt tegemoetkomen aan uw verplichting en ze toch niet plaatsen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Juridisch kunnen we overal onderuit, maar als wij als Rotterdam dat zeggen dan zeggen alle andere convenantpartners dat ook en dan kunnen we de energietransitie wel op onze buik schrijven. Ik zou als bestuurder geen knip voor de neus waard zijn als ik zou zeggen 'ja, we trekken eens even goedkoop die handtekening onder dat convenant vandaan', daar pas ik voor.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Als we zo gaan redeneren, komen we echt helemaal nergens met de energietransitie want elke gemeente zal wel een groep bewoners hebben die ergens een windmolen niet wil hebben, iedere gemeente zal wel een groep inwoners hebben die een ontwikkeling niet wil en als elke gemeente zegt 'bij weerstand trek ik mijn handtekening onder zo'n convenant terug' dan gebeurt er niets.

De **VOORZITTER**. Ik weet niet wie van u het eerste was. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ik vind het niet relevant. U kunt best zeggen dat deze locatie zoveel weerstand oproept en andere locaties niet, u kunt altijd opnieuw in overleg. Dit convenant is van 2012 en u hebt het nog een keer sneaky verlengd, er is echt wel voldoende ruimte. Mijnheer Leewis, u overdrijft er is helemaal niet gezegd dat het hele convenant in een keer

opgezegd moet worden, we zeggen alleen: houd nou rekening met de wensen van de bewoners.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter via u, bezwaar tegen wat de heer Leewis zegt. U doet daarmee de bewoners echt geen recht want u zet hen in dat hoekje van 'not in my backyard, daar kom ik tegen in het geweer'. Iedereen zou er tegen zijn, u doet hen echt geen recht want deze mensen hebben serieus aan tafel gezeten, ze zijn serieus betrokken, ze zoeken allerlei dingen uit, ze wisten dat er windmolens kwamen en ze wisten dat die op deze plek kwamen, ze gingen uit van driemaal 150 meter en zeg niet dat deze mensen 'not in my backyard-gedrag' vertonen want daarmee maakt u zichzelf echt ongelooftwaardig.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, mijnheer Segers zou er verstandig aan doen om een slokje water te drinken. Ik reageerde op de woorden van de heer Koster die zei 'het is niet juridisch bindend, dus u kunt uw handtekening onder dat convenant vandaan trekken' en dan zeg ik als we er zo mee omgaan, aan deze verbinding... Mijnheer Koster wilde ook geen windmolens aan de buitenkant van de Maasvlakte want dat was zo zonde van dat strand daar en als we zeggen 'bij iedere keer dat we bezwaar hebben' want ik hoorde de heer Koster ook zeggen 'hier in deze raad', ja, de heer Koster heeft bezwaar tegen iedere locatie en zo zullen er ongetwijfeld in elke raad wel raadsleden te vinden zijn die ergens bezwaar tegen hebben. Als dat het minimumcriterium is, als er raadsleden zijn die er bezwaar tegen hebben dan kunnen we de handtekening er wel onder uithalen want het is toch niet juridisch bindend, dan kom je dus nergens.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank voorzitter. Ik heb het allemaal even aangehoord en ik vind het allerbelangrijkste dat het ons gewoon niet ontslaat van de verplichting een deugdelijke participatie op te tuigen, in mijn optiek heeft dat hier niet plaatsgevonden. De wethouder zegt 'we moeten vooraf eerlijk zijn', maar dit is ook niet eerlijk, we hebben deze mensen helemaal niet geïnformeerd over dat er een andere variant op tafel zou komen, maar daar zijn zij wel mee geconfronteerd. Mijn vraag blijft daarom: wanneer gaan we nou gewoon een goede participatie op tuigen? Dan doen we het ook eerlijk want heel eerlijk, er is ook nog heel erg veel in het ongewis over die twee varianten, de heer Koster verwees er ook al naar, slagschaduw en dat soort zaken zijn allemaal nog helemaal niet helder. Ik hoor graag wanneer u daarmee aan de slag gaat.

De **VOORZITTER**. Ik wil de wethouder erop wijzen dat mij als luisteraar naar het debat nu opvalt dat er twee dingen door elkaar lopen, namelijk de inhoud, windmolens et cetera, en het participatieproces. Het agendapunt van vandaag is het participatieproces, dus misschien kunnen we het daar een beetje bij houden. Ik belet u niet om vandaag overal over te spreken, dat is altijd zo in onze raad dan bespreken we toch alles, maar dit ging vandaag echt over participatie. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, er zijn overigens ook een aantal inhoudelijke moties ingediend, dus ik ontkom er niet aan om ook een beetje de inhoud in te duiken. Als het gaat over de participatie dan wordt de input vanuit de verschillende bewonersbijeenkomsten meegenomen en we komen begin 2022 terug richting de

gebiedscommissies en de bewoners over hoe we dat aanbestedingsproces gaan inrichten. Dat gaat niet over de locatie, het aantal en de hoogte van de windmolens, maar wel over de afspraken die we maken over hoe je effecten op de omgeving minimaliseert. Dat is het kader waarbinnen de participatie plaatsvindt zoals dat overigens bij ieder windproject het geval is.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). We hebben het nu inderdaad over het onderwerp Participatie. Realiseert u zich dat u de mensen voor een deel gewoon kwijt bent, dat we nu wel kunnen zeggen 'we gaan participatie doen, mensen kunnen nog wat inspreken, we gaan wat over slagschaduw zeggen en dan kom ik nog een keer bij de bewoners terug', maar volgens mij gaat dat helemaal niet gebeuren, u bent hen op dit moment namelijk kwijt. Volgens mij hebben we naar aanleiding van die bewonersvergaderingen geconstateerd dat u hen gewoon kwijt bent. U zult echt iets extra's in dat participatieproces moeten doen om te zorgen dat die mensen weer aan boord komen, zodat we die stappen die u voornemens bent te zetten ook met elkaar kunnen zetten want op dit moment, althans dat is mijn inschatting op basis van toch wel een aantal geluiden dat ik vanuit Pernis hoor, stevige geluiden en ook uit Hoogvliet trouwens, bent u hen echt kwijt. U zult echt iets extra's moeten doen, bent u dat met mij eens?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Nee dat ben ik niet met u eens, althans ik ben het niet eens met uw generieke conclusie 'u bent de bewoners kwijt'. Er zijn bewoners die enorm tegen dat windpark zijn en dat is overigens ook niet van gisteren, dat was ook al in eerdere studies waarin sprake was van lagere windmolens of van meer windmolens op andere plekken zo en dat respecteert ik. Dat hebben we op elke plek en dat zie ik hier ook in de raad, er zijn partijen die überhaupt tegen het plaatsen van windmolens zijn of in ieder geval tegen windmolens op land en dat respecteert ik, maar dat is niet 'u bent de bewoners in het proces kwijtgeraakt' want er zijn ook bewoners in dit gebied die juist groot voorstander zijn. Dat zijn bewoners die zeggen 'ik wil daar ook wel financieel in participeren'. Wij willen het initiatief nemen om een lokale energiecoöperatie op te zetten zodat we ook lokaal gebruik kunnen maken van groene energie. Als u zegt 'de bewoners', er is een veelheid aan bewoners, dat zien we overal in de energietransitie en of het nou gaat om aardgasvrij maken, om windparken of andere discussies, de opvattingen lopen net zo uiteen als in deze gemeenteraad. Het is niet gemakkelijk, maar 'u bent ze kwijt' is mij te kort door de bocht, we moeten wel alles in het werk stellen om iedereen hier zoveel mogelijk in mee te krijgen en om alle zorgen en kritiekpunten zo serieus mogelijk te nemen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, dan wil ik toch een waarneming met u delen. Wat mij zo opviel en waarom ik in de voorbereiding van dit agendapunt zo gealarmeerd raakte, is dat juist een aantal mensen die u beschrijft, die heel erg in de meewerkstand stonden, mensen die coöperaties juist wilden omarmen, mensen die zeiden 'wij zijn voor de energietransitie, wij zijn voor windmolens, ook voor windmolens in Pernis', tegen mij zeiden: nu haak ik af, hij is mij kwijt. Dat zijn letterlijk hun woorden, juist van de mensen die zo in de meewerkstand stonden. Als zelfs deze mensen afhaken, en dat zijn niet de minsten, dan denk ik dat u echt een heel aantal mensen kwijt bent.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Even op dit punt want wat de heer Vonk nu aanstipt, vind ik wel een serieus punt. Dat is het tegenovergestelde van wat ik zou willen bereiken en als dat het geval is, als mensen die bijvoorbeeld met een energiefonds aan de slag wilden nu vanwege deze informatiebijeenkomsten dreigen af te haken dan wil ik alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat we die mensen wel binnenboord houden. Ik wil wel samen met u en de heer Segers kijken hoe we op zo kort mogelijke termijn in een setting waarin we dat gesprek gewoon goed met elkaar kunnen voeren, want digitaal is niet ideaal, ervoor kunnen zorgen dat we mensen ook meekrijgen. Ik zeg daar wel bij dat dit het participatieproces en het aanbestedingsproces dat we nu lopen niet in de wielen mag rijden, maar als ik een rol kan spelen om mensen die buitenboord dreigen te vallen toch binnenboord te houden, wil ik die inspanning graag leveren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank voorzitter. Dit is dus precies de kern en ik ben blij dat u inmiddels ook de urgentie begrijpt. De bewoners voelen zich gewoon niet eerlijk behandeld, ze zijn gewoon voor een voldongen feit gesteld en ik denk echt dat het belangrijk is dat we een eerlijk en transparant proces met die bewoners ingaan en ik denk ook dat het echt twee voor twaalf is, zo niet al bijna te laat en ik deel niet uw mening dat dit niet mag leiden tot enige vertraging. Ik vind het belangrijker dat iedereen aan boord is en dat hierover ook in goede harmonie met elkaar kan worden gesproken dan 'nee maar we moeten want we moeten morgen die 9 MW neerzetten. Volgens mij is dat de verkeerde volgorde der dingen en ik ben benieuwd hoe u daarnaar kijkt.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Daar kijk ik als volgt naar. Het gaat niet lukken om iedereen binnenboord te houden om de simpele reden dat de opvattingen over windenergie in de omgeving daar net zo uiteenlopend zijn als in deze raad. Ik ga niet wachten tot iedereen in de meewerkstand staat, maar de toezegging die ik richting de heer Vonk doe is om het vertrouwen van mensen waarvan de heer Vonk zegt dat ze het vertrouwen zijn kwijtgeraakt, die in principe positief tegenover dit windpark staan, maar die vanwege deze informatiebijeenkomsten het idee hebben dat ze onvoldoende serieus worden genomen terug te winnen. Dus dat gesprek ga ik graag aan, maar dat is iets anders dan wachten tot iedereen in de meewerkstand staat want dan krijgen we de energietransitie echt nooit losgetrokken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Helder, maar dan neem ik wel aan dat u eerst zorgt dat die groep weer binnenboord is alvorens we doorstoten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ik wil op zo kort mogelijke termijn het gesprek met die mensen voeren, ook om te kijken waar de zorgen en de pijnpunten zitten en hoe we die zo goed mogelijk kunnen meenemen. Uit de meer dan 100 opmerkingen, vragen en de input die bij de drie informatiebijeenkomsten is geleverd, hebben wij ook al een goede rode draad te pakken over hoe we straks het aanbestedingsproces in moeten en ik wil ook graag met de mensen die de heer Vonk noemt kijken of die rode draad die wij hieruit gedestilleerd hebben ook is zoals zij hem zien of dat we nog zaken over het hoofd zien. Wat dat betreft ga ik het gesprek daarover heel graag aan. Dat hoeft niet tot vertraging te leiden. Iedereen

binnenboord krijgen, is een illusie en daar ga ik niet op wachten, maar zoveel mogelijk mensen en zeker als het mensen zijn die positief tegenover een windpark staan en die vanwege een niet-ideale setting met een digitale Teams-bijeenkomst het idee hebben niet serieus genomen te zijn, daar wil ik graag de moeite in steken om te zorgen dat we hen alsnog binnenboord krijgen.

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar de heer Segers-Hogendoorn.

De heer **SEGBERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter en dank aan de wethouder dat we zijn begonnen met een toezegging. Daar dank ik u voor want het is ingewikkeld om bij elkaar te komen, maar die toezegging is echt pas iets waard als u niet de valse tegenstelling maakt 'iedereen binnenboord krijgen gaat niet lukken'. Dat is weer zoiets als waar ik bij de heer Leewis bezwaar tegen maakte. Het doet onrecht om de participatie zo te definiëren, 'we krijgen toch niet iedereen aan boord want iedereen is altijd wel een keer tegen', dat heeft niemand hier bepleit. Wat mensen wel bepleiten is dat je mensen serieus moet nemen, dat participatie iets moet zijn waarbij mensen niet al met de rug tegen de muur staan en alleen nog wat randvoorwaarden mogen bespreken, maar dat ze daadwerkelijk samen met u proberen te begrijpen waarom u de voorkeursvariant uit het haalbaarheidsonderzoek haalt. Dat is wat ze willen en als uw toezegging iets waard is dan moet daarbij 'ik ga aan de mensen uitleggen waarom uit het haalbaarheidsonderzoek komt dat dit mijn voorkeursvariant is' en niet waarom er twee molens van 250 meter hoog op die plek komen want dan is er alsnog geen participatie. Als u die toezegging nog wilt doen, u hebt deze voorkeursvariant uit het haalbaarheidsonderzoek gehaald en wilt die bepleiten bij die mensen, dan is er een eerste vruchtbare grond.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ik moest even nadenken over de discussie tussen de Vonk en de heer Bonte. Zegt mijnheer Bonte nou echt dat hij in gesprek wil met de mensen die positief tegenover windmolens staan? Wat een surreële wereld is dit, dat is toch geen participatie. Participatie is dat u ook de tegenstanders probeert te overtuigen, het is geen GroenLinkscongres waar u voor uw fans staat te prediken. Participatie, ga het debat met de tegenstanders aan en probeer hen te overtuigen met alle opties op tafel en niet voor uw fanclub het doel van windmolens verdedigen. Nee, dat vind ik echt niet een goeie indruk die we hier wekken om op deze manier participatie in te vullen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De toezegging die ik richting de heer Vonk heb gedaan is natuurlijk een hele andere. Het participatieproces, en dat heb ik in uw richting ook aangegeven, is dat we op dit moment de input vanuit de bewonersbijeenkomsten destilleren en vertalen in de aanbestedingsvoorwaarden die ik eerst met de gebiedscommissie en dan ook met de bewoners ga bespreken. De heer Vonk zegt eigenlijk 'zou het niet verstandig zijn om op korte termijn het gesprek aan te gaan met een aantal mensen die ook in de meewerkstand zaten, die positief tegenover dat windpark stonden en die zich vanwege de digitale bewonersbijeenkomsten eigenlijk niet serieus genomen voelen en daarom afhaken' en daarop heb ik gezegd dat ik dat een goede suggestie vind. Het gesprek dat ik met hen wil voeren is ook om te toetsen: dit is de rode draad die wij ook uit de bijeenkomsten naar voren halen, kijken jullie daar ook zo tegenaan, zijn er misschien nog extra zaken om mee te nemen en als daar nog vragen over zijn, ook over de keuzes die wij hebben gemaakt om die twee molens op deze locatie neer te zetten, dan ben ik graag bereid om die te

beantwoorden, maar dat staat los van het formele participatieproces dat we begin 2022 met alle bewoners, de voor- en de tegenstanders, zullen opstarten.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dan misschien de moties van Leefbaar Rotterdam. Leefbaar Rotterdam heeft drie motie ingediend, twee moties over de molens zelf. Ik moet de motie 'Geen windturbines bij windpark Beneluxplein' ontraden omdat we onze handtekening onder het convenant hebben gezet, maar ook omdat ik dit oprecht een goede locatie voor het ontwikkelen van windenergie in de regio Rotterdam vind, naast een verkeersknooppunt. U hebt ook een motie ingediend die daar een beetje haaks op staat, om de hoogte van de molens tot 145 meter te beperken. Als we twee molens van 145 meter plaatsen, halen we nooit de opbrengst die we met elkaar beogen en die motie wil ik ook ontraden. Uw derde motie vind ik een stuk interessanter. Dat is de motie 'Pernis en Hoogvliet dragen de lasten, dan ook de lusten' waarin u vraagt om een alternatief scenario voor het fonds uit te werken, waarin ook verenigingen uit Hoogvliet en Pernis kunnen meeprofiten van de opbrengst uit het windpark. Dat vind ik op zichzelf een goede en ik wil de motie met de volgende uitleg omarmen. Het is uiteindelijk aan de bewoners zelf, dat vind ik ook een onderdeel van serieuze participatie, om te bepalen waarvoor het fonds wordt ingezet. Normaal gesproken wordt een fonds ingezet voor de verbetering van het gebied of duurzaamheidsmaatregelen in het gebied en u doet eigenlijk de suggestie: zou het ook niet ten goede kunnen komen aan de verenigingen. We willen die optie van tevoren uitwerken, maar uiteindelijk wil ik het aan de bewoners overlaten of ze wel of niet van die optie gebruik willen maken. Met die inzet zou ik uw motie wel willen omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Wethouder, ik heb toch graag dat u bevestigt dat het slechts om € 10.000,00 gaat. Is dat een gerucht of is het echt waar dat er € 10.000,00 voor de bewoners beschikbaar zou zijn?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dat hangt ten eerste af van de opbrengst van de molens, van hoeveel energie er wordt opgewekt, en ook van de afspraken die wij in de aanbestedingsvoorwaarden maken. Het is op dit moment nog niet helder of dat uitkomt op € 10.000,00.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). De projectmanager heeft tijdens die bijeenkomsten € 10.000,00 genoemd. U draait er weer omheen, is het waar dat het om € 10.000,00 gaat en kunt u ons anders een range geven, waarom is die € 10.000,00 genoemd?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dat zou een indicatie kunnen zijn, dat is de orde van grootte waaraan je moet denken. Dat is overigens een jaarbedrag en niet het totale fonds. Het zou ieder jaar een soortgelijke opbrengst zijn, maar of dat precies € 10.000,00 of iets minder of iets meer is, dat is echt afhankelijk van de uitkomst van de aanbesteding, dat is op dit moment nog niet te zeggen.

De heer **KOSTER** (lr). Oké voorzitter, dus die € 10.000,00 is niet helemaal uit de lucht gegrepen. Wat vindt u daar nou zelf van? Niet dat u € 10.000,00 krijgt, maar dat moet dus verdeeld worden onder 65.000 mensen. Dat is toch compleet niet te begrijpen, dat is een lachertje en dan zeg ik het nog heel netjes, € 10.000,00 voor twee van die units in je zichtveld. Hoe kunt u dat goedpraten?

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). U pleit zelf voor lagere molens en dan zou de opbrengst in ieder geval nog een stuk minder zijn.

De heer **KOSTER** (lr). Ik heb net twee moties ingediend en ik heb uitgelegd dat, als de eerste het niet haalt, ik een subsidiaire motie heb en dat is de motie waaraan eerder is gecommitteerd. Veel mensen zijn uitgegaan van die driemaal 150 meter en het gaat niet om die € 10.000,00. Dat is € 0,15 per inwoner daar in de buurt, dat lijkt me niet het punt waarover we ons hier zorgen moeten maken.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). We gaan sowieso niet een-op-een aan alle inwoners uitkeren, die bedragen moeten ten goede komen aan het gebied. Ik vind uw suggestie in de motie om ook te kijken of dat eventueel aan het lokale verenigingsleven ten goede kan komen een hele goede, maar goed als u nu uw eigen motie onderuithaalt, wil ik mijn omarming ook graag intrekken hoor, dat is geen probleem.

De heer **KOSTER** (lr). Sorry, wat een flauwekul. Als die windmolens er komen, als ze niet doorgaan, dat hele lange verhaal, maar als ze er uiteindelijk komen, waar wij wat mij betreft tot het einde van vandaag en nog een andere vergadering voor blijven strijden, maar als er windmolens komen dan moet er een serieuze opbrengst komen want alleen dan participeert de buurt mee. Als je dan met € 10.000,00 komt, is dat toch echt, dat is gewoon niet te bevatten zo weinig. Wat wil je daarmee doen? We hebben een motie ingediend, maar wel met de opdracht: ga zorgen dat er in ieder geval een fatsoenlijk bedrag binnenkomt en niet die € 10.000,00.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ik ga naar de heer Segers die aangeeft normaal niet zo van de grote woorden te zijn.

De heer **KOSTER** (lr). Reageer daar eens op, wat vindt u van die € 10.000,00? Moet ik die vraag nou een paar keer stellen, dat staat toch niet in verhouding tot het nadeel dat die mensen hebben.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Volgens mij ben ik helder geweest dat de € 10.000,00 nog niet vaststaat, maar dat dit een indicatie is en dat het een bedrag per jaar is. Ik was positief over uw motie, maar nogmaals als u mij graag van mijn omarming af wilt praten dan moet u nog even doorgaan met interrumpen. Ik was bij de heer Segers die aangaf normaal niet van de grote woorden te zijn en dat is inderdaad ook niet hoe ik hem ken, maar ik snap ook wel waarom hij dat in dit geval wel is. Ik waardeer ook de manier waarop hij opkomt voor de zorgen die er in Pernis zijn en ik heb er in de richting van de heer Vonk ook iets over gezegd. Ik kan me heel goed voorstellen, zeker als mensen zorgen en vragen hebben die op zo'n bewonersbijeenkomst niet voldoende beantwoord konden worden, dat daar ook woede en frustratie uit voortkomt, dus die kan ik me heel goed voorstellen. Dat is stap 1 want op 3 december a.s. zullen alle openstaande vragen per mail aan de betreffende bewoners beantwoord worden en ik hoop dat dit een deel van de frustratie bij de bewoners wegneemt. De tweede stap is op suggestie van de heer Vonk dat ik heel graag, ook los van de stappen

die we sowieso in de participatie voornemens zijn te nemen, met de betreffende bewoners het gesprek aanga. Dus dat doe ik heel graag als dat kan helpen om ook het vertrouwen dat vanwege de bewonersbijeenkomsten is weggefallen terug te krijgen. U geeft aan dat u in principe het Beneluxplein geen gekke plek vindt om windmolens te ontwikkelen, maar uw dringende oproep is om de menselijke maat wel te hanteren, bij bijeenkomsten echt de participatie te laten plaatsvinden en niet alleen informatie. Ik ben het daar in zijn algemeenheid mee eens, maar ik heb wel aangegeven dat het ook belangrijk is om goed te definiëren waarover participatie kan plaatsvinden en waarover de uitgangspunten al vaststaan, dat vind ik ook een vorm van bewoners serieus nemen. Als het gaat over de input die de bewoners hier geleverd hebben dan zijn er zorgen en suggesties naar voren gebracht over bijvoorbeeld slagschaduw, geluid of de manier waarop het gebiedsfonds wordt ingericht. Dat zijn zaken die we ook in de aanbestedingsvoorwaarden laten terugkomen, maar die we eerst ook met de gebiedscommissie en de bewoners zullen bespreken. Mevrouw Van Groningen gaf aan 'de energietransitie is here to stay' en zij is voor veel vormen van schone energieopwekking en als het gaat om wind bij voorkeur wind op zee, maar ze geeft ook aan: afspraak is afspraak. Daar heeft uw fractie ook op aangedrongen en ik heb een toezegging gedaan over het proces van de RES 2.0, dat gaat over de nieuwe plekken die we gaan zoeken, de nieuwe zoeklocaties voor onder andere windmolenparken en die zullen nog veel lastiger zijn dan de zoeklocaties die we in het stadsregionale convenant hebben benoemd, dat we daar ook aspecten zoals de hoogte van de windmolens goed in meenemen. Op dat proces kom ik in de eerste helft van 2022 bij u terug om te zorgen dat we de inbreng vanuit Rotterdam in dat RES-proces, want dat is een regionaal proces, op een goede manier laten plaatsvinden. Mevrouw Verkoelen was uiteraard betrokken bij de sluiting van het stadsregioconvenant en zij heeft daar ook uit geciteerd. U geeft aan dat u op deze locatie 250 meter te hoog vindt en u pleit eigenlijk voor een nieuw locatieonderzoek. Ik kan u helaas niet toezeggen dat we dat gaan doen want dit is de uitkomst van de verschillende locatieonderzoeken die eerst het hele zoekgebied betroffen en uiteindelijk zijn uitgekomen op deze locatie, zo dicht mogelijk bij dat verkeersknooppunt en zo ver mogelijk van de verschillende woonwijken af.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Maar met andere hoogtes, dus het is veranderd en u hebt alle reden om het opnieuw te doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Niet met andere hoogtes, maar in de verschillende onderzoeken kwamen ook verschillende hoogtes naar voren en als sprake van meer windmolens was, waren dat over het algemeen lagere windmolens. Dit was uiteindelijk de uitkomst van een reeks onderzoeken waarvan we zeggen dat het ruimtelijk het beste past en dat we met dit uitgangspunt in de aanbesteding verwachten een exploitant te kunnen vinden. Mevrouw Mohamed-Hoesein benadrukt dat inspraak en participatie zorgvuldig moeten plaatsvinden en dat onderschrijf ik van harte en ik ben blij met die steun. Ze geeft wel aan dat we volop in de energietransitie moeten investeren en dat windenergie daar ook bijhoort. Vervolgens stelde ze naar aanleiding van de informatiebijeenkomst de vraag: wat heeft de wethouder daarvan geleerd? De les die we in ieder geval kunnen leren is dat bij dergelijke onderwerpen digitaal niet ideaal is. Het alternatief was wachten tot de coronamaatregelen voorbij zijn, maar het risico is dat je dan weer te laat bent en dan hadden we misschien een ander debat, maar ongetwijfeld ook een debat gehad. Soms is het kiezen tussen twee kwaden, maar ik hoop van harte dat, op het moment dat ik ook als wethouder straks fysiek met de bewoners en de gebiedsvisie in overleg kan gaan, dat gewoon fysiek kan want bij

zo'n onderwerp waar de emoties ook hoog opspelen, is niets beter dan elkaar goed in de ogen te kunnen kijken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, hoorde ik de wethouder aangeven dat hij de volgende keer persoonlijk bij de bijeenkomsten aanwezig is?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, ik zal bij de volgende bijeenkomst zeker persoonlijk aanwezig zijn, ook omdat ik daar de keuzes die ik voorleg zal verdedigen. Ik vind dat je dat als wethouder moet doen, zeker in een situatie waarin onrust is ontstaan. Ik zal daar zeker aanwezig zijn. De heer Tak benadrukt nut en noodzaak van windmolens, juist ook in de enorme opgave die we hier hebben in de energietransitie en hij gaf aan dat we er helaas niet aan ontkomen dat we die windmolens soms ook in de buurt van woonwijken plaatsen, uiteraard wel met alle randvoorwaarden en ik ben het volledig met u eens dat dit in principe wel een hele logische plek is, vlak langs de snelweg, vlak langs zo'n verkeersknooppunt, vanuit Pernis gezien aan de overkant van de weg en het spoor, er zit nog een bedrijventerrein tussen in de richting van Hoogvliet en ook zo ver mogelijk van de woonwijken in Poortugaal af. Dat neemt niet weg dat er uiteraard ook zorgen in de omgeving zijn en uw oproep om de omgeving goed te betrekken neem ik graag ter harte. U doet de oproep om daar niet alleen te zorgen voor goede betrokkenheid, maar ook uit te gaan van het begrip wederkerigheid en u zegt dat de indicatie van die € 10.000,00 voor zo'n gebiedsfonds eigenlijk te weinig is en of we niet zouden kunnen kijken hoe we in zo'n aanbestedingsproces het onderste uit de kan kunnen halen. Daarover hebt u ook de motie 'bewoners voldoende laten meeprofiteren' ingediend, waar dit als een van de afwegingsfactoren in het aanbestedingsproces wordt meegenomen. U noemt dit niet als enige afwegingscriterium, het zijn er natuurlijk meer, maar dat we ook naar kwaliteit in plaats van alleen maar naar de beste prijs kijken. Dat lijkt me een goed uitgangspunt, dus ik wil die motie graag omarmen. Dan de heer Vonk die in een interruptie ook al het een en ander heeft ingebracht en daar volgens mij een mooie toezegging op gekregen. Dat onderstreept eigenlijk ook wat u in uw bijdrage aangeeft, de oproep 'energietransitie doe je met elkaar' en dat ben ik helemaal met hem eens. Dan de heer Van Zevenbergen die Pernis goed kent, ik ken Pernis overigens ook goed. U zegt dat Pernissers geen jankers zijn en dat ben ik helemaal met u eens. Zo heb ik in de gesprekken die ik met de gebiedscommissie en de bewoners heb gehad de mensen uit Pernis zeker ook niet ervaren, ook niet bij de mensen die het niet met de komst van zo'n windmolenpark eens zijn. Dat vind ik niet per definitie janken, dat is gewoon een opvatting die er is naast ook de voorstanders die er ook in Pernis aanwezig zijn, ook voor het Windpark Beneluxplein en heel veel mensen ertussenin die ook zorgen of wensen hebben, bijvoorbeeld wat we met de opbrengst van dat windpark doen. De heer Leewis gaf aan dat, hoe je het ook wendt of keert, windenergie een deel van de oplossing van de klimaatcrisis en dat dit daarom ook essentieel is. In de transitie hoort ook een verandering van de omgeving, dat moeten we ook onder ogen zien en accepteren, dat ben ik met hem eens. Hij geeft aan dat het voordeel is dat dit uiteindelijk wel herstel van natuur, schonere lucht en het redden van onze planeet oplevert en ik neem zijn oproep dat we dat wel moeten doen met zorg voor zo min mogelijk overlast voor de omgeving en zo hoog mogelijke betrokkenheid ook van de omwonenden zeker ter harte. Ten slotte de heer Van Noppen van NIDA die aangaf dat NIDA voorstander van de energietransitie is en dat windmolens daar ook in passen, maar dat het mantra van zijn partij, en dat ken ik ook op andere onderwerpen, 'participatie, participatie, participatie' is. Daar ben ik het hartgrondig mee eens, maar je moet in de participatie wel heel helder zijn over waarover die participatie

wel en niet gaat. Uw vraag is eigenlijk of het een paar meter verschuiven van die windmolens tot de mogelijkheden behoort. In theorie wel, maar dan moeten we echt denken aan een paar meter en ik weet niet of dat het verschil maakt tussen overlast van slagschaduw of niet. Ik wil wel helder zijn over dat de mogelijkheden als het gaat om de locatie nog ter discussie staan, maar dat de twee molens van 250 meter hoog zo dicht mogelijk op het verkeersknooppunt een keuze is die niet ter discussie staat.

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja dank u wel. U vat mijn opmerking samen als 'het verschuiven van een paar meter', maar dat was natuurlijk niet de kern van mijn betoog. Het ging mij meer om de algemene gezondheid, dat is wat we eigenlijk proberen te doen, de gezondheid van de bewoners, de gezondheid van deze planeet. Bij de participatie ging het mij erom dat als mensen zich serieus genomen voelen en ze zeggen 'als hij nou daar had gestaan' en ik weet niet of dat een paar meter of een paar 100 meter is, maar dat zou dan uit zo'n discussie naar voren komen. Ik kreeg uit de terugkoppeling van de participanten het gevoel dat die discussie niet heeft plaatsgevonden, maar ook niet dat het geen keuze of wel een keuze was of een paar meter of een paar 100 meter. Het gaat mij om de participatie en we moeten in de hele transitie niet alleen maar letten op de gezondheid van de planeet, maar ook op de gezondheid van de mensen en van degenen die om zo'n windmolen heen wonen. Daarvan zeggen wij: er moeten betere richtlijnen komen voor de afstand tussen de huizen en wat ons betreft is dat tienmaal de hoogte. Ik weet dat we ons daar op dit moment niet aan houden, het is een andere vorm van afweging, maar dat zou wel onze voorkeur hebben. Dat is wellicht voor een ander debat.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dat laatste is een van de zaken die we met elkaar kunnen bediscussiëren als we het hebben over de inbreng RES 2.0 en de zoekgebieden die daaruit naar voren komen. Als we het windpark hier gaan ontwikkelen, is het uitgangspunt dat we de effecten op de omgeving zoveel mogelijk willen minimaliseren, dus overlast door slagschaduw of door geluid is één en dat we de omgeving zoveel mogelijk kunnen laten profiteren door een deel van de opbrengst ten goede te laten komen aan de omgeving. Daarover vinden de gesprekken en de participatie plaats en de input mede vanuit uw raad met de moties die zijn ingediend zijn daar volgens mij heel behulpzaam in. We starten het proces begin 2022, maar zoals ik in de richting van de heer Vonk en de heer Segers al zei, ga ik graag het gesprek aan om ieder geval naar aanleiding van de frustraties en de emoties die als gevolg van de bewonersbijeenkomst naar voren zijn gekomen zoveel mogelijk weg te nemen.

De **VOORZITTER**. Een ordepunt mijnheer Segers-Hoogendoorn?

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik vraag een schorsing aan. Ik heb een motie in de pen want ik vind de toezegging onvoldoende. Dus ik denk dat het het beste is om te schorsen en mogelijk kan er met andere punten doorgegaan worden, maar er is echt nog wel een tweede termijn nodig voor het eventueel indienen van een motie.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster had een soortgelijk verzoek?

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik vond de houding van de wethouder net stuitend, dat ik gechanteerd word en dat hij de omarming van mijn motie wil intrekken, belachelijk. Wij

overwegen ook een motie die wellicht nog iets verdergaat. Ik zal mijn kruit nog even drooghouden.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik had ook nog een paar openstaande vragen, maar die mogen ook aan het einde.

De **VOORZITTER**. Het is aan uw raad om te bepalen wat u wilt. We kunnen de collega's die dat willen in de gelegenheid stellen verder buiten de raad om nog moties te maken of bewerken, doorgaan met de raad en later deel 2 van de raad oppakken, maar u kunt ook zeggen: we schorsen nu en dan gaan we later verder. Hoeveel tijd hebt u nodig?

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nee, laten we een halfuur schorsen, maar ik stel voor om gewoon door te gaan met de andere onderwerpen.

De **VOORZITTER**. U kiest ervoor om door te gaan met de raad.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dan krijg ik wel graag antwoord op de openstaande vraag.

De **VOORZITTER**. Ja, dat begrijp ik. Van de orde mevrouw Mohamed-Hoesein?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, dan zit ik met het probleem dat ik bij het volgende agendapunt ook woordvoering heb.

De **VOORZITTER**. Het is wat het is, dat is wat het is.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, dan kijk ik even naar de collega van het CDA om iets korter dan dertig minuten te schorsen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat is voor een aantal mensen een probleem en ik stel voor om niet door te gaan met agendapunt 13, maar met een agendapunt waar de woordvoerders van nu niet bij hoeven te zijn. We hebben 25 of 26 onderwerpen.

De **VOORZITTER**. Dat is prima mevrouw Verkoelen. In de volgorde van de punten die u wilt bespreken kan dat, maar de werkelijkheid is natuurlijk wel dat ik ervan uitga dat mensen zich voorbereid hebben op agendapunt 13 hierop volgend. Het is prima, het is mijn voorstel versus als eerste een ander onderwerp aan de orde stellen. Mevrouw Verkoelen, wat wilt u dan als eerste doen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Voor mij maakt het niet uit, maar ik ga ervan uit dat we allemaal alle agendapunten hebben voorbereid. Ik vind het wel belangrijk dat de twee woordvoerders erbij aanwezig kunnen zijn en ik kan me zo voorstellen dat u doorgaat met 15.1, 16 of 17.

De **VOORZITTER**. Ik vind alles prima als u dat goed vindt. Laten we ervoor zorgen dat de mensen die vertrekken vanwege de motie zelf zorgen dat ze wel of niet bij een agendapunt blijven, maar het ligt voor de hand om nu als eerste met agendapunt 13 door te gaan. Zijn daar bezwaren tegen? Mijnheer Van Noppen, zijn daar bezwaren tegen?

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Het enige is dat onze woordvoerder voor het volgende punt nog onderweg hiernaartoe is, die is er nog niet.

De **VOORZITTER**. Als we geen tweede termijn hadden, waren we nu ook al klaar en als altijd het verzoek om ervoor te zorgen dat raadsleden op een raadsdag in of rond het stadhuis zijn en ze niet van huis moeten komen want dan houdt het de zaak hier op en dan kunnen we niet in deze stijl vergaderen. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Nee dat snap ik, maar u vroeg om een opmerking en dit was de opmerking. Hij is niet naar huis gegaan, maar hij is even buiten de deur.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Als dat doorgaat dan wel het verzoek om als eerste het woord op dat onderwerp te kunnen voeren, zodat ik...

De **VOORZITTER**. Dat is vers 2, oké. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Zal ik mijn vraag aan de wethouder nog even herhalen, zodat we dat in ieder geval in de eerste termijn kunnen afronden voordat iedereen naar buiten stuift, mijnheer Segers-Hogendoorn. Is dat praktisch?

De **VOORZITTER**. Ja, mevrouw Van Groningen heeft nog een aantal vragen die zijn blijven liggen. Wilt u die herhalen?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, ik heb een vraag aan de wethouder gesteld in relatie tot die toezegging. Ik heb gezegd dat het meenemen van die hoogtes een stap in de goede richting is, maar waarom zijn we daar niet nu ook al kritisch op? Dat is natuurlijk ook een beetje de kern van het debat. Ik heb ook gevraagd hoe je nou die Rotterdammers allemaal meekrijgt als we hen er niet serieus bij betrekken, dus als wij op een andere manier in participatie voorzien dan zij dat zien.

De **VOORZITTER**. Twee resterende vragen wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Op dat eerste punt. Omdat uit een serie van haalbaarheidsonderzoeken is gebleken dat zowel ruimtelijk als om het voor potentiële marktpartijen uiteindelijk rendabel te maken die twee molens op deze locatie met deze hoogte de enige optie is om uiteindelijk die 9 MW aan energie op deze locatie te kunnen realiseren. Dus daarom passen we daar de hoogte op het Beneluxplein niet aan. Ten tweede, hoe krijgen we Rotterdammers mee als de participatie niet goed loopt. Ik heb aangegeven dat de participatie wat mij betreft ook in de afgelopen jaren, de informatievoorziening en de participatie in de komende jaren, de allerhoogste prioriteit hebben en ook actief zijn ingezet. Ik heb er alle begrip voor dat het bij deze drie bijeenkomsten, vooral een van de drie, uiteindelijk niet naar tevredenheid van de deelnemers is gegaan, maar ik vraag er ook begrip voor dat dit ook kwam door de omstandigheden, dat we door de coronamaatregelen gedwongen waren om een digitale bijeenkomst te houden die nou eenmaal zijn beperkingen kent. Een van die beperkingen was dat niet alle vragen op die avond gesteld konden worden en ik hoop dat we dat alsnog kunnen herstellen door op 3 december a.s. alle antwoorden op de al beantwoorde vragen, maar ook die op de nog openstaande vragen per mail aan de deelnemers te doen toekomen. Dus ik hoop dat dit een deel van de onvrede wegneemt en een andere stap is de toezegging die ik aan de heer Vonk deed om persoonlijk het gesprek aan te gaan met de mensen die naar aanleiding van die bijeenkomsten zeer teleurgesteld waren. Ik hoop dat dit de extra kou nog uit de lucht neemt. Verder blijven we inzetten, zoals we ook in onze Leidraad Windenergie hebben opgenomen, op maximale participatie, ook in de rest van het proces.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank. Dan toch een aanvullende vraag. Als u dat in het eerste antwoord zo zegt dan is er dus gewoon geen andere optie dan die twee hoge windmolens. Dat zegt u eigenlijk, dus alle participatie, alles wat we hier met elkaar besproken hebben ten spijt, is dit dus gewoon wat we gaan doen.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja en daarom hecht ik eraan om zorgvuldig dat onderscheid te maken tussen de uitkomsten van de haalbaarheidsonderzoeken en dus de locatiekeuze om op deze plek twee molens van 250 meter hoog te ontwikkelen en het participatietraject om in aanloop naar de aanbesteding ook daar de zorgen en de wensen vanuit de bewoners serieus te nemen. Dus die twee moet je wel uit elkaar halen om geen verkeerde indruk richting de bewoners te wekken.

De **VOORZITTER**. Zo zijn alle vragen beantwoord, u kunt aan de slag voor zover u dat wenst.

ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

13. *Het voorstel met betrekking tot het burgerinitiatief 'Museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij' alsmede het voorstel van het presidium om dit burgerinitiatief niet over te nemen*

De **VOORZITTER**. Wij gaan verder met agendapunt 13. De wethouder is gearriveerd, ik weet niet of er nog een changement in de raad aan de orde is. Ja, akkoord. Als iedereen gearriveerd is, gaan wij verder. Ik heb twee verzoeken en ik hoop dat u daar geen bezwaar tegen hebt. Mevrouw Mohamed-Hoesein en de heer Koster willen aan het begin van dit agendapunt kort als eerste in verband met andere werkzaamheden die ze voor de raad willen verrichten. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, het burgerinitiatief Museum over Afrikaanse geschiedenis en slavernij is ons uit het hart gegrepen. Wij zien ons echter ook geconfronteerd met de realiteit waarbij er belemmeringen zijn die ik niet kan wegnemen, waarbij de teneur is om te zeggen dat we investeren, maar dan wel met hele kleine stapjes, net zoals het hele kleine stapjes zijn die Rotterdam maakt in haar bewustwording en acceptatie van haar slavernijverleden. In arren moede dan maar, in de babystapjes in het huidige voorstel lezen wij dat er een begin mogelijk is, dat er een gebaar naar de initiatiefnemers kan worden gemaakt want daar gaat het om, de burgerinitiatiefnemers. Voorzitter, daarom tekenen wij mee met het amendement en wij hebben als stip op de horizon dat er een eigen plek wordt gecreëerd voor dit deel van de Rotterdamse identiteit en tot die tijd kijken we uit naar hoe de wethouder het geamendeerde voorstel zal uitvoeren.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter, Leefbaar Rotterdam gaat het niet mee met het amendement, we zijn het met het college eens dat het onderwerp voldoende tot zijn recht komt met het Wereldmuseum en het Nationaal Museum. Wij willen hier dus geen extra museum voor hebben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein, hebt u het amendement reeds in roulatie gebracht? O oké, excuses. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Ja dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik houd het kort want we hebben in de commissie ZOCS van 3 november jl. een prima bespreking gehad. Voor de liefhebbers, kijk het terug want daar is ook de initiatiefnemer zelf aan het woord geweest over het initiatief. Ik dien inderdaad een amendement in, waar mevrouw Mohamed-Hoesein al naar verwees, om het raadsvoorstel waarover wij besluiten zo aan te passen dat het recht doet aan het initiatief om de Afrikaanse geschiedenis en het koloniale verleden van Rotterdam een al dan niet fysieke plek te geven.

De **VOORZITTER**. De heer Smet heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Recht doen aan het burgerinitiatief voor Afrikaanse geschiedenis en slavernijverleden

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 december 2021 bij de bespreking van het Burgerinitiatief Rotterdams museum over museum Afrikaanse geschiedenis en slavernijverleden;

besluit:

het 'Raadsvoorstel om Burgerinitiatief Rotterdams museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij' niet overnemen' als volgt te wijzigen;

I

op pagina 1:

"Samenvattend stellen wij u voor:

het burgerinitiatief van de heer S. Miguel over Rotterdams museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij niet over te nemen, zulks door vaststelling van het bij dit voorstel behorende ontwerpbesluit."

te wijzigen in:

"Samenvattend stellen wij u voor:

het burgerinitiatief van de heer S. Miguel over Rotterdams museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij mee te nemen in de verdere gedachtevorming over de wijze waarop Rotterdam letterlijk en figuurlijk vormgeeft en plaats biedt aan de kennis en informatie over het slavernij- en koloniaal verleden."

II

op pagina 2:

"Het college geeft de raad in overweging het burgerinitiatief niet over te nemen."

te vervangen door:

"Het college geeft de raad in overweging het burgerinitiatief mee te nemen in de verdere gedachtevorming over de wijze waarop Rotterdam letterlijk en figuurlijk vormgeeft en plaats biedt aan de kennis en informatie over het slavernij- en koloniaal verleden.""

w.g. J. Smet, T.J. Vonk, N. Balwantsingh, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, E. Büyükçifci, A. van Zevenbergen en E.S. Walgenbach

Toelichting:

Met dit amendement doet het raadsvoorstel zoveel als mogelijk recht aan zowel de intentie van het burgerinitiatief, aandacht voor Afrikaanse geschiedenis en koloniaal verleden in Rotterdam, als aan de uitkomsten van de politieke bespreking van het burgerinitiatief en de collegereactie daarop in de commissie ZOCS van 8 november 2021.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wie mag ik het woord geven mevrouw Walgenbach? Nee. De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja dank u voorzitter. We moeten als raad een burgerinitiatief altijd goed overwegen, we zitten hier tenslotte namens de burgers en wat weten we eigenlijk over de Afrikaanse geschiedenis? We hebben het vaak over Afrika alsof het een land is, terwijl het een heel continent behelst en een heel groot continent ook, je kunt er heel Amerika in kwijt, ik heb het over de Verenigde Staten, China past erin en ook grote delen van Europa. Als je ver genoeg terug in de tijd gaat, ontdek je dat het continent Afrika de bakermat van de mensheid is en dat verdient aandacht. We hopen dan ook dat de wethouder een mooie vorm vindt waarin tentoonstellingen kunnen plaatsvinden en informatie kan worden gegeven die recht doen aan de werkelijke historische waarde van het Afrikaanse continent en zijn volkeren, met daarin uiteraard ook veel aandacht voor de zwarte bladzijde die we kennen als het slavernijverleden van Nederland en in het bijzonder die van Rotterdam. Wethouder, creëer een plek waar we kunnen leren en die gesprekken kunnen voeren, kortom een plek waar we recht in de spiegel kunnen kijken. Wij ondersteunen ook het amendement van GroenLinks. Bij dezen voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik dank de collega's voor hun bijdrage en het amendement. Ik vraag de wethouder hoe hij over het amendement denkt en met name ook hoe hij kijkt naar de eventuele totstandkoming van zo'n museale functie en hoe dit zich zou verhouden tot de totstandkoming van een nationaal slavernijmuseum, waar natuurlijk ook een traject voor loopt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank voorzitter, ik houd het ook kort. Ik wil in ieder geval mijn steun uitspreken voor het amendement, daar was ik buitengewoon blij mee want in de commissie was een burgerinitiatief en kwam er eigenlijk een hele positieve reactie van het college, maar die twee kwamen in het raadsvoorstel eigenlijk niet bij elkaar. Het raadsvoorstel was geformuleerd als het glas is halfleeg en dit amendement formuleert het eigenlijk als het glas is juist halfvol. Ik ben er dus erg blij mee. Ik begreep dat ook de mensen van het burgerinitiatief zelf erg blij met het amendement zijn, dat vind ik ook heel erg belangrijk. Tot slot ben ik benieuwd naar de reactie van de wethouder, ik hoop dat hij dit amendement ook ruimhartig kan omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ook NIDA is lovend over het initiatief van onze burger die aandacht wil schenken aan zoiets belangrijks, dus waardering daarvoor, lovenswaardig. We zijn wat minder tevreden over de collegereactie die wat ons betreft veel positiever ingestoken mag zijn. Vandaar ook onze steun voor het amendement. Wat ons betreft zijn er allerlei mogelijkheden en ambities van onze stad die eerder ook werden geopperd om aandacht voor dit belangrijke thema te hebben. Eerder stelde onze burgemeester een migratiemuseum voor en zo'n soort initiatief zou in ieder geval met zo'n soort idee ook nog op een gebundelde wijze vorm kunnen krijgen. Wat ons betreft, open dat gesprek in ieder geval, ga het gesprek aan en kijk hoe je kunt komen tot dit prachtige initiatief voor onze stad dat aandacht schenkt aan dit heel belangrijke thema.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik het woord geven? Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. We hebben hier inderdaad in de commissie heel uitgebreid over gesproken en ik zal het heel kort houden en me specifiek richten op het amendement. We kwamen er al sprekend in de commissie achter dat het in het eerste collegevoorstel eigenlijk een beetje verkeerd geformuleerd was. We hebben al gezegd dat we aan de slag gaan met het verleden van slavernij en kolonialisme en dat we dit een plek geven in het nieuwe Rotterdamse museum waarmee we bezig zijn en dat er ook in de aanloop daarnaartoe aandacht wordt besteed door het heel zichtbaar te maken in andere musea in Rotterdam. Daarbij komt ook nog dat we natuurlijk in Amsterdam binnenkort een museum hebben dat daar helemaal voor 100% op gericht is. Dus ik lees het amendement op zo'n manier dat er in Rotterdam hiervoor geen geheel apart museum komt, maar dat we het wel een hele prominente goede plek geven in het Museum Rotterdam waarmee we bezig zijn en dat we het op allerlei andere manieren zichtbaar maken. Dan kan ik het amendement meer dan omarmen. Dank u zeer voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik heb naar de uitleg van de wethouder geluisterd, maar ik bespeur geen enkel verschil tussen wat het raadsvoorstel zegt en dit ingediende amendement. Waar zit het verschil dan in? Ik hoor het niet.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dat geef ik ook aan, eigenlijk stond het net iets anders in ons raadsvoorstel, maar als je heel specifiek naar het burgerinitiatief kijkt en naar wat de vraag was, dan was de vraag: richt in Rotterdam een museum specifiek daarvoor op. We gaan geen apart museum oprichten, daar zit het verschil in. Zoals de heer Smet al aangaf, hadden we het raadsvoorstel wat positiever kunnen formuleren omdat we in de kern gewoon uitvoering geven aan de geest van het burgerinitiatief en dat is in een museum heel erg zichtbaar maken wat het slavernij- en kolonialisme verleden is. Dat gaan we doen en daarmee zeg ik dat we dit amendement op die manier kunnen omarmen. Dank u zeer voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Smet, er was nog een redactioneel dingetje in het amendement.

De heer **SMET** (gl). Ja even van de orde inderdaad. Ik begrijp dat er technisch iets aan het amendement aangepast moet worden, zodat het ook in stemming kan worden gebracht. Dus dat ga ik doen en dat lever ik later in, dank voor de tip.

De **VOORZITTER**. Als er verder geen opmerkingen zijn of er geen tweede termijn wordt gewenst dan rond ik de beraadslaging op dit punt af. Hartelijk dank.

15.1 Het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Tweebosbuurt' alsmede afdoening van de motie-De Roon e.a. over 'Bouwen met ambitie aan de rand van de Tweebosbuurt'

De **VOORZITTER**. Een kort changement voor het volgende onderwerp want we gaan naar agendapunt 15.1 omdat 14.2 reeds behandeld is. Aan de orde is het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Tweebosbuurt' alsmede afdoening van de motie De Roon e.a. over 'Bouwen met ambitie aan de rand van de Tweebosbuurt'. De wethouder zit er en ik ben op zoek naar woordvoerders. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga hier maar even staan, er valt iets te vieren. Vandaag staat op de raadsagenda de afdoening van mijn motie en die van anderen, GroenLinks, ChristenUnie-SGP, NIDA en de Partij voor de Dieren, 'Bouwen met ambitie aan de rand van de Tweebosbuurt' en de bijbehorende herziening van de grondexploitatie. Dank aan het college voor de afdoening van de motie op deze wijze, daar is de fractie van D66 blij mee. De afdoening doet recht aan wat wij in gedachten hadden. In tegenstelling tot de verdunning in de Tweebosbuurt is dit een verdichting aan de randen waarbij er bijna 300 woningen, 269 om precies te zijn, meer worden gebouwd dan aanvankelijk was gepland, in totaal gaat het om 945 woningen. Dat is wat D66 betreft een goede ontwikkeling, extra woningen voor starters, alleenstaanden en gezinnen die op zoek zijn naar een passende woning, dat is hard nodig in deze tijd. Behalve de extra woningen betekent de uitvoering van de motie ook een meer gedifferentieerd aanbod van sociaal, midden en dure woningen waardoor een wooncarrière op Zuid mogelijk wordt en dat is waar wij altijd voorstander van zijn geweest, want op vele plekken in Zuid was dit niet mogelijk. Met de uitvoering van de motie ontstaat een verscheidenheid aan woningtypen van huur- en koopappartementen en gestapelde gezinswoningen, aantrekkelijk voor verschillende groepen. Toch wat meer Bordeaux en wat minder Barendrecht. De bouw van woningen in het middensegment is voor D66 al lange tijd de inzet, dat bleef achter. In dit plan zit in blok T 60% middensegment, twee keer zoveel als de 30% waar stadsbreed op wordt ingezet. Het gaat in totaal om 35% midden waarvan 19% koop, woningen die voldoen aan het Actieplan Middenhuur en voor de middenkoop is er een zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding. Op die manier zijn de woningen voor waarvoor ze zijn bedoeld, starters, alleenstaanden en gezinnen. Tot slot voorzitter, de investeringen leiden tot een verbetering van € 1,19 miljoen op de grondexploitatie ten opzichte van het eerdere plan en de verdichting draagt hiervoor ook nog eens een keer € 700.000,00 bij, win-win dus. Alleen door aan de stedenbouwkundige randvoorwaarden vast te houden, is dit de uitkomst. Wellicht nog één vraag, kan de wethouder daar nog even op ingaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja dank u voorzitter. In de grondexploitatie van de Tweebosbuurt zitten nu 945 woningen, gecombineerd in de Tweebosbuurt en het laatste van Parkstad. Het tekort op de grondexploitatie is gedaald van min € 4 miljoen naar min € 3 miljoen en dit komt ook door het toevoegen van ruim 200 extra woningen. De verdeling van die 945 woningen is nu meer in balans met hoe die er in de hele stad uit zou moeten zien volgens het collegetarget, 25% sociaal, 35% middelduur middensegment waarvan 19% middeldure koop en 16% middeldure huur en ten slotte 40% duur. Voor het eerst in deze collegeperiode komt er nu ook een flink aantal middeldure koopwoningen bij omdat deze woningen vanwege de schaarste het meest gewild zijn, moet hierin worden gedifferentieerd in eenpersoonshuishoudens. Dat kunnen starters zijn maar ook senioren zijn die hun huis willen verkopen om in de stad te gaan wonen, wat ook goed voor de doorstroming is, en tweepersoonshuishoudens die bijvoorbeeld nog wel op 70 m² willen gaan wonen. Om die differentiatie in plan T van deze grondexploitatie voor elkaar te krijgen, dien ik een motie in, 'Een koophuis voor € 250.000,00, maak het mogelijk in Parkstad'. Ik kan het dictum nog wel even voorlezen: "Om de middeldure koopwoningen in het T-blok doelmatig en efficiënt te laten ontwerpen en te laten bouwen, zodat er gedifferentieerde en betaalbare huizen ontstaan, zoals huizen van 50 m² voor € 250.000,00 voor eenpersoonshuishoudens en huizen van 70 m² voor € 350.000,00 voor tweepersoonshuishoudens. Dat is hem.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een koophuis voor € 250.000,00? Maak het mogelijk in Parkstad!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van 'herziening grondexploitatie Tweebosbuurt';

constaterende dat:

- de huidige woningen in de Tweebosbuurt veelal kleine sociale huurwoningen zijn. Door de herstructurering komen er verschillende woningtypen, zoals appartementen en gezinswoningen, zodat de buurt aantrekkelijk wordt voor verschillende doelgroepen en/of om wooncarrière te maken in de eigen wijk;
- de grondexploitatie Tweebosbuurt bestaat uit bestaand Tweebosbuurt waaraan een deel van het naastgelegen emplacementsterrein (Parkstad) is toegevoegd. In Parkstad komen 497 woningen onderverdeeld in blok I, S en T;
- in het laatste blok van Parkstad (T-blok) 180 middeldure koopwoningen worden toegevoegd;

overwegende dat:

- een gedifferentieerd woningaanbod belangrijk is in Rotterdam, zodat er krachtige, gevarieerde wijken ontstaan, waar bewoners de mogelijkheid hebben om door te stromen naar een mooiere woning. Dit moet echter wel betaalbaar zijn;
- starters, waaronder jonge mensen met een vitaal beroep (zoals agenten, leraren, verplegers) nu noodgedwongen buiten de stad of langer bij hun ouders thuis moeten blijven wonen, omdat zij geen betaalbare huur- of koopwoning kunnen vinden in Rotterdam;
- sommige senioren de optie willen hebben om een kleiner huis te kunnen kopen omdat bijvoorbeeld hun huidige woonhuis te groot is om te onderhouden of te veel trappen bevat;
- de NHG-grens voor een middeldure koopwoning nu staat op maximaal € 355.000,00, terwijl dit voor veel starters en senioren niet te betalen is;

verzoekt het college:

- de middeldure koopwoningen in het T-blok doelmatig en efficiënt te laten ontwerpen en te laten bouwen, zodat er gedifferentieerde en betaalbare huizen ontstaan, zoals huizen van 50 m² voor € 250.000,00 voor eenpersoonshuishoudens en huizen van 70 m² voor € 350.000,00 voor tweepersoonshuishoudens;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Een vraag van de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Het is geen debat want ik weet dat het twee minuten is, maar ik heb een verhelderende vraag. Het is een mooi initiatief, maar is die € 250.000,00 inclusief overbiedingen? Want je moet ook weer garanderen dat er geen overbiedingen kunnen plaatsvinden. Is dat in die motie geregeld of nog niet?

De **VOORZITTER**. Laten we het beschouwen als een belangrijke technische vraag bij het oordeel vormen over de motie. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dat staat er inderdaad niet in. Standaard is in het middensegment inderdaad zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding, dat zei de heer

De Roon net ook. Het is schijnbaar niet verboden om in nieuwbouwprojecten te kunnen overbieden. Ik mag het wel aan een ontwikkelaar vragen, maar je kunt het niet afdwingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Ja de heer Van Putten zei het al, er is een minder groot verlies op de grondexploitatie ten opzichte van 2020. Dat is een mooie ontwikkeling want dat betekent dat er meer overblijft van het budget van € 6 miljoen van NPRZ. Ik wil graag nog even reageren op de motie van de heer Van Putten. Ik heb hem gelezen en wij hebben dezelfde uitgangspunten, wij zijn namelijk groot voorstander van middeldure woningen en dan met name in het koopsegment. Dat is ook de reden dat de VVD eerder al een motie over het Actieplan Middenkoop heeft ingediend. Wat de heer Van Putten met de motie beoogt, wordt al geregeld via het Actieplan Middenkoop. Door nu heel specifiek koopprijzen behorende bij de vierkante meters vast te leggen, zouden we ons ook in de vingers kunnen snijden want die woningen worden niet nu direct al uitgezet bij projectontwikkelaars en bij aannemers en we weten allemaal dat de bouwkosten jaarlijks stijgen, dus in die zin zouden we ons met deze motie te veel beperken.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter en dank ook voor de woorden die u uitspreekt dat u content bent met deze verdichtingsopgave. We hebben daarbij gekeken naar de stedenbouwkundige uitgangspunten en we wilden heel graag een gemengde gemixte wijk die toekomstbestendig is, waar je een wooncarrière kunt maken, maar ook eentje die klopt, aansluitend bij het oude stratenpatroon, het ontsluiten van de buurt, het maximaal gebruikmaken van de remiserterreinen. Op die manier hebben wij gekeken hoe je op deze wijze toch kunt verdichten en dat was mogelijk aan de randen van de doorgaande wegen omdat ook Feyenoord City steeds duidelijker wordt en je zo ook de opmaat krijgt in de bouw en de verdichtingsmogelijkheden. Zo hebben wij aan die motie gehoor willen geven. De motie van Leefbaar Rotterdam vind ik eigenlijk een hele goede en toch zou ik hem op dit moment om twee redenen willen ontraden. U wilt voor alle doelgroepen koopwoningen realiseren, die ambitie delen we en dat gaan we ook echt doen, maar dat gaan we via het Actieplan Middenkoop doen. Daarin zetten we eigenlijk een breed palet neer waarin we ook kijken naar de verschillende doelgroepen, de eenpersoonshuishoudens met een kleinere beurs en mbo-afgestudeerden die ook een koophuisje willen, en ja dan is deze plek ook een plek waar je dat kunt regelen, maar dat gaan we voor de stad doen en dat gaan we ook breed doen. Dat is eigenlijk veel steviger dan deze motie en daar komt ook bij dat u specifiek over blok T spreekt, maar het is niet zo dat we één blok middenkoop hebben, de middenkoop zit verspreid over verschillende plekken in het grex-gebied, dus dat klopt feitelijk niet. De start van de bouw van deze blokken is voorzien in 2024 en dat betekent dat, als wij het Actieplan Middenkoop vaststellen, deze locatie ook gaat meedraaien in de voorwaarden die de raad dan vaststelt. Dus dan komt alles eigenlijk ook steviger verankerd terug en om die reden wil ik deze motie nu ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ik ben wel blij dat u zegt dat u het een goede motie vindt. Het enige punt dat ik duidelijk wil maken, is dat je gedifferentieerd moet bouwen en ook betaalbaar moet bouwen. Als daar aandacht voor is dan ben ik best wel tevreden.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Daar is zeker aandacht voor. Sterker nog, we gaan dit op 8 december a.s. in de volle breedte bespreken en dan leggen we alle maatregelen die mogelijk zijn om dat de komende tijd hoog in het vaandel te houden op tafel.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Niet. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

15.2 Het (herziene) voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Tweebosbuurt zuid-oost'

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 15.2, het herziene voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Tweebosbuurt zuid-oost'. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Voorzitter, dit hoort bij het plan. We hebben daar in de commissie ook over gesproken en ik heb toen ook vragen aan de wethouder over het minnelijke traject gesteld. Dus wat dat betreft heb ik daar op dit moment niets aan toe te voegen. Daar is toen ook een beantwoording op geweest.

De **VOORZITTER**. Dat geldt ook voor mevrouw Faber die als spreker bij dit punt is opgevoerd. Andere sprekers bij dit punt? Voelt de wethouder de behoefte om hier iets over te zeggen? Nee, dat is een mooi moment om ook de beraadslagingen over dit punt af te sluiten en u uit te nodigen voor een korte theepauze. Het is nu 16.00 uur en gebruikelijk hebben wij dan even een kort moment. Ik schors de vergadering voor 15 minuten en wij hervatten de vergadering om 16.15 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

16. De beantwoording schriftelijke vragen-Van der Velden 'Het beste plan voor de wijk'

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen. Aan de orde agendapunt 16, de beantwoording schriftelijke vragen van de heer Van der Velden 'Het beste plan voor de wijk'. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. De Kadernota Vastgoed gaat uit van het hoogste bod bij verkoop, maar biedt de mogelijkheid om daarvan af te wijken als de koper van vastgoed een plan heeft waar de wijk wat aan heeft. Helaas wordt maar sporadisch van die mogelijkheid gebruikgemaakt en dat betreurt de Partij voor de Dieren. Om die reden dienen wij vandaag het verzoek in om beter gebruik te gaan maken van 'Het beste plan voor de wijk' met als doel maatschappelijke betekenis te behouden in de panden die de gemeente wil verkopen. Dan hebben we nog een tweede motie en die ziet op het achteraf openbaar maken van het biedingsproces. Wij gemeenteraadsleden hebben op dit moment geen enkel inzicht in de interesse voor verkoop panden, de uiteindelijke bestemming en welke bedragen daarmee gemoeid zijn. Met deze motie kunnen wij als gemeenteraad zelf een oordeel vormen over de houdbaarheid en de wenselijkheid van de Kadernota Vastgoed om zo te kunnen sturen op verkoop en ons een oordeel aan te meten over de maatschappelijke relevantie en de financiële consequenties daarvan. Vandaar ook een motie. Dus twee moties voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Biedingen gemeentelijk vastgoed achteraf openbaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over beantwoording schriftelijke vragen 'Het beste plan voor de wijk', aangevraagd door het lid Van der Velden;

constaterende dat:

- de Kadernota Vastgoed als uitgangspunt heeft dat voor verkoop aangemerkt gemeentelijk vastgoed voor het hoogste bod wordt verkocht;
- biedingen op gemeentelijk vastgoed niet openbaar zijn;

overwegende dat:

- verkoop van gemeentelijk vastgoed aan het publieke oog onttrokken is;
- biedingen op gemeentelijk vastgoed inzichtelijk kunnen maken wat voor partijen interesse hebben getoond in panden, wat zij ervoor over hebben en welke invulling zij aan die panden wensen te geven;
- de raad met dit inzicht vervolgens kan bepalen of de Kadernota Vastgoed, waarbij het hoogste bod leidend is in de verkoop van gemeentelijk vastgoed, aan herijking toe is om maatschappelijk betrokken initiatieven beter te bedienen;

verzoekt het college:

- biedingen op gemeentelijk vastgoed ná de verkoop van een pand openbaar te maken;
- aan bidders tevens een korte motivatie te vragen welke invulling zij aan panden wensen te geven waarop zij een bod uitbrengen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en A. van Zevenbergen

Motie 2. Beter gebruik van het beste plan voor de wijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over beantwoording schriftelijke vragen 'Het beste plan voor de wijk', aangevraagd door het lid Van der Velden;

constaterende dat:

- de Kadernota Vastgoed als uitgangspunt heeft dat voor verkoop aangemerkt gemeentelijk vastgoed voor het hoogste bod wordt verkocht;
- van dit uitgangspunt kan worden afgeweken met verkoop van transformatiepanden volgens het principe 'Beste plan voor de wijk', waarmee de verkoop van panden kan bijdragen aan de gewenste ontwikkeling van een wijk;
- het college beslist wanneer een pand aangemerkt voor verkoop in aanmerking komt als 'Beste plan voor de wijk';

overwegende dat:

- van het principe 'Beste plan voor de wijk' slechts zeer sporadisch gebruik wordt gemaakt, namelijk een handvol van de 231 vastgoedobjecten die sinds aantreding van dit college zijn verkocht;
- maatschappelijke organisaties en kleinschalige buurtinitiatieven, zoals de huidige huurder van het pand Bergselaan 186a, niet kunnen opboksen tegen de diepe zakken van

bijvoorbeeld vastgoedinvesteerdere als het hoogste bod bij verkoop van gemeentelijk vastgoed als uitgangspunt wordt genomen;

- de raad geen handvatten heeft om na te gaan wanneer een pand voor het principe 'Beste plan voor de wijk' in aanmerking komt en wanneer niet;

verzoekt het college:

- duidelijk uiteen te zetten welke stappen worden genomen om te bepalen wanneer gemeentelijk vastgoed in aanmerking komt voor verkoop volgens het uitgangspunt van het hoogste bod of voor het principe van 'Beste plan voor de wijk';
- tevens uiteen te zetten welke maatschappelijke doelen het nastreeft met de verkoop van gemeentelijk vastgoed volgens het principe van 'Beste plan voor de wijk';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en A. van Zevenbergen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Heel erg goed dat de Partij voor de Dieren dit punt agendeert. We hebben gezien dat in de vastgoedkadernota de mogelijkheid voor het Beste plan voor de wijk wordt gecreëerd en we hebben in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de Partij voor de Dieren ook gezien dat deze periode al een aantal van dat soort beste plannen voor de wijk is gerealiseerd en dat vinden wij ontzettend goed om te lezen, we zijn daar ook heel erg blij mee want het is denk ik echt zoals we stad samen moeten vormgeven. Zoals we deze dag ook zijn begonnen met de Omgevingswet, zo ziet D66 stadsontwikkeling graag. Tegelijkertijd snap ik ook de vragen van de Partij voor de Dieren heel goed omdat het voor een raadslid en daarmee ook voor de samenleving toch nog wat onduidelijk is welke afwegingen er precies intern bij de gemeente gemaakt worden als het gaat om 'dit pand bieden we tegen de hoogste bidder aan en dat pand komt in aanmerking voor 'Het beste plan voor de wijk', welke afwegingen worden daar precies in gemaakt? We hebben destijds gepleit voor een wijkplanner en daar zijn we ontzettend blij mee, er zijn ongelooflijk veel stappen in dit proces gezet, maar als het gaat om de inhoudelijke criteria snap ik wel goed de vragen van de Partij voor de Dieren en we zijn ook benieuwd naar de beantwoording van de wethouder op de moties die zijn ingediend. Die gaan over die transparantie aan de voorkant en aan de achterkant bij de verkoop, onder welke voorwaarden kiezen we hiervoor en wat is uiteindelijk het biedingsproces geweest? Ik ben benieuwd naar de beantwoording van de wethouder, ook in het kader van de transparante overheid kan ik me daar van alles bij voorstellen. Daarbij wil ik het laten.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Putten. Dat gaat over. Mevrouw Faber. Dat gaat ook over. Wie anders? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik wil in algemene zin iets zeggen over hoe wij ons vastgoed verkopen, hoe dat proces eruitziet en inderdaad ook de stappen die we samen hebben gezet. Om maar met de deur in huis te vallen, de vorige bestuursperiode is één keer gebruikgemaakt van 'Het beste plan voor de wijk' en inmiddels hebben we dat al vijf keer gedaan, dus ik zou zeggen we hebben de smaak echt wel te pakken en ik denk ook wel dat dit de slag is die we deze collegeperiode met elkaar gemaakt hebben, dat we afstappen van alleen maar geld maken of verkopen en dat we ook echt kijken naar stad maken om het zo maar te zeggen. We hebben daar de afgelopen jaren hele mooie voorbeelden van gezien,

het Zakkendragershuisje of de Dubbelde Palmboom die we verkocht hebben aan Stadsherstel, in goede handen en een prijsvraag waarmee we een poort naar een pand hebben gerealiseerd, dat is bij een ontwikkelaar terechtgekomen die deze ook echt kan realiseren voor de buurt. In Merwe-Vierhavens hebben we 'Het beste plan voor de wijk' gedaan, daar komt een kunstencomplex uit, maar we hebben bijvoorbeeld ook het Keilepand verkocht aan de zittende huurders en laatst nog een wijkfunctie in Katendrecht aan de zittende huurders. Zo kijken we echt steeds heel zorgvuldig wat we met ons vastgoed moeten doen. Eén ding vooraf voordat ik het proces toelicht, ook even de misvatting dat we allemaal unieke grote mooie panden hebben, we hebben ook heel veel woningen of kleine winkels, het is een hele grote brede portefeuille en het zijn echt niet allemaal mooie grote unieke gebouwen. Dat beeld bestaat wel eens en dat wil ik ter nuancering meegeven. Hoe werken wij op dit moment? Een belangrijke stap die wij gezet hebben, is dat het niet meer de wethouder Vastgoed is die vaststelt wat er wordt verkocht, maar dat het college dat vaststelt en voordat het college dat vaststelt wordt een ronde binnen de organisatie gemaakt met de vraag: deze panden zijn overvol, er zit geen ambtelijk kantoor, een wijkfunctie, een museum of een school meer in, is er iemand die hier interesse in heeft, is er iemand die nog ruimte zoekt voor een initiatief vanuit de beleidsdiensten. Dat betekent dat die panden soms naar de beleidsdiensten teruggaan, daar in portefeuille komen en dat is hartstikke goed. Pas als iedereen zegt 'nee, echt overvol' geldt het Verkoopkader Vastgoed en dan gaan we het verkopen. Dat doen we dan via verschillende stappen en daarbij geldt gelijke monniken, gelijke kappen, iedereen een gelijke kans, openbaar en transparant. We hebben ook naar aanleiding van vragen uit uw raad de wijkplanner in het leven geroepen die ook wijkinitiatieven begeleidt en we hebben duidelijker gemaakt waar mensen terecht kunnen met vragen over vastgoed of ruimte voor initiatieven. Voorheen werden panden vaak verkocht met een transformatieplicht en daarmee zette je eigenlijk beleggers voorop want je wilde per se dat er bijvoorbeeld een huis kwam. Dat doen we niet meer, als iets een maatschappelijke bestemming heeft dan blijft die maatschappelijke bestemming erop om initiatieven ook een kans te geven, maar dan is het ons om het even welk initiatief dat wordt, of dat nou een dansschool, een instelling, iemand die een eigen museum wil inrichten of iemand die een leuk winkeltje wil beginnen is, daar hebben wij dan even geen oordeel over. Wanneer komt nou dat beste plan voor de wijk aan de orde? Ons verkoopkader is daar vrij duidelijk over, als wij zelf niet weten welke bestemming het pand moet krijgen, dan kun je je laten verrassen door een prijsvraag, dat is dan eigenlijk wat we doen. Dat doe je natuurlijk bij panden waarvan je eigenlijk niet precies weet wat ermee moet gaan gebeuren of dat het gaat om een uniek gebied zoals bij Merwe-Vierhavens, daar willen we ons laten verrassen, dat willen we niet zomaar wegzetten. Als we dat dan doen, is Vastgoed verantwoordelijk voor het verkoopproces, de cluster MO en de gebiedsorganisatie worden betrokken bij de plannen en ideeën die er in de wijk leven en dat wordt dan weggezet in een prijsvraag, dat verzinnen we dan niet zelf, en daar gaat een jury dan op toetsen. Dan verkoop je via 'Het beste plan voor de wijk', zo werkt dat. Dat gezegd hebbende zou ik uw motie 'Beter gebruik van het beste plan voor de wijk' willen ontraden omdat we dat echt aan het doen zijn en volgens mij heel duidelijk omschreven staat hoe we dat gaan doen. Uw andere motie 'Biedingen gemeentelijk vastgoed achteraf openbaar maken'. Wij zijn bezig met de actualisatie van ons verkoopkader en we zien ook dat het rijk nadenkt over of er een biedingslogboek moet komen. Wij zijn daarop aan het anticiperen en willen zelf die slag ook maken. Dat kon u niet weten, maar dat legt u nu vast in een motie. Ik kan die dan ook omarmen, maar ik hecht er wel aan om te zeggen dat dit altijd zal zijn op een manier waarop ook de privacy van de bidders gewaarborgd is. Dus het kan nooit zo zijn 'mijnheer Van der Velden heeft dit geboden', maar het zal zijn 'een particulier heeft geboden', 'een stichting heeft geboden' of 'een bedrijf heeft geboden', wij moeten wel op de privacywetgeving letten. Dat is iets waarop wij aan het anticiperen waren en ik kan deze motie dan ook omarmen. Dat gaan we doen en

dat zullen we dan ook verwerken in ons Verkoopkader Vastgoed dat dan een actualisatieslag krijgt.

De **VOORZITTER**. Ik moest u melden, mevrouw Verkoelen maakte me daar opmerkzaam op, dat er ook een petitie is ingediend onder de titel 'Behoud openbare functie van 'Het Goudhoekje' Bergselaan 186 in Rotterdam', die wordt geacht bij dit onderwerp te zijn betrokken. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel, ik heb nog één vraag naar aanleiding van de beantwoording van de wethouder. U geeft aan: als het dan het beste plan voor de wijk wordt, dan doen we een prijsvraag. Op welke manier wordt deze prijsvraag wereldkundig gemaakt, kunt u iets zeggen over hoe mensen zich daarvan op de hoogte kunnen stellen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Er wordt dan eerst met het gebied en de cluster MO bedacht wat ze eigenlijk willen. Laat ik een voorbeeld nemen, de poort die we op de Westersingel wilden realiseren om een park te ontsluiten. Dan is dat een van de doelen en dan wordt dat gewoon openbaar gepubliceerd en kunnen partijen daarop reageren. Dan is er een jury van vakdeskundigen, vaak uit de ambtelijke organisatie zelf, die beoordeelt of het ook echt het beste plan is, of dat die doorgang naar het park realiseert en of dat voldoende recht doet aan alle ideeën en dan gaat het niet om de hoogste prijs, maar om het beste plan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik bedoelde heel concreet waar dat publiekelijk wordt neergezet en de tweede vraag is of de jury uit louter ambtenaren of ook uit andere mensen bestaat.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat laatste weet ik niet, mijn beeld is dat er met name ambtelijke professionals vanuit de verschillende disciplines in de organisatie in zitten en het wordt gepubliceerd op de website van de gemeente en eventueel bij een verkoopmakelaar et cetera, zoals we dat normaal ook doen.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

17. De brief van burgemeester en wethouder over 'Menskracht voor Zuid'

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 17, de brief van burgemeester en wethouder over 'Menskracht voor Zuid'. Mevrouw Verkoelen. Soms heb ik u niet op de goede plek op de lijst staan en dan protesteert u, nu staat u op de goede plek op de lijst.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). U kunt het beter zo hebben hoor voorzitter. Agendapunt 17 betreft de Menskracht voor Zuid en daar wil ik het volgende over zeggen voorzitter. Laten we duidelijk zijn, deze tijd kenmerkt zich door de scheiding van twee leefwerelden, rijke en arme mensen, het gedachtegoed van een NPRZ, Nationaal Programma Rotterdam Zuid, bijvoorbeeld was in de kern heel erg goed omdat het ging over hoe we voor minderbedeelde bevolkingsgroepen kansen creëren om weer te kunnen deelnemen aan de samenleving via onderwijs, werk, inkomen en ik zeg daar ook altijd weer bij, de zorg. De uitvoering van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid in de achterliggende tien jaar is echter wat betreft 50PLUS volkomen mislukt en fout ingevuld. In plaats van kansen creëren en mogelijkheden voor mensen ontwikkelen, zijn mensen gestigmatiseerd en langzaam door de gemeente als verstotene behandeld, soms letterlijk vanwege huisuitzettingen. Er is ook een

waterbedeffect aan het ontstaan want geleidelijk aan zijn ook andere oudere wijken in Rotterdam dermate verwaarloosd in onderhoud en ondersteuning in ontwikkelingen dat ook daar problemen ontstaan. 50PLUS Rotterdam is het niet eens met het voortzetten van het uitvoeringsprogramma NPRZ 2019-2022. 50PLUS Rotterdam vindt dat de menskracht van Zuid, de nieuwe periode NPRZ, onvoldoende aandacht heeft voor wat er fout is gegaan doordat die mensen gestigmatiseerd en langzaamaan als verstotene werden behandeld. 50PLUS Rotterdam wil, alvorens tot een nieuw uitvoeringsprogramma wordt overgegaan, deze discussie in eerste instantie nog eens goed met elkaar voeren en dan willen we heel graag een nieuw nationaal uitvoeringsprogramma hebben waarmee we op de nationale tv weer heel druk kunnen gaan vertellen hoe goed we het doen. Ik hoop dat dit meer aan de mens denkt dan nu het geval is. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Vonk. Dan ga ik eerst naar mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Het gaat allemaal ineens heel snel voor iedereen. Dank u wel voorzitter. D66 gaat uit van de kracht van de mensen, de kracht van Rotterdammers en zo hebben we vanochtend ook over de Omgevingswet gesproken. Wat D66 betreft is het echt een doel op zich om met de mensen, met elkaar, de stad te maken en daarom vinden we de titel van dit programma 'Menskracht voor Zuid' een heel goed gevonden titel. In het voorjaar van 2021 heeft D66 het initiatief genomen om een NPRZ-conferentie te organiseren. Die heeft in september 2021 plaatsgevonden en daar hebben we met allerlei professionals en bewoners gesproken over hoe het nu op Zuid gaat, hoe het in de wijken gaat en of het echt heel veel beter gaat dan tien jaar geleden toen dit programma is gestart. Dat was een hele vruchtbare conferentie. Het leek ons goed om dat vaker te doen en we willen dan eigenlijk ook wat meer bewoners aan tafel hebben, maar dit was een mooie eerste stap om echt met elkaar over zo'n programma te spreken. Wij vinden dat het nu voorliggende plan de kracht van die wijk laat zien, dus we zijn positief over het plan, de uitgangspuntennotitie moet ik eigenlijk zeggen, die nu voorligt. We zien die omslag ook terug, we gaan meer uit van de krachten die er op Zuid zijn en die willen we eigenlijk ook benutten om Rotterdam-Zuid verder te krijgen dan we dat voorheen deden. We zien dat op een aantal manieren terug en die wil ik toch even benoemen. Ten eerste wordt veel meer geïnvesteerd in community building, juist die initiatieven van onderop ruimte geven om met die mensen en die initiatieven Zuid verder te helpen. Complimenten daarvoor, dat is echt zoals D66 het graag ziet. Het tweede en niet minder belangrijke is dat het ook ingaat op talenten. Juist de talenten van de mensen die in Rotterdam-Zuid wonen benutten, maar die waar nodig ook versterken. Er wordt ingezet op taal omdat we zien dat juist taalachterstand leidt tot achterstand in de rest van het leven, het is zo ontzettend belangrijk dat wordt geïnvesteerd in onderwijs en in taal. Het is goed dat dit zo prominent in dit verhaal terugkomt en dat steunen wij dan ook volledig. De nadruk op cultuur, talentontwikkeling in cultuur, en we hebben ook gezien dat mensen worden gestimuleerd om weer aan het werk te gaan. Daar heb ik natuurlijk een vraag bij. D66 heeft zich heel erg hard gemaakt voor de invoering van een werkbonus en wij hopen dat dit parttime werken natuurlijk steeds meer gaat stimuleren omdat parttime werk de eerste stap naar volledig werken is en dat is heel erg belangrijk. We missen de werkbonus eigenlijk een beetje in dit programma. Wij hebben begrepen dat... O, ik zie dat het een tweeminutendebat is, ik ga even sneller. Ja, ik ben te lang van stof, dat was ik even vergeten, maar het is heel belangrijk om even bij de werkbonus stil te staan. Ik overweeg een motie want ik weet dat er nog geëvalueerd moet worden, maar het zou toch mooi zijn om werk te maken van een positieve evaluatie. Verder alle complimenten nog op de inzet op het wonen in een fijne, groene en gezonde omgeving. Dan laat ik het hierbij.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik heb twee punten die ik nog wil aandragen. Allereerst, wij zijn blij met dit rapport 'Menskracht voor Zuid', het zet een wat andere koers uit voor de komende tien jaar en wij vinden dat ontzettend nodig, meer met dan over de mensen en daar hebben we nog een vraag over. In dit document staan mooie aanbevelingen, namelijk om meer ruimte te geven aan bottom-upinitiatieven, bewoners te betrekken, actief te werken aan community building en bewonersparticipatie beter vorm te geven, hear, hear zou ik zeggen. Ik zou het college wel willen verzoeken om echt met een plan van aanpak te komen voor de manier waarop dit dan gebeurt, de wijkraden daar nadrukkelijk een stevige rol in te geven en te zoeken naar andere vernieuwende manieren van zeggenschap bij bewoners. Ik vraag wanneer dat plan van aanpak komt want daar zit toch ook echt the proof of the pudding. Dan het tweede punt. GroenLinks vindt dat er in de pijler wonen veel meer geïnvesteerd moet worden in de buitenruimte en de duurzame mobiliteit als tegenhanger van het opkopen van vastgoed. Daar hebben we het al vaak over gehad en we willen het college graag iets meer ruimte bieden om dat ook te doen bij de aanvraag van nieuwe regiogelden en daarom dienen wij de motie 'Investeren in woonbuurten' in die oproept ervoor te zorgen dat de gelden meer naar woonbuurten gaan en niet alleen naar het opkopen van vastgoed. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Investeren in woonbuurten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van 'Menskracht voor Zuid. Een nieuwe periode NPRZ';

constaterende dat:

- de uitvoering van NPRZ als doel heeft Rotterdam-Zuid in de periode tot 2030 vanuit een forse achterstandspositie naar het gemiddelde niveau van de G4 te krijgen en welvaart en welzijn van bewoners op Zuid alsmede de leefbaarheid en kwaliteit structureel te verbeteren;
- het Nationaal Programma Rotterdam Zuid allereerst is gericht op de mensen van Zuid. De bewoner staat centraal;
- in de huidige Regiodeal door rijk en gemeente € 260 miljoen geïnvesteerd wordt in de pijlers werk, onderwijs en wonen;
- van dit geld een groot aandeel van € 160 miljoen is uitgetrokken voor wonen en geormerkt voor het opkopen van particuliere woningen;

overwegende dat:

- voor efficiënte besteding van het geld gestuurd moet blijven worden op het doel verbeteren van de welvaart en het welzijn van bewoners op Zuid;
- in de huidige woningmarkt het opkopen van particuliere woningen ongelooflijk kostbaar is en middelen effectief en efficiënt besteed moeten worden om het doel te bereiken;
- investeringen in de buitenruimte en mobiliteit een positieve bijdrage leveren aan het welzijn en de leefbaarheid voor bewoners op Zuid, maar hiervoor in de huidige onderverdeling van middelen in de Regiodeal maar beperkt ruimte is;
- begin 2022 een nieuwe Regiodeal met het rijk moet worden voorbereid over toekomstige investeringen voor bewoners op Zuid;
- deze nieuwe afspraken de mogelijkheid bieden meer armslag voor investeren in woonbuurten voor mensen te regelen zoals beoogd in het NPRZ;

verzoekt het college:

- in de nieuwe Regiodeal met het nieuwe kabinet de middelen in de pijler wonen minder rigide te oormerken zodat de middelen ook aangewend kunnen worden voor het financieren van verbeteringen in de buitenruimte en duurzame mobiliteit voor de huidige bewoners in woonbuurten op Zuid;
- over de inzet voor de Regiodeal en de onderverdeling van middelen in het uitvoeringsplan eerst een terugkoppeling te geven aan de raad voordat hierover besluiten worden genomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en J.W. Verheij

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel. Ik zal het kort houden, het is tenslotte een tweeminutendebat. We zijn blij met 'Menskracht voor Zuid', daaruit spreekt in ieder geval de intentie om meer met de bewoners te doen en dat is ook hard nodig. Dat horen we ook terug in bijvoorbeeld de NPRZ-conferentie en van verschillende mensen die we daarover spreken, het moet echt zijn met de mensen van Zuid en wat ons betreft kan daar nog wel een tandje bij. Wat we nu zien, is dat er ook veel professionals buiten Zuid worden ingezet voor Zuid waar wij graag zouden zien dat we eerst goed gaan kijken of ook de professionals van Zuid aan bod komen en die worden ingezet voor Zuid want daar moet het uiteindelijk om gaan, dat de mensen van Zuid ook worden ingezet voor Zuid. Daarom willen we daar een motie over indienen, om het college daar in ieder geval toe op te roepen, de motie 'Voor Zuid - door Zuid'. Dan het tweede punt voorzitter en dat is mijn laatste punt. Dat gaat over de dagprogrammering, ook wel bekend als leeftijdverlenging. We hebben eerder over die leertijdverlenging gesproken en ondanks een eerdere toezegging van de wethouder is ons nog niet duidelijk wat de effecten daarvan zijn. 'Menskracht voor Zuid' gaat eigenlijk voetstoots uit van een continuering en dat is wat ons betreft wat te gemakkelijk, zeker ook gezien de kritische signalen die daarover worden afgegeven, bijvoorbeeld tijdens de eerdergenoemde werkconferentie NPRZ. Wat gaat de wethouder doen om daar meer duidelijkheid over te scheppen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Het is dat u nog een keer zei 'leertijdverlenging' want ik hoorde eigenlijk in het begin 'leeftijdverlenging' en toen dacht ik: heeft mijnheer Vonk ergens een mirakel gevonden?

De heer **VONK** (cu-sgp). Ik ben nog helemaal niet aan die gedachte toe, maar het zou inderdaad een hele mooie gedachte zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Voor Zuid - door Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van 'Menskracht voor Zuid, een nieuwe periode NPRZ';

constaterende dat:

- op Zuid geen problemen wonen, maar mensen;

- er nog veel werk te verzetten is op Zuid, zoals ook verwoord wordt in 'Menskracht voor Zuid';

overwegende dat:

- Zuid rijk is aan culturen en saamhorigheid en de kracht hiervan te weinig benut wordt;
- de intentie van 'Menskracht voor Zuid' gericht is op het betrekken van bewoners en samenwerken en niet meer top-down vertellen wat goed is voor mensen;
- het daarbij past dat mensen van Zuid zelf aan de slag kunnen voor Zuid en externe expertise daar waar nodig ingezet wordt;
- door gebruik te maken van (beroepsmatige) inzet van bewoners zowel middelen terugvloeiën naar Zuid als kennis en expertise behouden blijven voor Zuid;

verzoekt het college:

- samen met het programmabureau, partners, bedrijven en bewoners te verkennen hoe inwoners van Zuid beroepsmatig meer en beter betrokken kunnen worden in de uitvoering van het NPRZ en daarmee samenhangende activiteiten;
- het gesprek met NPRZ-partners aan te gaan over hoe bij de uitbesteding van werkzaamheden meer ondernemers en bewoners van Zuid een rol kunnen spelen en welke afspraken hierover gemaakt kunnen worden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Stel je voor dat we daartoe in staat zijn, dat je dat met een motie kunt regelen, dat zou toch wel heel bijzonder zijn. Hartelijk dank. Dan de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. 'Verder is Zuid te kenschetsen als een archipel van wijken, gescheiden door fysieke barrières en met relatief weinig mobiliteit tussen wijken. Dat leidt ertoe dat goede initiatieven op Zuid nauwelijks een olievlekwerking hebben. Ook de positieve ontwikkelingen op de Kop van Zuid hebben een tot dusver beperkte positieve invloed op aangrenzende wijken. Een ander knelpunt binnen het fysieke domein betreft de beperkte mobiliteitsmogelijkheden binnen Zuid, dat geldt met name voor het openbaar vervoer op de oost-westverbinding'. Was getekend Deetman en Mans in 2011. Voorzitter, we zijn inmiddels tien jaar verder en je zou deze tekst ook vandaag de dag nog kunnen schrijven. Ja, er zijn stappen op dit vlak gezet, er zijn zebrapaden verbeterd op de Pleinweg en er is een uitgang uit de Afrikaanderwijk naar de oostkant georganiseerd, maar om nou te zeggen dat het probleem dat Deetman en Mans in 2011 signaleerden opgelost is, in de verste verte niet. Voorzitter, ik heb geen motie op dit vlak gemaakt want ik veronderstel dat mijn oproep om dit probleem aan te pakken na tien jaar roepende op Noord over Zuid inmiddels wel duidelijk is en ik zou dan ook aan de wethouder willen vragen of hij bereid is om de komende tien jaar dit punt op Rotterdam-Zuid extra aandacht te geven en of hij bereid is op dit punt de toezegging te doen dat we hier nu eens een keer extra werk van gaan maken. De ondersteuning die blijkt uit de motie van mevrouw Kockelkoren op dit vlak, die ik mede heb ondertekend, is wat dat betreft een goede stap, maar ik denk dat we nog meer moeten doen om echt die fysieke barrières op Zuid te slechten. Ik heb vanochtend nog een initiatiefvoorstel verdedigd dat ook over het slechten van barrières gaat en misschien kan daar ook nog inspiratie uit geput worden, maar ik wil echt vragen om dit nu echt een keer aandacht te gaan geven want is nodig om mensen met elkaar te verbinden, mensen met

werk te verbinden, mensen met opleidingen te verbinden en daarmee de goede krachten van Zuid echt te mobiliseren.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, de PvdA is er voor alle Rotterdammers, iedereen heeft recht op een betaalbare woning, werk, onderwijs, een gezonde en groene leefomgeving, cultureel aanbod en ga zo maar door. Om alle Rotterdammers gelijke kansen te geven, zullen we ongelijk moeten investeren want dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend en dat is ook nooit een eenmalige actie, maar lang volhoudend. In het NPRZ, het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, doen we dat, we komen daar naar een volgende periode en we kunnen ons erg vinden in de uitgangspunten die daarvoor in deze notitie staan. Menskracht voor Zuid, daar gaat het om, de huidige en toekomstige bewoners op Zuid een krachtige basis te geven. Waar het gaat om onderwijs, blijven er natuurlijk ook aandachtspunten en we hebben daarvoor een motie. Leerlingen in Nederland moeten sowieso veel te vroeg kiezen, maar als je dan ook nog eens op je dertiende of je veertiende naar een andere school moet omdat op jouw school geen techniekprofiel wordt aangeboden en je daar wel voor wilt kiezen... 41% van de vmbo-leerlingen op Zuid kan niet voor een techniekprofiel kiezen tenzij je vriendjes en vriendinnetjes, docenten en de vertrouwde school vaarwel zegt. Als het gaat over gelijke kansen, het motto van ons onderwijsbeleid, en keuzevrijheid, voorzitter, dat kan anders en daarom een motie om met de schoolbestuurder te kijken hoe we die drempel verlagen door veel meer scholen hun leerlingen een breder pakket te laten aanbieden. Financiële overwegingen mogen kinderen en goede toekomst en kansen op de arbeidsmarkt bieden niet in de weg staan. Voorzitter, vanuit Beverwaard en Lombardijen wordt aangedrongen op aansluiting op de inzet op de focuswijken. Je kunt natuurlijk altijd meedoen met de algemene NPRZ-projecten, maar dat geeft geen planmatige en gestructureerde aandacht voor die gebieden. Het is ook altijd goed om nog even terug te kijken. In het Uitvoeringsprogramma 2012 ging het naast de focuswijken ook om de kantelbuurten waar net iets meer gebeurde op die specifieke pijlers en ons idee is om dat oude concept weer te onderzoeken. Kunnen Beverwaard en Lombardijen als kantelwijken worden meegenomen in het uitvoeringsplan om zo dezelfde gestructureerde aandacht en meer inzet te krijgen waar zij om vragen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Laat IJsselmonde ook meedoen op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van 'Menskracht voor Zuid';

constaterende dat:

- al langere tijd gevoelens van onrust en onveiligheid heersen in de wijken Beverwaard en Lombardijen en deze dan ook regelmatig negatief in het (landelijk) nieuws zijn;
- bij de start van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) vier wijken in IJsselmonde de status van kantelwijk hadden waardoor er in deze wijken meer activiteiten plaatsvonden;
- er in het huidige uitvoeringsprogramma geen kantelwijken meer zijn;

overwegende dat:

- het NPRZ een programma is dat bij uitstek werkt aan een gezonde toekomst voor gebieden in Rotterdam-Zuid;

- de gebiedscommissie IJsselmonde aangeeft dat in bepaalde wijken zoals Beverwaard en Lombardijen meer inzet nodig is om de leefbaarheid op peil te houden;

verzoekt het college om:

- te onderzoeken of de Beverwaard en Lombardijen in het nieuwe NPRZ-uitvoeringsplan (2023-2026) als kantelwijken aangewezen moeten worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en J.W. van Putten

Motie 5. Techniek voor en door heel Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van 'Menskracht voor Zuid';

constaterende dat:

er een uitdaging binnen het NPRZ-gebied ligt in het vergroten van de in- en doorstroom van leerlingen in het vmbo naar techniekprofielen¹;

overwegende dat:

- in het NPRZ gewerkt wordt aan de vergroting van de doorstroom en nevendoele, zoals het verbeteren van het imago van techniekprofielen en techniekfaciliteiten;
- 41% van de vmbo-leerlingen op Zuid nog steeds niet kan kiezen voor een techniekprofiel op de eigen school;
- jongeren op deze scholen op dertien-/veertienjarige leeftijd tussentijds van school moeten wisselen als zij willen kiezen voor een techniekprofiel;
- jongeren daardoor eigenlijk geen echte vrije keuze hebben en alleen kunnen kiezen tussen de aangeboden profielen;
- er wel een grote behoefte is aan studenten die kiezen voor een technische opleiding en het daarom van belang is de keuze zo laagdrempelig mogelijk te maken²;

verzoekt het college om:

- samen met de Rotterdamse schoolbesturen te onderzoeken wat nodig is om op V(S)O-scholen op Zuid ook het techniekprofiel aan te bieden of verder uit te breiden;
- binnen de beschikbare middelen voor het nieuwe uitvoeringsplan NPRZ hiervoor ruimte te reserveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, T.B. Versnel, I. van Wifferen, T.J. Vonk, B.C. Zandberg, F. Achbar en T.C. Hoogwerf

1 <https://www.sterктеchniekonderwijs.nl/regio/rotterdamzuid/over-de-regio>

2 <https://www.ad.nl/werk/tekort-aan-vakmensen-in-de-techniek-het-wordt-nog-steeds-als-vies-werk-gezien~ad45a4fb/>

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik kondigde een motie aan, maar die lag nog beneden en die heb ik nu hier.

De **VOORZITTER**. Hij is naar boven gekomen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, uit zichzelf.

De **VOORZITTER**. Wonderbaarlijk, we hebben moties met voeten. Mevrouw Zeegers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Werkbonus voor Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de brief van burgemeester en wethouder over 'Menskracht voor Zuid';

constaterende dat:

- de brief 'Menskracht voor Zuid' uitgangspunten bevat voor het volgende uitvoeringsprogramma NPRZ;

overwegende dat:

- in 'Menskracht voor Zuid' veel aandacht is voor het stimuleren van het aan het werk krijgen van de Rotterdammers op Zuid;
- de stap vanuit de bijstand naar fulltime werk vaak als (te) groot wordt ervaren;
- in 'Menskracht voor Zuid' wel melding gemaakt wordt van andere instrumenten, maar niet van de Werkbonus;
- de Werkbonus een instrument is om mensen in de bijstand te stimuleren om parttime te gaan werken;
- professionals uit de NPRZ-wijken kenbaar hebben gemaakt onvoldoende kennis te hebben van de mogelijkheden van de Werkbonus;

verzoekt het college:

- na een positieve evaluatie van de Werkbonus in het volgende uitvoeringsprogramma NPRZ het breder kenbaar maken van de Werkbonus op te nemen als doel;
- hierover de raad te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter dank. NPRZ is in het leven geroepen om als groot en langdurig investeringsprogramma het leven op Zuid structureel te verbeteren en we zien in het programma dan ook een aantal mooie dingen terugkomen zoals het investeren in de buitenruimte, het aanpakken van schulden door middel van schuldhulpverlening, maar voorzitter, toch zien we nog een aantal punten waar we meer aandacht aan zouden moeten besteden. Een van de pijlers waar we in het NPRZ graag extra focus op zouden willen hebben, is de pijler onderwijs. Voorzitter, het is niet zo dat sprake kan zijn van intergenerationeel beleid omdat hier namelijk al een aantal generaties aanwezig is, dus de resultaten zijn mijns inziens niet direct te vertalen naar bijvoorbeeld alleen het NPRZ. Wat wij

wel belangrijk vinden is bijvoorbeeld een hele goede start, dat de kinderen met een goede start kunnen beginnen, en wij zijn dan ook blij te zien dat bijvoorbeeld lunches op scholen worden aangeboden. Een goede start is niet midden op de dag en daarom pleiten wij ervoor om bijvoorbeeld te kijken naar de mogelijkheden binnen het NPRZ om juist de kwetsbare kinderen de mogelijkheid te bieden om op school te ontbijten. Ik zie daar dan ook wel een extra effect ontstaan als het gaat om het bevorderen van ouderparticipatie. Dat zijn even wat elementen binnen het Nationaal Programma Rotterdam Zuid die wellicht aandacht kunnen krijgen en wij dienen dan ook graag een motie in om ontbijt te realiseren op scholen die binnen dit NPRZ vallen en dan met name de kwetsbare kinderen. Dan voorzitter, de aansturing van het NPRZ. Ik maakte wel een compliment over de programma's die goed lopen en er zijn echt wel wat stappen gezet, maar graag wel aandacht voor de fysieke verandering van Rotterdam-Zuid. Daarbij maken wij ook een kritische kanttekening: wordt er nu we een midterm review aan het doen zijn ook gekeken in hoeverre nieuw leiderschap bijdraagt aan andere onderdelen binnen het NPRZ? Wij zijn dan ook benieuwd hoe de wethouder ertegenaan kijkt om te kiezen voor een nieuwe visie en daarbij een nieuwe koers en eventueel een gedachtegang te realiseren. Na een lange periode van focus op het fysieke lijkt het ons juist goed om over te stappen naar een sociaaleconomische en eventueel ook culturele ontwikkeling binnen het NPRZ. Wij dienen hierover dan ook een motie in om eventueel te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Functie elders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 17 'Menskracht voor Zuid';

constaterende dat:

- de aansturing binnen NPRZ de afgelopen jaren voornamelijk fysiek was;
- wij kritisch moeten kijken naar het apparaat dat voor ons ligt;

overwegende dat:

- het tijd is voor een nieuwe visie en daarbij een nieuwe koers en gedachtegang;
- er na een lange periode van focus op het fysieke het juist goed is om over te stappen naar een sociaal, economische en culturele ontwikkeling;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of de positie van programmadirecteur van NPRZ beschikbaar kan worden gesteld voor een nieuwe kandidaat;
- om een nieuwe kandidaat aan te stellen welke beschikt over nieuwe visie, gedachtegang en koers voor de stad in het belang van de bewoners van Rotterdam-Zuid;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 7A. Eerst een boterham, daarna taal en rekenen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 17 'Menskracht voor Zuid';

constaterende dat:

- Rotterdam de armoedehoofdstad is van Nederland;
- een op de vijf kinderen in Rotterdam in armoede leven;
- organiseren van ontbijt op scholen kan bijdragen aan ouderenparticipatie;

van mening dat:

- kinderen niet met honger naar school zouden moeten gaan;
- de gemeente een bijdrage moet leveren bij het tegengaan van honger van kinderen;
- de plannen van de wethouder om de onderwijsachterstanden in te halen enkel kunnen slagen als kinderen met een volle maag in de klas zitten;

verzoekt het college:

- om scholen, binnen het NPRZ-programma waar veel kwetsbare kinderen zitten te voorzien van gratis ontbijt;
- dit eventueel te koppelen aan de pilot 'Lunch op de scholen';
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit en G.J. Engberts

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ongeveer negen jaar geleden kreeg ik een presentatie van de toenmalige en nog steeds de huidige voorman van het NPRZ, hij ging door de gebiedscommissie en ik was toen kandidaat dacht ik. 'Wat een klus' zeiden wij toen en hij zei 'ja maar daar hebben we twintig jaar voor, dus dat moet gaan lukken'. Ik herken dus wel de woorden van de heer Verheij, 'het is nu tien jaar verder'. Maar goed, ik krijg wel hoop en vertrouwen van deze notitie 'Menskracht voor Zuid' en ik hoop oprecht ook op menskracht op Zuid. Ik steun denk ik wel de motie van de heer Vonk. In deze notitie merk je goed de invloed van onze sociale wethouders, de wethouders die tot nu toe vaak op de steun van de SP konden rekenen. Er wordt ingezet op participatie, chapeau en ik reken op een zorgvuldige uitvoering van dit voornemen. De wethouder weet wat mijn grootste zorg over de aansluiting van de bewoners van Zuid was, we hebben daar regelmatig flink over gedebatteerd en zijn gebotst. Zoals ik vanmorgen al zei, is de tweedeling op Zuid echt een feit. Erkenning van de kinderarmoede, een stevigere inzet en het eerder bereiken van de bewoners inzake schuldhulp et cetera is prima. Het stimuleren van sport en het verenigingsleven is echt geweldig en samenlevingsopbouw is perfect. Dus ja, eigenlijk over het algemeen wie kan hier tegen zijn, een goede notitie. Op de conferentie waar we met de mensen over het NPRZ spraken heb ik iets gehoord waarover ik me wel zorgen maak. De meeste mensen ervaren de overheid als onverschillig en op grote afstand, dat wordt vooral beleefd via het ontbreken van voorzieningen in die buurt. Kan de wethouder die zorg bij mij weghalen? Denk aan sterke buurthuizen, een politiepost, sportverenigingen in elke wijk of gewoon in elke wijk een bibliotheek, dat werd vaak genoemd, waar jong en oud terecht kunnen voor een boek en nog iets meer, uiteraard tijdens het lezen van de krant en een bakje koffie. Dus die voorzieningen, en dat zie je nu ook, daar wordt niet over gesproken, dat is een punt waarbij je de overheid en de burger met elkaar in contact kunt brengen. Ik hoop dat de wethouder me daarin kan geruststellen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, dank en ook dank aan alle raadsleden voor de inbreng, uiteraard ook de complimenten, maar ook zeker de kritische noten waar soms zaken wat scherper en beter kunnen. Ik ben overigens blij dat het eerste deel veel ruimer was dan het tweede deel, dat betekent dat het college zijn werk grotendeels netjes doet. Ik denk dat het tweede deel ons alleen maar beter maakt en met name voor de mensen op Zuid, daar doen we het uiteindelijk allemaal voor in het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Het gaat om de bewoners van Zuid en om hen een beter leven te geven, om kinderen die daar opgroeien een beter perspectief op een goed leven te geven. Als ze het dan beter krijgen, willen we ook graag dat ze op Zuid blijven wonen, daar is eigenlijk alles op gericht. Met 'Menskracht voor Zuid' proberen we voor de volgende fase, de komende tien jaar, stappen vooruit te blijven zetten die we de afgelopen tien jaar ook hebben gezet. Helaas hebben we door COVID op een aantal vlakken een stapje terug moeten doen, maar dat willen we dan ook met 'Menskracht voor Zuid' inhalen, naast de stappen die we al gepland hadden en dat betekent dat we de komende tien jaar twee keer zo hard moeten gaan, maar ik heb er alle vertrouwen in dat we met de uitgangspuntennota die we u hebben toegestuurd de goede mix van thema's en onderwerpen hebben om dat te doen. Een aantal suggesties die u hebt gedaan kunnen dat ook ondersteunen, daar kom ik straks op terug. Voorzitter, ik houd het kort want het is een tweeminutendebat en ik ga geen uitvoerige betogen houden, maar ik wil wel los van de moties wel rechtdoen aan de vragen die de raadsleden hebben gesteld. Mevrouw Verkoelen gaf aan: is het niet verstandig om een pas op de plaats te maken voordat we gaan praten over een nieuw uitvoeringsprogramma, moeten we niet eerst echt kijken of het nog wel de goede kant opgaat? Mevrouw Verkoelen gebruikte ook de woorden 'was het huidige programma niet te stigmatiserend voor de bewoners van Zuid?' Hoezeer ik ook serieus vind dat dit programma nooit bedoeld is om de bewoners van Zuid te stigmatiseren en dat dit natuurlijk ook nooit de bedoeling van dit programma kan zijn, we laten in de uitgangspuntennota zien dat we naast de bewoners van Zuid willen gaan staan en met hen willen praten over hoe het programma de komende tien jaar verder moet worden vormgegeven, bewonersparticipatie die daar echt nadrukkelijk een plek in krijgt, bewonersbetrokkenheid die daar nadrukkelijk een plek in krijgt en dat betekent ook dat we bereid moeten zijn om dat wat daaruit komt ook een plek in het programma te geven en dat we zaken kunnen bijsturen of veranderen als dat nodig is, maar ik zou uw oproep toch niet willen omarmen want ik hoor in uw oproep ook iets van een pas op de plaats maken en ik denk dat we juist in Zuid, in de situatie die daar is, de problematiek die er in heel veel huishoudens en gezinnen is, niet een pas op de plaats moeten maken, maar dat we juist extra gas moeten geven. Ik vind het terecht dat u zegt dat we dat kritisch moeten blijven bekijken, maar tegelijkertijd vind ik ook dat we wel moeten doorgaan, zeker met een aantal zaken waarvan we overtuigd zijn dat het goed is. Bijvoorbeeld wat collega Kasmi doet als het gaat om de kansengelijkheid in het onderwijs, tien uur extra les, daar zou ik geen pas op de plaats van willen maken. Dat moeten we doorzetten en hetzelfde geldt voor onze extra inspanningen om mensen aan het werk te helpen. Dat zijn no-regretactiviteiten waarmee we echt flinke stappen moeten zetten, die zijn ook juist bedoeld om mensen op Zuid te helpen en te ondersteunen en daar zou ik vooral mee willen doorgaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dank u wel wethouder. Het was niet mijn bedoeling om het te stoppen en wat u nu zegt beschouw ik als de toezegging dat u wel kijkt naar het probleem. Dat vind ik niet in uw stuk en ik wil graag dat u dat meeneemt, want stigmatiseren, is het ergste wat je mensen kunt aandoen.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Dat ben ik helemaal met u eens.

De **VOORZITTER**. Het is een tweeminutendebat en interrupties zijn niet aan de orde. Het is geen debat en wellicht wilt u zich beperken tot het advies over de moties.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, het lijkt me goed om dan de vraag van mevrouw Kockelkoren daarin te betrekken. In 'Menskracht voor Zuid' staat nadrukkelijk dat we bewonersparticipatie, community building en de kracht van Zuid willen gebruiken om de volgende fase in te gaan en op welke manier we dat dan gaan doen. Ik heb in de commissie in de breedte al toegezegd dat we, op het moment dat we de Regiodeal met het rijk uitonderhandeld hebben en het beschikbare budget duidelijk is, eerst naar de raad terugkomen om met u te toetsen welke uitgangspunten allemaal binnen de beschikbare middelen passen. Ik wil de toezegging uitbreiden, dat ik op dat moment ook uw raad verder zal informeren over de concrete invulling; hoe we de participatie, de bewonersbetrokkenheid en het meebeslissen verder gaan vormgeven. We hebben daar al gedachten over, met 'Wijk aan Zet' willen we nadrukkelijk ook wijkraden in positie brengen, maar als je naar de uitgangspunten kijkt, willen we zelfs meer dan dat doen, dus niet alleen de wijkraden maar ook actieve bewoners, betrokken ondernemers en allerlei andere mensen die er op Zuid toe doen laten meepraten en meebeslissen met wat er ook wordt gedaan. Daarover wil ik u dan op dat moment nader informeren, dat komt misschien ook tegemoet aan de vraag die mevrouw Verkoelen stelde, om dit dan verder ter hand te nemen. Dan ga ik naar de motie van de heer Vonk die ook stelt 'voor en door Zuid'. Eigenlijk vind ik dat wel een goede aanvulling op de uitgangspuntennota. We hebben de afgelopen periode met een aantal partners geprobeerd afspraken te maken die echt specifiek voor Zuid waren. We hebben bijvoorbeeld een speciaal convenant met de woningbouwcorporaties afgesloten waarin we de woningbouwcorporaties ook een social-returnverplichting opleggen bij alle opdrachten die zij in de markt uitbesteden. Het bijzondere van dat convenant dat we met de sociale woningbouwcorporaties hebben afgesloten is dat ze nadrukkelijk op ons verzoek ook afspraken hebben opgenomen voor werkgelegenheid voor mensen van Zuid. Dus op het moment dat de corporaties woningen op Zuid renoveren of verbouwen en een aannemer de opdracht krijgt, dan krijgt die aannemer door het convenant ook de opdracht om een deel van die werkzaamheden te laten verrichten door mensen van Rotterdam-Zuid. Uw motie zegt eigenlijk 'doe dat meer', ik denk dat dit een goed idee is en ik pak die handschoen graag op om met meerdere partners, anders dan de woningcorporatie, te kijken of we dat type afspraken meer kunnen maken. In die zin kan ik motie 2 omarmen. Dan kom ik bij de opmerking van de heer Verheij en de motie die mevrouw Kockelkoren daarvoor heeft ingediend, die de heer Verheij overigens ook heeft ondertekend zie ik nu in de versie die net uitgedeeld is. Ik ben het helemaal eens met wat de heer Verheij over die verbinding zegt. Deetman en Mans riepen het tien jaar geleden al en eigenlijk is het heel raar dat, als jij in de Beverwaard of zelfs vlak naast station Rotterdam-Zuid woont, het twee uur duurt voordat je op de Maasvlakte bent, terwijl je vanaf die locatie binnen veertig minuten op Schiphol Airport bent. Veertig minuten naar Schiphol Airport vanaf Rotterdam-Zuid en twee uur naar de Maasvlakte, terwijl de Rotterdamse haven bij uitstek de werkgelegenheidsmotor voor de mensen van Zuid was. Dat is steeds verder weg komen te liggen en dat heeft niet te maken met het aantal kilometers, zeker ook dat, maar vooral met de OV-verbindingen die er gewoon niet zijn. U noemde het zelf ook, die de oost-westverbindingen ontbreken op Zuid, dat detecteerden Deetman en Mans tien jaar geleden ook al. Dat is de reden waarom de haven verder weg is gaan liggen, los van de kilometers die er misschien nog een beetje bij zijn gekomen, maar het ligt vooral aan die oost-westverbindingen die ontbreken. In dat opzicht wil ik graag uw oproep ter harte nemen en met de motie van mevrouw Kockelkoren waarin dat onder andere ook genoemd is, naast de buitenruimte waar ik het ook mee eens ben, als het gaat om het vasthouden op Zuid en als het gaat om betere wijken creëren dan moeten we ook iets doen aan de omgeving, niet alleen de huizen, maar ook de omgeving. Dat gezegd hebbende kan ik motie 1 omarmen. Mijn collega Kasmi zal iets zeggen over

motie 3 en daar kom ik later nog even op terug als u dat goedvindt voorzitter. Ik ga naar motie 4 van de heer Engberts. We hebben allemaal tijdens de commissiebehandeling MPOF de insprekers van de gebiedscommissie IJsselmonde gezien en ik heb na de commissie een gesprek gehad met de vertegenwoordiger van de gebiedscommissie IJsselmonde om dat gesprek te verdiepen en ik heb met hen afgesproken te kijken wat nou echt nodig is voor IJsselmonde om, waar de gebiedscommissie het gevoel heeft af te glijden en dat het minder goed gaat, ervoor te zorgen dat ze dat gevoel niet hebben. Ook IJsselmonde maakt onderdeel uit van Zuid, van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid en als het nodig is dat we daar iets meer doen dan moet dat ook gewoon serieus bekeken worden. Uw motie is eigenlijk een aansporing daartoe en ik denk dat het een goed idee is om het begrip kantelwijken weer nadrukkelijk te bekijken. Naast het reguliere beleid dat voor heel Zuid geldt waren er wat extra inspanningen voor de focuswijken en de kantelwijken waren eigenlijk een soort tussenvorm. Dat zou misschien ook zeker weer van toepassing kunnen zijn op IJsselmonde, destijds waren alle kantelwijken in IJsselmonde, en misschien hebben we die te snel losgelaten, maar dat zal het onderzoek bij de uitwerking van uw motie moeten uitwijzen. In die zin kan ik die motie omarmen. Voorzitter, dan heeft de fractie van DENK nog twee moties ingediend, motie 5 en motie 6.

De **VOORZITTER**. 'Eerst een boterham, daarna taal en rekenen'.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Mijn collega Kasmi zal motie 5 voor zijn rekening nemen. Over motie 6 kan ik in algemene zin zeggen dat we nu natuurlijk in een andere fase in het NPRZ zijn, dat hebben we ook met u willen bespreken en met de uitgangspuntennota die voorligt is ook duidelijk dat er wat de gemeente betreft een andere fase komt waar we echt al veel verder zijn dan tien jaar geleden. Op een aantal vlakken hebben we nog heel veel te doen, maar het gaat op Zuid echt op heel veel vlakken beter en dat betekent dat we nu misschien andere dingen moeten doen om het nog beter te maken en echt die laatste tien jaar de aansluiting te vinden bij de doelen die we met elkaar hebben gesteld. Daarbij moet je niet alleen altijd goed naar de inhoud kijken, maar ook naar de uitvoering, dat is voortdurend een verantwoordelijkheid die wij als college voelen: hebben we onszelf nog goed genoeg georganiseerd om dat te doen. Dat doet de gemeente overigens niet alleen, dat doen we met de partners van het NPRZ. We zijn weliswaar de belangrijkste partner, het is onze stad, Rotterdam-Zuid is van ons, maar ook de partners zijn heel belangrijk. Bijvoorbeeld het rijk, de corporaties, de schoolbesturen, werkgevers, bewoners die ook in het bestuur vertegenwoordigd zijn, zijn daar net zo belangrijk in en met hen voeren we voortdurend het gesprek. Ik zou het niet goed vinden als de raad in het openbaar het personeelsbeleid of de positie van de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering bespreekt, dat verdient geen enkele ambtenaar. U kunt gerust zijn dat het college daar natuurlijk wel voortdurend naar kijkt en als de uitvoering niet goed gaat, als blijkt dat we de organisatie niet goed aansturen, mag u ons daar ook op aanspreken.

De **VOORZITTER**. Ook voor u geldt, het is geen debat, maar u mag een technische vraag stellen.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja eerder een nuancering, ik wil juist voorkomen dat we het hier hebben over personen. De motie vraagt, vanuit de gedachte dat we nu een midterm review doen of wellicht nieuw leiderschap, zonder iemand tekort te doen te onderzoeken of wellicht de volgende stappen die gezet worden met nieuw leiderschap nog groter gemaakt kunnen worden. Dat is eigenlijk wat er gevraagd wordt, zonder iemand in diskrediet te brengen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, wat dat betreft is die vraag ook legitiem, hoe gaat het college deze volgende fase daadwerkelijk tot uitvoering brengen, want er staan nu andere zaken in de uitgangspuntennota die meer prioriteit moeten krijgen en ook een andere manier van werken, meer van onderop in plaats van top-down, wat in de eerste fase van het programma zo was. Wij zullen natuurlijk ook kijken hoe we dat het beste kunnen organiseren en ik vind het goed dat u ons meegeeft om daar oog voor te hebben en dat nemen we ook mee, maar het gaat me iets te ver om hier al aan te geven hoe dat ook in personele zin wel of niet tot verandering leidt. Dat is echt iets wat des colleges is en om die reden omarmen we de motie niet, maar u kunt erop vertrouwen dat we dat wel ter harte nemen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan wil ik u melden dat ik straks graag verder wil met de tweede termijn van het geschorste debat, er wordt mij aangegeven dat de beraadslagers over de moties inmiddels klaar zijn. Ik stel voor om nu eerst daarmee door te gaan en daarna de rest van de agenda te doen. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, liever niet. Ik denk dat de APV een kort agendapunt is.

De **VOORZITTER**. Ik weet niet of dat een kort agendapunt is.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Dat lijkt me wel, er zijn weinig sprekers voor aangemeld, het gaat meer om het indienen van amendementen dacht ik. Dus als we dat in een kwartier geregeld kunnen hebben, hoeven we niet te wachten op de rest van dat...

De **VOORZITTER**. Ik weet niet of dit een klein agendapunt is, dat weet ik eerlijk gezegd niet, er zitten nog wat onderwerpen in, dus dat weet ik niet. Dan doen we dat punt eerst even en het is handig om de wethouder alvast te laten komen, er was nog een restantmotie van wethouder Kasmi.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Excuus, ik maakte een fout, motie 5 was niet de motie van de heer Achbar, dat was motie 7 zag ik net, die is net uitgedeeld en die doet de heer Kasmi. Dat betekent dat ik motie 5 moet doen en dat is de motie van mevrouw Zeegers over de Werkbonus, die was ik vergeten. Voorzitter, werk is natuurlijk een belangrijke pijler in het NPRZ, dat was het en dat blijft het, ook in de nieuwe uitgangspuntennota. We willen dat meer Rotterdammers op Zuid een betaalde baan vinden en financieel op eigen benen staan. Daarop zijn alle inspanningen op gericht en alles wat we doen, of het nu gaat om een scholingsfonds, de Werkbonus of meer praktijkcentra, daar leggen we altijd nadruk op Zuid. U kunt erop vertrouwen dat we dat doen, we stellen immers ook meer geld beschikbaar voor de ondersteuning van werkzoekenden en dat geldt ook voor de gesprekken die we houden met werkzoekenden om parttime werk aan te nemen en de Werkbonus is een stimulans daarvoor. Het lastige van deze motie is dat qua tijdlijn uw raad in 2022 het uitvoeringsplan gaat vaststellen, terwijl de evaluatie pas in de tweede helft van 2023 plaatsvindt. Het lijkt mij een beetje ingewikkeld om acties in het uitvoeringsplan op te nemen die allemaal voorwaardelijk zijn, op basis van de evaluatie wel of niet, zo zou je eigenlijk alles kunnen doen. Ik kan u wel toezeggen dat alles wat we doen op het gebied van werk altijd met de nadruk op Zuid tot uitvoering wordt gebracht omdat we daar extra middelen voor hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, ook voor u geldt hooguit een technische vraag want het is geen debat. Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik wil het niet ingewikkelder maken, maar de motie die u net behandelde was niet motie 5 maar motie 3 over de Werkbonus. U hebt het een beetje

door elkaar gegooid, maar dat geeft niet, de motie over de Werkbonus is motie 3 en motie 5 gaat over techniekonderwijs, die pak ik op en het tweede deel pak jij op. De inhoud klopt, maar de cijfers horen bij andere moties. Ik begin bij motie 5, met als eerste ondertekenaar de heer Engberts, maar ondertekend door meerdere partijen, ten aanzien van een wat breder aanbod om te onderzoeken of we dat verder kunnen uitbreiden. Ik kan dat deel van de motie omarmen. Ik deel met u dat het techniekaanbod op Rotterdam-Zuid nu nog niet in voldoende mate aanwezig is en ik denk dat het goed is om daar het gesprek met de schoolbesturen over aan te gaan en samen te kijken hoe we dat kunnen doen zonder al te veel op de stoel van de onderwijsbesturen te gaan zitten. Ik ga dat gesprek met alle liefde aan om te kijken of we dat aanbod wat meer kunnen doen. De tweede bullet in deze motie laat ik echt even ter beantwoording aan de coördinerend wethouder die ook de financiën ten aanzien van dit doel in zijn portefeuille heeft, mijn collega Moti. Dus daar komt hij straks op terug. Dan blijft nog over motie 7, 'Eerst een boterham, daarna taal en rekenen', en die kan ik inmiddels dromen, die is al vaker ingediend. Wij bieden op heel veel scholen in NPRZ-gebied een lunch aan en wat mij betreft kunnen scholen daar flexibel mee omgaan en als ze die als ontbijt willen opdien, dan is dat wat mij betreft prima, maar ik laat die verantwoordelijkheid bij scholen. Daarbij komt ook nog dat ik eerder tegen uw collega heb gezegd dat hier echt ook een financiële component aan zit en, even voor de zuiverheid, maak er dan op zijn minst een amendement van en geeft dan ook aan waar de kosten vandaan moeten komen. Ik vind de motie wel heel erg sympathiek en in die zin begrijp ik ook wel waarom hij wordt ingediend. Ik ben me ook bewust van het probleem dat zich daar afspeelt en mijn voornemen is om te kijken of we iets flexibeler met die lunch kunnen omgaan om u daar toch in tegemoet te kunnen komen, maar zoals de motie nu is geformuleerd moet ik hem helaas ontraden. Dan was er ook nog een vraag van de heer Vonk over het resultaat van extra leertijduitbreiding. We hebben daarover in de commissie inderdaad al van gedachten gewisseld en ik heb u toen de toezegging gedaan dat we daarop terugkomen in een brief, die toezegging staat en ik kan u melden dat u daar binnen nu en twee weken bericht over ontvangt. Mijn vraag aan u is om die brief even af te wachten, daarin komen we terug op de toezegging die ik heb gedaan, die echt ook specifiek ingaat op de resultaten van de extra leertijduitbreiding. Voorzitter, dit waren de moties die op mijn terrein liggen. Dank u zeer.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik houd het echt kort. Het verbaast me dat de reactie door de wethouder Onderwijs wordt gegeven. Ergens begrijp ik het wel, maar het verbaast me toch want deze motie is vergelijkbaar met een eerder ingediende motie. Wij hebben nu in het dictum expliciet NPRZ genoemd omdat wij vinden dat daar juist die extra aandacht voor moet komen. Ik had eigenlijk gehoopt dat de heer Moti hem in zijn programma zou meenemen en ik vind het eigenlijk een slap antwoord van de wethouder moet ik u eerlijk bekennen. Ik begrijp de redenering als je hem uitlegt zoals hij eerder is ingediend...

De **VOORZITTER**. Dat is geen technische vraag mijnheer Achbar, ik snap uw teleurstelling, maar het college spreekt met één mond en het college bepaalt zelf welk antwoord het geeft. Ik kijk naar wethouder Moti of hij daar nog iets aan toe te voegen heeft.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, u zegt 'het college spreekt met één mond', dus dan dwingt u mij om ook een slap antwoord te geven volgens de heer Achbar, maar dat zal ik niet doen. Het was natuurlijk geen slap antwoord, maar volgens mij was het een grote tegemoetkoming aan de heer Achbar, ik hoorde mijn collega Kasmi zeggen hij de gedachte ondersteunt en dat hij wil kijken of er ruimte is om op sommige scholen in plaats van de lunch een gratis ontbijt te geven en daar sluit ik me bij aan want zoals de voorzitter al zei, spreekt het college met één mond. Een punt ding staat nog open en dat is het dictum van

motie 3, nu noem ik wel het goede nummer, 'Techniek voor en door heel Zuid'. Ik stel voor om het dictum zo uit te leggen, zoals ik eerder in de toezegging ook heb gedaan, dat we eerst met het rijk gaan onderhandelen over de Regiodealgelden, dat wij als college onze wensen in die onderhandelingen meenemen, dat geldt voor de gezonde lunches maar ook voor de extra inspanning op werk, wonen, buitenruimte en mobiliteit, maar ook voor meer keuzevrijheid voor kinderen op alle scholen op Zuid. Dat leidt tot een uitkomst, die uitkomst leggen we terug bij de raad en dan worden er definitieve keuzes gemaakt. Als we het dictum zo kunnen uitleggen dat het college de opdracht krijgt om dat mee te nemen in de onderhandelingen met het rijk en het resultaat daarvan dan bepaalt in welke mate de middelen voor dit doel uiteindelijk bij het rijk uitonderhandeld zijn en dus uitgevoerd kunnen worden, dan lijkt me het prima om de motie dan te omarmen.

De **VOORZITTER**. Collega's, het is geen debat. We hebben nu een paar keer een enkele vraag toegestaan, maar nu gaat het echt uit de hand lopen en dat wil ik toch maar even niet doen. Dat dwingt mij het de volgende keer categorisch af te wijzen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, de wethouder zegt hoe hij de motie uitlegt en dan moet ik daar natuurlijk wel op zeggen of ik dat wel of niet een goede uitleg vind.

De **VOORZITTER**. Wilt u daar nog iets over zeggen?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het doel is gewoon duidelijk, we willen niet dat er financiële drempels voor kinderen zijn en als u de motie zo uitlegt dat dit het beoogde resultaat is dan kan het, maar dat is wel wat we willen.

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen om voortaan het juiste instrument te kiezen. Als u een debat wilt, dan moet u het agenderen als debat en anders is dit echt bedoeld om met een korte toelichting af te doen. U agendeert toch gewichtige vraagstukken in debatvorm in een instrument dat daar niet voor bedoeld is, dan krijgen we dit soort zaken en dan brengt u mij in de problemen. Ik wil graag een enkele keer een technische vraag laten stellen, maar nu wordt het echt een inhoudelijk debat en dat moet u niet doen. Kiest u het goede instrument en dan kunt u uw debat tot het einde van de zendtijd blijven voeren. Wethouder, ik dank u zeer en ik sluit de beraadslagingen op dit punt af.

18. Het voorstel tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012

De **VOORZITTER**. Dan doen we toch eerst agendapunt 18, het voorstel tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening. Is er nog een changement aan de orde of zijn het dezelfde woordvoerders, dan kunt u blijven zitten. Blijft u vooral in de buurt, u weet maar nooit, als dat nodig is dan roep ik u even. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dit agendapunt gaat over wijziging van de APV. Voor GroenLinks is het ontzettend belangrijk dat deze wijziging van de APV ook ten goede komt aan het beter beschermen van monumentale bomen in de stad en daarom willen wij een motie indienen om te zorgen dat bij de komende APV-wijziging monumentale woningen op particulier terrein beter beschermd worden door daarvoor een kapvergunning in te voeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Monumentale bomen beter beschermd in APV

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de APV;

constaterende dat:

- de kapvergunning voor particulieren in 2012 uit de APV is gehaald;
- uit het jaarverslag 'Rotterdam gaat voor groen' blijkt dat de behoefte aan groen in Rotterdam toeneemt;
- het college daarom de ambitie voor 20 hectare extra groen in de periode 2018-2022 als doel heeft gesteld;
- een deel van de Rotterdamse monumentale bomen zich in tuinen op particulier terrein bevindt.
- het college recent met een update van de Bomenstructuurvisie een heel groot aantal extra bestaande monumentale bomen (250%) beter in kaart heeft gebracht en zo ook beter bescherming biedt aan de monumentale bomen op publiek terrein;

overwegende dat:

- bomen een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit en beleving van onze groene lanen, singels en parken;
- de recente kap van een monumentale boom in een voortuin liet zien dat deze bomen op dit moment beter beschermd kunnen worden;
- voor deze bomen op particulier terrein op dit moment geen kapvergunningplicht bestaat waardoor bomen gekapt kunnen worden;
- daarom maatregelen getroffen moeten worden die bewoners bewust maken van de bredere waarde van de bomen op hun terrein;
- met de update van de monumentale bomenkaart deze bomen op publieke grond de juiste bescherming krijgen;
- ook de monumentale bomen op privaat terrein juridische bescherming verdienen;

verzoekt het college:

- monumentale bomen op particulier terrein beter te beschermen door voor de kap van monumentale bomen opnieuw een vergunningplicht op te nemen in de eerstvolgende wijziging van de APV;
- de noodzakelijke voorbereiding zowel op juridisch gebied, vergunningtechnisch in het digitaal portaal als qua communicatie naar bewoners, terstond ter hand te nemen zodat deze vergunningplicht bij de eerstvolgende APV-wijziging in juli 2022 direct operationeel is;
- over de voortgang in het eerste kwartaal 2022 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, C.M. Zeegers en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ook voor D66 geldt dat het ontzettend belangrijk is om de bomen goed te beschermen. Bomen zijn ontzettend belangrijk in onze stad, voor mens en dier, dus hebben wij dit amendement samen met GroenLinks ingediend om ook monumentale bomen op particulier terrein beter te beschermen door middel van een kapvergunning, dat vinden wij heel erg belangrijk. Tegelijkertijd hebben wij ook gezien dat we

tot deze APV-wijziging overgaan om de Tree House mogelijk te maken. Het is goed dat deze monumentale bomen verplaatst worden, in de stad en mogelijk zelfs naar Barendrecht heb ik begrepen. Ze zullen een goede plek krijgen en het is mooi dat dit op deze manier mogelijk gemaakt wordt en dat we dan ook Tree House kunnen realiseren, die combinatie vinden we in deze vorm goed opgelost.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). 'Hé, psst schatje', dat is toch een hele nare manier van benaderen vinden wij als vrouwen op straat. Ik krijg in ieder geval wel jullie aandacht na een lange dag vergaderen, maar 'hé hoer' wordt toch al een hele andere manier. Het schijnt vrijheid van meningsuiting te zijn, maar daar kan ik me toch niet bij neerleggen, ik krijg het gewoon niet voor elkaar. We zijn als Rotterdam teruggefloten op ons eerste verbod op straatintimidatie in onze APV en dat vind ik nog steeds niet uit te leggen naar de vrouwen, meisjes en LHBTI'ers in Rotterdam die iedere dag weer op straat te maken krijgen met dit enorm nare weerbarstige fenomeen. We moeten een antwoord hebben naar die rotjochies, die klotekerels die maar denken dat vrouwen een soort loslopend wild zijn en dat doe je door een norm te stellen, wat mij betreft het liefst in de vorm van een boete, maar als we dat nog even niet kunnen, als we daarvoor op het rijk moeten wachten, dan hebben we nog even de tijd, maar die norm kunnen we wel voor elkaar krijgen. Andere steden hebben na Rotterdam een verbod op seksuele straatintimidatie in hun APV opgenomen en dat is eigenlijk gewoon aangelengd op een artikel dat we al hebben, hinderlijk gedrag. Dat kan dus, dan heb je in ieder geval een norm gesteld en dan kan een handhaver ook optreden en zijn tanden laten zien op het moment dat het wordt geconstateerd. Dat willen wij nog steeds doen, onze tanden laten zien als het gaat om het aanpakken van dit gedrag waar zoveel vrouwen, 80%, nog steeds last van hebben en daarom dienen we een amendement op deze APV in met het verzoek om artikel 2.47 uit te breiden met de aanpak van seksuele straatintimidatie. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Verbod seksuele straatintimidatie APV

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het ontwerpbesluit Twintigste wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012;

besluit:

het ontwerpbesluit Twintigste wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 wordt als volgt gewijzigd:

aan artikel I worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:

N

artikel 2.47 wordt als volgt gewijzigd:

1. het opschrift komt te luiden:

Artikel 2.47, Hinderlijk gedrag en (seksuele) straatintimidatie op openbare plaatsen;

2. onder vernummering van het vierde lid tot het vijfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

'4. (Seksuele) straatintimidatie, zoals vragen om seksuele handelingen, iemand in het nauw drijven of de doorgang versperren, is verboden.'

O

in artikel 6.1, eerste lid, wordt 'artikel 2:47 (hinderlijk gedrag op of aan de weg)' vervangen door 'artikel 2.47a (hinderlijk gedrag en (seksuele) straatintimidatie op openbare plaatsen)'."

w.g. T.C. Hoogwerf

Toelichting:

In de metro, op de fiets, tijdens het uitgaan: maar liefst 84% van de Rotterdamse vrouwen is vorig jaar wel eens nagestoet, nagesist, beledigd of gevraagd om seks. Dit moet stoppen. Vrouwen en LHBT'ers horen geen loslopend wild te zijn. Het is noodzakelijk om alle vormen van straatintimidatie, met als koploper seksuele straatintimidatie, stevig aan te pakken. Leefbaar Rotterdam was in 2015 initiatiefnemer van een verbod op straatintimidatie. Vervolgens is dit verbod meegenomen in de APV. In december 2019 heeft het Haagse Gerechtshof de bepaling in de APV van Rotterdam die straatintimidatie strafbaar stelt, onverbindend verklaard. De resterende straatintimidatiezaken werden hierdoor geseponeerd. Leefbaar Rotterdam liet het hier niet bij zitten en diende de motie 'Hé psst, Hoge Raad' in, die werd aangenomen door de Rotterdamse gemeenteraad.

Verschillende gemeenten, zoals Alkmaar en Enschede, zijn na de uitspraak in actie gekomen en hebben straatintimidatie alsnog opgenomen in de APV. Zo heeft de gemeente Enschede een verbod op seksuele straatintimidatie opgenomen dat focust op gedragingen en niet op uitingen.

Een landelijk verbod op straatintimidatie laat helaas op zich wachten. Bovendien is het lang niet zeker of dit gaat voldoen aan onze Rotterdamse wensen. Laten we daarom, net als andere gemeenten, een verbod op (seksuele) straatintimidatie in onze APV opnemen onder 'hinderlijk gedrag', zodat we (seksuele) straatintimidatie strafbaar kunnen stellen. Het is gewoon keihard nodig. Vrouwen en LHBT'ers moeten overal veilig over straat kunnen.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij of mevrouw Faber. Niet. Iemand anders? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Wij zijn tegen de voorgestelde APV-wijziging omdat dit een verzwakking van de positie van monumentale bomen in de stad inhoudt. Wij voorzien namelijk een hellend vlak waarbij het label Majeure publieke werken wordt opgevoerd om monumentale bomen te kunnen kappen of verplaatsen. Wij komen vandaag met drie moties en een amendement. De eerste motie ziet erop eventueel verleende Omgevingsvergunningen voor het kappen van monumentale bomen slechts aan te wenden voor verplaatsing en niet voor daadwerkelijke kap. Als voorwaarde geldt dat die bomen gezond zijn en naar het oordeel van experts de verplaatsing zullen overleven. Met de tweede motie willen wij dat de aanwezigheid van monumentale bomen die mogelijk beperkingen met zich meebrengen voor het welslagen van de projecten als ontbindende voorwaarde worden opgenomen in privaatrechtelijke overeenkomsten die met projectontwikkelaars worden aangegaan. Ons derde voorstel bouwt een brug tussen ruimtelijk beleid en bomenbeleid want dat staat nu los van elkaar. Zo mag je bij bestemmingsplannen het niet hebben over bomen want daar ziet een planologisch kader niet op en bomenkap wordt geregeld in de APV. Dat is voor ons allemaal heel frustrerend en vandaar ons verzoek tot een paragraaf in ruimtelijke kaders over hoe deze zich verhouden tot de bomenstructuurvisie. Ons amendement gaat over de particuliere kapvergunning, die keert wat ons te betreft terug in de APV, het is technisch getoetst en het is dus mogelijk.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties en amendement ingediend.

Motie 2. Ruimtelijke kaders in overeenstemming met Bomenstructuurvisie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de twintigste en eenentwintigste wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening;

constaterende dat:

- ruimtelijke ordening toeziet op het bestemmen van oppervlakte en overwegingen ten aanzien van de instandhouding van aanwezige houtopstanden daar geen onderdeel van is;
- omgevingsvergunningen voor het kappen of verplaatsen van houtopstanden worden verleend op basis van bepalingen in de APV;
- de Bomenstructuurvisie uit 2009 uiteenzet waar de houtopstanden zich in de stad bevinden en welke waarde eraan wordt toebedeeld;

overwegende dat:

- tijdens beraadslaging over vaststelling van ruimtelijke kaders, zoals bestemmingsplannen, het zicht op instandhouding van aanwezige houtopstanden beperkt is omdat het regulerend kader ergens anders is belegd;
- de consequenties voor aanwezige houtopstanden door te kiezen voor bepaalde bestemmingen daardoor slecht zijn te overzien;

verzoekt het college

- in voorstellen aan de raad over vaststelling van ruimtelijke kaders een paragraaf op te nemen over de verhouding tussen de uitwerking van ruimtelijke plannen en de Bomenstructuurvisie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. Monumentale bomen niet kappen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de twintigste en eenentwintigste wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening;

constaterende dat:

- de wijziging van APV ziet op de mogelijkheid tot verlening van een omgevingsvergunning voor het kappen van monumentale bomen in geval van stedelijke projecten die het college beschouwt als hebbende groot openbaar belang, waarmee monumentale bomen ofwel gekapt ofwel verplaatst kunnen worden;

overwegende dat:

- monumentale bomen niet voor niets monumentaal zijn;

verzoekt het college:

- eventuele verleende omgevingsvergunningen voor het kappen van monumentale bomen in eigendom van de gemeente Rotterdam in principe niet aan te wenden voor daadwerkelijke kap, maar voor het verplaatsen van de houtopstand;
- voorafgaand aan aanwending van eventuele vergunningverlening na te gaan of de boom gezond is en of de boom kans heeft verplaatsing te overleven;

- de vigerende Bomenstructuurvisie en aanverwante bijlagen als uitgangspunt te nemen of een boom monumentaal is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 4. Monumentale bomen ontbindende voorwaarde

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het debat over vaststelling van de twintigste en eenentwintigste wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening;

constaterende dat:

- de wijziging van APV ziet op de mogelijkheid tot verlening van een omgevingsvergunning voor het kappen van monumentale bomen in geval van stedelijke projecten die het college beschouwt als hebbende groot openbaar belang, waarmee monumentale bomen ofwel gekapt ofwel verplaatst kunnen worden;

overwegende dat:

- het college bewust het risico heeft aanvaard tot vernietiging van de door de gemeente Rotterdam verleende omgevingsvergunning voor het kappen van platanen aan het Delftseplein ten faveure van project Tree House, omdat de Bomenstructuurvisie uit 2009 duidelijk maakt dat deze bomen monumentaal zijn;
- de raad nu onder druk wordt gezet in te stemmen met wijziging van de APV vanwege de kosten die annulering van project Tree House met zich meebrengt;
- deze kosten makkelijk voorkomen hadden kunnen worden door gebruikmaking van de anterieure overeenkomst dan wel grondexploitatie met de initiatiefnemer van project Tree House, door de aanwezigheid van monumentale bomen als beperkende factor op te nemen als ontbindende voorwaarde;

verzoekt het college:

- de aanwezigheid van monumentale bomen op basis van de vigerende Bomenstructuurvisie met aanverwante bijlagen standaard als ontbindende voorwaarde op te nemen in anterieure overeenkomsten dan wel grondexploitaties met projectontwikkelaars, in het geval die monumentale bomen beperkingen met zich meebrengen voor het welslagen van een project;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Amendement B. Terugkeer omgevingsvergunning voor particuliere kapwerkzaamheden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van het ontwerpbesluit eenentwintigste wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012;

besluit:

het ontwerpbesluit eenentwintigste wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012 als volgt te wijzigen:

I

artikel I wordt als volgt gewijzigd:

1. na het opschrift wordt ingevoegd:

De Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012 wordt als volgt gewijzigd;

A.

Artikel 4:11, tweede lid, onderdeel a, vervalt onder verlettering van de onderdelen b tot en met f tot de onderdelen a tot en met e.;

2. de tekst 'Artikel 4:11b van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012 wordt als volgt gewijzigd: '1. Het zevende lid komt te luiden:' wordt vervangen door:

'B

1. Artikel 4.11 b, zevende lid, komt te luiden:'

II

Artikel II wordt als volgt gewijzigd:

1. na het opschrift wordt ingevoegd:

De artikelsgewijze toelichting op de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012 wordt als volgt gewijzigd:

A

In de toelichting op artikel 4:11 vervalt: 'Het gestelde verbod kent een uitzondering voor bomen waarvan een natuurlijk persoon de zakelijk gerechtigde is. Dit betekent dat burgers geen kapvergunning nodig hebben voor de kap van een boom op hun eigen perceel. In het algemeen wordt erop vertrouwd dat burgers het groene karakter van hun tuin wensen te behouden. Deze uitzondering is neergelegd in het tweede lid van artikel 4:11. Het gestelde verbod kent een uitzondering voor bomen waarvan een natuurlijk persoon de zakelijk gerechtigde is. Onder zakelijk gerechtigde wordt in het Nederlands recht naast de eigenaar ook de erfpachter verstaan die een natuurlijk persoon is. Dit betekent dat natuurlijke personen, eigenaren en erfpachters, geen kapvergunning nodig hebben voor de kap van bomen op hun eigen perceel. Indien er overigens sprake is van een erfpachtakte waarin een beperking ten aanzien van de kap van bomen is opgenomen, zal de erfpachter zich dienen te houden aan de bepalingen zoals opgenomen in betreffende erfpachtakte.'

2. de tekst 'Aan de artikelsgewijze toelichting op artikel 4.11b van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012 wordt toegevoegd: 'wordt vervangen door

'B

Aan de toelichting op artikel 4.11b wordt toegevoegd:'"

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting:

Met dit amendement keert de particuliere kapvergunning terug. De uitzondering op het verbod tot vellen van houtopstanden zonder vergunning voor natuurlijke personen komt hiermee te vervallen.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand verder nog het woord? Dan de locoburgemeester.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Inderdaad een aantal moties en een amendement om te behandelen. Ik wil eerst nog even inhaken op wat mevrouw Zeegers zei over de bomen, de Platanen op het Delftseplein, dat die eventueel zouden worden verplaatst naar Barendrecht. Dat klopt, die mogelijkheid is er. Ik heb daar op

1 december jl. met de dienstdoende wethouder in Barendrecht op het hoogste niveau overleg over gehad. Daar wordt naar gekeken, het is niet de bedoeling dat wij als Rotterdam daar financieel op gaat inboeten, dus we proberen ze te verkopen, maar ik heb nog geen contact met de bomen gehad om te vragen of die dat überhaupt willen. Dat is natuurlijk nog maar de vraag want het zijn Rotterdamse bomen en Barendrecht is toch wel wat anders. We gaan ernaar kijken en wellicht wordt het een transfer naar Barendrecht, maar ik wil u wel meegeven dat de raad dan wel met deze APV-wijziging akkoord moet gaan. Uiteindelijk moeten natuurlijk ook de nodige voorbereidingen worden getroffen om ze te verplaatsen en dat is op zijn vroegst eind 2022 want er moet natuurlijk ook rekening worden gehouden met het voorbereiden van die bomen. Dat geef ik u nog wel even mee, het is dus niet zo dat we die bomen volgende week op transport naar Barendrecht kunnen zetten, maar we werken eraan. Dan de moties voorzitter. De motie van GroenLinks om de monumentale bomen beter te beschermen vraagt eigenlijk om bij de volgende wijziging van de APV, dus niet deze, een wijziging aan de raad voor te stellen om monumentale bomen kapvergunningplichtig te maken. Die motie wil ik omarmen omdat het inderdaad erg belangrijk is om monumentale bomen in Rotterdam te beschermen en we gaan kijken hoe we dit kunnen gaan regelen. We moeten even kijken hoe dit praktisch het beste gaat want we kunnen natuurlijk niet bij iedereen aanbellen om te kijken of er een monumentale boom in de achtertuin staat en of we die mogen zien. We moeten een praktische manier vinden waarop we dat gaan doen, maar al de raad hem aanneemt dan gaan we hem zeker uitvoeren, ik kan de raad in ieder geval een positief advies aan de gemeenteraad meegeven. Dat is de motie van GroenLinks en dan heeft de Partij voor de Dieren een aantal moties ingediend en omdat die op hetzelfde onderwerp zien behandel ik die eerst en dan kom ik op het amendement van mevrouw Hoogwerf. Zal ik met het goede nieuws beginnen mijnheer Van der Velden? De motie 'Monumentale bomen niet kappen' ga ik omarmen, die ga ik van een positief advies voorzien. Die vraagt om zoveel mogelijk bomen te verplaatsen en als het kan, willen we dat inderdaad doen. Dan moet de overlevingskans natuurlijk wel enigszins acceptabel zijn en moet het ook niet al te duur zijn. Dus het wil niet zeggen dat wij iedere boom nu standaard gaan verplaatsen, maar ik kan de motie zeker omarmen en als er een kapvergunning wordt aangevraagd, kijken we daar met een positieve blik naar. Het is wel belangrijk om te onderstrepen, ik denk dat de meeste leden van de gemeenteraad dat wel weten, dat kap en verplaatsing voor onze APV juridisch hetzelfde begrip is, daarvoor heb je dezelfde vergunning nodig. Dat is die motie van de Partij voor de Dieren. Dan de motie 'Ruimtelijke kaders in overeenstemming met de Bomenstructuurvisie'. Die ziet eigenlijk meer op de portefeuille van de heer Kurvers en die moet ik ook namens hem ontraden. Daar is uitgebreid op ingegaan in de beantwoording 23 maart 2021 van vragen van de Partij voor de Dieren, daarin staat feitelijk de hele uitleg waarom we deze motie onraden en daar verwijs ik gemakshalve even naar als u mij dat toestaat. Dan idem de monumentale bomen ontbindende voorwaarde. Dat ziet eigenlijk ook meer op SO, dus wethouder Kurvers, en hij heeft die motie al ontraden en dat onderbouwd in de commissie. Bij dezen wil ik als woordvoerder namens wethouder Kurvers dezelfde advies meegeven. Tot slot de motie 'Terugkeer omgevingsvergunning voor particuliere kapwerkzaamheden', met andere woorden de terugkeer van een particuliere kapvergunning voor bomen op particuliere grond. Die gaan we ontraden. We vinden het niet wenselijk, ook omdat we niet goed weten wat voor bomen op particuliere grond staan. Bovendien kost het enorm veel geld om dit te implementeren, dat hebben we laten uitzoeken, minimaal structureel een paar ton per jaar en daar is geen dekking voor. Daarnaast is het zo dat deze APV-wijziging per 1 januari 2022 ingaat en we kunnen onmogelijk voor 1 januari de logistiek regelen. Het is vrij kort dag en we zien dus meer heil in het beschermen van monumentale bomen op particuliere grond en niet per 1 januari 2022, maar bij de volgende APV-wijziging die in de zomer zal plaatsvinden. Dat is het antwoord op het amendement. Dan voorzitter tot slot het amendement van Leefbaar Rotterdam, 'Verbod seksuele straatintimidatie APV'. Voordat ik daarop inga wil ik het

volgende zeggen en dat weet mevrouw Hoogwerf ook. We staan schouder aan schouder, ook toen ik nog raadslid was hebben wij hier heel veel debatten over seksuele straatintimidatie gehad en we zijn het volledig van A tot Z met elkaar eens dat seksuele straatintimidatie strafbaar gesteld moet worden. Zoals mevrouw Hoogwerf zei en wat ook in haar amendement staat, zijn we tot onze grote spijt door het gerechtshof teruggefloten, maar het eerlijke verhaal is ook dat wij niet denken dat dit artikel wel stand zal houden. Het is inderdaad ingevoerd in de APV's van Alkmaar en Enschede, maar daar is het nog niet getoetst. Dus ons professionele juridische oordeel is dat wij denken dat het niet standhoudt en wij zien veel meer heil in landelijke strafbaarstelling. Daarom ben ik in de eerste twee weken van mijn termijn als wethouder direct naar minister Grapperhaus gegaan en heb ik hem wederom op het hart gedrukt: zorg er nu voor dat de landelijke strafbaarstelling er komt want we willen erop handhaven. Dat vinden we erg belangrijk en hij zou, vlak nadat de nieuwe controlemaatregelen zijn aangekondigd, voor een werkbezoek naar Rotterdam komen, ook om te zien wat wij hier doen, hoe wij dat ervaren en hoe erg wij die wettelijke norm, want het gaat om een norm stellen en wij hebben in Nederland één boek met alle normen, namelijk het Wetboek, dus daar willen we hem ook in hebben om die norm ook te stellen, maar dat moet wel landelijk. Op die manier kunnen we pas echt handhaven. Dus die inzet is er vanuit het college en die is er vanuit mij, daarover heb ik al contact met Tweede Kamerleden. In uw toelichting staat 'we weten niet of het gaat voldoen aan de Rotterdamse wensen', er is heel nauw contact tussen het ministerie en de gemeente en tussen de minister en mij over de invulling van dit wetsartikel. Sterker nog, ze kijken heel erg naar Rotterdam en leggen het ook bij ons ter toetsing neer: hoe moeten we dat precies doen? Daar hebben we heel veel contact over en we hebben goede hoop dat het een goed artikel wordt waarmee we iets kunnen. Dan wil ik er tot slot aan toevoegen, dat is het verzoek van dit amendement, dat het gaat vallen onder gedragingen. Dat hebben we de vorige keer in de commissie VB besproken en dat heb ik ook bij de burgemeester neergelegd die natuurlijk in de driehoek zit, dat heeft de burgemeester ook toegezegd, dat politie en handhavers kunnen handhaven op aanverwante artikelen, namelijk bijvoorbeeld op hinderlijk gedrag. Dus in die zin doen wij al wat bijvoorbeeld in Alkmaar in de APV staat, dat hebben wij in feite al op die manier geregeld. Nogmaals, ik ben het van A tot Z met mevrouw Hoogwerf eens dat we die strafbaarstelling moeten realiseren en ik omarm u eventjes, ik omarm u maar ik moet het amendement helaas ontraden.

De **VOORZITTER**. Ik wilde eigenlijk met een ander geluid antwoorden, maar laat ik dat maar niet doen. Als dit voldoende is dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af en dan gaan we naar een changement voor het volgende onderwerp. We gaan terug naar deel 2 van het debat over Pernis. Mevrouw Zeegers, van de orde?

- 11. *Het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen' - vervolg*
- 14.1 *Het initiatiefvoorstel-Verheij over 'Gestapeld Rotterdam: hoe dubbel grondgebruik de stad mooier en beter maakt' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop - vervolg*
- 14.2 *Het initiatiefvoorstel-Tak/Engberts over 'Het Nieuwe Noorden' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop - vervolg*

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik wilde even de gelegenheid nemen om een nieuwe versie van een motie in te dienen bij de Omgevingsvisie, maar ik weet het nummer even niet.

De **VOORZITTER**. Is dat een nieuw dictum of alleen...

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Een nieuw dictum.

De **VOORZITTER**. Een nieuw dictum, dan is het handig dat iedereen daar kennis van neemt. Motie 4 is vervangen en dat wordt motie 4A.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4A. Van braak naar maak

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het agendapunt over de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad';

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam groeit en er diverse grotere en kleinere gebieden worden ontwikkeld met woningbouw en andere voorzieningen;

overwegende dat:

- niet alle gebiedsontwikkelingen direct worden voltooid waardoor de mogelijkheid bestaat dat sommige gebieden enige tijd braak komen te liggen;
- Braakliggend terrein mogelijkheden biedt om (tijdelijk) initiatieven te ontplooiën;
- Placemaking een grote bijdrage levert aan de levendigheid van de Rotterdam;
- We als stad daarom placemaking op braakliggende terreinen actief zouden moeten stimuleren;
- De voorwaarden waaronder placemaking plaats kan vinden, nog onvoldoende publiekelijk transparant zijn;

verzoekt het college:

- initiatiefnemers met een open houding te ontvangen en hun initiatieven in het kader van placemaking te op die manier te beoordelen;
- het bestaande loket voor initiatiefnemers daar ook voor in te richten;
- transparantie te verschaffen welke rechten en plichten er zijn in het kader van placemaking en op welke wijze de gemeente hierin faciliterend is;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

12.1 Debat over 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines' aangevraagd door de leden Koster, Verkoelen en Segers-Hoogendoorn - vervolg

De **VOORZITTER**. Ik open de beraadslagingen over het debat over Pernis en de inspraak aldaar. De beschouwingen waren voorzien van een korte schorsing. Ik weet niet wie van u beiden ik het woord moet geven. De heer Segers-Hoogendoorn? Ja, gaat u maar.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank u wel voorzitter. Zoals ik al zei toen ik de schorsing aanvraag, broeden wij op een motie en die is er nu. Ik zal korthedshalve gewoon het dictum ongeveer voorlezen. We hebben gezegd dat de participatie met de gebiedscommissie, omwonenden en belanghebbenden over de windturbines op het Beneluxplein verder vormgegeven moet worden en de volgende stap in die participatie betekent het bespreken van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek en op basis van

die gesprekken een definitief besluit te nemen over de uitgangspunten van de aanbestedingen die ook gaan over de hoeveelheid en de maat van de windturbines en hierover terug te koppelen aan de raad. Korte tijdshalve laat ik het daarbij, ook gezien de spreektijd, en dien ik bij dezen de motie in, samen met de VVD, PvdA, D66 en ChristenUnie-SGP. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Participatie als grondslag voor de energietransitie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 december 2021 ter bespreking van 'Debat over 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines';

constaterende dat:

- het Beneluxplein een aangewezen locatie is voor het plaatsen van windturbines;
- windenergie van belang is voor de energietransitie en de verduurzaming van Rotterdam;

overwegende dat:

- er een haalbaarheidsonderzoek met verschillende varianten is gedaan;
- het resultaat van het haalbaarheidsonderzoek het startpunt moet zijn van participatie met gebiedscommissie, bewoners en belanghebbenden;
- er voor de start van de participatie niet al een vaststaande keuze gemaakt kan worden uit de onderzochte varianten;

verzoekt het college:

- de participatie met gebiedscommissie, omwonenden en belanghebbenden verder vorm te geven;
- de volgende stap in dit proces het bespreken van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek met gebiedscommissie, omwonenden en belanghebbenden te laten zijn;
- op basis van deze gesprekken een definitief besluit te nemen over de uitgangspunten van de aanbesteding (waaronder de hoeveelheid en maat van windturbines op het Beneluxplein);
- de resultaten hiervan te bespreken met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, I. van Wifferen en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Wenst nog iemand anders het woord? De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja u proeft bij mij enige terughoudendheid, want ik wil graag van de wethouder horen hoe hij deze motie uitlegt. Ik wil niet dat we alsnog het hele traject ingaan en dat u vastberaden volhoudt aan twee turbines van 250 meter hoog. Daar hoor ik graag de reactie van de wethouder op.

De **VOORZITTER**. Anderen? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja ik sluit me aan bij de woorden van de heer Segers-Hoogendoorn, het is goed dat we dat met deze motie kunnen afhechten en dat we de participatie kunnen voortzetten op basis van transparantie en vertrouwen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, bij ons gaat het echt om het participatietraject. We hebben het in de eerste termijn al benoemd, zorgvuldig, zuiver en zorgzaam. Ik ben benieuwd hoe de wethouder de motie beoordeelt.

De **VOORZITTER**. De heer Koster alsnog.

De heer **KOSTER** (lr). Ik heb nog een motie liggen, maar ik wil even wachten op de uitleg van de wethouder. Krijg ik straks nog de gelegenheid om die...?

De **VOORZITTER**. Vanzelfsprekend, u hebt zelfs recht op een derde termijn als dat nodig mocht zijn. Andere sprekers? Niet, wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja dank voorzitter, dank aan de heer Segers voor de motie die hij zojuist heeft ingediend. Die is volgens mij een goede weerslag van de brede oproep die in de eerste termijn door u allen is gedaan om de participatie juist ook in de energietransitie zo hoogwaardig mogelijk vorm te geven. We willen allemaal haast maken met de energietransitie en de meesten van u vinden dat windenergie daar ook een belangrijke rol in speelt en de meesten van u vinden ook dat het Beneluxplein een goede locatie is om die windenergie te realiseren, maar u geeft terecht aan dat daarbij ook een goede dialoog met de omgeving moet plaatsvinden, met de gebiedscommissies, met de inwoners, en dat dit ook op een zo transparant en hoogwaardig mogelijke manier moet plaatsvinden. Ik neem die handschoen graag op en ga dus met goede moed graag met de uitvoering van deze motie en het participatieproces aan de slag.

De **VOORZITTER**. Ik leg hem weer terug. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Technische tijd graag. De wethouder heeft geen antwoord op mijn vraag gegeven.

De **VOORZITTER**. Wilt u die vraag nog een keer precies stellen?

De heer **KOSTER** (lr). Ik wil graag horen wat dit participatietraject precies inhoudt. Is dit nu een rituele dans en hebben we straks toch die twee windturbines van 250 meter hoog of bent u daadwerkelijk bereid te luisteren naar de bezwaren van alle betrokken partijen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, de motie is volgens mij helder, die geeft aan dat het belangrijk is om de participatie zo goed mogelijk vorm te geven om de energietransitie tot een succes te maken. De tekst van de motie laat wat mij betreft ook geen onduidelijkheid bestaan. Ik zal zo snel mogelijk met die participatie aan de slag gaan en zodra dat proces is afgerond daar bij u op terugkomen. Dat is een van de vragen die ook in de motie gesteld wordt, om daarover het gesprek met u als gemeenteraad te voeren. Ik ga dat gesprek met vertrouwen in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, ook wethouder, mocht het participatieproces andere getallen opleveren, geen 250 meter maar 150 meter en minder megawatt, dan gaat u daar dus ook in mee? Dat is wat we u horen zeggen hè, het is geen rituele dans.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoellen, u bent door uw spreektijd heen. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, de motie vraagt om met de gebiedscommissies en de omwonenden te spreken over de uitkomsten van dat haalbaarheidsonderzoek. De haalbaarheidsonderzoeken hebben zowel gekeken naar de ruimtelijke aspecten als naar de randvoorwaarden om het ook voor exploitanten haalbaar te maken. Ook de indieners van de motie hebben geconstateerd dat het met veel van de mensen in de omgeving nog onvoldoende is besproken en dat zal onderdeel van het gesprek zijn. Op basis van die gesprekken zullen we terugkomen en zal ik ook een voorstel doen over hoe we daar in de aanbesteding mee omgaan.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Wat een hoop woorden om te zeggen... Ik weet eigenlijk niet heel goed wat u zegt, ik vind dat u er erg omheen draait. Ik wil eigenlijk wel mijn teleurstelling uitspreken en daarvoor heb ik ook een motie van treurnis. Ik vind dit traject tot nu toe niet goed is gegaan, de bewoners zijn geschoffeerd en we hebben de gebiedscommissie de afgelopen weken vaker gesproken dan in lange tijden, die is bijzonder verontwaardigd. Ik vond zelf het debat net ook niet plezierig, dus ik wil graag een motie van treurnis indienen en die is mede ondersteund door 50PLUS en de SP.

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Motie van treurnis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december ter bespreking van 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines';

constaterende dat:

- de bewoners van Pernis geschoffeerd zijn tijdens een (digitale) bewonersavond over Windpark Beneluxplein;
- gedurende deze bewonersavond ontwijkende antwoorden en gebrekkige informatie is geleverd door de gemeente Rotterdam;
- de wethouder Duurzaamheid, Luchtkwaliteit en Energietransitie niet bereid is om de keuze van de tiphoogte van windturbines in het participatieproces te betrekken;

overwegende dat:

- het resultaat van het haalbaarheidsonderzoek startpunt moet zijn van het participatieproces;
- de gebiedscommissie Pernis via de krant heeft moeten vernemen dat de plannen rondom Windpark Beneluxplein zijn gewijzigd, wat een zeer nare gang van zaken is richting gekozen volksvertegenwoordigers;
- het niet de bedoeling van participatie is om een vooraf gemaakte keuze op te dringen aan de Pernissers en Hoogvlieters;
- de menselijke maat richting de Pernissers en Hoogvlieters hiermee zoek is geraakt, wat serieuze consequenties heeft voor het vertrouwen van hen richting de gemeente Rotterdam;

- de wethouder geenszins bereid is om het convenant Windenergie aan te passen, terwijl dit een juridisch niet-bindend document is ('geen rechtens niet afdwingbare verplichtingen');

spreekt uit dat:

- het gebrekkige en onacceptabel vormgegeven participatieproces voor de Pernissers onder verantwoordelijkheid van de wethouder Duurzaamheid, Luchtkwaliteit en Energietransitie te betreuren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster, P.J.H.D. Verkoelen en A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, ik voel me als indiener van de motie ook wel geroepen om een beetje te reageren op wat mevrouw Verkoelen en de heer Kosten terecht vragen. Wat dat betreft verwijs ik gewoon echt naar het derde puntje in het dictum, daarin staat heel duidelijk 'op basis van deze gesprekken een definitief besluit te nemen over de uitgangspunten van de aanbesteding' en er staat tussen haakjes ook 'waaronder de hoeveelheid en de maat van de windturbines op het Beneluxplein'. Volgens mij is dat het antwoord op uw vraag.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wenst u op deze motie te reageren?

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Volgens mij is het goed gebruik dat moties van treurnis niet door het college geadviseerd worden, maar als u een advies van mij wilt dan raad ik u af om de motie aan te nemen.

De **VOORZITTER**. Dan leg ik u nog even voor dat moties van zo'n kaliber doorgaans onmiddellijk in stemming worden gebracht. Gezien de praktische situatie waarin we nu zitten, kan dat niet onmiddellijk en als u dat wenst, moeten we dat allemaal gaan regelen. U kunt ook besluiten dat dit vanavond als eerste in het stemvenster aan de orde komt, de orde is aan u. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Helemaal eens met uw ordevoorstel, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wordt mijn voorstel gedragen? Dan wordt deze motie vanavond als eerste in het stemvenster in stemming gebracht. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik wil nog wel even zeggen dat het me toch wel heel erg bevreemdt dat deze motie van treurnis hier nu ligt. Er is een bewonersparticipatieavond geweest onder echt serieus moeilijke omstandigheden en het kan onmiddellijk zo zijn dat misschien niet iedereen daar het goede beeld aan over heeft gehouden. Als ik de insteek van de wethouder zie op de motie die hier nu ligt, vind ik het wel echt heel treurig dat deze raad onmiddellijk naar dit soort middelen grijpt.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Ik sluit de beraadslagingen op dit punt af en zoals afgesproken is de stemming vanavond.

19. Het uitvoeringsprogramma Speeltuinverenigingen

De **VOORZITTER**. Wellicht een changement van posities, ik vraag ook wethouder Eskes om binnen te lopen. Het uitvoeringsprogramma Speeltuinverenigingen is next. Mevrouw Van Wifferen, u mag het spits afbijten.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). En dan gaan we naar de speeltuin. Voorzitter, D66 is blij met het uitvoeringsplan Speeltuinen. We hebben het al eerder gezegd tijdens de behandeling van de speeltuinvisie en nu bij het uitvoeringsbeleid in de commissie, deze plannen zijn echt gericht op de kinderen in Rotterdam. Dus het gaat niet langer om de besturen en hoe mensen het rondkrijgen, maar echt over hoe we de speeltuin zo vaak mogelijk open kunnen krijgen. Ik heb zelf op een gegeven moment een onderzoek gedaan en zeker op Zuid zijn speeltuinen heel vaak in het weekend minstens een dag dicht, ze zijn op woensdagmiddag dicht. Op allemaal dagen dat kinderen graag willen spelen, staan zij achter de hekken naar de glimmende speeltoestellen te kijken, terwijl er in de buurt vaak helemaal niets is wat het vervangt en wat wel open is. We vinden het erg belangrijk dat dit nu echt wordt aangepakt en dat we echt gaan kijken hoe we ervoor zorgen dat die speeltuinen vooral voor die kinderen leuk zijn. We hebben nog wel twee moties, een soort puntjes op de i. Eentje gaat over vinger aan de pols bij de speeltuinen, want wij hebben gehoord dat het voor veel speeltuinverenigingen toch wel lastig is om jaarlijks die subsidie in te dienen. Ze worden gerund door vrijwilligers, het vormt een belasting op de tijd die zij erin steken en daarvoor doen ze het vaak niet, ze doen het om leuk zo'n speeltuin te runnen en met kinderen bezig te zijn. Dus wij willen graag dat dit geëvalueerd wordt en dat we kijken wat de optimale duur van die subsidie is. Wij willen ook blijven evalueren hoe het gaat met de administratieve druk bij de vrijwilligers en hoe de speeltuinen door de gebruikers worden ervaren. Daarvoor heb ik hier een motie. Dan heb ik nog een wat aparte motie, die heb ik er een beetje met de haren bijgesleept dat moet ik eerlijk zeggen. Die gaat over speeltuin De Regenboog in Bloemhof. Dat is een bewonersinitiatief en er wordt druk van die speeltuin gebruikgemaakt, maar zij voelen zich vaak een beetje tussen de wal en het schip. Ze voeren al een hele tijd gesprekken over hoe die speelvoorziening gefaciliteerd kan worden. Bloemhof is een wijk met vrij weinig speelplekken en ook minder bewonersinitiatieven dan bijvoorbeeld in Delfshaven en wij vinden eigenlijk dat dit initiatief echt gekoesterd moet worden want dit is echt wel een belangrijk initiatief, zeker omdat er heel veel kinderen in de wijk wonen. Daarom willen we graag dat het college ervoor zorgt dat De Regenboog voor de wijk behouden blijft en dat er ook zowel met het welzijn als met de bewoners en de wijkraad om tafel wordt gezeten om te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat dit een goede voortgang krijgt en dat niet meer in het midden blijft hangen wat er met dit bewonersinitiatief gaat gebeuren. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rainbow high in the sky

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de uitvoeringsagenda Speeltuinverenigingen;

constaterende dat:

- de wijkraad Bloemhof verschillende malen uitgesproken heeft dat De Regenboog een belangrijke speelfunctie in de wijk heeft;
- het college bij het sluiten van Huis van de Wijk Oleander met de wijkraad Bloemhof heeft afgesproken dat De Regenboog opgenomen zou worden in het werkplan dat opgesteld

zou worden om de functie van Huis van de Wijk Oleander over verschillende locaties in Bloemhof-Noord te verspreiden;

- dit werkplan dat onder toezicht van de gemeente zou worden opgesteld na twee jaar nog steeds niet gereed is;

overwegende dat:

- Bloemhof een wijk is met weinig veilige speelplekken;
- de wijkraad Bloemhof eerder heeft gevraagd om De Regenboog te classificeren als speeltuin;
- dit ook de mogelijkheid geeft te experimenteren over de vormgeving van deze speelplek op een manier die past in het voorliggende uitvoeringsprogramma;

verzoekt het college:

- ervoor te zorgen dat de speelplek De Regenboog voor de wijk behouden zal blijven als veilige speel- en ontmoetingsplek zoals afgesproken met de wijkraad Bloemhof;
- op korte termijn met de vrijwilligers van De Regenboog, Humanitas en de wijkraad Bloemhof om tafel te gaan zitten om gezamenlijk te bepalen wat de beste organisatievorm is om die toekomst te verzekeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en G.J. Engberts

Motie 2. Vinger aan de pols bij speeltuinen.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de uitvoeringsagenda Speeltuinverenigingen;

constaterende dat:

- speeltuinverenigingen een belangrijke bron zijn voor vermaak van de Rotterdamse kinderen;
- de verenigingen gerund worden door vrijwilligers;

overwegende dat:

- de speeltuinverenigingen grotendeels draaien op subsidie;
- het aanvragen van subsidie doorgaans veel tijd en moeite kost;
- we vrijwilligers van speeltuinverenigingen moeten ontlasten in administratieve druk;
- vrijwilligers zo meer tijd krijgen voor het beheren en onderhouden van de speeltuin;

verzoekt het college:

- de subsidievoorwaarden voor speeltuinverenigingen periodiek te evalueren op de duidelijkheid en helderheid en hierbij ook te kijken naar de optimale duur van de subsidie;
- tevens te evalueren hoe speeltuinverenigingen die een subsidie ontvangen omgaan met vrijwilligers, wat hun administratieve druk is en hoe de speeltuinen worden ervaren door de gebruikers;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, P.J.P. Lansink-Bastemeijer en G.J. Engberts

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u voorzitter. Gezien de goede bespreking in de commissie ZOCS beperk ik me eigenlijk tot de wens dat we heel snel de acties vanuit het uitvoeringsprogramma in de stad zien en dat kinderen in deze stad op een fantastisch gezellige plek, en het liefst een rookvrije plek, aan het spelen zijn. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mijnheer Engberts, bent u ook zo kort? Niet uitdagen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, alle kinderen moeten natuurlijk kunnen spelen, en daar mogen geen belemmeringen voor zijn, omdat het leuk is en ook omdat het goed is voor de ontwikkeling van kinderen. Met fysiek bewegen en sociaal samenspelen leer je met elkaar en met verschillen omgaan. Kinderen die bijvoorbeeld vanwege een beperking niet samen kunnen spelen, hebben daar vaak levenslang last van; geen vriendjes in je omgeving omdat je op een andere school buiten de wijk zit en speelvoorzieningen die voor jou niet toegankelijk zijn. Op 3 december a.s. is het toevallig de Internationale dag voor de rechten van mensen met een handicap en spelen hoort gewoon bij die rechten. Het is heel goed dat de gemeente Rotterdam daar oog voor heeft en inzet op de fysieke toegankelijkheid van de speelplekken voor alle kinderen, maar naast de fysieke toegankelijkheid gaat het natuurlijk ook om financiële toegankelijkheid. De mogelijkheden van je ouders mogen kinderen niet belemmeren om te spelen. Voorzitter, we hebben het hier niet over pretparken met een flinke entreprijs, maar over speeltuinverenigingen in Rotterdam die vaak een relatief lage entree vragen, eurootjes of zelfs minder, en toch kan dat voor ouders de drempel vormen. We hebben met speeltuinverenigingen hierover gesproken, die kwamen er in het gesprek zelf ook mee, ze vragen vaak entree omdat hun budgetten superkrap zijn en ze die nodig hebben om de boel rond te breien, maar ze vragen die entreegelden wel met een knoop in hun maag. Kortom, wij vragen ons af of dat niet anders moet en anders kan en daarom hebben daar een motie voor, maar ik moet even een handtekening bij de ChristenUnie ophalen, dat doe ik zo. Tot slot een meer organisatorische zaak. In het uitvoeringsprogramma staat dat speeltuinverenigingen zich open moeten stellen voor welzijnsorganisaties in de buurt. Daar zijn we het op zich mee eens, maar wel van twee kanten. De welzijnsorganisatie heeft vaak veel meer armslag en professionaliteit en daarmee ook een grotere verantwoordelijkheid om zo'n samenwerking gelijkwaardig te laten zijn. Dat gaat niet altijd vanzelf en ook daarom een motie, om dat te bespoedigen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Spelen voor alle kleine Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 aangaande de bespreking van het uitvoeringsprogramma speeltuinverenigingen;

constaterende dat:

- speeltuinverenigingen een belangrijk onderdeel vormen en kunnen vormen van het sociale weefsel van een wijk;
- het daarom van belang is dat speeltuinverenigingen laagdrempelige voorzieningen zijn;

overwegende dat:

- speeltuinverenigingen ondersteuning verdienen als we ze willen behouden en versterken als sociale hoekstenen in onze wijken;

- speeltuinverenigingen nu soms relatief lage entreebedragen vragen om hun speeltuinvereniging financieel gezond en tegelijk laagdrempelig te houden;
- dit niettemin voor veel gezinnen een drempel opwerpt om hun kinderen onbegrensd te laten spelen;
- spelen voor ieder kind vanzelfsprekend en daarom gewoon gratis moet zijn;
- het inzetten van het jeugdtegoed het spelen laat concurreren met andere levensbehoeften;
- het om kleine bedragen gaat voor de gemeente;

verzoekt het college:

- te onderzoeken in hoeverre speeltuinverenigingen de entreegelden als belemmerend ervaren voor deelname van kinderen;
- in overleg met de speeltuinverenigingen te kijken waar afschaffen van entreegelden tot hogere deelname zal leiden, hoe dit realiseerbaar is en hierbij de vitaliteit van speeltuinverenigingen mee te wegen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, T.J. Vonk en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 4. Samen het spelen organiseren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 aangaande de bespreking van het uitvoeringsprogramma speeltuinverenigingen;

constaterende dat:

- speeltuinverenigingen een belangrijk onderdeel vormen en kunnen vormen van het sociale weefsel van een wijk;
- welzijnsorganisaties in de regel vaak ook zo'n rol vervullen;

overwegende dat:

- in het uitvoeringsprogramma speeltuinverenigingen te lezen valt dat deze verenigingen de deuren moeten openstellen voor nieuwe activiteiten;
- speeltuinverenigingen zeker moeten worden aangemoedigd om dit te doen, maar het initiatief hiervoor niet volledig bij deze vaak kleine organisaties moet komen te liggen;
- welzijnsorganisaties vaak beschikken over meer organisatiekracht dan speeltuinverenigingen;
- gezien deze grotere organisatiekracht, het niet onverstandig lijkt om welzijnsorganisaties ook een belangrijke rol te geven in het helpen van speeltuinen met het versterken van de vitaliteit;

verzoekt het college:

- erop toe te zien dat bij de uitvoering van het uitvoeringsprogramma Speeltuinverenigingen, er duidelijk sprake is van een wederkerige relatie tussen de speeltuinvereniging en andere organisaties in de wijk als het gaat om het ontplooiën van nieuwe activiteiten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en B.C. Zandberg

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Volgens mij ook nog een korte bijdrage van de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter. U kunt zich voorstellen dat ik moet opstaan als ik het woord 'Regenboog' hoor, dat snapt u, want als wij regenbogen kunnen redden dan moeten we dat vooral doen. Dus die bijdrage wilde ik als ludieke bijdrage dan maar doen vandaag voorzitter.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Dan gaan we naar mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, we delen de ambitie om speeltuinen verder te ontwikkelen tot plekken voor kinderen in een rolstoel, voor oma's, voor iedereen, dichtbij en veilig en dat kan alleen met wat door de vorige wethouder is gedoopt tot vitale speeltuinen. We zijn blij met de ontwikkelingen op dit punt want voorzitter, de vitaliteit van speeltuinverenigingen kan in stand blijven en wordt vergroot als ze de basis op orde hebben en die basis van vitale speeltuinen valt of staat met vrijwilligers want een speeltuinvereniging is uiteindelijk een vrijwilligersorganisatie. Voorzitter, we hebben de oproep van speeltuinverenigingen en gebiedscommissies gelezen en gehoord, maar vooral gevoeld. Er zijn gewoonweg onvoldoende vrijwilligers om te kunnen ontwikkelen naar wat wij noemen toekomstbestendige vitale speeltuinen. Het is een uitdaging en een vak apart om voldoende vrijwilligers te vinden en te behouden. De huidige wethouder kan hierin grote stappen maken en we willen haar daarbij dit meegeven want zonder vrijwilligers kan een speeltuin niet functioneren, kunnen kinderen en wijkbewoners niet meer dagelijks genieten van dat wat geïnvesteerd is in die speeltuinen. Voorzitter, we vragen daarom in een motie om bij de communicatie over de uitrol van het uitvoeringsprogramma Speeltuinen aandacht te vragen en continu aandacht te vragen voor de werving van vrijwilligers, want vrijwilligers heb je in speeltuinen nooit genoeg.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Neem vrijwilligers mee in de stap naar de toekomst voor speeltuinen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 19, het uitvoeringsprogramma Speeltuinenverenigingen;

constaterende dat:

- in december 2019 door veertien partijen een landelijk SamenSpeelAkkoord is gesloten;
- in Rotterdam een grote infrastructuur qua speeltuinen staat die vele honderdduizenden kinderen bereiken;
- in het uitvoeringsprogramma Speeltuinen het belang van voldoende vrijwilligers veelvuldig aangekaart wordt;
- de verantwoordelijkheid voor het functioneren van de speeltuinen bij de bewoners en vrijwilligers ligt;
- er volgens Buurt- en Speeltuinwerk Rotterdam een schrijnend tekort aan vrijwilligers is;
- openstelling van speeltuinen niet altijd lukt omdat er te weinig vrijwilligers zijn;

is van mening dat:

- voldoende vrijwilligers cruciaal is voor vitale en toekomstbestendige speeltuinen;
- vergroten van het aantal actieve vrijwilligers de speeltuinen in Rotterdam ten goede zal komen;

- speeltuinen in Rotterdam versterkt kunnen worden door in te zetten op continu werving van vrijwilligers;
- de gemeente continu aandacht moet vragen voor de werving van vrijwilligers voor speeltuinen in Rotterdam;

verzoekt het college:

- bij communicatie over de uitrol van het nieuwe uitvoeringsprogramma Speeltuinen continu aandacht te vragen voor de werving van vrijwilligers;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja dank u wel voorzitter. De nota is in de commissie uitgebreid behandeld, mijn collega Koster heeft dat heel goed voor mij waargenomen, maar ik heb nog wel twee vragen aan de wethouder. Ik vraag me af of u daadwerkelijk vrijwilligers kunt krijgen want vind nog maar eens mensen die vrijwilliger of bestuurslid willen worden. Daarmee valt of staat dit hele plan eigenlijk, dus ik vind dat erg belangrijk. Verder wil ik van u een keiharde toezegging hebben dat de gebouwen op de afgesloten speeltuinen puur en alleen mogen worden gebruikt voor kinderen. Ik heb te vaak meegemaakt dat er bruiloften en grotemensenverjaardagen in worden gegeven en dat de burens daar overlast van hebben en als dat kan wil ik er keihard in hebben staan dat er puur en alleen als het regent een spelletjesmiddag en voor mijn part 's avonds een sinterklaas, leuk, grappig, maar geen kaartavonden en geen bruiloften. Dat wil ik echt keihard genotuleerd hebben.

De **VOORZITTER**. Alles wat in de raad wordt gezegd, wordt keihard genotuleerd. Andere sprekers? Ja, mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zit een beetje in uw blinde hoek denk ik, vandaar dat ik nog maar even zwaai. Ik wil hier toch even kort iets op zeggen want buitenspelen is gezond en buitenspelen in de wijk draagt eraan bij dat kinderen opgroeien tot gezonde Rotterdammers en voorzitter, in deze beeldschermtijd is voldoende bewegen geen vanzelfsprekendheid meer. De afgelopen jaren is ook echt ingezet op die kindvriendelijke wijken. De samenleving verandert en de speeltuinverenigingen zoals we die kenden zullen ook mee moeten veranderen om van meerwaarde te blijven. Die speeltuinen draaien op vrijwilligers en deze vrijwilligers zijn van grote waarde, maar tegelijkertijd is het ook superlastig want deze vrijwilligers zijn gewoon steeds moeilijker op structurele basis te vinden en dan is het heel erg moeilijk om de tent draaiende te houden. Die werving en behoud van vrijwilligers is wat mij betreft dan ook een heel essentieel onderdeel van dit uitvoeringsprogramma. Er is een aantal plekken in de stad waar speeltuinen ver weg zijn of waar wijkprogrammering wordt gemist en ik vind het wel echt belangrijk dat we hiernaar blijven kijken en ook blijven zoeken naar een oplossing. Tot slot wil ik ook nog een keer het punt maken over speeltuin BoTu in Delfshaven, dat heb ik tijdens de commissie ook gedaan. Dat is een speeltuin waarvan ik het signaal krijg dat deze vrijwel nooit open is. Ouders met kinderen uit de buurt kijken meestal door een gesloten hek naar die speeltuin en dat vind ik toch wel echt gekkigheid want daar staan supermooie speeltoestellen en die moeten gewoon

gebruikt kunnen worden. Ik vind echt dat we daar een oplossing voor moeten vinden zodat Rotterdamertjes daar wel kunnen gaan spelen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik check nog een keer wethouder Eskes. U mag er iets van vinden mevrouw van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik wil voor de zekerheid graag een vraag stellen aan mevrouw Zandberg. Bedoelt u die BoTuspeeltuin op het Dakpark of de oude?

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja dank u wel. Ik denk dat de bespreking vandaag ook reflecteert dat we gewoon een hele goede bespreking in de commissie hebben gehad en dat er ook breed steun is voor de ontwikkeling die we met het uitvoeringsprogramma inzetten, het is ook fijn om van u te horen dat u die richting steunt. Ik denk dat het goed is om direct maar over te gaan naar de verschillende bijdragen. Mevrouw Van Wifferen heeft twee moties ingediend. Motie 1, 'Rainbow high in the sky'. In principe is dit geregeld want als we kijken naar deze speeltuin... Dit is geen speeltuinvereniging, u zei het zelf ook al, dit hangt een beetje tegen dit uitvoeringsprogramma aan, maar wat belangrijk is, is dat deze speeltuin door de huidige welzijnsaanbieder wordt gebruikt en wordt ingezet om te kunnen spelen in de wijk. In de nieuwe aanbesteding is in het programma van eisen opgenomen dat die speeltuin daar onderdeel van uitmaakt en tegelijkertijd vraagt u iets wat we voornemens zijn te doen. Ik zou willen zeggen, hiermee het oordeel aan de raad want volgens mij is dit iets wat ondersteunt wat wij ook met elkaar voornemens zijn te doen.

De **VOORZITTER**. Het is een tweeminutendebat en het is niet de bedoeling dat u nadere vragen stelt, anders had u moeten kiezen voor een ander instrument. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). In ieder geval is ook onze inzet dat de toekomst van deze speeltuin geborgd is en dat spelen daar ook in de toekomst mogelijk blijft. Dan hebt u de motie 'Vinger aan de pols bij speeltuinen'. We hebben daar in de commissie best wel een discussie over gehad: hoelang zou die termijn dan moeten zijn? In het begin is onze inzet met name om bij alle ontwikkelingen die we van speeltuinen verwachten vooral de vinger aan de pols te houden en tegelijkertijd is het goed om dat te evalueren en daarbij ook de duur van de subsidietermijn te betrekken. Dus wat mij betreft zou ik motie 2 willen omarmen. Dan kom ik bij twee moties van de PvdA en dan kan ik ook direct naar de nummertjes kijken, die had ik nog niet. 'Spelen voor kleine kinderen', daarover hebben we in de commissie ook een discussie gehad; in hoeverre je speeltuinverenigingen de gelegenheid moet geven om middels een bijdrage of een toegangsbedrag te kunnen bijdragen aan de vitaliteit van de speeltuinvereniging. Zoals u hem nu in de motie hebt omschreven, dat ik aan de ene kant kijk wat de belemmering is, maar daarbij meeweeg wat dit betekent voor de vitaliteit van de speeltuinvereniging, kan ik daar goed mee uit de voeten. Ik denk dat het goed is om dat te bekijken en ik wil motie 3 omarmen. Dan komen we bij motie 4 waarin u met name benadrukt wat ook in de commissie al aan de orde is geweest, het kan niet zo zijn dat een speeltuinvereniging wordt overvleugeld door de grote partijen in de wijk. Ik denk dat dit precies is wat we met elkaar willen, namelijk dat ook met de welzijnspartij die straks aan de slag gaat in de wijk, met alle partners, op een goede manier wordt gekeken hoe we spelen op een goede manier kunnen vormgeven en ook motie 4 wil ik omarmen. Dan kom ik bij motie 5, de motie van mevrouw Mohamed-Hoesein. Eigenlijk is dit de kern van het uitvoeringsprogramma, namelijk dat we met elkaar inzet hebben te plegen om de vitaliteit op een hoger plan te brengen. Daarvoor zijn vrijwilligers ongelofelijk belangrijk, de heer Van Schaik sprak daar ook al over, en wat we daarbij doen is met name de kennis en ervaring die

we ook bij sportverenigingen hebben, inzetten om speeltuinverenigingen ook te helpen om die stap te maken, waarin we inderdaad de blijvende aanwezigheid van vrijwilligers ook willen borgen. Wat mij betreft sluit deze motie precies aan op wat wij beogen, dus motie 5 wil ik omarmen. Dan kom ik bij de heer Van Schaik. De eerste vraag heb ik beantwoord, dat we met name de ervaringen vanuit sportverenigingen willen gebruiken om het werven van vrijwilligers te versterken, om dat ook te borgen. De tweede vraag die u stelde is een keiharde toezegging en die zou ik wel een klein beetje willen aanpassen. Ik ben het helemaal met u eens dat bruiloften, feesten en partijen geen onderdeel moeten zijn van de gebouwen die voor de speeltuinverenigingen bestemd zijn, maar we willen wel dat wijkactiviteiten in de wijken kunnen plaatsvinden en dat opa's en oma's een middagje kunnen kaarten terwijl de kleinkinderen in de speeltuin spelen, dat zou ik niet willen blokkeren. Als u een keiharde knip wilt en dat alleen kinderen gebruik van dat gebouw mogen maken, denk ik dat we het feit dat we willen dat zo'n speeltuinvereniging een onderdeel van de wijk en voor de wijk is tekort doen. Als ik hem zo mag aanpassen, in het uitvoeringsprogramma staat ook dat feesten en partijen en commerciële activiteiten daar geen plek krijgen, maar dat het vooral een gebouw van en voor de wijk is, dan vinden we elkaar. Dat vind ik heel fijn, mijnheer Van Schaik keek eerst heel streng en nu neemt hij dat in ieder geval aan. Mevrouw Zandberg vraagt aandacht voor de speeltuin BoTu en volgens mij hebben we daar in de commissie ook al over gezegd dat op dit moment ook goed bekeken wordt welk scenario voor deze speeltuinvereniging aan de orde is, dus daar zijn we zeker mee aan de slag. Volgens mij heb ik hiermee de vragen en de moties behandeld. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. Zo afdoende behandeld? Ik kijk de zaal in, dat is het geval. Dan dank ik de wethouder en de raadsleden voor het tot een goed einde brengen van dit onderwerp.

20. *De tussenrapportage 'Rotterdam. Sterker door jongeren: evaluatie Rotterdamse herstelaanpak jongeren'*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 20, de tussenrapportage 'Rotterdam. Sterker door jongeren: evaluatie Rotterdamse herstelaanpak jongeren'. Wethouder Bokhove is inmiddels gearriveerd, is er nog een changement? Ja. Ik zie dat mevrouw Roest aan het stemmen is, u weet dat u de hele dag door kunt stemmen over agendapunt 6 en 7 en als u dat nog niet gedaan hebt, moet u dat nog doen. Even opletten en niet vergeten om u als raadslid te registreren in het aanwezigheidsregister. Ik check bij mevrouw Van Aalst, u stond op mijn lijstje, maar dat is geschrapt. U hebt tijd over en u wilt toch een bijdrage leveren, dan geef ik u graag het woord.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Dank u voorzitter. In de commissievergadering heeft Leefbaar Rotterdam er aandacht voor gevraagd om niet alle pijlen van dit college op social media te richten, maar ook daadwerkelijk het face-to-facegesprek met de jongeren aan te gaan. Zeker ten tijde van corona is er een mooie fake wereld te vinden waar het altijd goed gaat met de Rotterdamse jongeren, maar laten we daar vooral doorheen prikken en al het mogelijke doen om iedere jongere te bereiken, degenen met een onlineaccount, maar ook zeker degenen die gewoon met een 010-nummer bereikbaar zijn. De wethouder heeft al toegezegd om ook actie te ondernemen, ook met name op scholen, maar laten we hier ook echt gebruik van maken want we moeten iedere jongere bereiken, op welke manier dan ook. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, gezien de tijd heel kort. We zien dat jongeren heel hard geraakt worden in de coronacrisis, die hebben van alle Nederlanders de meest onzekere

positie op de arbeidsmarkt en op de woningmarkt en de impact van deze crisis op hun mentale gezondheid is ook heel groot. Daarom is GroenLinks blij dat het college voortvarend aan de slag is gegaan om een herstelaanpak op te stellen voor alle Rotterdamse jongeren en daarbij wordt zowel gefocust op de groep kwetsbare jongeren als op de aanpak van jeugdwerkloosheid, twee belangrijke prioriteiten. Wij vinden het ook fijn dat deze herstelaanpak wordt opgesteld en uitgevoerd samen met Rotterdamse jongeren. Complimenten daarvoor en wij zullen nog twee moties van D66 steunen. Dank.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter ik heb er twee, maar slechts één ondersteund door GroenLinks, misschien moet ik dat nog veranderen. Voorzitter, de aanpak rond jongeren ziet er goed uit, veel projecten, veel ambities, er gebeurt veel in de stad en op zich vinden wij het goed, maar toen ik zelf ging bellen met een aantal mensen die bewonersinitiatieven opzetten, bleek toch dat ze er niets van wisten en graag ook een rol hadden willen hebben. Daarom heb ik een motie om ervoor te zorgen dat op de gemeentelijke kanalen duidelijk is hoe je met dit soort projecten kunt meedoen en hoe je daar een bijdrage aan kunt leveren. Ik zou graag willen dat dit ook terug wordt gemeld aan de raad. Dat is een motie en misschien komt GroenLinks daar later bij. Verder viel ons één ding heel erg op als het ging om de aanpak rond stages van jongeren. In het beleidsstuk staat dat alle opleidingsniveaus en stages daarbij betrokken worden, namelijk mbo, hbo, en wo. Dat zijn gewoon niet alle opleidingen want je hebt ook het vmbo waar heel veel stage wordt gelopen en het praktijkonderwijs. De wethouder heeft destijds toegezegd te kijken hoeveel mensen vanuit het vmbo en het praktijkonderwijs hier daadwerkelijk stagelopen, maar wat wij alvast echt wel gezien willen hebben is dat dit in het beleid wordt opgenomen en dat er ook richting deze opleidingen het gebaar wordt gemaakt dat zij er ook qua stageplaatsen bij horen en dat zij er ook toe doen voor de gemeente. Wat ben ik blij dat van links tot rechts in de gemeenteraad dit toch heel belangrijk wordt gevonden want deze motie wordt ondertekend door GroenLinks, DENK, Leefbaar Rotterdam en de SP, een mooie meerderheid dus en ik ben er hartstikke blij mee dat dit van groot belang wordt geacht door deze gemeenteraad. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Geen triage bij stage

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 20, de tussenrapportage 'Rotterdam. Sterker door jongeren: evaluatie Rotterdamse herstelaanpak jongeren';

constaterende dat:

- veel jongeren door corona moeite hebben met het vinden van stageplekken;

overwegende dat:

- stages heel belangrijk zijn voor jongeren om praktijkervaring op te doen;
- de gemeente Rotterdam in de 'Rotterdamse aanpak Jeugdwerkgelegenheid' inzet op meer stages en leerbanen voor alle opleidingsniveaus maar daarbij alleen mbo, hbo en wo worden genoemd, maar hierbij niet ingaat op stagemogelijkheden voor praktijkonderwijs;

verzoekt het college:

- stage en leerbanen voor praktijkonderwijs mee te nemen in de 'Rotterdamse aanpak Jeugdwerkgelegenheid'
- de raad hierover te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, L.L.P.R. Roest, C. Aafjes-van Aalst, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en A. van Zevenbergen

Motie 2. Hoe zet ik een jongerenproject op?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 20, de tussenrapportage 'Rotterdam. Sterker door jongeren: evaluatie Rotterdamse herstelaanpak jongeren';

constaterende dat:

- jongeren hard getroffen zijn door de coronacrisis;
- Rotterdam daarom de Rotterdamse Herstelaanpak Jongeren in het leven heeft geroepen;

overwegende dat:

- deze herstelaanpak onder andere verschillende jongerenprojecten en programma's heeft voortgebracht;
- het momenteel onduidelijk is hoe aanbieders die nog niet deelnemen aan de herstelaanpak daaraan een bijdrage kunnen leveren en de gemeente hierdoor mogelijk veel creatieve en vernieuwde jongerenprojecten misloopt;

verzoekt het college:

- op gemeentelijke kanalen duidelijk te informeren hoe potentiële samenwerkingspartners in contact kunnen komen en een bijdrage kunnen leveren aan de herstelaanpak;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. I. van Wifferen.

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Dank u wel voorzitter. De coronacrisis heeft een negatieve invloed op de gemoedstoestand van jongeren. Duizenden jongeren zijn zich slechter gaan voelen door de coronacrisis tijdens de coronacrisis en op het moment dat er uitzicht was, voelden zij zich weer een stuk beter. Helaas is de crisis nog niet voorbij, de maatregelen zijn nog niet voorbij. Voorzitter, de gezondheidsvaardigheden die nu nodig zijn, zijn niet altijd goed te vinden en te begrijpen. Als jongeren beperkte gezondheidsvaardigheden hebben, leidt dit tot een verhoogd zorggebruik en dit komt niet omdat ze niet willen leren of omdat ze zich niet willen aanpassen, maar omdat de wereld snel verandert, sneller dan wij hadden kunnen verwachten en eigenlijk, als we heel eerlijk zijn, anders dan dat waarop wij hen hebben voorbereid. Voorzitter, het wordt noodzakelijk om nieuwe allianties te sluiten, nieuwe netwerken aan te boren en deze in te zetten om gezondheidsvaardigheden te tillen naar dat wat jongeren nu nodig hebben om sterker door de crisis te komen, om zich door de crisis heen te slaan en weer op het pad te komen dat ze

eigenlijk voor ogen hadden. Voorzitter, ook ze zijn ook het perspectief op stages en leerbanen kwijtgeraakt en die stage is noodzakelijk om de opleiding succesvol af te ronden, geen stage betekent geen diploma, geen baan en dus geen geld, maar wel schulden. Voorzitter, dat is precies wat wij op verschillende punten... en waar het college ook verschillende trajecten voor inzet. Wij moeten dit voorkomen, zeker als we zien dat de coronamaatregelen verscherpt worden of worden aangepast op een manier waardoor die stageplekken en die leerwerkplekken ook weer onder druk komen. Voorzitter, de gemeente heeft mooie stappen ondernomen, het Regionaal Actieplan Stages en Leerbanen is een succes, maar we zijn er nog niet want voorzitter, we maken ons zorgen dat er weer een fors stagetekort zal ontstaan. Nieuwe maatregelen volgen elkaar snel op en we hebben geen zicht op hoe snel en hoe intensief die zullen uitpakken. We willen dan ook dat de huidige projecten om meer stages en leerbanen aan jongeren aan te bieden snel ingezet kunnen worden en snel opgeschaald kunnen worden. We hebben gezien dat er binnen een week vanuit een situatie 'geen zorgen' in een keer binnen anderhalve week enorm is opgeschaald en die toekomstige momenten dreigen een stagetekort te creëren. Voorzitter, van lessen moeten we wel wat leren en niet binnen een week die les vergeten. We dienen daarom drie moties in. 'Van lessen moet je wel wat leren', 'Zorg voor toegankelijke zorg voor jongeren' en 'Blijf energie...'. Nee, twee moties, dat is bij een ander onderwerp.

De **VOORZITTER**. Dat scheelt één stemming vanavond. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Van lessen moet je wel wat leren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 20, Herstelaanpak jongeren;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam met het Regionaal Actieplan wil inzetten op stages en leerbanen waarmee jongeren werkervaring kunnen opdoen;
- er een gecoördineerde actie vanuit de mbo-onderwijsinstellingen, bedrijfsleven, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven en de gemeente Rotterdam is geweest om op korte termijn voldoende stageplekken in de regio te realiseren voor mbo-studenten van alle niveaus;
- het nu aan de onderwijsinstellingen zelf is of deze inzet de komende periode wordt gecontinueerd;
- door diverse vormen en omvang van coronamaatregelen wederom een fors tekort aan stages en leerbanen kunnen ontstaan;

is van mening dat:

- een stage noodzakelijk is om de opleiding succesvol af te ronden en bijdraagt aan meer kansen op een baan;
- de onderwijsinstellingen zeer beperkt zijn in hun mogelijkheden om stages en leerbanen aan te bieden door een bepaalde mate van lockdown;
- nu al ingespeeld moet worden op een mogelijk fors tekort aan stages en leerbanen in de toekomst doordat geen duidelijk eind is gekomen aan instellen van coronamaatregelen waaronder verschillende vormen van lockdown en afstandsregulerende maatregelen op de werkvloer;
- de projecten om stages en leerbanen aan te bieden aan jongeren regionaal opgeschaald moeten worden zodat mogelijke tekorten beter opgevangen kunnen worden en de kosten regionaal verdeeld kunnen worden;

verzoekt het college:

- te inventariseren op welke wijze de huidige projecten om meer stages en leerbanen aan te bieden aan jongeren snel kunnen worden ingezet en opgeschaald op momenten van een dreigend stagetekort voor jongeren;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 4. Zorg voor toegankelijke zorg voor jongeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 20, Herstelaanpak jongeren;

constaterende dat:

- het zorgsysteem in Nederland in toenemende mate steeds complexer wordt;
- maar liefst 36% van de Nederlanders moeite heeft om informatie over gezondheid te vinden, begrijpen en toe te passen;
- beperkte gezondheidsvaardigheden gerelateerd zijn aan verhoogd zorggebruik;
- de gemeente Rotterdam vanuit de herstel aanpak Jongeren de gezondheidsverschillen tussen jongeren wil beperken;
- de GGD regio Rotterdam-Rijnmond geen partner is van de Alliantie Gezondheidsvaardigheden;

is van mening dat:

- iedere Rotterdammer recht heeft op een toegankelijke gezondheidszorg;
- partnerschap van de GGD regio Rotterdam-Rijnmond aan de Alliantie Gezondheidsvaardigheden veel mogelijkheden met zich mee zou brengen wat betreft het aanpakken van beperkte gezondheidsvaardigheden onder jongeren;

verzoekt het college:

- in kaart te brengen welke partners de GGD regio Rotterdam-Rijnmond heeft om de beperkte gezondheidsvaardigheden onder jongeren aan te pakken en te onderzoeken of het aansluiten bij nieuwe netwerken zoals de Alliantie Gezondheidsvaardigheden hier een bijdrage aan kan leveren;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wenst verder nog iemand het woord? Ja, mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja, dank u voorzitter. De wereldwijde pandemie heeft ons land ook nog steeds in haar greep en om ons heen zien we nog steeds de dramatische gevolgen daarvan, overbelaste zorg, de horeca en de cultuursector die het moeilijk hebben en zo kunnen we wel doorgaan. We zitten er nog steeds middenin en geen enkele groep in onze samenleving is de negatieve effecten van de pandemie bespaard gebleven, ook

jongeren zijn heel hard geraakt. We zijn daarom blij met het feit dat het college goede aandacht heeft voor het bijstaan van Rotterdamse jongeren die dat nodig hebben en wat ons betreft: ga zo voort. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Als er verder geen sprekers zijn, vraag ik wethouder Eskes... Bokhove om te reageren op de ingediende moties.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja dank u wel. We hebben een hele goede taakverdeling in het college en dit programma mag ik nou weer coördineren, met steun van heel veel andere wethouders die allemaal een bijdrage leveren en een steuntje in de rug geven, maar deze is voor mij. Om een aftrap te geven, ik ben blij met de reacties en zoals we het besproken hebben in de commissie. Ik merkte ook dat de energie die de jongeren in dit programma inbrengen wel aanstekelijk is, ook naar u toe, en dat u ook erg blij bent dat we de jongeren zo bij dit programma 'Rotterdam sterker door jongeren' hebben kunnen betrekken. We merkten echt dat de jongeren het moeilijk vonden om met deze tegenslag van corona om te gaan, zoveel ervaring hebben ze nog niet in het leven en als je dan ervaringen niet meer kunt delen... We hebben gezocht en gezocht naar andere oplossingen en alternatieven, maar het beste advies hadden zij zelf: betrek ons erbij want wij weten zelf ook wel wat we nodig hebben. We hebben hen ook in de gelegenheid gesteld om daar volop aan mee te doen en dat levert ontzettend veel mooie projecten op waar hun betrokkenheid ook heel groot bij is. Ik heb mevrouw Van Aalst toegezegd om inderdaad alle zeilen bij te zetten op social media om te zorgen dat we nog meer jongeren bereiken. Ik heb al toegezegd dat ik die uitdaging aanga, daar hebben we het in de commissie over gehad. Even kijken, de twee moties die nog extra zijn ingediend, daar kan ik behoorlijk kort over zijn. We merken dat veel jongeren de weg naar de gemeente weten en dat er ook al heel veel initiatieven zijn ingediend, onder andere uit de jongerenbijdrageregeling, maar ook dat de participatie op heel veel avonden ontzettend hoog is. D66 en anderen vroegen om op de site nog eens duidelijk zichtbaar te maken hoe je een jongerenproject opzet en om goed via de gemeentelijke kanalen te informeren, dat kan ik alleen maar van harte omarmen. U vraagt de raad hierover te rapporteren. Dat doen we dan wel gewoon bij de voortgangsrapportage want dan kunnen we dat gewoon in een keer allemaal bij elkaar voegen. Dus het tweede deel doen we wel, maar dan wel op een gelegen moment. De andere motie is van DENK en die vraagt: zorgt voor toegankelijke zorg voor jongeren. Dat gaat met name over die gezondheidsvaardigheden, We hebben binnen de regio en binnen de GGD al een aantal samenwerkingspartners, maar er zijn natuurlijk soms wel eens nieuwe initiatieven en je kunt kijken of die een toegevoegde waarde hebben. Het lijkt me verstandig om voor u in kaart te brengen waarmee we allemaal samenwerken en onder andere ook naar het initiatief, die Alliantie Gezondheidsvaardigheden. Ik breng dat in kaart en ik kijk ook waar eventueel nog hiaten zijn en of het nodig is om aanvullend nog andere samenwerkingspartners te benaderen. Dus daar ga ik u over rapporteren. Beide moties lijken mij een mooie toevoeging op het programma en zou ik willen omarmen. Ik heb de nummers even niet bij de hand. Moties 2 en 4 kunnen we omarmen.

De **VOORZITTER**. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af. O toch nog twee moties, sorry.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ik zou nog twee moties voor mijn rekening nemen en ik begin daar direct mee want mevrouw Bokhove heeft de inleidende woorden al gedaan. Ik begin bij de motie van DENK, 'Van lessen moet je wel wat leren'. Ik gaf in de commissie al aan dat het college het erg belangrijk vindt dat jongeren in onze stad stage kunnen lopen en hoewel het primair een verantwoordelijkheid is van de onderwijsinstellingen die het opnemen in het curriculum en die er ook verantwoordelijk voor zijn dat hun leerlingen en studenten

daadwerkelijk het curriculum kunnen volgen en afronden, vindt het college het toch belangrijk om ook een bijdrage te leveren omdat dit erg belangrijk is voor de ontwikkeling van onze jongeren en daarvoor hebben we ook geld vrijgemaakt. De informatie tot twee weken geleden was dat er nauwelijks nog een stagetekort is, maar gezien de nieuwe ontwikkelingen durf ik dat nu niet te herhalen. Ik denk daarom dat het erg belangrijk is dat we inderdaad lessen leren van hoe we het de vorige keer hebben opgepakt. Toen is het gelukt, toen hebben we in korte tijd duizenden stageplekken erbij weten te creëren, niet alleen de gemeente maar we hebben vooral de partners in staat gesteld om dat te doen. Ik denk dat die lessen goed geleerd moeten worden en dat we die weer heel snel uit de kast kunnen trekken als dat nodig is. Met die gedachte kan ik deze motie omarmen en adviseer ik de raad ook om die te steunen. Dan de motie van D66, 'Geen triage bij stage'. Ik heb in de commissie al aangegeven dat op dit moment nog niet helder was hoeveel stageplekken voor vmbo en praktijkonderwijs daadwerkelijk al binnen het concern geregeld worden en ik heb toegezegd dat we u daarover gaan rapporteren en bij die rapportage ook direct aan te geven dat, als het te weinig is, wij als college daar een oordeel bijvoegen en aangeven wat we eraan willen doen om het tot een ander getal te krijgen. U bent wat ongeduldig met die toezegging, die is anderhalve week geleden gegeven en u hebt toch de behoefte om daar al een motie over in te dienen. Ik zou u toch willen vragen om het toch echt bij die toezegging te houden. Het gaat om eerst weten wat het is voordat we kunnen doen wat u vraagt want als we niet weten wat de aantallen zijn, heeft het weinig zin om dit nu al op te nemen en om die reden blijf ik de motie ontraden.

De **VOORZITTER**. Dan sluit ik alsnog de beraadslagingen op dit punt af, de stemmingen zijn vanavond.

21. *Het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang*

De **VOORZITTER**. Ik wil voor de dinerpauze toch nog een onderwerp doen, namelijk agendapunt 21, het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Is er behoefte aan een changement of bent u allemaal dezelfde woordvoerders? Akkoord, dan gaan we snel verder. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, als enige partij heeft Leefbaar Rotterdam tegen het vorige Regionaal Beleidsplan Beschermd Wonen gestemd omdat hierin geen concrete afspraken werden gemaakt over het spreiden van voorzieningen over de regiogemeenten. Wij hameren daar al jaren op en ondanks afspraken in het coalitieakkoord, ondanks diverse toezeggingen en beloftes van voormalig wethouder De Langen is er helemaal niets van die regionale spreiding terechtgekomen. Ik heb hem daar ook diverse keren op aangesproken tijdens debatten hierover. Omdat de resultaten uitbleven, het Leefbaar Rotterdam in 2019 ook al aangegeven dat wij geen nieuwe opvangvoorzieningen in Rotterdam meer willen totdat de balans met de regiogemeenten is hersteld. Dat dit terecht is, blijkt ook uit de laatstbekende cijfers want in Rotterdam zijn er verhoudingsgewijs in vier jaar tijd ten opzichte van de regiogemeenten niet minder maar meer opvangvoorzieningen gekomen en dat is afkeurenswaardig. Voorzitter, het nieuwe nu voorliggende regionale beleidsplan is geen haar beter dan het vorige. Het is niet concreet en spreekt over een spreidingsopgave van, houdt u vast, tien jaar. In het raadsbesluit staat zelfs geen enkele melding van het spreiden van voorzieningen, ongelooflijk en ik zou vandaag tegen mijn collega's willen zeggen: trap er s.v.p. niet nog een keer in en steun de amendementen van Leefbaar Rotterdam om het plan bij te sturen. Zoals aangekondigd komt Leefbaar Rotterdam vandaag ook met diverse moties, geen overvaltaktiek meer maar inspraak van bewoners bij een nieuwe

opvangvoorziening want draagvlak creëer je niet met een dictaat van het stadhuis. Moties over de zoneringsskaart en een motie om een streep te zetten door de aangekondigde opvangvoorziening in de Beverwaard. Ongelooflijk dat het college wil dat er in deze kwetsbare wijk nog een extra voorziening komt, hoe verzin je het na een negatief advies van de gebiedscommissie en na de geweldsexplosie in de zomer en het doodsteken van een vijftienjarige jongen op nog geen 150 meter van de beoogde locatie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 1. Niet beslissen over, maar met bewoners bij nieuwe opvangvoorzieningen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- bewoners nu worden overvallen en geconfronteerd met de komst van een opvangvoorziening in hun buurt/wijk;

overwegende dat:

- bewoners voor voldongen feiten worden gesteld en geen enkele vorm van inspraak hebben;
- een goed en daadkrachtig bestuur de discussie met bewoners aan moet durven voordat het tot een beslissing komt;
- bewoners hun buurt veel beter kennen en heel goed zelf kunnen aangeven waar in hun wijk plaats is voor een opvangvoorziening en waar niet;
- de huidige en verouderde werkwijze, waarbij bewoners een dictaat krijgen opgelegd vanuit het stadhuis, ten koste gaat van het draagvlak van bewoners voor de komst van een opvangvoorziening;

verzoekt het college:

- bewoners binnen de zoekfase de kans te geven mee te denken en hun mening te geven over een eventueel te creëren huisvestingssituatie voor bijzondere doelgroepen in hun buurt/wijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Geen opvangvoorziening in de Beverwaard!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- het college 21 kwetsbare/verwarde jongeren in een opvangvoorziening in de Beverwaard wil huisvesten;

overwegende dat:

- Beverwaard een wijk is die al onder druk staat;

- de huidige veiligheidssituatie in de Beverwaard zeer wankel is;
- Beverwaard al heel veel opvangvoorzieningen heeft;
- er ook rondom de beoogde locatie aan de Oude Watering al veel andere opvangvoorzieningen zitten;
- het voor zowel de jongeren als de buurt niet goed is dat Beverwaard nog een opvangvoorziening erbij krijgt;
- Beverwaard gezien de problemen en de veiligheidssituatie in de wijk ontzien moet worden;

verzoekt het college:

- af te zien van het huisvesten van bijzondere doelgroepen/jongeren aan de Oude Watering in Beverwaard;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 3. Evaluatie beschermd wonen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- de afgelopen jaren verhoudingsgewijs niet minder maar meer opvang voor beschermd wonen is gekomen in Rotterdam ten opzichte van de regiogemeenten;

overwegende dat:

- de inzet vanuit het college was dat er in de regiogemeenten meer opvangvoorzieningen zouden komen en in Rotterdam minder;
- van die spreiding van opvangvoorzieningen over de regiogemeenten niets terecht is gekomen;
- de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk en Rotterdam gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor opvang in het kader van beschermd wonen;
- opvang nu voornamelijk in Rotterdam plaatsvindt;

verzoekt het college:

- samen met de regiogemeenten de afgelopen vier jaar te evalueren;
- met aanbevelingen te komen om er zorg voor te dragen dat de regiogemeenten de komende jaren wel aan hun plicht/target voor beschermd wonen gaan voldoen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 4. Inzicht in spreiding beschermd wonen over de regiogemeenten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- de afgelopen jaren verhoudingsgewijs niet minder maar meer opvang voor beschermd wonen is gekomen in Rotterdam ten opzichte van de regiogemeenten;

overwegende dat:

- de inzet vanuit het college was dat er in de regiogemeenten meer opvangvoorzieningen zouden komen en in Rotterdam minder;
- van die spreiding van opvangvoorzieningen over de regiogemeenten niets terecht is gekomen;
- de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk en Rotterdam gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor opvang in het kader van beschermd wonen;
- opvang nu voornamelijk in Rotterdam plaats vindt;
- er een regiomonitor schijnt te zijn (waar dan niets mee gedaan is) met hoeveel voorzieningen/opvanglocaties er zijn in de deelnemende gemeenten;
- het voor de gemeenteraad op basis van inzicht in de aantallen per gemeente mogelijk moet zijn om tijdig te kunnen bijsturen;
- de frequentie per kwartaal na het herstellen van de balans tussen Rotterdam en de regiogemeenten naar beneden kan worden bijgesteld;

verzoekt het college:

- een keer per kwartaal een overzicht te verstrekken met het aantal opvanglocaties/plekken per gemeente in het kader van beschermd wonen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 5. Up-to-date zoneringskaart in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- de zoneringskaart waaruit moet blijken of er ruimte is voor een opvangvoorziening in een wijk niet actueel (soms wel twee jaar oud) is;

overwegende dat:

- de zoneringskaart altijd up-to-date moet zijn;
- het nu veel te vaak voorkomt dat het bij de gemeente niet bekend is dat er toch al (meerdere) andere opvangvoorzieningen zijn gevestigd in de wijk waar men een opvangvoorziening wil plaatsen;
- het absorptievermogen van een wijk kan fluctueren;
- een up-to-date en betrouwbare zoneringskaart zorgt voor meer draagvlak bij Rotterdammers bij de komst van een voorziening;

verzoekt het college:

- een digitale en up-to-date zoneringskaart te ontwikkelen en deze voor iedereen openbaar en toegankelijk te maken;

en gaat over tot de van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 6. Regionale zoneringskaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- Rotterdam gebruikmaakt van een zoneringskaart om te bepalen of er een opvangvoorziening kan komen in een wijk;

overwegende dat:

- Rotterdam gezamenlijk met de regiogemeenten verantwoordelijk is voor opvang in het kader van beschermd wonen;
- voor iedereen, ook voor zorgorganisaties, het ook duidelijk en inzichtelijk moet zijn dat deze opvang een gezamenlijke verantwoordelijkheid is;
- een gezamenlijke zoneringskaart met inzicht van alle deelnemende gemeenten kan bijdragen aan een gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel voor opvang in het kader van beschermd wonen;

verzoekt het college:

- met de regiogemeenten in gesprek te gaan met als doel om een gezamenlijke zoneringskaart te ontwikkelen voor Rotterdam en de regiogemeenten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

Amendement A. Evenwichtige/evenredige spreiding

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

amendement op het besluit Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

het amendement roept op toe te voegen aan de uitgangspunten en doelen zoals deze zijn opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (pagina 6 van het raadsvoorstel):

"Concrete afspraken te maken en targets te stellen om te zorgen voor een evenwichtige/evenredige verspreiding van beschermdwonenvoorzieningen over de deelnemende gemeenten (aangezien Rotterdam nu een onevenredig aantal voorzieningen/plekken heeft op het gebied van beschermd wonen).""

w.g. M.G.J. van Elck

Toelichting:

De afgelopen vier jaar is er niets van de beoogde regionale spreiding van voorzieningen voor beschermd wonen terechtgekomen. De bedoeling en inzet was dat de balans tussen de

regiogemeenten en Rotterdam hersteld zou gaan worden. Ten opzichte van 2018 zijn er verhoudingsgewijs echter niet minder, maar meer opvanglocaties/plekken gekomen in Rotterdam ten opzichte van de regiogemeenten.

Het amendement heeft als doel om zorg te dragen voor een evenwichtige/evenredige verdeling van beschermd wonen locaties over de deelnemende gemeenten.

Amendement B. Jaartargets

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

amendement op het besluit Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

het amendement roept op toe te voegen aan de uitgangspunten en doelen zoals deze zijn opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (pagina 6 van het raadsvoorstel):

"Door middel van gestelde jaartargets er zorg voor te dragen dat in een termijn van twee jaar er sprake is van een evenwichtige/evenredige verspreiding van beschermd wonen over de deelnemende gemeenten Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk.""

w.g. M.G.J. van Elck

Toelichting:

De afgelopen vier jaar is er niets van de beoogde regionale spreiding van voorzieningen voor beschermd wonen terecht gekomen. De bedoeling en inzet was dat de balans tussen de regiogemeenten en Rotterdam hersteld zou gaan worden. Ten opzichte van 2018 zijn er verhoudingsgewijs echter niet minder, maar meer opvanglocaties/plekken gekomen in Rotterdam ten opzichte van de regiogemeenten.

Het amendement heeft als doel om zorg te dragen voor een evenwichtige/evenredige verdeling van beschermdwonenlocaties over de deelnemende gemeenten.

Amendement C. Sancties

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

amendement op het besluit Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

het amendement roept op toe te voegen aan de uitgangspunten en doelen zoals deze zijn opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (pagina 6 van het raadsvoorstel):

"Sancties te treffen indien gemeenten zich niet aan de gemaakte afspraken houden en/of targets niet behalen om te komen tot een evenwichtige/evenredige verspreiding van beschermdwonenvoorzieningen over de deelnemende gemeenten.""

w.g. M.G.J. van Elck

Toelichting:

De afgelopen vier jaar is er niets van de beoogde regionale spreiding van voorzieningen voor beschermd wonen terecht gekomen. De bedoeling en inzet was dat de balans tussen de regiogemeenten en Rotterdam hersteld zou gaan worden. Ten opzichte van 2018 zijn er verhoudingsgewijs echter niet minder, maar meer opvanglocaties/plekken gekomen in Rotterdam ten opzichte van de regiogemeenten.

Het amendement heeft als doel om zorg te dragen voor een evenwichtige/evenredige verdeling van beschermd wonen locaties over de deelnemende gemeenten.

Amendement D. Ook afspraken over dag- en nachtopvang

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

amendement op het besluit Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

het amendement roept op toe te voegen aan de uitgangspunten en doelen zoals deze zijn opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2022 tot en met 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (pagina 6 van het raadsvoorstel):

"De maatschappelijke opvang (dag- en nachtopvanglocaties die nu allemaal in Rotterdam gevestigd zijn) evenredig te gaan verspreiden over de deelnemende gemeenten Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk."

w.g. M.G.J. van Elck

Toelichting:

Alle dag- en nachtopvanglocaties zijn nu gevestigd in Rotterdam. In Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk zit derhalve geen enkele dag-/nachttopvang voor dak- en thuislozen en mensen met verslavings- en OGGZ-problematiek.

Het amendement heeft als doel om zorg te dragen voor een evenwichtige/evenredige verdeling van beschermd wonen locaties over de deelnemende gemeenten.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 is voor het goed opvangen van mensen die dat nodig hebben, we zijn net als Leefbaar Rotterdam ook voor het terugdringen van wachtlijsten in de jeugdzorg voor mensen die dat nodig hebben, maar wij lopen niet telkens te hoop als er een nieuwe opvang voor deze groep komt, wat ik altijd zo ontzettend tegenstrijdig vind. Wat we wel met Leefbaar Rotterdam eens zijn, is dat het regioplan op dit moment te zacht is, er worden te weinig afspraken in vastgelegd, waardoor we ervan uit zouden moeten kunnen gaan dat het ook echt gespreid wordt. Vandaar dat ik een motie heb om met een plan te komen waarin beschreven staat welke voorzieningen er moeten komen, hoe ze gerealiseerd gaan worden en welke gemeente aan zet is, zodat het ook echt op papier verdeeld wordt en het niet bij afspraken en overleg blijft. We willen dat hierin ook wordt opgenomen welke informatie nog onbekend is. We snappen dat niet alles bekend is,

maar geef dan ten minste aan waar nog hiaten zijn en wie wat nog moet doen. Kom met een plan met concrete afspraken over spreiding en rapporteer hierover jaarlijks aan de raad want wij vinden het ook belangrijk dat dit er harder in komt te staan zodat de spreiding ook daadwerkelijk gaat plaatsvinden. Tot zover. Even voor de beleefdheid, de motie is mede ingediend door de Rotterdamse VVD, CDA, SP en 50PLUS.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Beschermd wonen wonen wonen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 21, het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- beschermd wonen een belangrijke voorziening is voor mensen die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen;

overwegende dat:

- met het Regionaal Beleidsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022 tot en met 2026 beschermd wonen gespreid gaat worden over verschillende gemeenten in de regio;
- spreiding van beschermd wonen tot dusver heel lastig te realiseren blijkt;
- een duidelijk plan hiervoor ontbreekt;
- de gemeente Rotterdam als centrumgemeente een regierol kan nemen;

verzoekt het college:

- met een plan te komen waarin beschreven staat welke voorzieningen er moeten komen, hoe ze gerealiseerd gaan worden en welke gemeente aan zet is;
- hierin ook op te nemen welke benodigde informatie nog onbekend is;
- in het plan concrete afspraken over spreiding op te nemen;
- de raad jaarlijks te rapporteren over de vorderingen op dit gebied;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, A. van Zevenbergen, T.J. Vonk, T.B. Versnel, B.C. Zandberg en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Alleen voor de beleefdheid. U staat op om een vraag te stellen, maar dat mag niet dat ga ik niet toestaan. Ja, maar toen heb ik gezegd dat ik dat niet meer doe want dan gaat het aan de haal. Het spijt me dat ga ik niet meer doen, nee. Waarom mag het geen amendement zijn vraagt mijnheer...

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Omdat ik heb gekozen voor een motie. Ik vond een motie wat dat betreft...

De **VOORZITTER**. Dit soort dingen moet u aan de voorkant overleggen of u moet een andere debatvorm kiezen want als u hiervoor kiest... Vanmiddag heb ik ruimte gegeven voor een enkele technische vraag, vervolgens werd het een debat en toen heb ik gezegd 'ik kap ermee'. Dan moet u echt een andere debatvorm kiezen, de instrumenten van de raad zijn

breder dan alleen dit, u mag er ook een gewoon onderwerp van maken, dan kunt u echt eindeloos debatteren. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Zoals we in de commissie ook hebben gezegd, kunnen wij ons goed vinden in de uitgangspunten van dit plan en we zijn ook blij dat de bevindingen van de commissie Dannenberg er goed in zijn verwerkt; zorg zo dicht mogelijk bij waar de mensen wonen. Dus als mensen een beroep op beschermd wonen moeten doen, dan het liefst zo dicht mogelijk in de buurt, tenzij het niet anders kan en dat kan natuurlijk soms. Soms is het goed om juist even je netwerk te verlaten en je kunt ook niet elk specialisme in iedere gemeente hebben en ook om die reden moet soms gespreid worden. Dat was wel onze zorg, blijven de gemeenten solidair als alle budgetten naar de individuele gemeenten gaan en blijven de voorzieningen die in een regio aanwezig zijn ook open voor andere gemeenten? Die zorg heb ik uitgesproken en ik hoop dat de wethouder die zorg aan de andere gemeenten overbrengt en dat die solidariteit in onze regio stand houdt, wij zullen daar in ieder geval goed op blijven letten. Over die spreiding. De heer Van Elck gebruikte terecht wat stevigere woorden, maar ook D66 zei het in wat genuanceerdere woorden, 'daar is echt nog wel een aandachtspunt' vinden wij niet stevig genoeg en daarom dacht ik ook dat ik bij het illustere gezelschap van medeondertekenaars van de motie van D66 hoorde, maar ik hoorde niet de ChristenUnie-SGP noemen en wellicht kan ik dan bij dezen aangeven dat ik de intentie van de motie, de bewoording van de motie, eigenlijk de hele motie echt helemaal onderschrijf, maar dat ik alleen mijn handtekening er niet onder heb staan, ik ben er erg voor. Dan het zicht houden op de spreiding. Ja, ik zou toch wel wat steviger van de wethouder willen weten hoe ze dat gaat doen. Daarover heeft Leefbaar Rotterdam een motie ingediend en ik ben erg benieuwd naar de reactie van de wethouder op die motie, want ik denk wel dat het goed is om daar wat steviger op te gaan sturen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. We hebben een mooi debat over het plan gehad en voor mijn fractie zijn twee dingen erg belangrijk. Allereerst het vraagstuk over de impact die beschermdwoonvoorzieningen onmiskenbaar hebben op de omgeving waar ze worden gevestigd en de slechte manier waarop de landing die daarvoor moet worden georganiseerd in de praktijk vaak tot stand komt. We hebben daar een mooi debat over gehad met elkaar en met de wethouder en de wethouder heeft daar een mooie toezegging op gedaan, namelijk dat er wel degelijk ook wordt geleerd van wat betere manieren zijn om buurten daarin mee te nemen door de organisaties die deze voorziening vestigen en we krijgen daar begin 2022 bericht van de wethouder. Ik herinner haar daar graag in deze mooie zaal aan, dat is voor ons een belangrijke toezegging. Het andere gaat voor ons ook echt om die spreiding want zo bevredigend als de afloop van dat onderwerp voor ons was, zo onbevredigend was het eigenlijk als het gaat om die spreiding want ook mijn fractie heeft de laptop dichtgeklapt met het gevoel 'potverdikkie, dit schiet niet op', het is niet opgeschoten en het gaat ook niet opschieten. Ik wil de wethouder in lijn met wat anderen daarover hebben gezegd nogmaals met klem op het hart drukken dat wij het vertrouwen willen hebben dat we, blijkbaar in tegenstelling tot wat er de afgelopen jaren niet was, de komende jaren wel echt vooruitgang gaan zien in het voor elkaar krijgen van die spreiding. Dus ik heb ook met genoeg de motie van mevrouw Van Wifferen medeondertekend, maar ik verwacht eigenlijk vooral nog een vlammend betoog van de wethouder op dat punt om ons ervan te overtuigen dat de moties van de heer Van Elck niet hoeven te worden gesteund.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, beschermd wonen is een belangrijke voorziening voor Rotterdammers met een psychosociale beperking die niet zelfstandig kunnen wonen en 24-uurstoezicht nodig hebben. We zien dat de gemeente haar best doet om deze groep Rotterdammers te ondersteunen in de behoefte die er is, maar voorzitter we hebben weer de zoveelste decentralisatie in onze maag gesplitst gekregen, in de zorg, en we moeten het wiel keer op keer opnieuw uitvinden. We hebben geleerd van andere decentralisaties en de meest ingrijpende decentralisatie is in dezen de overdracht van het budget, de middelen, de verantwoordelijkheden en dat vraagt om een nieuw verdeelmodel op elk van die punten. Het is niet gemakkelijk om een zo grote en ingrijpende overdracht in goede banen te leiden als er geen sprake is van goede samenwerking tussen de gemeenten, maar die is niet altijd geborgd. We kunnen heel goed met elkaar spreken, maar wat doen we op het moment dat dit niet lukt? Er kunnen wat de regionale samenwerking betreft escalaties optreden die de samenwerking tussen gemeenten kunnen aantasten. Wij dienen daarom een motie in om een vast persoon met doorzettingsmacht aan te stellen die kan optreden op het moment dat een escalatie zich voordoet. Voorzitter, we willen naar voorbeeld van casusregisseurs in de jeugdzorg een vast persoon of instantie die voorziet in de escalaties die kunnen ontstaan, ook in bestuurlijk overleg, ook in ambtelijk overleg, en dat vraagt om een aanvulling op de huidige overlegstructuur om een specifieke zorgsituatie op casusniveau van een passend antwoord te voorzien. Voorzitter, bij aanstelling van een dergelijke persoon worden wij ook in staat gesteld om te werken aan de naleving van de gemaakte samenwerkingsafspraken om discussies die ontstaan aan de voorkant te de-escaleren. Want voorzitter, we willen aan de voorkant een mogelijkheid hebben die kan worden ingezet als zich problemen voordoen, wanneer problemen zich voordoen en niet een proces optuigen als problemen er eenmaal zijn. Voorzitter, we willen problemen voorkomen en ook in dezen is het wiel al uitgevonden, we kunnen daar alleen maar van leren. Voorzitter, we dienen de motie 'Borg de continuïteit van de regionale samenwerking voor Rotterdammers met een psychosociale beperking' in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Borg de continuïteit van de regionale samenwerking voor Rotterdammers met een psychosociale beperking!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 21, Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang;

constaterende dat:

- met de transitie van de Algemene Wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) per 2015 de taak Beschermd Wonen overgekomen is naar de gemeente Rotterdam;
- de overdracht, inclusief het bijbehorende budget, tijdelijk is ondergebracht bij 43 centrumgemeenten, waarvan Rotterdam er een is;
- gemeenten met elkaar afgesproken hebben in het kader van de norm voor opdrachtgeverschap om regionaal met elkaar samen te werken;

van mening dat:

- beschermd wonen een belangrijke voorziening is voor Rotterdammers met een psychosociale beperking die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen en 24-uurstoezicht nodig hebben;
- in een nieuw verdeelmodel van de middelen en verantwoordelijkheden tijdens de doordecentralisatie voorkomen moet worden dat de continuïteit van de zorg voor Rotterdammers met een psychosociale beperking in het geding komt;

- de aanstelling van een casusregisseur met doorzettingsmacht als verbinder kan optreden bij escalaties die zich eventueel kunnen voordoen tijdens de regionale samenwerking;
- een casusregisseur hiermee een grote bijdrage zal leveren om ondersteuning te kunnen blijven bieden aan de doelgroep Beschermd Wonen en Maatschappelijk opvang;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om een vaste persoon met doorzettingsmacht aan te stellen (naar voorbeeld van de casusregisseurs in de jeugdzorg) die kan optreden bij eventuele escalaties die zich voordoen tijdens de regionale samenwerking van de centrumgemeenten met de regiogemeenten;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Mijn fractie kan zich vinden in het Regionaal Beleidsplan Beschermd Wonen, maar we maken ons nog wel zorgen over een paar punten. Volgens mij is vandaag al genoeg gezegd over de regionale spreiding en ik wil de wethouder attenderen op twee andere punten die we overigens in de commissie al hebben besproken. Als eerste de samenwerking met de zorgverzekeraars die erg ingewikkeld is qua constructie en waar ik als raadslid ook echt nog wel het zicht op mis. Het tweede is de combinatie met wonen want we weten allemaal dat we in een wooncrisis zitten en dat dit het heel ingewikkeld maakt. Verder vinden wij het een goed plan en we hopen dat dit ook leidt tot een goede uitvoering.

De **VOORZITTER**. Wethouder Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja dank u wel. Ik mis alleen nog de nummers van de moties en als u het mij niet kwalijk neemt dat ik er geen nummers bij noem dan kan ik direct van start want dat is vaak toch wel het handigste bij de advisering. Ik denk dat we in de commissie een goede bespreking hebben gehad waarbij iedereen uiteindelijk aangaf het van belang te vinden dat er een plek in onze stad en in onze regio wordt gevonden voor Rotterdammers die een bepaalde kwetsbaarheid hebben en die hulp nodig hebben. Tegelijkertijd moet ik gezien de bijdragen vandaag constateren dat ik onvoldoende voor het voetlicht heb kunnen brengen wat de samenwerking in de regio behelst en wat daar de resultaten van zijn, ik denk dat daar verschillende moties over ingediend zijn en mijnheer Versnel vraagt expliciet wat die regionale samenwerking oplevert. Ik denk dat het goed is om daar als eerste iets over te zeggen. Ik kijk direct even... Hahaha, de humor van mijnheer Van Elck blijft in ieder geval overeind. Ik denk dat het goed is om daar toch iets nader over uit te leggen en daar ook wat cijfers bij te noemen. Mijn voorganger Sven de Langen heeft in 2019 met de regio in de regionale samenwerking afspraken gemaakt over honderd cliënten die bovenregionaal in onze regio verblijven, dat daar een herverdeling zou moeten plaatsvinden. Die afspraken zijn bestuurlijk gemaakt om na verloop van een aantal jaren die honderd bewoners over de regio te verdelen. Als we dan kijken naar wat daarvan is gerealiseerd dan zien we dat er in 2020 zes plekken bijgekomen zijn in Krimpen aan den IJssel. Vervolgens zijn er in 2021 in Krimpen aan den IJssel nog eens zes cliënten bijgekomen, in Lansingerland zes en twintig in Capelle aan den IJssel, in dat jaar zijn er 32 plekken in de

regiogemeenten toegevoegd aan het aanbod aan voorzieningen. Als we dan kijken naar... Mijnheer Van Elck, u leidt mij een klein beetje af. Als we dan kijken naar de concrete afspraken die er nu liggen voor komend jaar en verder dan zien we in ieder geval al dat er in Lansingerland vier plekken beoogd zijn, in Barendrecht zestien en in Albrandswaard twintig plekken. Dus het gaat om veertig plekken waarover al concrete afspraken zijn wat betreft het toevoegen aan het regionale landschap. Deze cijfers hebben we in de commissie niet gedeeld, maar dit is zeker een aantal plekken waarover we sinds 2019 afspraken hebben gemaakt en die ook tot resultaten hebben geleid. Ik denk dat het goed is om het beeld dat we in de commissie hebben gedeeld hier te corrigeren. Dan kom ik bij een reactie op de moties die zijn ingediend. Dan heb ik de motie 'Geen opvangvoorziening in de Beverwaard' van Leefbaar Rotterdam. Daar heb ik in de commissie al een toelichting op gegeven, wij delen de mening dat we daar van af moeten zien niet. Het gaat uit van de veronderstelling dat het hier gaat om een groep die ik zou leiden tot overlast, terwijl het juist gaat om een groep jongeren die al in een vergevorderd stadium van toewerken naar zelfstandigheid is en waarvan we eigenlijk op dit moment geen extra overlast verwachten. Daarnaast is er al een aantal maatregelen getroffen, er wordt onder andere extra ambulante zorg ingezet. Er zijn er ten opzichte van de oorspronkelijke aantallen vijf minder gekomen en er wordt vooral in samenwerking met inwonende zorgstudenten bekeken hoe dat tot een concept kan worden waarin verschillende mensen in dat concept wonen en daar verwachten we positieve resultaten van. Uiteraard wordt er ook een beheerconvenant opgesteld waardoor wij er alle vertrouwen in hebben dat, ondanks de zorgen die er in Beverwaard zijn... Dat deel ik wel met de heer Van Elck, dat heb ik ook in de commissie gezegd, er heeft wel het een en ander plaatsgevonden in Beverwaard en als mensen die heftige gebeurtenissen op hun netvlies hebben dan snap ik heel erg goed dat zij zich zorgen maken, maar ik denk echt dat het goed is om tegelijkertijd ook te zeggen dat het hier gaat om een groep jongeren die echt op weg is naar zelfstandigheid, die dagbesteding zoeken, ondersteuning krijgen bij hun dagelijks leven, maar waar het niet gaat om een groep die naar verwachting overlast zal veroorzaken. Dan kom ik bij de motie 'Evaluatie beschermd wonen'. Ik kan u vertellen dat we die motie al hebben afgehandeld en uitgevoerd nog voor hij is ingediend. Op pagina 10 van het voorliggende stuk staat een verslaglegging van de evaluatie die wij over de beleidsperiode 2017-2020 hebben uitgevoerd, dus is deze motie overbodig en die zou ik willen ontraden. Dan komen we bij de motie 'Inzicht in spreiding beschermd wonen over de regiogemeenten'. Dat overzicht willen we u graag verstrekken, maar wat ons betreft past eenmaal per kwartaal niet in de systematiek die we daarin hanteren. Wij zorgen tweemaal per jaar voor een monitor en daarin kunnen we dit uitvoeren. Als u kunt leven met een frequentie van tweemaal per jaar dan zou ik hem kunnen omarmen, maar zoals het dictum nu is geformuleerd, namelijk eenmaal per kwartaal dan moet ik hem ontraden omdat dit geen recht doet aan hoe wij met elkaar samenwerken en de mate waarin we die cijfers kunnen aanleveren. Dat is voor ons onwerkbaar en het is ook de vraag wat het toevoegt omdat het realiseren van voorzieningen vaak een langdurige kwestie is en het niet realistisch is om te verwachten dat er per kwartaal aanzienlijke verschuivingen optreden. Dus als de heer Van Elck vasthoudt aan een keer per kwartaal wil ik deze motie 'Inzicht in spreiding' ontraden, maar als het tweemaal per jaar kan dan is die wat mij betreft akkoord. Dat laat ik dan aan de heer Van Elck. Dan komen we bij 'Up-to-date zoneringskaart in Rotterdam'. Het is goed om te weten dat de systematiek van de zoneringskaart is gebaseerd op de wijkprofielen die eenmaal per twee jaar worden vastgesteld. Twee elementen uit het wijkprofiel vormen de basis voor de zoneringskaart, dat zijn de sociale index en de veiligheidsindex. Wij stellen niet maandelijks een wijkprofiel vast en daarmee is dit ook ingewikkeld. Ik denk dat het goed is om hierbij ook mee te wegen dat er op dit moment wordt gewerkt aan een herziening van het convenant HBD, Huisvesting Bijzondere Doelgroepen, en dat daarin ook wordt gekeken wat het uitgebreidere zorglandschap dat we nu hebben betekent voor de werkingssfeer van het convenant. De zoneringskaart wordt in het kader van de hele herziening van het convenant

herijkt en daar komen we later op terug. Op dit moment moet ik de motie 'Up-to-date zoneringskaart in Rotterdam' ontraden. De huidige zoneringskaart is ook al digitaal toegankelijk. Dan heb ik hier de motie 'Regionale zoneringskaart'. Wij kunnen niet voor andere gemeenten bepalen op welke manier zij een voorziening in hun gemeente plaatsen, bij een regionale zoneringskaart is het aan de individuele gemeenten zelf om te kijken op welke plek in hun gemeente ze plekken met een voorziening toevoegen. Wij hanteren onze eigen systematiek met de wijkprofielen, maar iedere gemeente zal dat op zijn eigen manier moeten doen. Ik kom straks bij de motie van D66 terug op 'Inzicht krijgen in spreiding', maar ik kan in reactie op deze motie wel toezeggen dat we wel het gesprek met de regiogemeenten kunnen aangaan om met hen te kijken op welke manier zij invulling geven aan hun spreidingsopgave, maar dat is iets anders dan dat wij een zoneringskaart willen opleggen. Het doel is een zoneringskaart voor de regiogemeenten, maar daar gaan de regiogemeenten zelf over en daarom wil ik deze motie ontraden. Ik zeg u wel toe dat we een gesprek aangaan om aan hen te vragen op welke manier zij invulling geven aan de plaatsing van voorzieningen. Dan heb ik hier het amendement 'Evenwichtige evenredige spreiding' en die zou ik willen ontraden. Hierbij gaat het er vooral om dat wij de ruimte willen nemen zoals ook in de doordecentralisatie van het beschermd wonen. Dat is een ingroeipad van tien jaar dat het rijk aan ons heeft meegegeven en daarom past dit ook niet in deze systematiek. Als het gaat om jaartargets dan is hier eigenlijk hetzelfde mee aan de hand. Leefbaar Rotterdam vraagt om in een termijn van twee jaar te zorgen voor een evenwichtige spreiding, passend bij de doordecentralisatie waarvoor tien jaar is gerekend en de inzet met de regiogemeenten om in vijf tot tien jaar tot evenwichtige spreiding te komen en de cijfers die ik aan het begin van deze bijdrage heb genoemd van wat er al gerealiseerd is, zou ik de jaartargets willen ontraden. Dan de sancties. Ik denk dat het met de spreiding die we al gerealiseerd hebben op basis van goede samenwerking in de beschermdwonenregio echt ongepast en onwenselijk is om te spreken over sancties en dat dit geen recht doet aan de al bereikte resultaten die juist op het gebied van samenwerking vorm gekregen hebben. Dus ook het amendement 'Sancties' wil ik ontraden. Dan komen we bij het amendement 'Ook afspraken over dag- en nachtopvang'. Daarin heeft het rijk de keuze gemaakt om beschermd wonen door te decentraliseren. Er is nog wel sprake van dat na enige tijd van evaluatie die discussie rond 2025-2026 ook gevoerd wordt en er mogelijk besluitvorming over maatschappelijke opvang volgt, maar dat is op dit moment niet het geval en daarom moet ik dit amendement ontraden. Dan kom ik bij de motie van mevrouw Van Wifferen, zij verzoekt het college om met een plan te komen om inzicht te geven in de spreiding en waar de opgave met name ligt. Daar kunnen we goed mee uit de voeten, ik denk dat het ook naar aanleiding van de bespreking in de commissie en wat hier vandaag gewisseld goed is om met de regio te komen tot een helder inzicht in waar die opgave ligt en waar die al is gerealiseerd. Een aantal gemeenten heeft echt al vergaande stappen gezet, een aantal gemeenten is al bezig met het creëren van een voorziening en ik denk dat het goed is om dat inzicht ook op papier te zetten, afspraken met de regio te maken en die periodiek aan u terug te koppelen. Dus de motie 'Beschermd wonen, wonen, wonen' zou ik bij dezen willen omarmen. Dan kom ik bij de motie van mevrouw Mohamed-Hoesein en ik ben het volledig eens met de opmerkingen onder 'van mening dat'. Het is van belang om te voorkomen dat de continuïteit van de zorg in gevaar komt en dat we op een goede manier moeten omgaan met escalaties die het gevolg van de samenwerking zijn, maar tegelijkertijd hebben we daar al het een en ander op ingericht. We hebben de bestaande plaatsingscommissie en we hebben overlegtafels, op het moment dat het knelt en sprake is van een urgente situatie voor plaatsing dan wordt dat besproken aan een tafel waar met elkaar wordt gekeken wat de beste plek voor een cliënt is. Wij zien niet zozeer iets in een persoon met doorzettingsmacht, maar op het moment dat er knelpunten ontstaan, kun je elkaar met name vinden in de structuur van die besprektafels en het bestuurlijk overleg. Op inhoud begrijpen we uw zorg, maar we willen deze motie ontraden omdat we denken dat het op dit moment voldoende is ingeregeld. Dan zijn er nog

een paar opmerkingen gemaakt, onder andere door de heer Vonk. Ik denk dat er in de commissie ook al het een en ander over de solidariteit bij voorzieningen is gezegd. We hebben u ook laten weten dat de semimurale voorzieningen passen binnen de definitie die ook in de wet staat, waarbij het gaat om de landelijke toegankelijkheid. Ook voor semimurale voorzieningen kan er geen hek om een gemeente worden gezet wat betreft cliënten die daar geplaatst kunnen worden en ik denk dat het goed is om dat te volgen en om die solidariteit overeind te houden. Over de spreiding, ik heb zojuist mijn advies gegeven over de moties zoals die zijn ingediend. Mevrouw Roest heeft net als in de commissie aandacht gevraagd voor de combinatie wonen en zorgverzekeraars. Dat is altijd ingewikkeld, zeker ook omdat er verschillende zorgverzekeraars actief zijn. Bij een aantal gemeenten werken we met een samenwerkingsagenda waarin ook een aantal van deze thema's aan de orde zijn en ik denk dat dit een platform biedt om daarin een aantal stappen verder te zetten. Collega Kurvers is heel druk met wonen bezig en we maken prestatieafspraken met de woningcorporaties over het aantal plekken voor mensen met een urgentie op basis van hun kwetsbaarheid, maar het staat ook inderdaad onder druk. Ik kan niet anders zeggen en ik denk dat voor alle groepen die op zoek zijn naar een plek om te wonen hetzelfde geldt. Ik denk dat ik hiermee aan het einde van de beantwoording en de advisering over de moties ben gekomen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, ik voel naar aanleiding van de beantwoording van de wethouder de behoefte om de motie te wijzigen in een amendement. Dat is het verzoek, als ik hem dan op die manier indien als amendement.

De **VOORZITTER**. U mag altijd een motie intrekken en indienen als amendement. Dat is motie 8. Komt er nog een amendement of verwacht u van ons dat we er 'amendement' boven zetten? Er komt een amendement, dan zien we die vanavond wel komen. Motie 8 wordt vanavond amendement E.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ik kan me voorstellen dat er een nadere beoordeling nodig is. Als het een amendement wordt maar de strekking hetzelfde blijft dan blijft het advies hetzelfde, dan ontraden we dat amendement. Als de tekst echt gewijzigd wordt dan horen we dat graag.

De **VOORZITTER**. Ik gun u vanavond nog een proportionele dinerpauze, dan kunt u met elkaar spreken over woorden en vorm. Mijn intentie was om nu te schorsen voor de dinerpauze, maar er bereiken mij berichten dat agendapunt 22 vrij snel kan. Als dat het geval is, wil ik agendapunt 22 nog even doen. Kan dat?

22. De uitgangspunten ten behoeve van het advies aanwijzing lokale media 2023-2028

De **VOORZITTER**. Dat is het agendapunt 'De uitgangspunten ten behoeve van het advies aanwijzing lokale media 2023-2028. Ik begrijp dat dit kort kan. Dan gaan we wisselen van woordvoerders. Mijnheer Smet.

De heer **SMET** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Ook dit kan heel kort want ook dit is in de commissie uitgebreid besproken. Tot mijn grote verbazing staat het als een bespreekpunt op de agenda en ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om wat ik in de commissie aankondigde in sneltreinvaart in een motie te vervatten. Tot mijn grote verbazing, nee eigenlijk tot mijn grote verrassing, besteden we in Rotterdam gemiddeld minder aan lokale media dan in de rest van het land en ik heb geprobeerd in de commissie draagvlak te zoeken om voor de nieuwe concessieperiode en dus ook voor de nieuwe gemeenteraad, voor de

nieuwe begroting in 2023 te kijken of er mogelijkheden zijn om het budget iets op te rekken, zodat de basis waarin de huidige concessiehouder bezig is wat uitgebreid kan worden en volgens mij is dat met recht. Daar hebben we het over gehad en ik dien hierbij gewoon de motie in, ook omwille van de tijd. Hij is medeondertekend door DENK en D66.

De **VOORZITTER**. De heer Smet heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een euro per Rotterdammer voor onze lokale media

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de uitgangspunten ten behoeve van het advies aanwijzing van lokale media 2023-2029;

constaterende dat:

- het Commissariaat voor de Media (CvdM) iedere vijf jaar een aanwijzing doet voor een lokale publieke media-instelling;
- de gemeenteraad in de procedure tot aanwijzing een adviserende rol heeft;
- er voorwaarden en uitgangspunten geformuleerd zijn met betrekking tot de aanwijzing van lokale media voor de periode 2023-2029;
- in de begroting voor 2022 het budget voor de vigerende aanwijzing € 420.000,00 is (is ongeveer € 0,61 per inwoner);
- er VNG- en ROB-richtlijnen en adviezen zijn voor de gemeentelijke financiering van lokale media;

overwegende dat

- Rotterdam en de Rotterdammers niet zonder een goed functionerende en geoutilleerde lokale media-instelling kunnen;
- het huidige budget voor de aangewezen lokale media-instelling aan de krappe kant is;
- in vergelijking met andere steden Rotterdam zeer terughoudend is gebleken in de financiering van lokale media;
- Rotterdam dient zich beter te verhouden tot de VNG-norm met betrekking tot de financiering van lokale media;
- de begroting voor 2023 een goed moment is om de gemeentelijke bijdrage aan de lokale media te herijken;

besluit

- het college opdracht te geven om voor de voorjaarsbrief van 2022 te onderzoeken, en met concrete voorstellen naar de gemeenteraad te komen, om het budget voor lokale media vanaf 2023 minimaal op of rond de € 1,00 per inwoner te baseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Smet, E. Yigit en E.S. Walgenbach

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Akkoord. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank. Ik heb eigenlijk vooral een vraag. Ik moet u heel eerlijk zeggen dat ik de motie nog niet bewust heb gezien. Ik heb in de commissiebehandeling een ander standpunt ingenomen, ik vind dat we een reguliere begrotingscyclus hebben waarin wij budgetten aan de verschillende bestedingen toewijzen. Dat doen we op die manier ook voor

zaken die we allemaal zelfs nog belangrijker vinden dan de lokale media en ik zou niet weten waarom we daar voor de lokale media van moet afwijken. Ik wil vooral van de wethouder duidelijk weten hoe hij de motie, als hij daar kennis van heeft genomen, zou gaan uitvoeren, of dat inderdaad direct zou leiden tot een verhoging van het budget, waar hij dat vandaan haalt enzovoort. Ik ben daar heel erg benieuwd naar, dan kunnen we die motie op die manier wegen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Roskam? Nee. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. DENK hecht heel veel waarde aan diversiteit, ook inzake een lokale omroep want we leven tenslotte in een stad waar honderdduizenden Rotterdammers met een diverse achtergrond wonen. Wij moeten daarom ook zoveel mogelijk Rotterdammers bereiken. De coronacrisis heeft ons al laten zien dat het erg belangrijk is om je inwoners goed te informeren over de maatregelen en veranderingen die plaatsvinden. Gelukkig zien we dat er veel initiatieven zijn die ons hierbij helpen zonder een cent van de overheid te ontvangen en soms doen ze dat zelfs in hun eentje. Zo heb ik vorige week gesproken met Amer Al Omari die zes jaar geleden is gevlucht uit Syrië, hij is nu met zijn simpele camera de onofficiële vertaler van de minister-president en minister De Jonge. Na iedere persconferentie begint hij een livestream op social media waarmee hij tienduizenden Rotterdammers en ook nieuwkomers bereikt die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Dit soort mensen is goud waard. Er zijn ook heel veel stichtingen, organisaties en kleine lokale media die een hele belangrijke waarde hebben als het gaat om de lokale nieuwsvoorziening en die ook een bijdrage leveren aan een gezond en divers medialandschap in Rotterdam, maar we zien wel een grote informatiekloof tussen deze initiatieven en de bestaande regelingen. Daarom vind ik dat wij als gemeente ondersteuning moeten aanbieden als het gaat om deze initiatieven wegwijs te maken in wat er voor hen allemaal mogelijk is. Daarom dien ik vandaag een motie in met als titel 'Wijs de weg naar subsidieregelingen voor lokale media!'. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Wijs de weg naar subsidieregelingen voor lokale media!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 22, Aanwijzing lokale media 2023-2028;

constaterende dat:

- er veel kleine organisaties, stichtingen en micro-omroepen zijn die ook van waarde zijn voor de lokale nieuwsvoorziening;
- deze organisaties vaak niet de ambitie hebben de lokale omroep te worden;
- dit soort organisaties vaak niet goed weten wat voor mogelijkheden er zijn wat betreft ondersteuning en subsidies;

is van mening dat:

- de gemeente baat kan hebben bij dit soort kleinere organisaties, bijvoorbeeld voor de lokale nieuws- en informatievoorziening;
- deze kleinere organisaties kunnen bijdragen aan een gezond medialandschap in Rotterdam;

verzoekt het college:

- naast de aanwijzingsprocedure voor de lokale omroep, een gemeentelijk aanspreekpunt voor dit soort organisaties aan te stellen waar ze terecht kunnen met vragen;

- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja dank u wel. Wij hebben in de commissie een goed debat gehad en we zijn blij dat de wethouder heeft toegezegd dat de radio ook een onderdeel is. Wij denken aan Stadsradio Rotterdam en we hopen dat er een vergelijkbaar initiatief komt, dat zouden we van harte ondersteunen. De wethouder zei ook dat we geen consultant zouden inschakelen om te kijken naar extra budget en ook dat vinden we prima. Verder hopen we op een open en transparant proces en we zien uit naar alle aanmeldingen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Dank u voorzitter. Zoals al gezegd hebben we een goede commissiebespreking gehad waarin wij in ieder geval ook duidelijk hebben kunnen maken dat radio wat ons betreft geen ondergeschoven kindje mag zijn en de wethouder heeft heel erg duidelijk gemaakt dat dit niet zal gebeuren. Verder hopen we dat deze concessie op alle terreinen transparant zal zijn en dat alle partijen die dat willen zichzelf niet benadeeld, bevooroordeeld of wat dan ook voelen. Er bereiken ons geluiden dat regionaal aanbod ook kan gelden als complementair aan het gehele aanbod, maar wat ons betreft is lokaal ook echt lokaal en we hopen dat partijen die echt lokaal aanbieden niet het onderspit delven omdat er regionaal aanbod is. Voorzitter, tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Een televisieman met een oproep voor de radio. Andere bijdragen? Mevrouw Verkoelen heeft geen spreektijd meer, maar ik begrijp dat u een motie wilt indienen. Er is altijd ruimte voor een motie.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ik heb begrepen dat het een perfecte bijeenkomst was en ik heb hem ook nagekeken, maar het is niet mijn commissie. Ik hoorde het mijn collega zojuist al zeggen, maar ik heb het toch in een motie gevat want in wat ik naluisterde was het niet helemaal strak vast. Ik lees even het opdragen aan het college voor. 'Radio bij de nieuwe aanwijzing lokale omroep radio nadrukkelijk wel verplicht te stellen', dat heeft de wethouder wel toegezegd, dus dat is mooi meegenomen. 'De aanbieder van lokale omroep desnoods samen te laten werken met een andere aanbieder die het aanbieden van lokale radio zal verzorgen', dat is niet aan de orde geweest en dat zouden wij toch graag zien. 'De gemeente indien nodig dit samenwerkingsproces zal begeleiden'. Deze motie, 'Radio voor allen', dien ik graag namens 50PLUS in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Radio voor allen

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het agendapunt 'De uitgangspunten ten behoeve van het advies aanwijzing lokale media 2023-2028';

constaterende dat:

- in februari 2022 de aanwijzingsprocedure voor de lokale zendgemachtigde voor de periode 2023-2028 start;
- onder het kopje 'Uitgangspunten en proces', radio niet verplicht wordt gesteld;
- er volgens de wethouder (in de commissie ZOCS) momenteel (nog) geen andere gegadigde is dan OPEN;

overwegende dat:

- radio een laag en goedkoop medium is waarmee makers een eigen doelgroep kunnen bereiken;
- radio nog steeds een veel gebruikt medium is die een grote groep fans heeft;
- er indien de aanbieder die de nieuwe aanwijzing lokale omroep wordt gegund minder belangstelling heeft voor het maken van radio er zich een alternatieve aanbieder heeft gemeld, namelijk de Stichting Samenwerkende Mediapartijen Rotterdam;

draagt het college op:

- radio bij de nieuwe aanwijzing lokale omroep radio nadrukkelijk wel verplicht te stellen;
- de aanbieder van lokale omroep desnoods samen te laten werken met een andere aanbieder die het aanbieden van lokale radio zal verzorgen;
- de gemeente indien nodig dit samenwerkingsproces zal begeleiden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter, ik ga er kort doorheen. Zoals iedereen al aangaf, hebben we echt een hele mooie en uitvoerige behandeling in de commissie gehad, dus ik beperk me even tot de moties die ingediend zijn. Motie 1 van de heer Smet van GroenLinks over het college opdracht te geven om voor de voorjaarsbrief van 2022 te onderzoeken voor meer budget. Daarbij neem ik ook direct de vraag van de heer Versnel mee. Deze motie kan ik omarmen. Ik lees de motie zo, en volgens mij is die ook zo bedoeld, dat wij ambtelijk gaan inventariseren of daar überhaupt ruimte voor is. Ik ga niet zelf over tot het verhogen van budgetten, dat is echt ook omdat dit in het volgende college aan de orde komt. Dat zou ik niet eens kunnen, dat is echt aan een volgend college, maar ik ben wel bereid om te onderzoeken of die ruimte er is, ook omdat ik in de commissie zelf heb aangegeven dat ik het budget nu te laag vind. Dat heb ik ook uitgesproken, dus het zou ook mijn voorkeur hebben om dat de verhogen, maar dat gebeurt allemaal in de volgende collegeperiode. Wij gaan het voorwerk doen, inventariseren, we koppelen het terug richting de raad en dan is het aan de volgende raad en het volgende college om daar hun voordeel mee te doen. Dan de motie van mevrouw Verkoelen van 50PLUS. Die moet ik ontraden, ik heb in de commissie ook al gezegd dat we de radio sowieso meenemen, dus in die zin is die motie echt overbodig. Daarbij komt ook nog dat in het tweede dictum staat 'de lokale aanbieder van de omroep desnoods met de andere aanbieder te laten samenwerken'. Dat doen we nu ook al want OPEN Rotterdam werkt bijvoorbeeld al met FunX. Met andere woorden, ik heb in de commissie al gezegd dat het aan de inschrijver zelf is om met een aanbod te komen. We hebben gezegd dat we ook radio in dat aanbod meenemen en het is vervolgens aan hen om daarop in te schrijven. Dus deze ontraad ik om die reden. Dan hebben we de motie 'Diversiteitscode lokale omroep'. Daarvan check ik even of die wel of

niet is ingediend. Nee, dan ga ik die niet behandelen. Ik had het concept namelijk wel gekregen. Er is nog een andere motie die ook niet is ingediend. Voorzitter, dan waren het twee moties als ik me niet vergis en die heb ik bij dezen dan alle twee van...

De **VOORZITTER**. De motie van mijnheer Yigit.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Waar gaat die motie over?

De **VOORZITTER**. 'Wijs mensen de weg naar subsidieregelingen' dacht ik.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Die kan ik omarmen. Die heb ik wel in concept gezien en ik ga ervan uit dat de tekst hetzelfde is. Als dat zo is dan kan ik hem omarmen voorzitter. Ik dank u zeer, dit waren de adviezen op de moties.

De **VOORZITTER**. Dan zijn we toch nog op een redelijk tijdstip terug, weet dat u vanavond onderweg bent naar honderd moties. Ja, u bent aardig onderweg. Ik weet ook niet wat er hierna nog komt, maar u bent aardig onderweg, volgens mij zijn we de tachtig gepasseerd. Ik heb de telling niet precies bijgehouden, maar het is uw goed recht natuurlijk. Ik sluit de beraadslaging op dit punt af en ik schors de vergadering voor de dinerpauze. Ik was van plan om te schorsen tot 20.00 uur vanavond. Dus een uur, dan hebt u ook wat tijd voor eventuele andere dingen dan alleen maar een hapje eten. Ik wens u eet smakelijk en ik zie u straks om 20.00 uur graag terug. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, mevrouw E.C. Eskes, de heer M.K.A. Grauss, de heer R. Moti

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

23. De voortgangsrapportage Ondersteuning gedupeerde ouders in de Toeslagenaffaire

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen. Ik heropen de raadsvergadering. Aan de orde is agendapunt 23, de voortgangsrapportage Ondersteuning gedupeerde ouders in de Toeslagenaffaire. De heer Segers-Hoogendoorn staat als eerste op mijn lijstje.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter dank, ik houd het gezien de twee minuten en ook de spreektijd gewoon bij het indienen van onze motie die volgens mij al ingediend is. Ik check dat even met een schuin oog kijkend naar de griffie of ik die nog op het schaalteje moet leggen, maar dat geloof ik niet. Wel? O ja, dat moet alsnog. 'Sport en cultuur niet meer te duur'. In feite gaat dit over het koppelen van het belang van sport en cultuur, juist voor kinderen in gezinnen die zo hardgeraakt zijn. Als daar geen geld meer voor is... dat moet je echt niet willen en wij verzoeken het college daarom om in de communicatie met de door de toeslagenaffaire gedupeerde gezinnen waar beide ouders die sport- en cultuuractiviteiten niet meer kunnen bekostigen in te zetten op een doorverwijzing naar het Jeugdfonds Sport & Cultuur dat daar ook voor bedoeld is en daarnaast de ouders te informeren over dat ze een aanvraag bij het Jeugdfonds kunnen doen, zodat in ieder geval de kinderen van die ouders kunnen blijven sporten en blijven bijdragen aan cultuur, wat zo belangrijk is voor een goede energie en goede gezondheid. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. De Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Sport en cultuur niet meer te duur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 23, 'De voortgangsrapportage ondersteuning gedupeerde ouders in de toeslagenaffaire';

constaterende dat:

- de toeslagenaffaire veel arme gezinnen in Rotterdam raakt;
- kinderen van gedupeerden in de toeslagenaffaire hier ook slachtoffer van zijn;
- er in sommige gedupeerde gezinnen te weinig middelen zijn om sport- en cultuuractiviteiten van kinderen te kunnen financieren;
- er een Jeugdfonds Sport & Cultuur bestaat;

overwegende dat:

- sport en cultuur voor kinderen een essentieel onderdeel is van hun ontwikkeling;
- het voor alle kinderen mogelijk moet zijn om deel te kunnen nemen aan sport- en cultuuractiviteiten;
- het Jeugdfonds Sport & Cultuur een rol kan spelen in het financieren van deze activiteiten voor kinderen van door de toeslagenaffaire gedupeerde gezinnen;

verzoekt het college:

- in de communicatie met gedupeerde gezinnen in de toeslagenaffaire waarvan de ouders sport- en cultuuractiviteiten voor hun kinderen niet meer kunnen financieren extra in te zetten op een doorverwijzing naar het Jeugdfonds Sport & Cultuur;
- daarnaast de ouders van deze gezinnen ook direct te wijzen op de mogelijkheid tot aanvragen van het Jeugdtegoed;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.J, Vonk, E. Yigit en D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank u voorzitter. Ook namens mij niet te veel woorden anders dan wel even noemen dat er in Rotterdam 5500 gedupeerden zijn. We hebben op 11 november jl. ook met zijn allen de mars voor de toeslagenmoeders gelopen en dat was heel indrukwekkend, maar in de verkeerde zin van het woord want er was heel veel verdriet zichtbaar, mensen die hun banen en hun huizen zijn kwijtgeraakt en ook huwelijken zijn stukgelopen. Daarbovenop kwam natuurlijk de laatste paar weken het nieuws dat er ook heel veel uithuisplaatsingen van kinderen zijn geweest, 1150 kinderen waarvan de ouders het gezag zijn verloren. Dus heel veel leed en dat leed is niet goed te maken, dat realiseren wij ons ook heel goed. Punt is dat de overheid heeft gefaald. Wij proberen in Rotterdam wel om met dat meldpunt zo veel mogelijk ouders te helpen en ik zeg er ook bij dat het leed waar ik het net over had natuurlijk niet is goed te maken. Ik benadruk dat ook want ik kan me voorstellen dat, als je dit dan zo bekijkt vanuit je woonkamer, je denkt 'weet je wel wat mij is overkomen'. Toch vraag ik aan de wethouder om kort te vertellen wat de werkzaamheden van dat meldpunt zijn en welke uitdagingen de wethouder in dit verband nog ziet. In de bijlage staan allerlei cijfers over hoeveel ouders instromen en in welk traject ze zitten, maar misschien even op hoofdlijnen welke uitdagingen er zijn en hoe het eigenlijk met die aanpak gaat. Tot slot tekenen wij natuurlijk ook de motie van het CDA om op die manier een steentje bij te dragen aan het geheel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Heel kort. Ik wil me aansluiten bij de mooie woorden van mevrouw Yildirim, het is erg ingrijpend wat hier is gebeurd. We hebben het in de commissie gehad over dat we gaan leren, dat de gemeente Rotterdam ook gaat leren van de verhalen

van deze kwetsbare mensen en hoe we als gemeente kunnen verbeteren. Daar ben ik heel blij om. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, de gedupeerde ouders is ongekend onrecht aangedaan door de overheid, die overheid was genadeloos en heeft het leven van vele mensen en gezinnen verwoest. Op dit moment moeten wij natuurlijk ook kijken hoe wij verder kunnen en wat wij nog kunnen doen. Ik zie dat wethouder Grauss heel veel goede dingen doet met zijn menselijke aanpak waarvoor ook mijn complimenten, maar ik wil wel graag aandacht vragen voor het diepste hoofdstuk uit de toeslagenaffaire. Er zijn de afgelopen jaren meer dan 1000 kinderen van door dit schandaal getroffen ouders uit huis geplaatst, bijvoorbeeld de kinderen van Karin. Karin werd ten onrechte bestempeld als fraudeur en moest maandelijks € 900,00 betalen. In 2019 raakte ze haar huis kwijt, intussen was Karin hoogzwanger en er werd haar gevraagd 'waar wilt u de kraamzorg?'. Ze had geen huis en dat had grote gevolgen, drie dagen later kwam het maatschappelijk werk van het ziekenhuis langs en na de bevalling namen ze haar tien dagen oude zoontje mee en een paar weken later raakte Karin ook zonder enige waarschuwing twee van haar oudere kinderen kwijt. Toen zij haar kinderen uit school wilde halen, kreeg zij van de juf te horen dat ze al door de jeugdzorg waren opgehaald. Echt verschrikkelijk, als je dit soort verhalen hoort, staat het huilen je nader dan het lachen. Ik wil vandaag één motie indienen waarin ik wethouder Grauss verzoek om proactief met deze ouders mee te denken, in gesprek te treden en waar mogelijk passende ondersteuning te bieden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Wij willen ons kind terug!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 23, Ondersteuning gedupeerde ouders in de toeslagenaffaire;

constaterende dat:

- het rijk aan zet is waar het gaat over het herstel van de aangedane leed aan gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire;
- het rijk weliswaar zorgt voor de financiële vergoeding aan gedupeerden, maar de gemeenten een belangrijk aandeel leveren in het herstel van vertrouwen in de overheid en in het bieden van ondersteuning aan gedupeerde ouders op alle leefgebieden;
- veel Rotterdamse ouders verschillende ondersteuningsbehoeften hebben;
- voor deze opgave een programma organisatie genaamd Taskforce Toeslagen 010 is opgezet;
- de opzet is om onder andere zo veel mogelijk klantstromen te monitoren is;

is van mening dat:

- gedupeerde ouders in de toeslagenaffaire ongekend onrecht is aangedaan door de rijksoverheid;
- de gemeente een belangrijke rol heeft in de uitvoering van de hersteloperatie;
- de klantstromen niet alleen gemonitord moeten worden, maar Rotterdamse ouders actief opgezocht moeten worden om zo goed mogelijk ondersteuning te bieden op alle leefgebieden, vooral voor ouders die te maken hebben gehad met uithuiszettingen van kinderen;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te inventariseren om proactief in gesprek te treden met ouders (die in beeld zijn) die slachtoffer zijn geweest van de toeslagenaffaire, waarbij sprake is geweest van uithuiszettingen van kinderen, door hen actief op te zoeken en op die manier passende ondersteuning te bieden op alle leefgebieden;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik wil de mogelijkheid gebruiken om ook namens de VVD ronduit uit te spreken dat we het ontzettend goed vinden hoe wethouder Grauss, het hele college en alle mensen waarvan we tijdens een technische sessie eerder dit jaar ook een aantal hebben gezien te werk gaan om de slachtoffers van deze verschrikkelijke catastrofe te helpen. Het is fantastisch dat we dat als Rotterdamse gemeenschap op die manier voor deze mensen organiseren en dat wil ik ook hier gezegd hebben. Dus succes daar verder mee.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik was een beetje verbaasd over de motie van mijn collega van het CDA in de zin van dat ik dacht 'jongens is dit niet gewoon staand beleid met de menselijke aanpak van mensen die getroffen zijn door de toeslagenaffaire?' Ik zou eigenlijk verwachten dat, als deze mensen door de gemeente gebeld en benaderd worden, hen het palet aan gemeentelijke regelingen wordt voorgehouden: waarmee kunnen we u helpen. Ik vroeg mij af of in die optiek sport en cultuur de enige lacune in dit beleid is of dat er meer zaken zijn, wellicht kan de motie dan nog wat verstrekkender. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, we hebben het hier natuurlijk over een groot schandaal, het toeslagenschandaal, met vele gedupeerden en met name Rotterdammers, Rotterdam is helaas de stad waar de meeste gedupeerden wonen. Ik heb al eerder aangegeven dat ik echt wel vertrouwen in deze wethouder heb en ik zie in de terugkoppeling dat hij alles op alles zet om hen te bereiken, maar dat is natuurlijk niet altijd mogelijk en hier en daar moet je toch op een creatieve manier naar oplossingen zoeken. Ik heb eigenlijk een oprechte vraag aan deze wethouder, namelijk of hij ook echt alles op alles zet om de deze slachtoffers ook echt maximaal tegemoet te komen, te steunen en ook echt gewoon te vinden want volgens mij hebben wij hier ook de verantwoordelijkheid om de pijn en het leed dat deze mensen door de overheid is aangedaan zo snel mogelijk maximaal terug te draaien. Eigenlijk is dat mijn enige vraag aan de wethouder.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik wilde eigenlijk alleen zeggen dat de heer Versnel mij de woorden uit de mond haalde en kortheidshalve sluit ik me daarbij aan.

De **VOORZITTER**. Dank u. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja dank voorzitter. We kunnen terugzien op een commissie WIISA waar we hier uitgebreid over gesproken hebben. We hebben op basis van een eerdere discussie een dashboard met allerlei getallen gestuurd om te laten zien hoeveel er gebeurt en tegelijkertijd gaat het niet om getallen, maar gaat het iedere keer om een individu. Mevrouw Yildirim noemde net de mars en daar kun je een aantal mensen spreken. Ik probeer ook op een andere manier mensen te spreken en iedere keer komt er weer een nieuw element bij, dat je denkt 'hebben we de bodem niet geraakt als rechtsstaat?' Dan komt er ineens een bericht van uithuisplaatsing en hoe zit dat in elkaar. Volgens mij waren het er ruim 1000 in heel Nederland. Deze week zag ik een analyse van het CBS waarin ze het op tientallen afgerond naar gemeenten hebben vertaald. Tien in Utrecht, uit mijn hoofd vijftig in Den Haag, 85 in Amsterdam en 150 in Rotterdam. De Raad van State zegt 'we hebben het echt fout gedaan', de rechterlijke macht... Mevrouw Van Wifferen, ik ben het helemaal met u eens, dit vraagt van ons, ik ben ook de overheid, om te leren, hoe kan dit? Ik heb nooit zo de neiging om te wijzen naar een kabinet, een Belastingdienst of een Raad van State, maar meer: wat zegt dit over ons, hoe hebben wij als deel van de overheid dingen gedaan? Tegelijkertijd doe je je stinkende best en ik nodig de mensen altijd uit om de bedoeling van de wet voor ogen te houden en tot de max te gaan. Als je de randen van de wet nadert, als je zegt 'dit doet echt pijn', dan hoor ik het graag. Dat soort dingen breng ik ook in het college in. Mijnheer Büyükcıfci vraagt: doe je alles? Dat is wel de intentie die we met elkaar hebben, maar wel op een kloppende, integere en zorgvuldige manier. Dus pas als je echt zeker weet dat de dingen die je doet ook kunnen en nooit kunnen terugkaatsen zodat de gedupeerden er nog last van krijgen... Daarom halen we de schulden weg bij de mensen die al een lopende schuldregeling in Rotterdam hadden, toen wisten we zeker, wat er ook zou gebeuren en met uw steun en die van het voltallige college: als het kabinet minder ruimhartig is dan nemen wij dat verlies want het waren niet hun schulden, maar het was onze schuld. Ja, het kabinet is minder ruimhartig want alle schulden die al afgelost waren, waren niet hun schulden, maar dat was onze schuld als overheid en dus hebben wij die oplossingen terugbetaald en dat is niet het plan van het rijk. Dat is niet erg, maar die gedupeerde mag daar nooit last van hebben. Dus ja, de inzet van het college is elke keer te doen wat er maar kan, maar wel altijd op een voorzichtige zorgvuldige manier zodat de gedupeerden... Ik heb u een brief gestuurd over... Wij krijgen gegevens van de landelijke Belastingdienst, daar moeten we het mee doen, en soms ontbreken daar gewoon vrij cruciale gegevens, die telefoonnummers. Eerst deden we wat er allemaal binnen onze spelregels kan en toen bleek dat we hen nog niet konden bereiken, hebben we ook gekeken naar deurbezoeken. Ouders die met ons meedenken zeggen daarover 'ja maar dat is heel ingrijpend, doe dat liever niet want ineens staat er iemand voor de deur'. We hebben dat wel geprobeerd en toen werd gezegd 'we hebben die telefoonnummers hier waarschijnlijk ook'. Dan heeft het college over zo'n laatste stap gezegd: hoe zouden we eenmalig op een zorgvuldige manier in ons systeem kunnen kijken welke telefoonnummers van Rotterdammers we hebben. Er waren ongeveer 600 Rotterdammers op deze lijst waarvan we geen correct telefoonnummer hebben. Van ruim driekwart hebben we wel een telefoonnummer in het systeem en dan doen we het zo netjes mogelijk waarbij een iemand die bevoegd is dat telefoonnummer eruit haalt. Volgens een script is het eerste wat we zeggen tegen iemand die we bellen 'we hebben op deze manier uw telefoonnummer gekregen, vind u het erg? Anders stoppen we ermee'. Het is net begonnen en de eerste reacties die ik hoorde waren dat dit mensen zijn die zwaar geraakt zijn. Bij de eerste mensen die gebeld zijn is het niet toevallig dat ze hun telefoonnummer niet hebben doorgegeven, maar dat is omdat er eigenlijk heel veel speelt in het kader van wantrouwen. Het zijn wel goede gesprekken en er komt iets tot stand. Ja, ik voel vanuit het college, vanuit u en vanuit de stad het mandaat om alles te doen wat we kunnen, maar wel op een zorgvuldige manier, zodat de gedupeerde daar nooit last van mag krijgen. Dank voor uw steun. We hebben hier in de commissie uitgebreid over gesproken en mevrouw Yildirim als u het niet erg vindt, ook gelet op uw tijd, lijkt het me niet goed om de

dashboards door te spreken want dat hebben we namelijk in de commissie gedaan, maar u en alle anderen zijn altijd welkom bij mij om zaken door te nemen.

Dan ga ik naar de twee moties. De eerste is ingediend is door het CDA, 'Sport en cultuur niet meer te duur'. Die verzoekt om ons extra in te zetten voor alle ouders die de sport- en cultuuractiviteiten voor hun kinderen niet kunnen financieren en hen door te verwijzen naar het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Jeugdtgegoed. Ik heb hier gestaan 'omarmen' en ik zal dat zo toelichten, mijnheer Roskam, sympathiek. Het kunnen meedoen aan sport- en cultuuractiviteiten draagt bij aan de emotionele steun, emotioneel herstel en aan ontspanning en het is gewoon sowieso fijn om contact met leeftijdgenoten te hebben, dus zie het als een steun voor onze aanpak, maar er zijn mensen in de uitvoering en als er nou hele andere dingen nodig zijn, doe dat vooral ook. Dus als u zoekt naar lacunes, dat is mijn zoektocht continu om het verschil te maken en ik zie deze motie als een uitspraak, als steun, en ik vind hem niet heel schokkend, maar ik vind het wel fijn dat u dit soort dingen met elkaar uitspreekt, zo interpreteer ik hem. Dan de motie onder leiding van de heer Yigit van DENK, 'Wij willen ons kind terug', de mogelijkheden te inventariseren om proactief in gesprek te treden met ouders die slachtoffer zijn van de toeslagenaffaire, waar uithuisplaatsingen zijn. Ook die motie wil ik omarmen en dat past eigenlijk bij wat mijnheer Büyükcifci vroeg: zoek de mogelijkheden die er zijn. Zodra dat bericht van het CBS naar buiten kwam hebben we direct contact gezocht met de JBRR, de jeugdbescherming, en gezegd: wat kunnen we samendoen? Ik wil wel eerlijk zijn, in principe moeten de ouders zelf aangeven dat ze hulp willen. Dat is weer die zorgvuldigheid, je wilt niet het vertrouwen van mensen schaden. Dus we gaan geen datakoppeling doen want dat mag niet van de privacy, maar weet wel dat er wordt gewerkt aan een landelijke aanpak en dat wij intussen, collega Bokhove en mevrouw Kruithof van JBRR aan tafel zitten, sterker nog, we hebben een keer aan tafel gezeten, we hebben afspraken gemaakt en op 6 december a.s. zitten we weer aan tafel, in dit geval digitaal, om te bespreken hoe we de samenwerking goed kunnen doen. Ik heb u in de commissie al toegezegd u daarover in een voortgangsbrief te rapporteren. Voorzitter, twee moties, tweemaal omarmen met een toelichting omdat daarnaar gevraagd werd.

De **VOORZITTER**. Dank. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af. Wethouder Moti is inmiddels, gearriveerd. 'De toekomst van de Rotterdamse wijkbasisbaan'. De heer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Even een ordepunt voorzitter. Ik vraag de raad toch graag clementie want ik ben bij het vorige agendapunt over de lokale omroep vergeten mijn motie in te dienen die ook door D66 is ondertekend. Ik begrijp dat de wethouder niet aanwezig is en niet op de motie kan reageren, dus de raad niet van advies kan voorzien, maar wellicht is de raad zelf in staat van om dat advies bij de wethouder in te winnen, dat het nog even kan zonder een wethoudersreactie en dat we deze motie toch wel in stemming kunnen brengen. Ik vind het zelf een hele belangrijke motie en ik vraag echt om clementie, ik hoop dat dit wordt gegund. Excuses dat ik dit bij dat agendapunt heb gemist, het is geheel mijn eigen schuld dus graag clementie hiervoor.

De **VOORZITTER**. Ik moet toch van de orde zijn, want daar ben ik van. De beraadslagingen zijn op dit punt afgesloten. Ik heb voor de dinerpauze nadrukkelijk aan de raad gevraagd: vindt u dat ik het punt nog kan behandelen? De raad zei 'ja', dus we hebben we het punt 'Lokale media' behandeld en de beraadslagingen daaromtrent zijn afgesloten. Ja, mijnheer Büyükcifci was er niet en hij vindt zijn motie belangrijk, maar dat vindt u altijd want anders maak je hem niet. Dit zou kunnen neerkomen op het heropenen van de beraadslagingen, maar we hebben tegen de wethouder gezegd 'u hebt geen punten meer, dus u kunt weg', dat is een praktisch probleem van dit moment. Dus als u instemt met het verzoek van de heer Büyükcifci, dan betekent dit dat u instemt met een heropening van het debat in een derde

termijn, maar er is geen wethouder, ik meen dat hij naar huis is. Dat was ook de reden dat hij heeft gevraagd om het punt voor de dinerpauze te behandelen. Het is een ordepunt, dus u zegt het maar.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, het hoeft niet zo ver te komen dat de wethouder ineens deze kant op moet komen, dat is niet mijn insteek.

De **VOORZITTER**. Dat snap ik, maar ik moet de orde volgens onze regels afhandelen dus ik breng het de raad in. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ik wil niet lullig doen, maar we kunnen niet zonder de vertegenwoordiger van het college die voor het onderwerp verantwoordelijk is, ondanks dat het college met één mond spreekt. We weten hoe het praktisch werkt, we zullen automatisch tegen die motie moeten stemmen omdat we niet van het college kunnen horen wat de consequenties daarvan zouden zijn.

De **VOORZITTER**. Andere stemmen, andere opvattingen? Ik schors voor enkele ogenblikken.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

22. *De uitgangspunten ten behoeve van het advies aanwijzing lokale media 2023-2028 - vervolg*

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Op verzoek van de heer Büyükçifci introduceren wij een unicum, bij een agendapunt van de B-statuur alsnog het heropenen van de beraadslagingen voor het indienen van een motie. Dat kan kort, mijnheer Büyükçifci heeft het woord.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, het vorige agendapunt ging over de lokale omroep en NIDA hecht er waarde aan dat onze omroepen, ook lokale omroepen, zo veel mogelijk waarde hechten aan de diversiteit die onze stad kent en daar ook een goede weerspiegeling van probeert te zijn. Om die reden verzoeken we in deze motie, die mede is ondertekend door D66, om in ieder geval te kijken hoe ze kunnen omgaan met de code Diversiteit die we ook kennen in de cultuursector. Ik hoop in ieder geval dat de raad hier voor stemt, zodat we ook de volgende stap richting meer inclusieve omroepen kunnen zetten. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükçifci heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Diversiteitscode lokale omroep

"De gemeenteraad van Rotterdam op 2 december 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van het procesvoorstel aanwijzing lokale omroep;

constaterende dat:

- het college uitgangspunten formuleert voor het aanwijzen van een lokale omroep 2023-2028;

overwegende dat:

- de publieke taak van lokale omroepen hen de verantwoordelijkheid geeft recht te doen aan de culturele diversiteit van Rotterdammers;

verzoekt het college:

- als uitgangspunt mee te nemen dat toekomstige lokale omroepen dienen te onderbouwen hoe zij omgaan met de code culturele diversiteit;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükcifci en E.S. Walgenbach

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. Bij afwezigheid van de wethouder Cultuur en Media de wethouder Sociale Zaken.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter zoals u al kon zien, had ik even contact en ruggespraak met de wethouder Cultuur, de heer Kasmi. Zoals de heer Büyükcifci al aangaf, is het al beleid van de wethouder Cultuur om ook bij culturele instellingen diversiteit ook in het bestuur en Raden van Toezicht te stimuleren en hij probeert daarover ook afspraken te maken en gesprekken te voeren met de cultuursector. U vraagt eigenlijk dat ook in het lokale medialandschap te doen en het college kan die oproep ondersteunen en een positief advies geven bij deze motie.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank voor de souplesse.

24. De toekomst van de Rotterdamse wijkbasisbaan

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu over naar agendapunt 24, 'De toekomst van de Rotterdamse wijkbasisbaan'. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Dit was een initiatiefvoorstel van de PvdA en het CDA samen. Het is een beetje atypisch verlopen want voordat we het goed en wel konden verdedigen, zoals de koninklijke weg is, was er eigenlijk al een experiment gaande. Wij hebben dat experiment goed gadegeslagen en er is ook een mooie evaluatie over geschreven. Uiteindelijk komt het college tot de conclusie dat er in de wet te weinig experimenteerruimte is om daar op dit moment op verder te gaan. We willen die experimenteerruimte wel en die lobby is er rond een nieuw kabinet en een nieuwe collegeperiode wel en daar kunnen we ons iets bij voorstellen, maar we moeten er in ieder geval voor zorgen dat de zeven mensen die nu in een wijkbasisbaan zitten daar wel in kunnen blijven en het stoppen van dit experiment moet niet betekenen dat deze mensen van de ene op de andere dag weer thuis komen te zitten met alleen een bijstandsuitkering. Daarom dienen wij samen met de PvdA, GroenLinks en de ChristenUnie-SGP de motie 'Toekomstzekerheid voor wijkbasisbaners' in, waarin we het college verzoeken de zeven Rotterdammers die nu in de wijkbasisbaan werkzaam zijn daarin te kunnen laten. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Toekomstzekerheid voor wijkbasisbaners

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 24, 'De toekomst van de Rotterdamse wijkbasisbaan'.

constaterende dat:

- de conclusies uit het evaluatierapport voor de wijkbasisbaan als positief kunnen worden gezien;
- uit de evaluatie blijkt dat er momenteel weinig ruimte is voor experimenteerruimte;
- momenteel zeven Rotterdammers gebruikmaken van de wijkbasisbaanregeling;

overwegende dat:

- het belangrijk is dat deze zeven Rotterdammers die deelgenomen hebben aan de pilot hun werkzaamheden kunnen blijven voortzetten, zowel voor hun eigen ontwikkeling en welzijn als voor de uitvoering van hun taken;
- de gemeente Rotterdam een rol speelt in de financiering van de wijkbasisbaan;
- de werkgevers van deze zeven Rotterdammers een belangrijke rol spelen in het voortzetten van de werkovereenkomst;

verzoekt het college:

- voor de zeven Rotterdammers die nu werkzaam zijn in een wijkbasisbaan een duidelijke en duurzame oplossing te vinden in een afspraak met de betreffende werkgevers, zodat ook deze zeven Rotterdammers aan het werk kunnen blijven;
- een bedrag te reserveren vanuit de huidige middelen om te kunnen bijdragen aan de financiering van deze wijkbasisbanen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.J. Vonk, L.L.P.R. Roest en D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, mijn fractie vindt het goed dat we hier in Rotterdam voor de troepen uit hebben gelopen en hebben geëxperimenteerd met de wijkbasisbaan. Tegelijkertijd wisten we van tevoren dat het op basis van de huidige werkwijze niet mogelijk was om dit instrument op grote schaal in te zetten. Wij zijn benieuwd naar de status van de lobby bij het rijk om hiervoor de middelen te krijgen en eens met het CDA dat goed geborgd moet worden dat de huidige deelnemers hun baan kunnen behouden.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. De VVD was op voorhand geen fan van de wijkbasisbaan, maar we hebben met het experiment ingestemd omdat het altijd goed is om te leren. We hebben gedacht dat daar dan uit zou blijken dat het in ieder geval in de huidige wettelijke juridische constellatie niet goed zou werken en dat is ook gebleken. We vinden het echter ook wel belangrijk dat een lokale overheid menselijk is en we zien ook dat het voor deze zeven Rotterdammers een grote stap vooruit in hun leven is. We willen dus ook de motie van het CDA daarover steunen om ervoor te zorgen dat deze zeven mensen aan de slag kunnen blijven. Ik wil de wethouder wel vragen of hij ervoor wil zorgen dat ook voor deze mensen uitstroom naar regulier werk zo mogelijk nog wel het doel blijft. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Van Wifferen. Gaat over. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank voorzitter. Een hoop mooie woorden over de basisbaan en daar ben ik ontzettend blij mee, de basisbanen zijn van oudsher het pareltje van de PvdA.

Ik ben heel erg blij dat ook het CDA het fenomeen de laatste jaren heeft omarmd. We hebben in Rotterdam gezien dat het wel degelijk mogelijk is om mensen hun talenten te laten inzetten en hen arbeidsritme te laten opdoen. Zoals de wethouder desgevraagd in de commissie heeft toegelicht, zijn er intern en extern wel heel goed mogelijkheden voor doorstroming zoals ze dat technisch noemen. Wij zijn heel erg blij dat we met deze motie die we samen met het CDA en andere partijen indienen in ieder geval voor deze zeven mensen, deze zeven gezinnen, deze zeven mensenlevens het verschil kunnen maken. Zeven is misschien maar een getal, maar op gezinsniveau betekent het heel veel voor mensen, dus dat ten eerste. Een kleine kanttekening is wel dat uit de stukken ook blijkt dat het wijkgedeelte van de wijkbasisbaan wel iets minder lekker uit de verf is gekomen. Zoals we het hadden bedacht is het een wijkbasisbaan, het centraalstellen van maatschappelijke innovatie, dus ook de bijdrage aan de wijk, maar uit de stukken blijkt dat dit in deze coronatijden minder lekker uit de verf komt. Dus dat vind ik jammer, dat vind ik een aandachtspunt voor de volgende periode, om dat ook mee te nemen. Tot slot wil ik nog één ding kwijt, namelijk dat het mooie aan de basisbanen is dat het ook echte banen zijn en daarbij heb ik er zelf steeds voor gepleit om er ook voor te zorgen dat deze banen plaatsvinden voor minstens het wettelijk minimumloon. Als je mij als PvdA-vertegenwoordiger hier vraagt of dat een goed idee is, zeg ik 'jazeker'. Betekent dit dan dat de overheid desgevraagd en desnoods dat verschil, dat gat, tussen bijstand en WML moet bijleggen? Dan zeg ik volmondig 'ja' want dit voegt gewoon zo veel toe aan mensenlevens en als dat iets mag kosten, dan mag dat wat mij betreft ook gewoon iets kosten.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Iemand anders nog het woord? Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter, ik zal het kort houden en vooral op de vragen reageren. Mevrouw Roest vroeg naar de status van de lobby. Ik heb hierover toevallig op 25 november jl. een goed gesprek gehad met de staatssecretaris die ook waarnemend minister is en dat was een goed gesprek, overigens samen met andere wethouders van de G4 en wethouder Heijkoop uit Dordrecht die daar namens alle VNG-gemeenten zat. De staatssecretaris gaf aan dat ze deze week al de begrotingsbehandeling hadden, die was op 30 november jl. en als het goed is, staat hij vandaag de Kamer te woord over de begroting SZW. Als demissionair bewindspersoon zag hij weinig ruimte om voor deze begroting, die op 30 november jl. in de Kamer is besproken, nog iets te kunnen betekenen, maar de adviezen van Borstlap en de WRR liggen natuurlijk wel gewoon bij de onderhandelaars van het kabinet op tafel en hopelijk komt het kabinet nog voor, of na de kerst dat weten we niet... We wachten af hoe dit onderwerp daar wel of geen plek in krijgt. Voor de goede orde, de vraag die wij aan het rijk stellen is niet financieel van aard. Uit de evaluatie blijkt dat het niet meer geld hoeft te kosten als we onze systemen anders inrichten en we zorgen dat de baten ook komen bij de partij die de lasten dragen, in dit geval de gemeente. De wijkbasisbanen zoals wij die hebben ingericht, zoals wij dat in Rotterdam hebben uitgevoerd, kost de gemeenschap niet meer geld omdat de werkgever ook een deel van de kosten draagt, het verschil tussen WML en de bijstandsuitkering. Dus de vraag die wij aan het rijk, het kabinet, stellen is ook geen financiële vraag, maar een systeemvraag. Wij veranderen het systeem, zodat wij meer ruimte krijgen om dit soort dingen te doen en dat maakt de lobby natuurlijk een stuk gemakkelijker, dat kunt u zich wel voorstellen. Dan kom ik op het tweede punt. Natuurlijk zullen wij er alles aan doen om daar waar het kan uitstroom mogelijk te maken en bij een aantal mensen is er zeker ook zicht op uitstroom omdat we gewoon zien dat een jaar werkervaring iets met de arbeidsproductiviteit, de arbeidsontwikkeling en het zelfvertrouwen van iemand doet. Als ik met de werkgevers en de mensen zelf spreek, hoor ik dat die echt enorm zijn gestegen en daar heb ik zeker goede hoop op. Nu we het experiment gaan beëindigen, gaan afronden, is het doel natuurlijk om mensen een goede vervolgstap te laten maken. Ik ben het helemaal eens met degenen die

zeggen: dit was een experiment en mensen mogen er niet de dupe van zijn als een experiment op een gegeven moment stopt. Het gaat om mensen, een van uw leden volgens mij de heer Versnel, zei 'het moet wel menselijk blijven' en daar ben ik het volledig mee eens. De motie van de heer Segers van het CDA wil ik om die reden omarmen, omdat ik met die opdracht dit experiment graag netjes wil afronden met die mensen die een bijdrage hebben geleverd om ons te laten zien of het wel of niet kan werken.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank.

25. *De energiearmoede in Rotterdam*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 25, de energiearmoede in Rotterdam. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter heel kort in verband met de tijd. Energiearmoede is een steeds groter wordend probleem en daar willen wij iets aan doen. Onze lokale mogelijkheden zijn beperkt, maar wij denken dat we toch nog iets verzonnen hebben om iets extra's te kunnen doen, namelijk het opzoomeren inzetten tegen energiearmoede en daarover hebben wij samen met de PvdA en het CDA een motie gemaakt. Dat zal een druppel op de gloeiende plaat zijn, maar ook die druppels kunnen wel degelijk helpen voor de Rotterdammers die er last van hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Opzoomeren tegen energiearmoede

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van de energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- 17% van de Rotterdammers een hoge energiequote (waarbij de energierekening meer dan 10% van het inkomen betreft) of energielast (waarbij na het betalen van de energierekening te weinig overblijft voor noodzakelijke bestedingen) hebben en dat 80% van deze Rotterdammers in de laagste inkomensklasse valt;
- veel Rotterdammers bovendien de dupe worden van de snel stijgende energieprijzen;

overwegende dat:

- de aanpak van energiearmoede meer kans van slagen heeft wanneer deze dichtbij de Rotterdammer georganiseerd wordt, door inzet van vertrouwde partners;
- de aanpak van energiearmoede meer kans van slagen heeft wanneer de Rotterdammers worden ontzorgd, dus niet alleen ingezet wordt op voorlichting, maar ook direct aan de slag wordt gegaan;
- Opzoomer Mee een beproefd concept is waarbij Rotterdammers gezamenlijk in hun straat een probleem aanpakken;

verzoekt het college:

- de mogelijkheid te onderzoeken om Opzoomer Mee in te zetten in de strijd tegen energiearmoede;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.L.P.R. Roest, D. Yildirim en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter dank. Dit is een mooi onderwerp op het snijvlak van de portefeuilles van ons burgerlid Hallema en mij, zowel de beurs van mensen als de energietransitie, en dus kan het ook niet uitblijven dat wij een prachtige motie hebben gemaakt, 'Integraal naar duurzaam verhaal', het rijmt ook nog, hoe geweldig op 2 december. Ik lees het dictum even voor want dan is het ook direct duidelijk. We willen een goede en structurele samenwerking faciliteren tussen organisaties die werken met de energiecoaches en organisaties en aan de andere kant gemeentelijke afdelingen die werken aan het aanpakken van schulden van Rotterdammers want wij denken dat met energiebesparing direct ook iets kan worden gedaan voor de portemonnee en dus heb je twee vliegen in één klap. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Integraal naar duurzaam verhaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 25, 'De energiearmoede in Rotterdam';

constaterende dat:

- energiekosten stijgen;
- er in Rotterdam veel sprake is van energiearmoede;
- Rotterdammers die in de schulden zitten vaak moeite hebben met bijdragen aan de energietransitie, terwijl zij daar juist veel baat bij hebben;
- de vrijwilligersorganisatie SchuldHulpMaatje goed werk levert in veel gemeenten in Nederland;

overwegende dat:

- schuldhulpmaatjes bijdragen aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie met mensen die in de schulden zitten;
- schuldhulpmaatjes inzicht hebben in de financiële situatie van hun cliënten en daar deskundig advies over kunnen geven;
- energiecoaches dit niet altijd hebben, maar wel deskundig advies over verduurzaming geven;
- het samen laten optrekken van schuldhulpmaatjes en energiecoaches verduurzaming voor mensen met schulden makkelijker maakt en hun kosten laat verlagen;

verzoekt het college:

- een goede structurele samenwerking te faciliteren tussen organisaties die werken met energiecoaches en organisaties en gemeentelijke afdelingen die werken aan het aanpakken van schulden van Rotterdammers met als doel energiebesparing te bewerkstelligen, waardoor de energiekosten lager kunnen worden;
- en hierover terug te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.J. Vonk, D. Yildirim en L.L.P.R. Roest

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. Allereerst dank voor de brief die in de commissie naar ons toe is gekomen en die we uitgebreid hebben kunnen bespreken. Het is mooi om te zien hoeveel mensen dan opspringen met allemaal goede ideeën om de energiearmoede meer aan te pakken en wij zullen veel van de moties dan ook van harte ondersteunen. Ik zou aan het eind van deze vergadering, in ieder geval voor mij, dit onderwerp even iets breder willen aanvliegen en constateren dat de komende tijd voor mensen met een hele krappe beurs een ingewikkelde tijd wordt, de stijgende energieprijzen en het inflatiespook dat boven ons hoofd hangt, treffen juist deze mensen en daarom leek het mij zo mooi om aan het eind van deze vergadering een motie in te dienen waarmee we veel mensen die afhankelijk zijn van de voedselbank in deze tijd iets extra's kunnen geven. De motie die ik daarvoor heb opgesteld is heel breed ondersteund door uiteraard onszelf, maar ook door het CDA, PvdA, 50PLUS, SP, NIDA, DENK, de Partij voor de Dieren, GroenLinks en D66, allemaal om te zorgen dat mensen die afhankelijk zijn van de Voedselbank aan het eind van het jaar iets extra's krijgen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Iedere Rotterdammer telt mee

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van 'De energiearmoede in Rotterdam';

constaterende dat:

- naast de hoge energiekosten ook andere kosten hard stijgen;
- er in Rotterdam veel mensen zijn die hulp nodig hebben van de Rotterdamse voedselbanken;
- we grote waardering hebben voor de inzet van de Rotterdamse voedselbanken;

overwegende dat:

- uit onderzoek blijkt dat door de coronacrisis kwetsbare Rotterdammers het nog moeilijker hebben gekregen;
- er daarom alle reden is om in deze adventsperiode richting kerst een teken van hoop te geven;
- dit teken ook kan in de vorm van een waardebon;

verzoekt het college:

- de gebruikers van de Rotterdamse voedselbanken in deze moeilijke tijden een steuntje in de rug te geven middels een passende waardebon;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, D. Yildirim, P.J.H.D. Verkoelen, E. Yigit, B. van Noppen, I. van Wifferen, R.T.J. van der Velden, L.L.P.R. Roest en A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen. Het gaat over. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank voorzitter. Ja mijn partij en armoede, dit is een heel belangrijk onderwerp voor de PvdA, wij gaan het nooit normaal vinden dat mensen in

armoede leven en dat je postcode je kansen in het leven voor jou bepaalt. Bestaanszekerheid staat heel hoog op onze agenda en we kennen allemaal de ongelijkheid in deze stad, Rotterdam wordt niet voor niets de stad van twee snelheden genoemd. Helaas is dat gewoon zo, dat is zo en dat is vier jaar later helaas ook zo. Wat kan ik zeggen met betrekking tot dit onderwerp, de gemeente moet echt verder inzetten op de isolatie van huizen en er moet ook veel meer impuls worden gegeven aan de Energiebank. Daarom dienen wij de moties 'Rotterdamse talenten inzetten tegen energiearmoede' en 'Samenwerking met het maatschappelijk middenveld' in. We hopen natuurlijk dat met de inzet van meer vrijwilligers als energiecoaches en de samenwerking met lokale initiatieven eigenlijk een soort impuls kan worden gegeven aan de schaal van de interventies. Als je het mij vraagt, is dat nog echt te laag. Wat wij eigenlijk ook willen, is dat er een lobby komt, een structurele tegemoetkoming voor de hoge energielasten. Waarom zeg ik dit? Na vier jaar als raadslid in deze stad kan ik zeggen dat ik de huidige armoederegelingen een beetje statisch vind, een beetje niet meer van deze tijd. We zien nu een concreet probleem, de kranten staan er vol mee en ik zeg: beste kabinet, jullie zitten er al een tijdje en jullie willen ook niet weg en zorg voor een structurele energietegemoetkoming. Ik hoop dat mijn collega's in de andere G4-steden ook zo'n oproep doen en dat alle partijen in deze raad, en ik kijk er eentje aan waar ik de steun van nodig heb, deze motie van harte ondersteunen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Lobby structurele tegemoetkoming hoge energielasten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van De Energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- 16,7% van de Rotterdammers te kampen heeft met energiearmoede;
- op dit moment Rotterdam geen regeling kent specifiek voor energiearmoede;

overwegende dat:

- de vooruitzichten zijn dat de gas- en energieprijzen in de komende jaren alleen maar zullen toenemen;
- in meerdere steden door volksvertegenwoordigers, zoals bijvoorbeeld Utrecht, gepleit wordt voor een structurele tegemoetkoming voor energiearmoede;

verzoekt het college om:

- te lobbyen bij het rijk voor het tot stand brengen van een structurele tegemoetkoming voor energielasten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

Motie 5. Samenwerking middenveld tegen energiearmoede

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van De Energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- 16,7% van de Rotterdammers te kampen heeft met energiearmoede;
- Rotterdam op dit moment geen regeling kent specifiek voor energiearmoede;

overwegende dat:

- de vooruitzichten zijn dat de gas- en energieprijzen in de komende jaren alleen maar zullen toenemen;
- de Energiebank Rotterdam nu met zogenaamde energiecoaches in Rotterdamse wijken met bewoners aan de slag gaat om te kijken hoe zij kunnen besparen op energiekosten;
- deze aanpak nog aanzienlijk geïntensiveerd kan worden;
- organisaties, zoals Delfshaven Helpt, ook actief zijn om Rotterdammers zelfstandig te helpen;
- het wenselijk is dat krachten worden gebundeld en van elkaar wordt geleerd;

verzoekt het college om:

- de Energiebank Rotterdam te ondersteunen bij het (nog meer) betrekken van maatschappelijke partners (verenigingen, stichtingen) in hun werkzaamheden om zodoende hun slagkracht te verhogen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

Motie 6. Rotterdamse talenten inzetten tegen energiearmoede

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van De Energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- 16,7% van de Rotterdammers te kampen heeft met energiearmoede;
- Rotterdam op dit moment geen regeling kent specifiek voor energiearmoede;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam veel bewoners kent met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- het wenselijk is dat deze talenten worden benut;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of in het kader van vrijwilligerswerktrajecten of Prestatie010-trajecten mensen uit de bijstand, die graag hun talenten willen inzetten, gekoppeld kunnen worden aan de Energiebank Rotterdam of andere organisaties die bezig zijn met dit vraagstuk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Dank mevrouw Yildirim. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, door een samenloop van ongewone omstandigheden zijn de energiekosten dit jaar zo hard gestegen dat bijna 55.000 Rotterdamse huishoudens in de knel zijn geraakt, de dreiging van energiearmoede hangt boven hun hoofd en helaas blijkt uit het onderzoek van de gemeente dat die energiearmoede vooral Rotterdammers met de laagste inkomens raakt. Dat is dus de meest kwetsbare groep in onze stad. De gemeente moet er alles aan doen om die kwetsbaren van onze

samenleving te beschermen, ook tegen deze energiearmoede. Voorzitter, de gemeente Rotterdam speelt een belangrijke rol als het gaat om energiebesparingen om te voorkomen dat Rotterdammers in energiearmoede leven, zo werkt de gemeente onder andere samen met energiecoaches om die besparingen te realiseren. Die energiebesparingen maken een belangrijk onderdeel uit van het tegengaan van die energiearmoede en voorzitter huishoudens in armoede kunnen op die manier een bedrag van € 60,00 tot € 100,00 per jaar besparen, dat hebben we met elkaar kunnen berekenen. Voorzitter, de energiecoaches moeten daarom ook worden gecontinueerd en we tekenen ook mee op de motie die ertoe strekt dat energiecoaches, schuldhelpmaatjes en schuldhelpverlening integraal samenwerken. Dit om het allemaal te borgen, maar voorzitter dat is niet genoeg want Rotterdammers zijn na een bepaald moment volledig uitgeïsoleerd en wat kan er dan nog wel worden gedaan? Voorzitter, er zijn nog voldoende creatieve ideeën van andere gemeenten die kunnen worden ingezet om de energiearmoede tegen te gaan, 'The best practices', dat is een motie die wij indienen. Voorzitter wij hebben meer middelen nodig, zonder voldoende middelen kunnen we dit hardnekkige probleem niet effectief bestrijden. We dienen dan ook een motie in om een structurele energieregeling op te zetten voor Rotterdammers in de laatste inkomensklassen vanuit fondsen, regelingen en gelden die nog niet benut zijn. Voorzitter, energiearmoede is niet een probleem dat zich binnen de stadsgrenzen van Rotterdam kadert, het is een veelkoppig monster dat in steeds meer steden, landen en continenten de kop opsteekt. Daarom willen we meer aandacht voor energiearmoede tijdens nationale en internationale bijeenkomsten om klimaatverandering tegen te gaan. Voorzitter, wij moeten op dit punt de grenzen opzoeken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Blijf energiecoaches inzetten om energiearmoede tegen te gaan!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 25, Energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- de gemeente werkt met energiecoachesprojecten om energiebesparing te realiseren;
- energiecoaches effectief zijn in de bestrijding van energiearmoede;

overwegende dat:

- huishoudens in armoede € 60,00 tot € 100,00 per jaar besparing kunnen realiseren door het contact met energiecoaches;
- eventueel benodigde producten voor de energiebesparing hierbij gratis worden verstrekt;
- het afgelopen jaar al honderd energiecoaches zijn opgeleid;
- energiearmoede bestrijden relevanter is dan ooit gezien de stijgende prijzen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of, en zo ja hoe, het inzetten van energiecoaches kan worden voortgezet;
- hierover de raad zo snel mogelijk te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 8. Laat Rotterdammers niet in energiearmoede belanden!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 25, Energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- uit onderzoek van TNO blijkt dat er zo'n 550.000 Nederlandse huishoudens in energiearmoede leven;
- het aandeel huishoudens waarbij de energierekening meer dan 10% van het inkomen betreft en/of huishoudens die na het betalen van de energierekening te weinig overhouden voor noodzakelijke bestedingen in de gemeente Rotterdam 16,9% is;
- in totaal 54.930 huishoudens in Rotterdam te maken hebben met een hoge energielast;
- van alle huishoudens met een hoge energielast in de gemeente Rotterdam, ruim 80% in de laagste inkomensklasse valt;
- vooral bij Rotterdammers met een laag inkomen energie al snel een zodanig hoge kostenpost wordt waar zij genoodzaakt op moeten besparen;
- de gemeente Rotterdam vooral een rol heeft als het gaat om energiebesparing;

is van mening dat:

- voorkomen moet worden dat steeds meer Rotterdammers in energiearmoede belanden door een hogere energierekening, slecht geïsoleerd huis en een laag inkomen;
- de gevolgen van de stijgende energieprijzen zo veel mogelijk beperkt moeten worden voor de Rotterdammers vooral in de laagste inkomensklasse;
- niet alleen het rijk maar ook de gemeente er alles aan moet doen om de inkomenseffecten van de hoge energieprijzen zo veel mogelijk te beperken;
- tijdelijke maatregelen van de gemeente op korte termijn wellicht een oplossing bieden, maar niet duurzaam is om op de lange termijn energiearmoede tegen te gaan;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om een structurele energieregeling voor Rotterdammers in de laagste inkomensklassen in te stellen vanuit fondsen, regelingen en gelden die nog niet volledig benut zijn, zodat vooral de meest kwetsbaren van onze stad beter ondersteund kunnen worden in het betalen van de hogere energierekening om op die manier te voorkomen dat steeds meer Rotterdammers in energiearmoede belanden;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 9. Voorkom dat meer en meer Rotterdammers in energiearmoede moeten leven!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 25, Energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- uit onderzoek van TNO blijkt dat er zo'n 550.000 Nederlandse huishoudens in energiearmoede leven;
- het aandeel huishoudens waarbij de energierekening meer dan 10% van het inkomen betreft en/of huishoudens, die na het betalen van de energierekening te weinig overhouden voor noodzakelijke bestedingen in de gemeente Rotterdam 16,9% is;
- in totaal 54.930 huishoudens in Rotterdam te maken hebben met een hoge energielast;

- van alle huishoudens met een hoge energielast in de gemeente Rotterdam, ruim 80% in de laagste inkomensklasse valt;
- vooral bij Rotterdammers met een laag inkomen energie al snel een zodanig hoge kostenpost wordt waar zij genooddaakt op moeten besparen;
- de gemeente Rotterdam vooral een rol heeft als het gaat om energiebesparing;

is van mening dat:

- voorkomen moet worden dat steeds meer Rotterdammers in energiearmoede belanden door een hogere energierekening, slecht geïsoleerd huis en een laag inkomen;
- de gevolgen van de stijgende energieprijzen voor de Rotterdammers zo veel mogelijk beperkt moeten worden;
- niet alleen het rijk maar ook de gemeente er alles aan moet doen om de inkomenseffecten van de hoge energieprijzen zo veel mogelijk te beperken;
- Rotterdammers na een bepaalde tijd uitgeïsoleerd zijn en de gemeente op zoek moet gaan naar andere manieren van ondersteuning;

verzoekt het college:

- te informeren naar de best practices van andere gemeenten ten aanzien van het beperken van de effecten van de energiearmoede en te bezien of het mogelijk is om dit toe te passen voor Rotterdammers die in energiearmoede (dreigen te) leven;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 10. Aandacht voor energiearmoede tijdens klimaattop!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 25, Energiearmoede in Rotterdam;

constaterende dat:

- door een samenkomst van klimaatveranderende factoren de energielasten flink zijn gestegen;
- uit onderzoek van TNO blijkt dat daardoor zo'n 550.000 Nederlandse huishoudens leven in energiearmoede;
- in totaal 54.930 huishoudens in Rotterdam te maken hebben met een hoge energielast;
- Rotterdam met verschillende acties en maatregelen inzet om klimaatneutraal te worden;
- internationale conferenties zoals de COP (Conference of Parties) bij de klimaatakkoorden en bijvoorbeeld de United Nations Climate Change Conference in Glasgow een belangrijke impuls zijn voor de wereldwijde aanpak van klimaatverandering;

van mening dat:

- de gevolgen van de stijgende energieprijzen zo veel mogelijk aandacht moeten krijgen tijdens de klimaattop en allerlei andere verschillende bijeenkomsten over klimaatverandering;
- Rotterdam een rol kan spelen bij het organiseren van dergelijke internationale en nationale bijeenkomsten en een bijdrage kan leveren aan het tegengaan van klimaatverandering;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te verkennen om meer aandacht te vragen voor energiearmoede tijdens internationale en nationale bijeenkomsten om klimaatverandering tegen te gaan;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers bij dit agendapunt? De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ja voorzitter kort, dat scheelt straks een stemverklaring. Er is een aantal moties ingediend over een beweging naar het rijk maken om te proberen iets tegen de energiearmoede te doen. Wij steunen die moties straks niet en ik wil heel duidelijk maken dat dit niet voortkomt uit miskenning van het probleem want wij zien dat probleem natuurlijk ook, de kranten staan er vol mee en je kunt de verhalen van mensen in je omgeving horen. Het is een heel groot probleem als mensen hun energierekening niet meer kunnen betalen, maar naast dat het nodig is dat er korte termijn iets aan wordt gedaan voor die mensen, zijn we eigenlijk heel hoopvol over de toekomst van het klimaatvraagstuk en ook de economische en sociaaleconomische impact daarvan in Nederland. De signalen uit Den Haag zijn dat het daar nu eindelijk heel erg serieus wordt genomen en dat daar een investeringsfonds met tientallen miljarden wordt gecreëerd om bijvoorbeeld de gebouwde omgeving in rap tempo aan te pakken. Daar gaan hopelijk natuurlijk bij uitstek mensen die in de sociale sector zitten heel veel lol van hebben, dat gaat hun pijn aanzienlijk verlichten. Er komen ook ontwikkelingen rond nucleaire energie die de kosten van energie aanzienlijk kunnen verlagen. Er zijn dus allerlei hoopvolle ontwikkelingen en dat zou ik toch ook als optimistische liberaal die ik ben hier ook willen uitspreken.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Hartelijk dank. Er is veel over energiearmoede gesproken, maar het is nog onduidelijk wat er precies gedaan is. 17% van de Rotterdamse huishoudens heeft ermee te maken waarvan 80% in de laagste inkomensklasse zit. Wat wel duidelijk is, is dat het college niet wil werken aan een progressief subsidiestelsel en wat ook duidelijk is, is dat het college geen cent extra van de rijkssubsidie van € 150 miljoen aan de lagere inkomens wil geven want er is een palet aan maatregelen, een breed palet aan Rotterdamse maatregelen, maar de impact daarvan is nog onduidelijk want huizen van het gas af... maar ja als de warmteprijs is gekoppeld aan de gasprijs, hoeveel gaat dat dan uitmaken? Een lening voor dubbelglas, als je in een huurwoning zit waarom zou je dan een lening afsluiten om dubbelglas voor je huurbaas te betalen. Daarom heb ik een motie om te achterhalen wat de impact van die energiebesparende maatregelen is. Welke inkomensklassen profiteren hiervan, profiteert iedereen hiervan of alleen de mensen die het geld ervoor hebben? Daarom wil ik graag deze motie indienen.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.

Motie 11. Energiebesparende maatregelen gemeente Rotterdam, impact voor wie?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van energiearmoede;

constaterende dat:

- minimaal 16,9% van de Rotterdamse huishoudens te kampen heeft met energiearmoede;
- van deze 16,9% ruim 80% in de laagste inkomensklasse valt en 88% in een huurwoning zit;
- wethouder Bonte van de rijksbijdrage van € 150 miljoen voor energiebesparing geen cent extra aan lage inkomens wil toekennen;

overwegende dat:

- er vanuit Rotterdam er een breed palet aan maatregelen is om bewoners te helpen met het besparen van energie en daardoor met het verlagen van de energierekening;
- de impact van deze maatregelen onduidelijk is;
- het onduidelijk is bij welke inkomensklasse in Rotterdam de verschillende regelingen toekomen;

verzoekt het college:

- de impact van dit brede palet aan maatregelen inzichtelijk te maken door inzicht te geven in de uitnutting van de verschillende regelingen naar inkomensklasse van aanvrager;
- deze uitnutting te specificeren naar uren, middelen, uitstaande leningen gemeente en door particulieren geïnvesteerd vermogen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Veel is al gezegd en veel ligt ook buiten onze verantwoordelijkheid als lokale politiek. Ik heb hier al meerderen horen zeggen dat we vooral naar het landelijke moeten kijken, maar het is desalniettemin een belangrijk en mooi initiatief dat we zeker moeten doen. Het raakt de kwetsbaren in onze stad en zoals mevrouw Roest aangaf, is een aantal moties dat hier wordt ingediend een druppel op de gloeiende plaat, maar ik geloof toch ook wel graag in het verhaal dat NIDA vier jaar geleden heeft gehouden, het verhaal van de kolibrie, wie kent hem niet. De kolibrie die driftig op en af vliegt met druppels om een brand in het bos te blussen, daar geloof ik ook wel heel erg in. Dus alles we doen, bijvoorbeeld zo'n motie van de ChristenUnie, maar ook van GroenLinks, alles wat we hier kunnen doen, moeten we ook doen. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen, dat gebeurt ook en laten we dat vooral blijven doen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wethouder Grauss, wilt u de moties van advies voorzien.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Jazeker voorzitter, maar graag in een duobaan met collega Bonte. Ik heb me er in de commissie WIISA doorheen geworsteld, met succes gelukkig, maar mijn buurman weet veel meer van de energietransitie. Ik begin en dan neemt collega Bonte met uw welnemen het stokje over. Ik kreeg trouwens nog wel wat signalen over zelftesten bij minima. Iedere zelftest kost de minima € 3,00, dat is aardig in het nieuws en ik kreeg onder andere van de heer Segers-Hoogendoorn al het signaal: zien jullie dat ook en hoe zijn jullie daarmee bezig? Ja, die signalen hebben we binnen. Weet dat het in het Jeugdtegoed bij de HEMA niet alleen mondkapjes, maar ook zelftesten te koop zijn en dat klinkt leuk, maar de voorraad is nul omdat er in heel Nederland schaarste is, maar zodra ze er weer zijn kunnen ze gekocht worden. Weet ook dat de Voedselbank Rotterdam de

afgelopen weken ook zelftesten in zijn pakket doet en ook nog een voorraadjie heeft. Weet ook dat de minister van VWS vandaag in het Kamerdebat heeft gezegd: ik zie het probleem en ik ga graag met gemeenten aan de slag met de dingen die nodig zijn. Zodra ik daar meer over hoor, zal ik u daarover rapporteren. Weet dat iemand een gratis PCR-test bij de GGD kan halen en dat er ook zelftesten naar de scholen gaan. Onze voorzitter kan daar nog veel meer over zeggen, maar ik wilde u daar even van op de hoogte stellen omdat ik weet dat u die zorgen hebt. Als het gaat over zorgen dan ga ik naar motie 3, 'Iedere Rotterdammer telt mee' over hoeveel mensen in coronatijd geraakt zijn en hoe kwetsbaar mensen zijn als je een laag inkomen hebt, je hebt al geen reserves, stijgende energiekosten, stijgende voedselprijzen et cetera. Dan ligt hier een voorstel om de gebruikers van de Voedselbank Rotterdam een steuntje in de rug te geven middels een passende waardebon in deze moeilijke tijden. Voorzitter wij omarmen deze motie, we zijn het eens met de indieners, en dat is ongeveer raadsbreed, dat mensen die hulp van de Voedselbank ontvangen hard door de coronacrisis getroffen worden en we gaan graag met deze motie aan de slag om daar nog in 2021 iets aan te doen. Voorzitter, dan ga ik naar motie 2, 'Integraal naar een duurzaam verhaal'. Alle moties voor mij die rijmen of allitereren, zijn van het CDA vandaag. Het verzoek is een goede structurele samenwerking te faciliteren tussen organisaties die werken met energiecoaches en organisaties en gemeentelijke afdelingen die werken aan het aanpakken van schulden van Rotterdammers. Dan zitten we op onze beide terreinen en wij hebben beide de intentie uitgesproken om dat zo goed mogelijk te koppelen. Dus deze motie kunnen wij omarmen om zo goed mogelijk de verbinding te leggen tussen energiecoaches en andere mensen die helpen bij de energietransitie en Rotterdammers in de schulden. Dan gaan we naar een motie waarvan ik nog geen nummer heb gekregen, maar die is van mevrouw Mohamed-Hoesein, 'Laat de Rotterdammers niet in energiearmoede belanden. U vraagt de mogelijkheden te onderzoeken om een structurele energieregeling voor Rotterdammers in de laagste inkomensklassen in te stellen vanuit fondsen, regelingen en gelden die nog niet volledig benut zijn, zodat vooral de meest kwetsbaren van onze stad beter ondersteund kunnen worden in het betalen van de hogere energierekening om op die manier te voorkomen dat steeds meer Rotterdammers in energiearmoede belanden. Voorzitter, ik moet deze motie ontraden omdat hij overbodig is. We zitten namelijk aan tafel bij het rijk en we brengen dat in gesprekken met het rijk in. Overigens is het rijk het niet altijd met ons eens, tenminste die heeft bepaalde aannames zoals de aanname dat de gasprijs zich op termijn gaat stabiliseren, die cursus in de toekomst kijken heb ik niet gevolgd. Wij vinden het van belang dat er nu op kabinetsniveau stappen worden gezet, dat gebeurt met belastingverlaging, maar dat er ook extra compensatie is voor huishoudens met de laagste inkomens, dat is vandaag in de begrotingsbehandeling van het ministerie van Sociale Zaken in de Tweede Kamer besproken. Zodra ik u daar meer over kan rapporteren, dat heb ik al in de commissie gezegd, dan zal ik dat doen. Dus ik houd u gewoon op de hoogte conform die toezegging, maar deze motie is daarmee overbodig. U vraagt ook de motie 'Voorkom dat meer en meer Rotterdammers in energiearmoede moeten leven', te informeren naar de best practices van andere gemeenten ten aanzien van het beperken van de effecten van de energiearmoede en te bezien of het mogelijk is om dit toe te passen voor Rotterdammers die in energiearmoede (dreigen te) leven. Voorzitter deze moet ik ook ontraden, ook omdat we die dingen al doen, we willen alleen doen wat effectief is en, collega Bonte kan daar meer over zeggen, we zitten al in een community of practice, het programma Inclusieve energietransitie van de provincie. Wij zitten beiden in het G4-overleg over energiearmoede en ik ben zelf lid van de VNG-commissie PSI waar we vorige week nog uitgebreid over energiearmoede hebben gesproken. Ik wil u wel toezeggen in de komende voortgangsrapportage te rapporteren over de best practices op energiearmoede. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik over twee weken het concept daarvan krijg, dus dat zal beperkt zijn en er is ook tegen mij gezegd dat ik niet over mijn graf heen mag regeren, dus hoe de volgende coalitie en raad over armoede gerapporteerd wil worden laat ik aan hen,

overall heb ik daar hele mooie ideeën over. Wat ik kan zeggen wil ik in die voortgangsbrief zetten, daarmee ontraad ik deze motie wel, maar misschien bent u gelukkig met die toezegging.

De **VOORZITTER**. U kunt geen vraag stellen mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Nee voorzitter, op basis van die toezegging wil ik die motie intrekken. Ik denk dat ik wel de gelegenheid van de voorzitter krijg om dat aan te geven.

De **VOORZITTER**. Ja, dat is gepast.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Motie nummer? Hebt u een titel?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). 'Voorkom dat meer en meer Rotterdammers energiearmoede leven'.

De **VOORZITTER**. Nummer 9, die motie wordt ingetrokken

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). U hebt het nummer, dat is mooi. Dan de motie 'Lobby structurele tegemoetkoming hoge energielasten' die mevrouw Yildirim net heeft ingediend. Het verzoek is te lobbyen bij het rijk voor het tot stand brengen van een structurele tegemoetkoming voor energielasten. Voorzitter, een beetje in dezelfde lijn. Het rijk denkt anders over hoe het met die prijzen gaat, die heeft andere aannames. Het is voor ons echt van belang dat we nu een goed pakket hebben en we zijn met het rijk in gesprek, ik verwees u net al naar de begrotingsbehandeling van het ministerie van Sociale Zaken van vandaag. De minister, ik denk dat de staatssecretaris waarnemend minister is, zei daar ook 'ik ben in gesprek met de VNG' en dat is die VNG-commissie. We denken erover na, maar om te lobbyen voor iets wat we al doen, is mijns inziens toch overbodig.

De **VOORZITTER**. Ja, alles is belangrijk. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). In het kader van alles is belangrijk ga ik naar de motie over Opzoomer Mee. Dat is natuurlijk de portefeuille van collega Eskes, maar het is geweldig mooi, ik heb daar vroeger ook aan meegedaan. U vraagt de mogelijkheid te onderzoeken om Opzoomer Mee in te zetten in de strijd tegen energiearmoede en dat willen we graag omarmen. 'Om te gaan onderzoeken of en op welke wijze Opzoomer Mee een rol kan spelen in de strijd tegen energiearmoede'. We kijken of het mogelijk is om daar in 2022 vorm te geven en dat is zoals ik zei, samen met collega Eskes. Voorzitter, ik denk dat ik hiermee mijn deel van de moties heb gehad.

De **VOORZITTER**. Wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb een aantal moties en inbrengen die vooral betrekking hebben op de inzet van energiecoaches. Mevrouw Mohamed-Hoesein begon daarmee door te omschrijven dat Rotterdammers door energiecoaches met gericht advies aan huis en het verstrekken van energiebesparende producten gemiddeld € 60,00 tot € 100,00 op de energierekening kunnen besparen. Daarmee is het energiearmoedeprobleem niet opgelost, maar dat kan wel deels verzacht worden en dat project loopt goed en is succesvol. U verzoekt in motie 7 om energiecoaches in te zetten om armoede tegen te gaan

en die te blijven inzetten en om te onderzoeken hoe we dat project kunnen voortzetten. Ik zou, zeker gezien het stijgende probleem van de energiearmoede, die motie graag willen omarmen. Mevrouw Yildirim heeft twee moties ingediend die ook gaan over het gebruik van de energiecoaches en dan vooral van de Energiebank Rotterdam die goed werk verricht. Uw motie 5, 'samenwerking middenveld tegen armoede' verzoekt om ook samenwerking tussen de Energiebank Rotterdam en verenigingen en stichtingen tot stand te brengen. Onze ervaring is dat de Energiebank Rotterdam goed werk doet en zeker in combinatie met andere organisaties, dus motie 5 wil ik graag omarmen. In motie 6 stelt u voor Rotterdamse talenten in te zetten tegen energiearmoede, om onder de aandacht te brengen dat mensen die in de bijstand zitten bijvoorbeeld via een vrijwilligerstraject of een tegenprestatietraject opgeleid kunnen worden tot energiecoach. Die motie wil ik ook graag omarmen want ik denk dat dit ook goede vrijwillige energiecoaches kan opleveren. Dan heb ik motie 11 van de heer Roskam, 'Energiebesparende maatregelen gemeente Rotterdam, impact voor wie?' Ik kan de geest van de motie, uw intentie, dat veel van de energiebesparende maatregelen zoals leningen, subsidies of inderdaad die energiecoaches kunnen bijdragen aan in ieder geval het verzachten van het probleem van de energiearmoede van harte ondersteunen. We zetten een aantal van die regelingen specifiek in op mensen met lage inkomens, maar om nu specifiek per Rotterdammer in beeld te brengen welke inkomenscategorie dat is en waar dat terechtkomt dat kost ook heel veel uren en heel veel bureaucratie en om die reden wil ik de motie ontraden, maar uw intentie om veel van die middelen juist ten goede van de mensen met de laagste inkomens te laten komen, neem ik graag ter harte. Ten slotte nog een motie van mevrouw Mohamed-Hoesein, motie 10 'Aandacht voor energiearmoede tijdens nationale en internationale klimaatconferenties'. Die motie neem ik graag over. Bij de afgelopen klimaatop waar ik digitaal aan heb deelgenomen, heb ik het aantal bijeenkomsten ook over klimaat en rechtvaardigheid... Juist hoe je zorgt dat je klimaatbeleid ook combineert met het opkomen voor de meest kwetsbaren en hoe je zorgt dat je het klimaatbeleid op een rechtvaardige manier inricht, staat in Rotterdam hoog op de agenda en dat brengen we ook naar voren bij zowel nationaal als internationaal bijeenkomsten. Dus die motie zou ik graag willen omarmen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

26. TWEEMINUTENDEBAT

26.1. Tweeminutendebat over 'Deelvervoer', aangevraagd door de leden Van Groningen en Tak'

De **VOORZITTER**. Dan zijn we nu aanbeland bij de resterende twee onderwerpen, tweeminutendebatten. Ook hiervoor geldt dat u moties kunt indienen, maar er is geen debatvorm mogelijk. We gaan een changement uitvoeren en ik verzoek wethouder Bokhove...

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, een punt van orde. Ik zou nog een amendement indienen. Ik heb inmiddels met de wethouder overlegd en het is een gewijzigde motie geworden die ik wil indienen, kan ik dat nu doen?

De **VOORZITTER**. Is het dictum veranderd? Ja. Dan is het handig om hem straks nog even toe te lichten, u krijgt straks die mogelijkheid van mij. Aan de orde is het tweeminutendebat Deelvervoer, aangevraagd door de leden Van Groningen en Tak. Ik zie de heer Tak nog niet. Deze debatvorm is: bijdrage en een motie indienen, er is geen debat.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, de Rotterdamse VVD is altijd helder geweest over deelmobiliteit. Deelmobiliteit is van toegevoegde waarde voor onze stad, alleen dan wel zonder de overlast. Als wij in Rotterdam met succes deelmobiliteit verder willen uitrollen, hebben we duidelijke afspraken en een helder beleid nodig. Onze openbare ruimte is en blijft schaars en dat betekent dat we overlast en wildwestpraktijken in de kiem moeten smoren. Deelvervoer heeft helaas nog te vaak een negatief effect op onze buitenruimte. Afgebakende parkeervakken in drukke gebieden is een goede manier om die openbare ruimte beter in te richten. We zien graag dat de wethouder vaart maakt met de inventarisatie waar ze nu mee bezig is. Daarnaast willen we graag dat de wethouder het resultaat van de inventarisatie voor geschikte plaatsen voor deelvervoervakken aan de raad toestuurt, kunt u ons dat toezeggen? Als u dat dan doet, zou u dan direct scholen, universiteiten, ziekenhuizen en sportclubs willen meenemen in deze inventarisatie? Grote overlast door deelscooters naar evenementen zoals Toffler en Boothstock frustreert onze Rotterdammers. Door dit asociale verkeersgedrag regende het bij onze fractie werkelijk klachten. Pas na een week waren alle voertuigen verdwenen en wat ons betreft, duurt dat veel en veel te lang. De Rotterdamse VVD wil dat we hier streng op gaan handhaven en dat tweewielers binnen 24 uur na afloop van een evenement zijn weggehaald. Daarom komen wij met de motie 'Opgeruimd staat netjes' die we samen met 50PLUS en de PvdA indienen om dit dan ook goed te regelen of te borgen zo u wilt. We vinden het aanpakken van alle vormen van overlast ongelooflijk belangrijk, dat draagt bij aan een positief beeld over deelvervoer. Op 12 december 2019, bijna twee jaar geleden, hebben we hier in deze raad de motie 'Begrensd parkeren naar onze wens' ingediend om te leren van het buitenland en met aanbieders in gesprek te gaan over het inzetten van geofencing. Het is nu tijd voor vervolgstappen op dit gebied en daarbij kunt u bijvoorbeeld denken aan digitale handhaving, maar daarover later meer. Dit soort zaken draagt bij aan een positief beeld over deelvervoer en wat ons betreft, is een positief beeld hét succes voor deelvervoer. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Opgeruimd staat netjes

"De gemeenteraad van Rotterdam, op 2 december 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van deelvervoer;

constaterende dat:

- het aantal free floating deelconcepten in Rotterdam in snel tempo groeit;
- free floating deelconcepten een aanzienlijke impact hebben op de openbare ruimte;

overwegende dat:

- deeltweewielers steeds vaker voor de last mile worden ingezet en zeker bij festivals;
- hierdoor een grote opeenstapeling van deeltweewielers ontstaat in een relatief klein gebied waardoor stoepen en groenstroken vol staan;
- dit verkeersasociaal parkeergedrag tot frustratie leidt bij omwonenden rondom de festivallocatie;
- middels geofence gebieden geoormerkt kunnen worden als parkeergebied;
- voor festivals aanvullende afspraken met deeltweewieleraanbieders gemaakt zouden moeten worden om overlast tegen te gaan, zoals extra tijdelijke parkeerzones en het sneller weghalen van deelvervoersmiddelen;
- hierdoor deelvervoer minder hinder oplevert in de openbare ruimte, waardoor meer mensen enthousiast worden over deelconcepten;

draagt het college op:

- in overleg met deelfervoeraanbieders te kijken waar bij festivals in de buitenruimte tijdelijke extra parkeerzones gecreëerd kunnen worden om hinderlijk parkeergedrag te minimaliseren;
- hier tijdens en na het evenement op te handhaven;
- in de vergunning op te nemen dat aanbieders van deeltweewielconcepten binnen 24 uur na afloop van een evenement de resterende tweewielers rondom de festivallocatie dienen te verwijderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, P.J.H.D. Verkoelen en D.P.A. Tak

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak eerst.

De heer **TAK** (pvda). Dank voorzitter, ik ga het heel kort houden. Mijn fractie is groot voorstander van deelmobiliteit en eigenlijk is er maar één probleem, er wordt een beetje een zootje van gemaakt in de stad. Er zijn tegenwoordig ook technologische ontwikkelingen die ons in de handhaving kunnen helpen en ik denk dat iedereen daar blij mee is want dat betekent dat onze handhavers ook anderen dingen kunnen doen die we niet technisch en digitaal kunnen oplossen. Daarom heeft mijn fractie samen met de VVD, CDA en Leefbaar Rotterdam een motie geschreven die heet 'Digitale handhaving heeft de toekomst'.

De **VOORZITTER**. De heer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Digitale handhaving heeft de toekomst

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 2 december 2021, ter bespreking van deelfervoer;

constaterende dat:

- (elektrische) deelmobiliteit een uitkomst is binnen de groene transitieopgave waar Rotterdam voor staat;
- deelfervoer als eenvoudig en flexibel wordt beschouwd en in toenemende mate door Rotterdammers wordt gebruikt;
- er anno 2021, als reactie op de grote vraag, veel aanbieders van deelmobiliteit in Rotterdam zijn gevestigd¹;

overwegende dat:

- de deelvoertuigen soms op ongewenste plekken achtergelaten worden, hierbij kan gedacht worden aan het openbaar groen of looproutes op het trottoir²;
- er wel geofencingrichtlijnen bestaan met betrekking tot geschikte zones voor de deelvoertuigen, maar er binnen de richtlijnen weinig wordt aandacht besteed aan hoe het voertuig teruggezet wordt;
- men in Parijs tegen hetzelfde probleem is aangelopen en nu experimenten heeft lopen met betrekking tot gedeelde scooter- en fietsparkeerplaatsen³;

verzoekt het college om:

- onderzoek te doen naar het invoeren van een digitaal handhavingssysteem voor deelmobiliteit, waarop alle aanbieders worden aangesloten;

- het Parijse voorbeeld te volgen en te experimenteren met gedeelde scooter- en fietsparkeerplaatsen, waarop dit digitale systeem vervolgens kan handhaven;
- te onderzoeken hoe het digitale handhavingssysteem gebruikt kan worden om de noodzaak voor fysieke handhavingscapaciteit te beperken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, B. van Drunen, D.A. van Groningen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en I. van Wifferen

1 <https://agendastad.nl/city-deal/elektrische-deelmobiliteit-in-stedelijke-gebiedsontwikkeling/>

2 <https://www.mobiliteitsplatform.nl/blog/rotterdam-pakt-overlast-deelvervoer-aan>

3 <https://transportpolicymatters.org/2020/01/13/paris-managing-the-shared-mobility-revolution/>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, veel Rotterdammers pakken regelmatig een deelfiets of een elektrische deelscooter om naar werk, de winkel, school of vrienden te gaan. Een deel van deze ritjes was anders met de auto gegaan en dat heeft in 2020 geleid tot een CO₂-besparing van maar liefst 169 ton. Wat GroenLinks betreft, is dat een mooi resultaat. Mogelijk komen er naast die deelfietsen en deelscooters in de toekomst ook deelsteps. GroenLinks is daar wat sceptischer over, vooral omdat die stepjes in steden in het buitenland leiden tot een enorme verrommeling op straat en onveilige verkeerssituatie. Daarom onze motie 'Oppassen met deelsteps', daarmee willen we stepjes alleen onder strikte voorwaarden toestaan en vragen we om een evaluatie na een jaar met een 'go-no-go'-moment. Deze motie dienen we samen in met de Rotterdamse VVD. Onze tweede motie vraagt in kaart te brengen wat er nodig is van de overheid en private partijen om in Rotterdam te komen tot een app waarin je al het deelvervoer en openbaar vervoer in de buurt ziet en je direct een keuze kunt maken. Voorzitter, als we de ingezette lijn doorzetten kan deelvervoer alleen maar nog meer gaan bijdragen aan een gezonde, bereikbare en duurzame stad.

De **VOORZITTER**. De heer Postma heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Oppassen met deelsteps

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het onderwerp Deelvervoer;

constaterende dat:

- Rotterdam een vergunningensysteem voordeelvervoer heeft waarmee de gemeenteraad kan sturen op publieke belangen en het tegengaan van overlast;

overwegende dat:

- elektrische (deel)steps op dit moment niet zijn toegestaan op de openbare weg;
- de Rotterdamse vergunning ruimte biedt aan 1000 elektrische deelsteps op het moment dat het rijk (eventueel) besluit tot toelating;
- ervaringen uit het buitenland leren dat het niet goed reguleren van elektrische deelsteps leidt tot overlast door rondslingerende steps en ongelukken op stoep en fietspad;

verzoekt het college:

- bij eventuele toelating van deelsteps binnen de Rotterdamse vergunning te waarborgen dat:
 - aanbieders voorkomen dat deelsteps op straat gaan rondslingeren, bijvoorbeeld door het hanteren van geofencing en/of werken met dockingstations;
 - aanbieders hun gebruikers adequaat informeren over de verkeersregels, in het bijzonder het verbod om op de stoep te stappen, en hierop te handhaven;
- in gesprek met het rijk te verkennen of aanvullende maatregelen in het kader van de verkeersveiligheid nodig zijn, zoals een maximumsnelheid van 20 km per uur, een helmplicht en de verplichting van een bromfietsrijbewijs bij het huren van een deelstep;
- een jaar na eventuele toelating te evalueren of de deelsteps meerwaarde bieden in Rotterdam en hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma en D.A. van Groningen

Motie 4. Alle mobiliteit in één app

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van het onderwerp Deelvervoer;

constaterende dat:

- het keuzemenu voor mobiliteit in Rotterdam door nieuwe (deel)vervoermiddelen de afgelopen jaren steeds langer is geworden;

overwegende dat:

- al die vormen van mobiliteit Rotterdammers en bezoekers veel flexibiliteit geven bij het kiezen van een vervoermiddel;
- in Rotterdam verschillende kleinschalige pilots lopen met 'MaaS' (Mobility as a Service) waarbij gebruikers in één app alle vervoermiddelen zien die beschikbaar zijn;

verzoekt het college:

- in beeld te brengen welke stappen door publieke en private partijen gezet moeten worden om het gebruik van een Rotterdamse MaaS-app op te schalen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik sluit me voor deze keer helemaal volledig aan bij de woorden van de heer Tak van de PvdA.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja dank u wel voorzitter. Deelscooters en deelfietsen, of je er nu wel of niet blij mee bent, ze zijn er nu eenmaal en we hebben het er maar mee te doen, maar

iedereen is het erover eens dat ze ook heel veel overlast veroorzaken. Ik ben daarom erg blij met de motie die de heer Tak heeft ingediend, daar heb ik met veel genoegen mijn handtekening onder mogen zetten, daar sluit ik me helemaal bij aan. Die motie kijkt echter wel ver in de toekomst en ik wil het graag wat concreter maken, dus echt dat we nu al kijken naar oplossingen, eigenlijk de oplossingen die heel er voor de hand liggen en die negen van de tien mensen op straat zelf al aandragen. Mensen zeggen gewoon: waarom mogen die dingen overal staan, met name de scooters, geef ze gewoon een vak. We parkeren auto's ook niet overal, die krijgen netjes een vak toegewezen. Ik pleit er niet voor de hele stad direct vol te zetten met parkeervakken voor deelscooters, laten we eerst eens gaan kijken wat er mogelijk is en hoe het werkt, of mensen er gebruik van gaan maken en hoe de buurt erop reageert. Vandaar dat ik de motie 'Vakjesdenken' indien, die vraagt om een pilot uit te voeren op twee hele verschillende plekken, maar wel twee plekken waar die overlast echt zeer sterk aanwezig is, namelijk rond winkelcentrum Keizerswaard en rond het winkelgebied aan de Weissenbruchlaan.

Motie 5. Vakjesdenken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van deelvervoer;

constaterende dat:

- het aantal deelvervoersmiddelen de afgelopen jaren in rap tempo is toegenomen en de komende jaren ook zal blijven toenemen;
- de overlast van deelvervoersmiddelen zich met name concentreert rond bepaalde hotspots;
- de nota Deeltweewielers stelt dat op deze hotspots 'aanvullende interventies' een 'belangrijk uitgangspunt' is;

overwegende dat:

- hierdoor ernstige aantasting van de buitenruimte voor bewoners en bezoekers ontstaat;
- dit onder meer geldt voor de directe omgeving van Winkelcentrum Keizerswaard en het winkelgebied aan de Weissenbruchlaan;
- deelscooters voor velen een grotere bron van ergernis zijn dan deelfietsen;

verzoekt het college:

- te starten met een pilot bij bovengenoemde locaties waarbij tijdelijk een specifiek vak wordt aangewezen voor het parkeren van deelscooters;
- handhavend op te treden indien buiten het specifieke vak geparkeerd wordt;
- in overleg te treden met de aanbieders teneinde het parkeren in de specifieke vakken softwarematig af te dwingen (geofencing);
- indien noodzakelijk, een à twee autoparkeervakken op te offeren om dit mogelijk te maken;
- de resultaten van de pilot te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik verder het woord geven? Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Hoe later op de avond hoe mooier het onderwerp denk ik. We zijn als stad een van de eersten die deelmobiliteit heeft omarmd en we zijn ook de eerste stad die is overgegaan tot regulering en dit in de APV en het vergunningenstelsel heeft opgenomen omdat we echt wel de voordelen zien, maar we ook de overlast willen beperken. Gelukkig kan dat ook steeds meer, je bent gaandeweg met de aanbieders bezig om dat steeds verder te verfijnen en je ziet ook dat er in de techniek steeds meer mogelijkheden zijn om dat beter te handhaven. Waarom doe je dit? Zoals meerdere mensen aangeven is het gezonder, het is een schonere manier van vervoeren omdat het allemaal elektrisch is, je maakt de stad bereikbaar voor veel meer mensen en het is efficiënt ruimtegebruik als we daarmee heel veel andere verkeersmodaliteiten en bewegingen kunnen vervangen. Dus al met al hartstikke fijn voor deze steun om hiermee door te gaan, maar ook om het steeds verder aan te scherpen, zo hebben we het ook eerder besproken in de commissievergadering. Dus wat dat betreft... Ik loop de ingediende moties snel langs. Eigenlijk zitten in alle moties hele belangrijke elementen waar we het ook eerder over gehad hebben en waar ik in die zin ook positief tegenover sta. Mevrouw Van Groningen kijkt sterk naar de buitenruimte waar wij natuurlijk ook al bezig zijn, Het past een beetje in het vakjesdenken, we hebben al een aantal mobiliteitshubs gemaakt, we zien natuurlijk ook bijzondere locaties waar we dat verder willen doen en we zijn ook aan het kijken waar nou die belangrijke plekken in de stad zijn waar we dit moeten organiseren. Een van de eerste plekken waar we dat gedaan hebben was bij het Centraal Station en u kent ook die extra mooie hubs bij Katendrecht omdat daar zo veel wegomleidingen waren. We zijn aan het inventariseren en mevrouw Van Groningen wil die inventarisatie snel zien. Nou, dat komt goed uit want ik verwacht dat ik die eind januari 2022 naar u toe kan sturen. U vraagt ook 'neemt u daar dan ook de scholen, sportverenigingen en de ziekenhuizen in mee? Daar kijken we wel naar, maar soms maakt het wel uit of dat wel of geen eigen terrein is. We zijn bijvoorbeeld met het Sint Franciscus in gesprek, daar hebben we in de buitenruimte niet zo'n handige plek, maar daar bekijken we of het bijvoorbeeld mogelijk is om op het parkeerterrein zelf een locatie beschikbaar te maken. We zijn met die inventarisatie bezig, die komt in januari 2022 naar u toe en dan kunnen we het daar verder over hebben. Motie 1, 'Opgeruimd staat netjes'. Ik ben eigenlijk heel blij dat die festivalgangers die last mile met schoon vervoer afleggen en wat ze daarna doen, is volgens mij ook heel verstandig, namelijk terug gaan lopen of iets anders, maar daarmee blijven er wel wat scooters in de buitenruimte staan. Dat is natuurlijk ergerlijk en zeker als dat in het groen gebeurt, dus die willen we snel weg hebben. U vraagt 24 uur, maar ik kan niet voor 100% zeggen of 24 uur haalbaar is. 48 uur moet echt wel een haalbare termijn voor die aanbieder zijn en met die uitleg kan ik de motie 'Opgeruimd staat netjes' omarmen. We zullen daar ook afspraken over maken, dus ook voorafgaand aan de vergunningverlening. Bij Boothstock ging dat overigens al veel beter dan bij het Roel Langerakpark. Dan was er de motie van de heer Tak, 'Digitale handhaving heeft de toekomst'. Geofencing wordt steeds nauwkeuriger, maar er zit nog steeds wel wat onnauwkeurigheid in, zeker in een stad waar veel hoge gebouwen zijn en laat Rotterdam daar nou net bekend om staan. Wij willen graag onderzoeken wat er mogelijk is omdat we natuurlijk ook steeds meer mogelijkheden en instrumenten krijgen en we gaan met die motie aan de slag, ook motie 2 kan ik omarmen. Dan een waarschuwendende motie, 'Oppassen met deelsteps'. We hebben in het buitenland ook gezien dat de komst van de stepjes best wel chaotisch was. Ik was eerder in Parijs en toen vond ik het een chaos, maar toen ik er in de zomer van 2021 was, was het al veel beter georganiseerd, onder andere omdat ze daar in vakjes waren gaan denken en geofencing hadden aangestreefd. We hebben natuurlijk ook geleerd van de eerdere fase van de uitrol van deelfietsen en deelscooters, dus laten we dat vooral meenemen. Ik denk dat de heer Postma een aantal hele goede aandachtspunten heeft geformuleerd waarmee we direct vanaf de start rekening mee moeten houden. We beginnen niet met meer dan 1000 stepjes, ik denk dat dit een mooi aantal is. We kijken hoe dat gaat voordat we tot verdere uitbreiding overgaan. We passen zeker op en daarmee

willen we ook motie 3 omarmen. Dan hebben we ook de motie 'Alle mobiliteit in één app'. Dat is het MaaS-concept. Ik moet altijd aan onze mooie rivier denken en je zou denken dat het alleen een Rotterdams model is, maar Mobility as a Service is eigenlijk voor iedereen. Ja, wij willen met die aanbieders natuurlijk ook mogelijk maken dat dit goed uitwisselbaar is, zodat je daar gebruik van kunt maken als je in Rotterdam bent, maar ik wil ervoor waken om alleen een Rotterdamse app te maken. Hij moet natuurlijk compatibel zijn, als ik in een andere stad ben, wil ik hem eigenlijk ook wel gebruiken. Mobility as a Service is in Rotterdam goed bruikbaar, maar het moet volgens mij ook heel goed deelbaar zijn want daar hebben we echt heel veel meer aan omdat je dan nog gemakkelijker van A naar B kunt. Dus ik omarm motie 4 ook. Dan motie 5 van de heer Van Drunen over het vakjesdenken. We kregen veel klachten over de Keizerswaard, de stoep richting het winkelcentrum is daar 2,5 meter breed, maar als daar een scooter staat dan wordt het toch smal. Je hebt maar een paar ingangen en als daar ongeveer tot aan de voordeur wordt geparkeerd... Wij hadden al het idee om daarnaar te kijken, u hebt het in een motie benoemd en ik ga graag die uitdaging aan, ik vind het een hele mooie oplossing om daar die parkeervakken vrij te maken. U noemt ook nog een tweede locatie voor een pilot, ik denk dat het erg leerzaam is en daar gaan we graag mee aan de slag, dus ook motie 5 kan ik omarmen. Dus dat is een hele mooie ronde volgens mij wat betreft deelmobiliteit.

De **VOORZITTER**. Dat waren de moties. Hartelijk dank, dan sluit ik dit de beraadslagingen op dit punt af.

26.2 Tweeminutendebat over 'Uitvoeringsprogramma Mobiliteit' aangevraagd door het lid Van Wifferen

De **VOORZITTER**. Dan hebben we nog één onderwerp te gaan, Tweeminutendebat over 'Uitvoeringsprogramma Mobiliteit' met een aantal bijdragen. Mevrouw Van Wifferen als eerste.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, we hebben het in de commissie gehad over het uitvoeringsprogramma Mobiliteit, op zich een mooi programma waarin veel geregeld wordt, maar als we het hadden over de fietsstrategieën en het parkeren van fietsen, de fietsennota hangt eraan vast, viel ons op dat er vooral naar de binnenstad wordt gekeken en eigenlijk weinig naar Rotterdam-Zuid, terwijl daar juist een groot tekort is aan goede en beveiligde fietsparkeerplaatsen. Daar heb ik een motie voor die ook is ondertekend door de Rotterdamse VVD. Daarnaast was er één punt dat eigenlijk niet in de mobiliteitsagenda aan de orde komt en wat een erg hinderlijk probleem is, vooral in de drukke straten van Rotterdam, vooral de straten waar we winkelen en waar tegelijkertijd auto's, fietsers en een tram van die weg gebruikmaken. Dat probleem is dat vaak sprake is van auto's die gewoon stilstaan op de weg, die gewoon zomaar stilstaan, even een snack gaan halen en daar blijven staan. Dat zie je constant overal op die straten en het is mij nooit heel duidelijk geweest wat daar nou de strategie is, hoe daarop wordt ingegrepen. Bijvoorbeeld voor kinderen is het levensgevaarlijk om daar te fietsen tussen de trams, auto's en stilstaande dingen, het is ontzettend asociaal gedrag. Wij krijgen graag een overzicht van de huidige maatregelen en we willen ook weten hoe ze worden ingezet en hoeveel bekeuringen of sancties er nu eigenlijk op dit terrein worden opgelegd want het is een van de meest vervelende en gevaarlijke situaties voor fietsers in het verkeer. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Doorbreek stilstand in aanpak stilstaande auto's

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 26.2, Tweeminutendebat over 'Uitvoeringsprogramma Mobiliteit', aangevraagd door het lid Van Wifferen;

constaterende dat:

- de auto een vervoersmiddel is om van A naar B te komen en geparkeerd dient te worden op de daarvoor aangegeven parkeerplaatsen;

overwegende dat:

- stilstaande auto's op de weg en/of foutgeparkeerde auto's enorme overlast veroorzaken op de Rotterdamse straten en wegen;
- er niet of nauwelijks gehandhaafd lijkt te worden op stilstaande of foutgeparkeerde auto's, met uitzondering van de aanpak op pakketbezorgers;

verzoekt het college:

- de raad een overzicht te doen toekomen van de huidige maatregelen tegen stilstaande en foutgeparkeerde auto's;
- daarin in ieder geval op te nemen hoe vaak de maatregelen worden ingezet, hoeveel bekeuringen of andere sancties worden opgelegd en de effectiviteit van deze maatregelen te beoordelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen

Motie 2. Fietsstrategie voor Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 26.2, Tweeminutendebat over 'Uitvoeringsprogramma Mobiliteit', aangevraagd door het lid Van Wifferen;

constaterende dat:

- de Fietsnota 2025 de ambitie uitspreekt om in 2025 geen tekort meer te hebben aan fietsparkeerplekken in Rotterdam;
- in het uitvoeringsprogramma Mobiliteit voornamelijk gefocust wordt op fietsparkeren in de binnenstad;

overwegende dat:

- niet alleen in de binnenstad een tekort is aan fietsparkeerplekken, maar ook op Zuid er een groot tekort is aan fietsparkeerplekken;
- het stimuleren van fietsmobiliteit ook op Zuid moet gebeuren;
- de gemeente hiermee al begonnen is met het werkprogramma Fietsen op Zuid, maar extra aandacht nodig is;

verzoekt het college:

- met een strategie voor fietsparkeren op Zuid te komen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en D.A. van Groningen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank u voorzitter. Met het uitvoeringsprogramma Mobiliteit hebben we in ieder geval inzicht gekregen in wat er de komende tijd staat te gebeuren en dat is veel. We hebben tijdens de commissie in ieder geval aangegeven dat we juist de integrale benadering ongelooflijk belangrijk vinden want dat kan ook een efficiënte benadering zijn en dat is helemaal het geval als we kijken naar de aanpak van verkeersaso's. Ja ik gooi hem toch maar weer een keer op de agenda, voorzitter want wij vinden het zo ongelooflijk belangrijk dat we juist op dit terrein de handen ineenslaan. Niet voor niets hebben mijn collega mevrouw Faber en ik in november jl. schriftelijke vragen gesteld om werkzaamheden onder de grond te combineren met ingrepen in straten om die direct veiliger te maken en zo dus ook die verkeersaso's aan te pakken. De Rotterdamse VVD vindt het echt essentieel dat onze stad veiliger wordt en niet langer een soort racebaan voor een kleine groep asociale verkeersdeelnemers is. We zijn zelfs een aantal weken geleden begonnen met ons eigen meldpunt en ik kan u vertellen dat wij ongelooflijk veel reacties krijgen. Het is echt ongelooflijk, van het centrum tot aan Nesselande en van Hoogvliet tot Carnisse, echt vanuit allerlei buurten komen mensen die zo blij zijn dat ze eindelijk een plek hebben om in ieder geval aan te geven hoeveel overlast zij ervaren. Daaruit blijkt wel dat Rotterdammers die snelheidsduivels en die ronkende motoren meer dan zat zijn. Dat gezegd hebbende voorzitter, kom ik natuurlijk ook naar mijn conclusie dat we ernaar uitkijken om dat zomeroffensief snel te evalueren en ik ben ook erg benieuwd wanneer we de evaluatie mogen verwachten. Tot slot weet u natuurlijk dat we de aanpak van veilige scholen en zichtbare oversteekplaatsen van harte ondersteunen. We zijn nu eenmaal weer in de donkerste maanden van het jaar en als u naar buiten kijkt dan begrijpt u ook waarom, ik denk dat het 0.00 uur is, maar dat is het bij lange na nog niet en dan is het juist zo belangrijk dat we zichtbaar kunnen reizen en ook zichtbaar kunnen oversteken. Die zichtbare en fluorescerende oversteekpaden zijn ongelooflijk belangrijk voor ons. Ik ben eigenlijk benieuwd, ik heb het nog nooit aan de wethouder gevraagd maar dat ga ik toch eens doen, hoeveel zebrapaden de komende weken, natuurlijk bij droog weer, een mooi fluorescerend of reflecterend jasje krijgen. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u voorzitter. Er zijn niet veel vragen gesteld behalve een paar door mevrouw Van Groningen. Ik kijk gewoon even naar de rechterkant, weet u toevallig wanneer die evaluatie van het zomeroffensief is?

De **VOORZITTER**. Aan wie stelt u de vraag?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Aan mijn collega want u bent medeverantwoordelijk voor het zomeroffensief.

De **VOORZITTER**. Ik dacht als u de vraag aan de voorzitter stelt, die weet dat niet.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Nee, een collegiale vraag.

De **VOORZITTER**. Als u die vraag aan de burgemeester stelt, die is in de maak.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Die is in de maak hè ja, zodra die klaar is mevrouw Van Groningen, komt die naar u toe. De reacties die wij op het zomeroffensief hebben

gekregen zijn ook ontzettend positief. Mensen in de stad merkten dat ze eindelijk weer eens konden slapen omdat we 's avonds een straat afsloten, zodat de overlastgevers daar niet meer zouden kunnen komen. Naast dat wij natuurlijk kijken hoeveel inzet er is geweest, welke maatregelen effectief waren en of we daar nog aanpassingen aan moeten doen, maar de ervaringen in de straat leidden echt tot veel positieve reacties. Het is altijd interessant als een politieke partij een meldpunt opent. Vroeger zat de vader der meldpunten hier aan mijn linkerkant in deze bankjes. De VVD is op een gegeven moment ook meldpunten gaan organiseren. U mag rustig bij mij aangeven wat uw bevindingen zijn, dat moet u ook vooral doen, maar ik zou de Rotterdammers ook willen vragen om zich vooral bij MeldR en VeiligR te melden want dan komt het bij onze organisatie binnen en kunnen we er ook iets mee. Dat is een van de initiatieven van de heer Tak, juist ook om te zorgen dat verkeersoverlast gemeld kon worden. Ik zou de Rotterdammers ook echt willen aanmoedigen om dat te doen, zodat het bij ons ook goed geregistreerd is en we ook de statistieken erop kunnen loslaten want ik ben er wel altijd voor om juist daar je inzet te plegen waar het het hardst nodig is. Het weer heeft nog niet helemaal toegestaan dat we de laatste fluorescerende paden konden aanleggen, maar volgens mij komen er binnenkort weer vier nieuwe aan en ik zal u de locaties nog bekendmaken. Dan kunnen we weer veilig oversteken, maar altijd wel goed blijven opletten. Inzet waar het het hardst nodig is, dat is het bruggetje naar de motie. Mevrouw Van Wifferen, u hebt hem 'Fietsarmoede op Zuid' genoemd. Daar ging de motie niet helemaal over, maar om fietsen te stimuleren is het wel belangrijk dat er fietsvoorzieningen zijn. U vraagt in het dictum van de motie om tot een strategie voor fietsparkeren op Zuid te komen en hierover te rapporteren aan de raad. Waar het het hardst nodig was en waar dit college het hardst op heeft ingezet was aanvankelijk op fietsparkeren in de binnenstad omdat we daar ongeveer 20.000 nietjes en fietsparkeerplaatsen tekortkwamen. Daar is hard aan gewerkt en daarop hebben we de fietsparkeerstrategie Binnenstad ingezet, u ziet ook dat we voortvarend werk maken van steeds meer nieuwe fietslocaties, ook op creatieve plekken zoals mevrouw Van Groningen dat graag wilde. We zijn hard met die opgave aan de slag gegaan, maar daar was de inventarisatie klaar en toen zijn we doorgegaan met de fietsparkeerstrategie voor de rest van de stad, dus stadsbreed en niet alleen voor Zuid, niet alleen voor Noord. Omdat er op Zuid ook tekorten waren, zijn we al aan de gang gegaan met het realiseren van een bewaakte fietsenstalling bij metrostation Zuidplein, de oplevering daarvan is in 2023. Die brede fietsparkeerstrategie voor heel Rotterdam en dus ook voor Zuid komt in 2022. Omdat we niet stil zijn blijven zitten hebben we daar al een stapje vooruit gezet en we hebben in een aantal delen van Zuid ook al extra fietsnietjes gepland en geplaatst. Dus dat krijgt u eigenlijk in die totale strategie, dus ik zou deze motie als overbodig willen bestempelen omdat hij er al aankomt, niet specifiek voor Zuid, maar stadsbreed.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft een technisch punt.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja. Ik vind de uitleg eigenlijk wel heel goed en de Rotterdamse VVD trekt hem terug.

De **VOORZITTER**. Welke motie is dat? 'Fietsstrategie op Zuid', die wordt ingetrokken.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dan hebt u een andere motie ingediend en als dagelijkse fietser door de binnenstad herken ik die zo ongelofelijk, 'Doorbreek stilstand in aanpak stilstaande auto's'. Dat gebeurt bijvoorbeeld op de West-Kruiskade, daar zijn mooie fietssuggestiestroken maar die worden gewoon gebruikt om daar de auto op te zetten. Dat betekent dat je alsnog op de plek waar je zou mogen fietsen moet gaan slingeren over de tramrails tussen die auto's door en het gebeurt op meer plekken in de stad dat automobilisten dubbel parkeren. Er wordt gezegd dat daarop wordt gehandhaafd en dat

geloof ik ook, maar ik denk dat het heel belangrijk is, omdat ik dat ook niet altijd zie, ik vind nog steeds er te veel auto's dubbel geparkeerd staan en dat die daarmee een gevaarlijke situatie voor fietsers veroorzaken. Dus uw verzoek om de raad een overzicht te doen toekomen van de huidige maatregelen tegen stilstaande en foutgeparkeerde auto's op die fietssuggestiestroken en daarin in ieder geval mee te nemen hoe vaak de maatregelen worden ingezet, bijvoorbeeld hoeveel bekeuringen en andere sancties worden opgelegd, dat wil ik graag voor u in kaart brengen. Daar vraagt uw motie om en die wil ik omarmen.

21. Het voorstel tot vaststelling van het Regionaal beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang - vervolg

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan zijn we nu aan het einde van de beraadslagingen conform onze agenda. Ik heb nog wel een aantal momenten om nog met elkaar te kijken naar alle ingediende moties en amendementen. Zijn er dingen die gewijzigd moeten worden of anders ingediend moeten worden et cetera? Ik begin met mevrouw Mohamed-Hoessein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik had al aangekondigd dat ik een motie zou wijzigen. Inmiddels is het dictum gewijzigd, het is geen amendement maar wel een motie met een gewijzigd dictum en ik wil hem dan ook indienen bij agendapunt 21.

De **VOORZITTER**. Wat is de titel van de motie?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). 'Borg de continuïteit van de regionale samenwerking voor Rotterdammers met een psychosociale beperking', de titel is hetzelfde gebleven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoessein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8A. Borg de continuïteit van de regionale samenwerking voor Rotterdammers met een psychosociale beperking!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 21. Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang;

constaterende dat:

- met de transitie van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) per 2015 de taak Beschermd Wonen overgekomen is naar de gemeente Rotterdam;
- de overdracht, inclusief het bijbehorende budget, tijdelijk is ondergebracht bij 43 centrumgemeenten, waarvan Rotterdam één van die centrumgemeenten is;
- gemeenten met elkaar afgesproken hebben in het kader van de norm voor opdrachtgeverschap om regionaal met elkaar samen te werken;

van mening dat:

- beschermd wonen een belangrijke voorziening is voor Rotterdammers met een psychosociale beperking die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen en 24-uurstoezicht nodig hebben;
- in een nieuw verdeelmodel van de middelen en verantwoordelijkheden tijdens de doordecentralisatie voorkomen moet worden dat de continuïteit van de zorg voor Rotterdammers met een psychosociale beperking in het geding komt;

verzoekt het college:

- tijdens de uitvoering van het voorliggende beleidsplan te monitoren in hoeverre het zorglandschap bijdraagt aan het verminderen van wachtlijsten en het verminderen van knelpunten in de zorgcontinuïteit;
- hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dat is bij agendapunt 21 zei u. Dat wordt motie 8A, motie 8 wordt ingetrokken en voor de stemmingen straks moet u opletten dat deze motie motie 8A wordt, een gewijzigde motie. Ja wethouder.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Mevrouw Mohamed-Hoesein had al aangekondigd dat zij met een gewijzigde versie zou komen. We hebben daar gelukkig tijdens de dinerpauze even met elkaar over kunnen spreken en in tegenstelling tot de eerdere versie kan ik deze omarmen, bij dezen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan mevrouw Kockelkoren.

11. *Het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen' - vervolg*

14.1 *Het initiatiefvoorstel-Verheij over 'Gestapeld Rotterdam: hoe dubbel grondgebruik de stad mooier en beter maakt' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop - vervolg*

14.2 *Het initiatiefvoorstel-Tak/Engberts over 'Het Nieuwe Noorden' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop - vervolg*

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Bij agendapunt 11, Omgevingsvisie, zou mijn fractie graag een motie willen intrekken, namelijk de motie 'Rustig wonen'.

De **VOORZITTER**. Welk nummer is dat?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). 1 volgens mij.

De **VOORZITTER**. Bij welk agendapunt?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). 11.

De **VOORZITTER**. Agendapunt 11, motie 1. Wordt die ingetrokken?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Die wordt ingetrokken want wij hebben de wethouder gehoord en wij komen hierop terug bij de Koersnota Geluid omdat er dan ook nog een aantal extra...

De **VOORZITTER**. Bij agendapunt 11 wordt motie 1 ingetrokken.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Yes.

De **VOORZITTER**. Helder.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dan heb ik nog twee amendementen, ook bij agendapunt 11, met een aangepast tekstvoorstel, dat zijn amendement D 'Toevoegen autovrije verblijfsstraten' en amendement B, 'Vervangen duurzame luchtvaart'.

De **VOORZITTER**. Worden die gewijzigd ingediend?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja.

De **VOORZITTER**. Amendement D en amendement B. Allebei bij agendapunt?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). 11.

De **VOORZITTER**. Die worden gewijzigd ingediend?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, die worden gewijzigd ingediend.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende amendementen ingediend.

Amendement B1. Vervangen duurzame luchtvaart door duurzame transport en logistiek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

de passage op pagina 119 "Om nieuwe waardeketens te laten ontstaan in de economie faciliteren we de ontwikkeling van innovatieve ecosystemen op specifieke thema's zoals medische technologie, duurzame luchtvaart en offshore."

als volgt te wijzigen:

"Om nieuwe waardeketens te laten ontstaan in de economie faciliteren we de ontwikkeling van innovatieve ecosystemen op specifieke thema's zoals medische technologie, duurzame transport en logistiek en offshore.""

w.g. J.P. Postma

Toelichting:

Rotterdam is momenteel een topspeler in de nationale en internationale transport en logistiek. De energietransitie biedt grote economische en maatschappelijke kansen om ook in de duurzame transport en logistiek voorop te lopen.

Amendement D1. Toevoegen autovrije verblijfsstraten als mogelijkheid om Rotterdam aantrekkelijker te maken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

Aan de opsomming van de 6 bullets op pagina 80 een zevende toe te voegen:

"We maken drukke uitgaans-/verblijfsstraten in het centrum (tijdelijk) autovrij wanneer dit goed is voor de verkeersveiligheid en (horeca-)ondernemers meer ruimte geeft."

w.g. J.P. Postma, E.S. Walgenbach en D.P.A. Tak

Toelichting:

De afgelopen jaren zijn onder andere de Witte de Witstraat en de Meent tot veler tevredenheid (tijdelijk) autovrij gemaakt. Dit kwam de verkeersveiligheid, de levendigheid en de verdiensten van lokale {horeca-)ondernemers zeer ten goede, zonder dat dit ten koste ging van de bereikbaarheid van hulpdiensten. Dit flexibel inzetbare instrument hoort daarom thuis in de Omgevingsvisie als manier om de aantrekkelijkheid van de stad te vergroten.

De amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan wordt het B1 en D1. Mijnheer Achbar.

17. De brief van burgemeester en wethouder over 'Menskracht voor Zuid' - vervolg

De heer **ACHBAR** (denk). Ook vanuit ons twee gewijzigde moties, bij agendapunt 17. Dat gaat om motie 6, 'Functie elders', daar is het dictum volledig aangepast, en motie 7, 'Gratis ontbijt op scholen', ook daarvan is het dictum aangepast.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6A. Functie elders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021 ter bespreking van agendapunt 17 'Menskracht voor Zuid';

constaterende dat:

- de aansturing binnen NPRZ de afgelopen jaren voornamelijk fysiek was;
- wij kritisch moeten kijken naar het apparaat dat voor ons ligt;

overwegende dat:

- het tijd is voor een nieuwe visie en daarbij een nieuwe koers en gedachtegang;
- er na een lange periode van focus op het fysieke het juist goed is om over te stappen naar een sociaal, economische en culturele ontwikkeling;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken welk type leiderschap en aansturing past bij de nieuwe visie van het NPRZ-programma;
- aces on their places toe te passen;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F.Achbar

Motie 7B. Eerst een boterham, daarna taal en rekenen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter bespreking van agendapunt 17 'Menskracht voor Zuid';

constaterende dat:

- Rotterdam de armoedehoofdstad is van Nederland;
- een op de vijf kinderen in Rotterdam in armoede leven;
- organiseren van ontbijt op scholen kan bijdragen aan ouderenparticipatie;

is van mening dat:

- kinderen niet met honger naar school zouden moeten gaan;
- de gemeente een bijdrage moet leveren bij het tegengaan van honger van kinderen;
- de plannen van de wethouder om de onderwijsachterstanden in te halen enkel kunnen slagen als kinderen met een volle maag in de klas zitten;

verzoekt het college:

- de scholen de vrijheid, ruimte en mogelijkheden te bieden om binnen de pilot van het aanbieden van lunch op school ook te kiezen voor het aanbieden van ontbijt op school;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit, G.J. Engberts en I. van Wifferen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Het mag wel zo zijn dat al die dictums zijn aangepast, maar er is geen wethouder die dit nog van advies kan voorzien.

De heer **ACHBAR** (denk). Er is aan de voorkant afstemming met de wethouder geweest, daar mag u mij op vertrouwen.

De **VOORZITTER**. Ja dat zegt u inderdaad en daar ga ik van uit, maar ik ben gehouden het zo te zeggen. Als een dictum volledig is gewijzigd hoort daar een nieuw gewijzigd advies van de zijde van het college bij te komen en dat hebben we nu niet, het is dat u het weet bij de stemmingen. Het betreft bij agendapunt 17, motie 6, 'Functie elders', 17.6 en 17.7. Andere wijzigingen, intrekkingen? Niet.

6. *Het voorstel voor de benoeming van twee leden van de commissie voor Welstand en Monumenten*
7. *Het voorstel voor de herbenoeming van twee leden van de commissie voor Welstand en Monumenten*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu een klusje doen dat we altijd eerder op de dag doen. Vanwege de digitale stemmingen gaan we nu de stemmen tellen zoals die uitgebracht zijn bij de agendapunten 6 en 7, een uitgestelde telling van stemmen. Ik heb een stembureau nodig en ik wijs een paar vrijwilligers aan. De heer Postma in de rol van voorzitter en mevrouw Van Groningen, mevrouw Van Wifferen en de heer Van Drunen als leden van het stembureau, mag ik u vragen behulpzaam te zijn. Mag ik u verzoeken te gaan zitten, we hebben een uitslag. We beginnen met de uitslag bij agendapunt 6.

De heer **POSTMA** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Ik kan meedelen dat wij drie nieuwe commissieleden in de commissie voor Welstand en Monumenten hebben. Mevrouw Van Eig 30 stemmen voor 8 tegen, de heer Kolpa 29 stemmen voor 9 tegen en de heer Slabbers 30 voor, 8 tegen.

De **VOORZITTER**. Waarmee mevrouw Van Eig, de heer Kolpa en de heer Slabbers bij deze stemming zijn gekozen, van harte gefeliciteerd. Dan de uitslag bij agendapunt 7.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, daar komen we tot dezelfde conclusie. Mevrouw Van Doorn 29 stemmen voor 9 tegen, de heer Eilander 29 stemmen voor, 9 tegen.

De **VOORZITTER**. Waarmee mevrouw Van Doorn en de heer Eilander benoemd zijn zoals agendapunt 7 aangeeft. Hartelijk dank en ik ontbind dan ook het stembureau.

Daarmee komen we bij het einde van deze lange fysieke vergadering in de stijl zoals we het vandaag met elkaar gedaan hebben. De stemmingen zijn digitaal, we hebben nog wat tijd nodig om dat goed voor te bereiden, ik kijk de griffier aan en ik stel voor 22.15 uur, de techniek ook? Dan zijn wij gereed om te gaan stemmen en die stemmingen zullen worden gedaan onder leiding van de vicevoorzitter, de heer Verheij. Ik sluit deze vergadering want de volgende, stemmingen, wordt een digitale vergadering die daar apart voor wordt geopend. Ik sluit de vergadering.

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021

Notulen van de raadsvergadering van 2 december 2021 (avondzitting, digitaal)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

B1. Opening en mededelingen digitale vergadering

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Leden van de raad, ik open deze digitale vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam op 2 december 2021 en deze vergadering heeft één agendapunt namelijk de stemmingen over alles wat vandaag voorligt. Voordat we kunnen beginnen maakt de griffier een inventarisatieronde om de aanwezigheid van alle leden te bevestigen. Ik verzoek u in beeld en met geluid te bevestigen dat u er bent. Afwezig vanavond is de heer Cicek en mevrouw Van Groningen, dus we hebben straks 43 leden present voor de stemmingen. Het woord is aan de griffier.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Goedenavond allen.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Assendelft. Ik heb geen geluid. Dan proberen we het straks nog een keer. De heer Van Baarle. We proberen het straks nog een keer mijnheer Van Assendelft.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Hallo.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. De heer Van Elck. Die is nog niet ingelogd hoor ik net, dat proberen we zo nog even. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja goedenavond.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Meeuwissen heeft zich afgemeld, ja dat klopt. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Present.

De **GRIFFIER**. Ja present. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, goedenavond vanuit een druk Kralingen.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Roskam. Geen geluid of wel geluid?

De heer **ROSKAM** (lr). Ik hoor mezelf prima.

De **GRIFFIER**. Ja, ik hoor u nu ook. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ik wil uw gezicht graag even zien, even het kapje af.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dat mag niet want u zit geen 1,5 meter bij me vandaan.

De **GRIFFIER**. Mocht je willen. Ja, present. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Hé.

De **GRIFFIER**. Hé, just in time. Goedenavond. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Present.

De **GRIFFIER**. Ja, present. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Goedenavond, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja present. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ja present. Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Hallo, goedenavond voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Griffier. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond. Dan kijken we nog even of de heer Van Assendelft al geluid heeft.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Hopelijk nu wel met geluid.

De **GRIFFIER**. Ja zeker, zichtbaar en hoorbaar gelukkig. Is de heer Van Elck er inmiddels? Ja die is als het goed is ook ingelogd.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja goedenavond, present. We hebben een quorum.

B2. Inventarisatie stemverklaringen

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is mooi en waar ik eerder zei dat we vanavond met 43 zouden zijn, is dat met 42 want ik meldde u al dat de heer Cicek en mevrouw Van Groningen er niet zijn, maar ook de heer Meeuwissen is er niet. Daarmee hebben we straks dus 42 geldige stemmen in de stemmingen. Terwijl de griffier nagaat of iedereen ook is ingelogd in het stelsysteem, mocht u dat nog niet zijn dan roep ik u op om dat terstond te doen door in de ochtendvergadering onderin het scherm op de knop te klikken om deel te nemen aan de stemmingen. Terwijl de griffier dat controleert, ga ik inventariseren wie er stemverklaringen hebben bij de zeventig stemmingen die we straks te doen hebben. Wie mag ik het woord geven voor een stemverklaring? De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Bij de motie over de APV met betrekking tot de straatintimidatie en het opnemen van een artikel in de APV zullen wij toch tegen stemmen ondanks het feit dat wij vinden en met zijn allen denk ik omarmen dat straatintimidatie moet worden aangepakt, maar wij verwachten landelijke wetgeving en dat is de reden waarom wij tegen zullen stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel. Ik heb twee stemverklaringen. Eentje gaat over motie 18 bij de voorstelling van de APV volgens mij, ik kan het niet zo goed lezen. Dat gaat over het natuurwaardenonderzoek bij... O nee, dat is de Omgevingsvisie. Natuurwaardenonderzoek, daar hebben we lang over gedubd, maar we hebben toch besloten om tegen te stemmen omdat onvoldoende inzichtelijk is hoe duur dat is en dat waarschijnlijk toch wel erg in de papieren gaat lopen. Dus bij nu nog geen dekking zullen wij tegen stemmen, terwijl wij dat wel een belangrijk onderzoek zouden vinden. De tweede stemverklaring gaat over het agendapunt 'Het beste plan van de wijk', motie nummer 2, 'Beter gebruik van het beste plan van de wijk'. We vonden de beantwoording van de wethouder over hoe dat proces nu gaat eigenlijk wel goed, we houden wel de vinger aan de pols of dat inderdaad goed blijft gaan, maar vooralsnog vinden we dat dit voldoende invulling heeft gekregen en zullen we nu tegen stemmen, maar we houden het in de gaten. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Zeegers. Dan de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Een stemverklaring bij de motie 'Lobby structurele tegemoetkoming hoge energielasten'. Ik steun mevrouw Yildirim om het probleem bij de bron op te lossen en niet met subsidies te strooien zoals andere moties voorstellen. Laten we niet dweilen met de kraan open, maar waarvoor moet het college precies lobbyen. Zoals de discussie over de windmolens eerder heeft aangetoond, weet ik niet of ik het college deze vrijheid toevertrouw en daarnaast vind ik hem iets te vrij geformuleerd, ik mis een pleidooi om die energiebelasting wat eerlijker en socialer te delen. Daarom zal ik mijn fractie adviseren om hier tegen te stemmen, maar wel met de handreiking naar mevrouw Yildirim om hier samen nog eens naar te kijken. Dat is hem.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja dank u wel. Ik heb een stemverklaring bij amendement F bij de Omgevingsvisie, 'Woningverbetering' van GroenLinks. Daar staat dat het gaat om een precisering die in de focuswijken nodig is bij de modernisering. Dat gaat om verduurzaming door middel van renovatie, modernisering, transformatie en vervanging. Renovatie kun je juridisch gesproken ook opvatten als sloop en ik heb van de indieners begrepen dat dit er

niet onder moet worden verstaan en dat het vooral gaat om woningverbetering in de vorm van groot onderhoud. Met die kanttekening kunnen wij voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Engberts. Dan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik heb twee stemverklaringen, een bij motie 11.11, Omgevingsvisie over de groennorm. Wij zijn voor een groennorm, maar we hebben ook gezegd dat we bij deze Omgevingsvisie toetsen op wat we al hebben afgesproken in deze raad en daar is de groennorm helaas nog geen onderdeel van. Dus we zullen daarvoor blijven strijden, maar we stemmen op dit moment tegen. Wij stemmen op dit moment ook tegen de moties die gaan over volkstuincomplexen omdat het prematuur is om daar nu over te stemmen aangezien de visie op volkstuinen nog moet komen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik kijk nog een keer rond of er nog stemverklaringen zijn, ik zie geen handjes meer. Dan zijn we bijna klaar om te gaan stemmen, alleen de heer Engberts moet nog inloggen op het raadsinformatiesysteem om aan de stemmingen te kunnen deelnemen. Mijnheer Engberts, inloggen graag.

B3. Stemmingen naar aanleiding van de voorstellen en overige onderwerpen die op 2 december 2021 tijdens de fysieke vergadering zijn behandeld

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Nu ook de heer Engberts is ingelogd, zijn we er helemaal klaar voor en kunnen we gaan stemmen. Ik pak mijn lijst erbij en dan kijk ik even waar we gaan beginnen. De hamerstukken zijn vanochtend natuurlijk al aangenomen, die kan ik overslaan. Wij beginnen met de stemmingen over het initiatiefvoorstel Verheij en het initiatiefvoorstel Tak, die als agendapunt 14.1 en 14.2 aan u zijn voorgelegd. Ik kijk even of die als één stemming worden ingebracht, ze worden als één stemming ingebracht. O nee, ik doe het verkeerd, er staat nog een motie van treurnis op de rol en die gaan we uiteraard als eerste doen. Excuus, die komt als eerste aan de orde. Dat is agendapunt 12.1 en daar is het motie 6, die gaan we als eerste in stemming brengen en de stemming wordt nu geopend.

12.1 Debat over 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines', aangevraagd door de leden Koster, Verkoelen en Segers-Hoogendoorn

Motie 6. 'Motie van treurnis'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Faber en mevrouw Zandberg moeten hun stem nog uitbrengen, we wachten nog op mevrouw Faber en mevrouw Zandberg. Mevrouw Zandberg geeft aan dat ze niet kan stemmen, dan moet je inderdaad even verversen. Even een check, bent u ingelogd via de app of via het internet? Je moet via het raadsinformatiesysteem op het internet inloggen. De stem van mevrouw Faber is binnen, we wachten nog even op mevrouw Zandberg, misschien nog eenmaal verversen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We schorsen heel even zodat er contact kan worden gezocht met mevrouw Zandberg om te kijken of we de techniek aan de praat krijgen.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De stem is binnen.

De motie is met 29 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en SP.

Daarmee is deze motie verworpen. Dan gaan we wel naar agendapunt 14.1 en 14.2, de initiatiefvoorstellen Verheij en Tak/Engberts. Een samengevoegd ontwerpbesluit dat in één keer ter stemming wordt aangeboden. U kunt stemmen.

14.1 Het initiatiefvoorstel-Verheij over 'Gestapeld Rotterdam: hoe dubbel grondgebruik de stad mooier en beter maakt' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop

14.2 Het initiatiefvoorstel-Tak/Engberts over 'het Nieuwe Noorden', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop

De initiatiefvoorstellen Verheij over 'Gestapeld Rotterdam: hoe dubbel grondgebruik de stad mooier en beter maakt' en Tak/Engberts over 'het Nieuwe Noorden', De initiatiefvoorstellen zijn met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren.

11. Het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen'

Motie 2. 'Sturen op doelen gezonde leefomgeving'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 3. 'Studentenhuisvesting van A tot Z'. De motie is met 39 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

Motie 4A. 'Van braak naar maak'. De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Partij voor de Dieren, PvdA en VVD.

Motie 5. 'Niet in de knoop met cultureel ondernemers'. De motie is met 40 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en Partij voor de Dieren.

Motie 7. 'Erfgoed als ankerpunt voor de toekomst'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 8. 'Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

Motie 9. 'Afmaken waar je aan begint'. De motie is met 40 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en Partij voor de Dieren.

Motie 10. 'Groennorm'. De motie is met 32 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 11. 'Niets zo ruimte-extensief als een overbodig vliegveld'. De motie is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

Motie 12. 'Volkstuinen niet ruimte-extensief'. De motie is met 31 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren, SP, lid Leewis van GroenLinks en lid Yildirim van de PvdA.

Motie 13. 'Wonen, wonen, wonen'. De motie is met 34 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Partij voor de Dieren, SP en lid Büyükcıfci van NIDA.

Motie 14. 'Snackkarren rondom scholen'. De motie is met 26 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 15. 'Verdunning verergert de wooncrisis'. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 16. 'Meer leden per volkstuin'. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 17. 'Meer volkstuinen'. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

De **GRIFFIER**. Motie 18. 'Natuurwaardenonderzoek volkstuincomplexen'. 42 stemmen uitgebracht, 10 stemmen voor en 32 tegen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Daarmee is deze motie verworpen. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Excuses, ik had nog voordat het verworpen was mijn hand opgestoken. Ik heb verkeerd gestemd, ik had tegen moeten stemmen. De stemming was nog niet voorbij toen ik mijn hand opstak.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). O, die heb ik te laat gezien, excuses daarvoor.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Ja.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het is aan u om te beslissen of u een herstemming wenst.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Ja, ik wil graag een herstemming want ik wil het er goed in hebben staan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat snap ik. Dan is het aan de raad om even te bepalen of dat goedgekeurd wordt. Mag ik even zien of er mensen zijn die daar bezwaar tegen hebben, dan haal ik die even binnen. Als dat niet het geval is, dan doen we gewoon een herstemming over deze motie. Die gaat dus over het natuurwaardenonderzoek volkstuinen.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Ja.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder. Ik zie geen bezwaren, dus wij brengen motie 18, 'Natuurwaardenonderzoek volkstuincomplexen' opnieuw ter stemming.

Motie 18. 'Natuurwaardenonderzoek volkstuincomplexen'. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 19. 'Betrek de wijkraden bij de Omgevingsvisie'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Partij voor de Dieren.

Amendement A1. Amendement A. Kunst & cultuur helpen de stad, de stad helpt kunst & cultuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 2 december 2021, ter vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam;

besluit:

de 'Omgevingsvisie Rotterdam' als volgt te wijzigen:

- I. op pagina 65 wordt na *"We geven het bestaande een nieuwe betekenis. Het cultureel erfgoed speelt hierbij een zichtbare rol; passend bij de identiteit van Rotterdam als architectuur- en festivalstad, stad met ontwikkelkracht, met ruimte om te pionieren, met internationale allure."* de volgende zin toegevoegd:
"Rotterdam heeft vooraanstaande culturele instellingen en kunstenaars die met respect voor het verleden de toekomstige stad helpen vormgeven."
- II Op pagina 101 wordt na de bullet: *"• Vraag en aanbod van onderwijs beter op elkaar af te stemmen in de omgeving en bestaande huisvesting intensiever te benutten"* de volgende bullet toegevoegd:
"• Op basis van afgesproken referentiewaarden te zorgen voor voldoende culturele voorzieningen."

w.g. J. Smet en E.S. Walgenbach

Amendement A1. 'Kunst & cultuur helpen de stad, de stad helpt kunst & cultuur'. Het amendement is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Amendement B1. 'Vervangen duurzame luchtvaart door duurzame transport en logistiek'. Het amendement is met 26 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK en Leefbaar Rotterdam.

Amendement C. 'Toevoegen tegengaan vervoersarmoede als sturingsprincipe'. Het amendement is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

Amendement D1. 'Toevoegen autovrije verblijfsstraten als mogelijkheid om Rotterdam aantrekkelijker te maken'. Het amendement is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en de leden Achbar, Van Baarle en Mohamed-Hoesein van DENK.

Amendement E. 'Samen stadmaken ook digitaal'. Het amendement is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde lid Zandberg van het CDA.

Amendement H. 'Voorkom sloop, sloop passage over moderniseringslocatie'. Het amendement is met 32 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de

fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren, SP en lid Van Schaik van Leefbaar Rotterdam.

Voordat ik iets roep over de stemming. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). De heer Van Schaik was tegen, dat wil ik maar even melden. Het was een beetje een onhandige samenloop van omstandigheden, excuses daarvoor. U mag het gewoon in de notulen opnemen, u hoeft niet opnieuw te stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Oké, dan noteren we dat u tegen was, maar per ongeluk voor hebt gestemd. Dan vraag ik aan de griffier wat de uitslag van de stemming is.

De **GRIFFIER**. Die heb ik al genoemd en ik heb ook al op 'verworpen' geklikt, dus ik kan het nu niet zo snel terughalen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het amendement is verworpen en de precieze getallen krijgt u nog een keer. 32 tegen, daarmee is hij inderdaad verworpen en de stem van de heer Van Schaik had niet uitgemaakt.

Amendement F. 'Woningverbetering'. Het amendement is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Amendement G. 'Stoppen met het faciliteren van vliegverkeer'. Het amendement is met 34 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van ChristenUnie-SGP, GroenLinks. Partij voor de Dieren en SP.

Amendement I. 'Toevoegen waarborgen digitale burgerrechten bij digitalisering'. Het amendement is met 28 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, GroenLinks, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Amendement J. 'Neem ambachtsbedrijven mee in de Omgevingsvisie'. Het amendement is met 37 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Partij voor de Dieren en VVD.

Dan komen we bij het besluit over de Omgevingsvisie zelf. U stemt over het geamendeerde voorstel want er zijn verschillende amendementen aangenomen. U kunt stemmen over de Omgevingsvisie.

Raadsvoorstel over 'Vaststellen Rotterdamse Omgevingsvisie De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen'. Het voorstel is met 37 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

12.1 Debat over 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines', aangevraagd door de leden Koster, Verkoelen en Segers-Hoogendoorn

Dan gaan we naar agendapunt 12.1, daar hebben we al één motie gehad, dat was de motie van treurnis aan het begin van de stemmingen. Dus gaan we naar, let even op de volgorde, motie 2, die komt als eerste in stemming, 'Geen windturbines bij Windpark Beneluxplein'.

Motie 2. 'Geen windturbines bij Windpark Beneluxplein'. De motie is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam.

Motie 1. 'The sky is niet altijd the limit'. De motie is met 28 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en NIDA.

Motie 3. 'Pernis en Hoogvliet dragen de lasten? Dan ook de lusten!'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Partij voor de Dieren.

Motie 4. 'Bewoners voldoende mee laten profiteren'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Partij voor de Dieren.

Motie 5. 'Participatie als grondslag voor de energietransitie'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Partij voor de Dieren.

13. *Het voorstel met betrekking tot het burgerinitiatief 'Museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij' alsmede het voorstel van het presidium om dit burgerinitiatief niet over te nemen*

Amendement A1. Recht doen aan het burgerinitiatief voor Afrikaanse geschiedenis en slavernijverleden

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 2 december 2021 bij de bespreking van het Burgerinitiatief Rotterdams museum over museum Afrikaanse geschiedenis en slavernijverleden;

besluit:
in het ontwerpbesluit
"Besluit

- Het burgerinitiatief ingediend door de heer S. Miguel over Rotterdams museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij (20bb2325) **niet** over te nemen";

te vervangen door:
besluit:

- het burgerinitiatief ingediend door de heer S. Miguel over Rotterdams museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij (20bb2325) mee te nemen in de verdere gedachtevorming over de wijze waarop Rotterdam letterlijk en figuurlijk vormgeeft en plaats biedt aan de kennis en informatie over het slavernij- en koloniaal verleden."

w.g. J. Smet, T.J. Vonk, N. Balwantsingh, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, E. Büyükcifci, A. van Zevenbergen en E.S. Walgenbach

Toelichting:

Met dit amendement doet het raadsvoorstel zoveel als mogelijk recht aan zowel de intentie van het burgerinitiatief, aandacht voor Afrikaanse geschiedenis en koloniaal verleden in Rotterdam, als aan de uitkomsten van de politieke bespreking van het burgerinitiatief en de collegereactie daarop in de commissie ZOCS van 8 november 2021.

De **GRIFFIER**. Amendement A1. 'Recht doen aan het burgerinitiatief voor Afrikaanse geschiedenis en slavernijverleden'. 42 stemmen uitgebracht, 27 stemmen voor en 15 tegen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Voordat ik iets afhamer, mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). ... opgestoken voor het einde van de stemming. Volgens mij heb ik verkeerd gestemd. Dus ik vraag of het bezwaarlijk is dat we over stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik had hem nog niet afgeconcludeerd. Hij moet wel opnieuw worden klaargezet want hij was technisch al wel gemeld. We kunnen opnieuw stemmen. We stemmen dus nogmaals over amendement A1, 'Recht doen aan het burgerinitiatief voor een museum voor Afrikaanse geschiedenis en slavernijverleden'. Als ik vaak genoeg oefen, kan ik het uit mijn hoofd zeggen.

Amendement A1. 'Recht doen aan het burgerinitiatief voor Afrikaanse geschiedenis en slavernijverleden'. Het amendement is met 26 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Het geamendeerde raadsvoorstel 'Burgerinitiatief 'Rotterdams museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij' niet overnemen'. Het raadsvoorstel is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden lid Van Baarle van DENK, de leden Van Aalst, Van Assendelft, Van Drunen, Van Elck, Hoofwerf, Koster, Roskam, Van Schaik en Simons van Leefbaar Rotterdam en lid Verheij van de VVD.

15.1. Het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Tweebosbuurt', alsmede afdoening van de motie-De Roon e.a. over 'Bouwen met ambitie aan de rand van de Tweebosbuurt'

Mijnheer Leewis steekt een handje op.

De heer **LEEWIS** (gl). Zoals vaker op dit onderwerp zal ik niet deelnemen aan de stemming.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Waarvan akte.

Het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Tweebosbuurt' alsmede afdoening van de motie-De Roon e.a. over 'Bouwen met ambitie aan de rand van de Tweebosbuurt'. Het voorstel is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Partij voor de Dieren en SP.

15.2 Het (herziene) voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Tweebosbuurt zuid-oost'

Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Tweebosbuurt zuid-oost'. Het voorstel is met 32 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

16. De beantwoording schriftelijke vragen-Van der Velden, 'Het beste plan voor de wijk'

Motie 1. 'Biedingen gemeentelijk vastgoed achteraf openbaar'. De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam. Motie 2. 'Beter gebruik van het beste plan voor de wijk'. De motie is met 22 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

17. De brief van burgemeester en wethouders over 'Menskracht voor Zuid'

Motie 1. 'Investeren in woonbuurten'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

Motie 2. 'Voor Zuid-door Zuid'. De motie is met 37 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fractie van VVD en lid Leewis van GroenLinks.

Motie 3 is ingetrokken.

Motie 4. 'Laat IJsselmonde ook meedoen op Zuid'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Partij voor de Dieren.

Motie 5. 'Techniek voor en door heel Zuid'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde lid Walgenbach van D66.

Motie 6A. 'Functie elders'. De motie is met 29 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, GroenLinks, NIDA, en Partij voor de Dieren.

Motie 7B. 'Eerst een boterham, daarna taal en rekenen!' De motie is met 26 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van ChristenUnie-SGP, Leefbaar Rotterdam en VVD.

18. Het voorstel tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012

Motie 1. 'Monumentale bomen beter beschermd in APV'. De motie is met 30 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en lid Van Baarle van DENK.

Motie 2. 'Ruimtelijke kaders in overeenstemming met Bomenstructuurvisie'. De motie is met 22 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 3. 'Monumentale bomen niet kappen'. De motie is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK en Leefbaar Rotterdam.

Motie 4. 'Monumentale bomen ontbindende voorwaarde'. De motie is met 37 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Amendement A. 'Verbod seksuele straatintimidatie APV'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, Partij voor de Dieren en SP.

Amendement B. 'Terugkeer omgevingsvergunning voor particuliere kapwerkzaamheden'. Het amendement is met 33 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Besluit A, 'Twintigste wijziging APV Rotterdam 2012'

De heer Leewis heeft een handje opgestoken, die halen we even binnen.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik zie net dat ik een verkeerde stem indruk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Bij de huidige stemming?

De heer **LEEWIS** (gl). Ja.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we opnieuw stemmen over besluit A, de wijziging van de APV.

Het besluit is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie Partij voor de Dieren.

Besluit B, 'Eenentwintigste wijziging van de APV Rotterdam 2012'. Het besluit is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Partij voor de Dieren.

19. Het uitvoeringsprogramma Speeltuinverenigingen

Motie 1. 'Rainbow in the sky'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 2. 'Vinger aan de pols bij speeltuinen'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 3. 'Spelen voor kleine Rotterdammers'. De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 4. 'Samen het spelen organiseren'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 5 'Neem vrijwilligers mee in stap naar de toekomst voor speeltuinen!' De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

20. De tussenrapportage 'Rotterdam. Sterker door jongeren: evaluatie Rotterdamse herstelaanpak jongeren'

Motie 1. 'Geen triage bij stage'. De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, PvdA en VVD.

Motie 2. 'Hoe zet ik een jongerenproject op?' De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 3. 'Van lessen moet je wel wat leren'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 4. 'Zorg voor toegankelijke zorg voor jongeren'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

21. Het voorstel tot vaststelling van het Regionaal beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Motie 1. 'Niet beslissen over, maar met bewoners bij nieuwe opvangvoorzieningen'. De motie is met 29 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en Partij voor de Dieren.

Motie 2. 'Geen opvangvoorzieningen in Beverwaard!' De motie is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen.

Er gaat hier technisch iets fout achter de tafel, we moeten even opnieuw stemmen over Motie 2, anders staat hij verkeerd geregistreerd in de systemen.

De **GRIFFIER**. Ik wacht nog op twee stemmen, de heer Van Assendelft en mevrouw Arsieni.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Arsieni steekt haar hand op.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik kan niet meestemmen op deze motie realiseer ik mij te laat. Dus bij dezen wil ik mij onthouden van stemming.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U had nog niet gestemd, dus we noteren dat.

Motie 2. 'Geen opvangvoorzieningen in Beverwaard!' De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam.

Motie 3. 'Evaluatie beschermd wonen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam en SP.

Motie 4. 'Inzicht in spreiding beschermd wonen over de regiogemeenten'. De motie is met 29 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en SP.

Motie 5. 'Up-to-date zoneringskaart in Rotterdam'. De motie is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam.

Motie 6. 'Regionale zoneringskaart'. De motie is met 29 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en SP.

Motie 7. 'Beschermd wonen wonen wonen!' De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 8A. 'Borg de continuïteit van de regionale samenwerking voor Rotterdammers met een psychosociale beperking!' De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Amendement A. 'Evenwichtige-evenredige spreiding'. Het amendement is met 29 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam.

Amendement B. 'Jaartargets'. Het amendement is met 31 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Amendement C. 'Sancties'. Het amendement is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en SP.

Amendement D. 'Ook afspraken over dag- en nachtopvang'. Het amendement is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam.

Raadsvoorstel over 'Vaststelling Regionaal beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang'. Het raadsvoorstel is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

22. De uitgangspunten ten behoeve van het advies aanwijzing lokale media 2023-2028

Motie 1. 'Een euro per Rotterdammer voor onze lokale media'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 2. 'Wijs de weg naar subsidieregelingen voor lokale media!' De motie is met 30 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam.

Motie 3. 'Radio voor Allen'. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 4. 'Diversiteitscode lokale omroep'. De motie is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

23. Voortgangsrapportage Ondersteuning gedupeerde ouders in de toeslagenaffaire

Motie 1. 'Sport en cultuur niet meer te duur'. De motie is met 38 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van VVD.

Motie 2. 'Wij willen ons kind terug!' De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

24. De toekomst van de Rotterdamse wijkbasisbaan

Motie 1. 'Toekomstzekerheid voor wijkbasisbaners'. De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van Leefbaar Rotterdam.

25. De energiearmoede in Rotterdam

Motie 1. 'Opzoomeren tegen energiearmoede'. De motie is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 2. 'Integraal naar duurzaam verhaal'. De motie is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 3. 'Iedere Rotterdammer telt mee'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 4. 'Lobby structurele tegemoetkoming hoge energielasten'. De stemmen staken met 21 stemmen voor en 21 stemmen tegen.

Die komt dus op 16 december a.s. opnieuw in stemming.

Motie 5. 'Samenwerking middenveld tegen energiearmoede'. De motie is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 6. 'Rotterdamse talenten inzetten tegen energiearmoede'. De motie is met 37 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Partij voor de Dieren en VVD.

Motie 7. 'Blijf energiecoaches inzetten om energiearmoede tegen te gaan!' De motie is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 8. 'Laat Rotterdammers niet in de energiearmoede belanden!' De motie is met 28 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

Motie 10. 'Aandacht voor energiearmoede tijdens klimaattop!' De motie is met 26 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 11. 'Energiebesparende maatregelen gemeente Rotterdam, impact voor wie?' De motie is met 22 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

26.1 Tweeminutendebat over 'Deelvervoer', aangevraagd door de leden Van Groningen en Tak

Motie 1. 'Opgeruimd staat netjes'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 2. 'Digitale handhaving heeft de toekomst'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 3. 'Oppassen met deelsteps'. De motie is met 42 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 4. 'Alle mobiliteit in één app'. De motie is met 38 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de VVD.

Motie 5. 'Vakjesdenken'. De motie is met 39 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de leden Achbar, Van Baarle en Mohamed-Hoesein van DENK.

26.2. Tweeminutendebat over 'uitvoeringsprogramma Mobiliteit', aangevraagd door het lid Van Wifferen

Motie 1. 'Doorbreek stilstand in aanpak stilstaande auto's'. De motie is met 36 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van NIDA en VVD.

Motie 2 is ingetrokken.

B4. Sluiting digitale vergadering

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dit was de laatste stemming van vanavond en dat betekent dat we aan het einde zijn gekomen van deze lange raadsdag met veel onderwerpen. Ik dank u hartelijk voor uw inbreng en uw bijdragen. Ik wens u een goede nacht toe, de vergadering is gesloten.

Inhoudsopgave

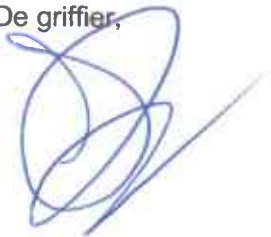
Onderwerp	Pagina
Opening	2939
In memoriam oud- raadslid mevrouw A.M. Ridderhof- Strik	2939
Mededelingen	2940
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 2 december 2021	2941
Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van 14 en 28 oktober 2021	2942
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 45 t/m 47	2944
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	2944
De brief van burgemeester en wethouders met bijlagen met betrekking tot de risicoanalyse BOOR	2944
De bijlagen (25, 26A en 26B) behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over de verkenning van het ambitiescenario Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen en het Museumpark	2944
Het voorstel tot vaststelling van de lijst van relevante wet- en regelgeving ten behoeve van de accountantscontrole van de rekeningen van de jaarrekeningen 2021 en 2022	2944
Het voorstel met betrekking tot de grondexploitatie 'Grote Beer'	2945
Het voorstel met betrekking tot het Fonds Vitale Kerngebieden	2945
Het voorstel tot vaststelling van de Omgevingsvisie Rotterdam 'De Veranderstad, werken aan een wereldstad voor iedereen'	2945
Het initiatiefvoorstel-Verheij over 'Gestapeld Rotterdam: hoe dubbel grondgebruik de stad mooier en beter maakt' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop	2945
Het initiatiefvoorstel-Tak/Engberts over 'Het Nieuwe Noorden' alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop	2945
Debat over 'Schofterige behandeling Pernissers tijdens bewonersavond over windturbines' aangevraagd door de leden Koster, Verkoelen en Segers-Hoogendoorn	2997
Het voorstel met betrekking tot het burgerinitiatief 'Museum over onder meer Afrikaanse geschiedenis en slavernij' alsmede het voorstel van het presidium om dit burgerinitiatief niet over te nemen	3027
Het voorstel tot vaststelling van de herziene grondexploitatie 'Tweebosbuurt' alsmede afdoening van de motie-De Roon e.a. over 'Bouwen met ambitie aan de rand van de Tweebosbuurt'	3030
Het (herziene) voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Tweebosbuurt zuid-oost'	3034

Onderwerp	Pagina
De beantwoording schriftelijke vragen-Van der Velden 'Het beste plan voor de wijk'	3034
De brief van burgemeester en wethouder over 'Menskracht voor Zuid'	3038
Het voorstel tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam 2012	3053
Het uitvoeringsprogramma Speeltuinverenigingen	3067
De tussenrapportage 'Rotterdam. Sterker door jongeren: evaluatie Rotterdamse herstelaanpak jongeren'	3074
Het voorstel tot vaststelling van het Regionaal Beleidsplan 2022-2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	3080
De uitgangspunten ten behoeve van het advies aanwijzing lokale media 2023-2028	3093
De voortgangsrapportage Ondersteuning gedupeerde ouders in de Toeslagenaffaire	3099
De toekomst van de Rotterdamse wijkbasisbaan	3106
De energiearmoede in Rotterdam	3109
Tweeminutendebat over 'Deelvervoer', aangevraagd door de leden Van Groningen en Tak'	3121
Tweeminutendebat over 'Uitvoeringsprogramma Mobiliteit' aangevraagd door het lid Van Wifferen	3128
Het voorstel voor de benoeming van twee leden van de commissie voor Welstand en Monumenten	3136
Het voorstel voor de herbenoeming van twee leden van de commissie voor Welstand en Monumenten	3136
Opening en mededelingen digitale vergadering	3139
Inventarisatie stemverklaringen	3142
Stemmingen	3144

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 13 januari 2022.

De griffier,

De voorzitter